

Sara Kosonen

KIINAN DROONIKAUPANKÄYNTI LÄHI-IDÄSSÄ

Kiinan alueellisten intressien tavoittelu asekaupan keinoin

Pro gradu -tutkielma, kaksoisopinnyte
Johtamisen ja talouden tiedekunta
Tampereen yliopisto
JA
Maanpuolustuskorkeakoulu
Sotataidon laitos
Helmikuu 2026

TIIVISTELMÄ

Sara Kosonen: Kiinan droonikaupankäynti Lähi-idässä – Kiinan alueellisten intressien tavoittelu asekaupan keinoin
Pro gradu -tutkielma, kaksoisopinäyte
Tampereen yliopisto
Kansainvälinen politiikka, politiikan tutkimuksen maisteriohjelma
Helmikuu 2026

Kiinan Lähi-idässä käymä droonikauppa on osa sen ulkopoliittista toimintaa, minkä myötä se on pyrkinyt edistämään alueellisia tavoitteitaan, kuten kumppanuussuhteiden luomista ja vaikutusvallan kasvattamista Lähi-idässä. Tässä tutkielmassa tarkastellaan Kiinan droonikaupankäyntiä osana sen geoeconomisia keinoja.

Geoeconomialla tarkoitetaan valtioiden taloudellisten välineiden laaja-alaista käyttöä valtion geopoliittisten tavoitteiden edistämiseksi. Tutkielmassa tarkasteltiin, millaisia geoeconomisia toimia Kiina kohdistaa Lähi-itään ja mikä on asekaupankäynnin rooli osana sen geoeconomista strategiaa.

Tutkielman menetelminä käytettiin kirjallisuuskatsausta, teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä ja tilastotietojen analysointia. Menetelmien avulla tutkielmassa luotiin kokonaiskuva Kiinan geoeconomisista keinoista, drooniteollisuudesta, droonikaupasta Lähi-idässä sekä kiinalaisdroonien käytöstä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa.

Droonikaupankäynnillä on keskeinen rooli Kiinan geoeconomisten toimien verkostoa. Sen myötä Kiina on kyennyt edistämään kansallisia intressejään Lähi-idässä, kuten varmentanut energiansaataavuuteen liittyviä tekijöitä ja turvannut kauppareittejään. Droonikaupan avulla Kiina kyennyt syventämään diplomaattisuhteitaan ja lisäämään pitkäaikaisia yhteistyöhankkeita Lähi-idässä. Lisäksi se on kyennyt turvaamaan ulkomailla toimivia kansalaisiaan. Droonikauppa liittyy myös Kiinan tavoitteisiin luoda itsestään mielikuvaa edistyneen teknologian huippumaana.

Droonikaupalla on lisäksi poliittista merkitystä, sillä Kiina on saanut tukea kansainvälisillä foorumeilla yhteistyökumppaneiltaan. Droonikauppa onkin osa Kiinan laajempaa tavoitetta lisätä kansainvälistä vaikutusvaltaansa, ja samalla keino, jolla se osoittaa olevansa luotettava ja vaihtoehtoinen yhteistyökumppani länsimaille.

Kiinan Lähi-itään myymät aseistetut droonit toivat alueen maille uuden suorituskyvyn, minkä avulla ne ovat kyenneet vastaamaan esimerkiksi terroristi- ja kapinallisryhmien aiheuttamiin turvallisuusuhkiin. Aseistettuja kiinalaisdrooneja onkin käytetty useissa MENA-alueen sodissa ja konflikteissa.

Kaupallisia kiinalaisdrooneja on havaittu myös ei-valtiollisten toimijoiden käytössä Lähi-idässä. Kaupallisten droonien modifiointi sotilaskäyttöön on tuonut uudenlaisia käyttömahdollisuuksia ei-valtiollisille toimijoille, joilla ei usein ole mahdollisuutta käyttää perinteistä ilmavoimaa. Samanaikaisesti kaupallisten droonien levinneisyys on aiheuttanut yhä lisääntyviä uhkakuvia alueelliselle ja globaalille turvallisuudelle.

Avainsanat: Kiina, Lähi-itä, drooni, geoeconomia, asekaupankäynti

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimet ja versiot: [Listaa tähän kaikki tekoälysovellukset ja niiden versiot, joita olet käyttänyt tutkielmaprosessin aikana.]

Käyttötarkoitus: [Kuvaa tähän yksityiskohtaisesti, mihin tarkoitukseen ja miten tekoälyä on sovellettu opinnäytteeseen tutkielmaprosessin aikana.]

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: [Luettele tähän kaikki opinnäytteen vaiheet ja osiot, joissa tekoälyä on tutkielmaprosessin aikana käytetty.]

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

Sisällys

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkielman esittely.....	1
1.2	Tutkimustilanne.....	4
1.3	Tutkimustehtävä.....	9
1.4	Tutkielman rajaukset.....	10
1.5	Lähdemateriaali ja aineistonhakuprosessi.....	11
1.6	Tutkimusilmiö.....	13
2	TUTKIMUSMENETELMÄT	18
2.1	Kirjallisuuskatsaus.....	19
2.2	Teoriaohjaava sisällönanalyysi.....	20
2.3	Tilastotietojen analysointi.....	22
2.3.1	Tiedonhaku SIPRI:n tietokannasta.....	23
2.3.2	Tiedonhaku UN Comtrade Database -tietokannasta.....	26
2.3.3	Tiedonhaku Kiinan tullihallinnon tietokannasta.....	27
3	TUTKIELMAN TOUREETTINEN VIITEKEHYS	28
3.1	Geoekonomia.....	28
3.2	Asekauppa geoekonomian osa-alueena.....	38
3.3	Geoekonomia Kiinan toiminnassa.....	43
4	ASEKAUPPA OSANA KIINAN GEOEKONOMISIA KEINOJA LÄHI-IDÄSSÄ	47
4.1	Kiinan intressit ja suurstrategia.....	47
4.1.1	Ulkopolitiikka Kiinan suurstrategiassa.....	52
4.1.2	Kiinan ulkopolitiikka Lähi-idässä.....	56
4.2	Kiinan geoekonominen toiminta Lähi-idässä.....	62
4.2.1	Vyö ja tie -aloite (BRI).....	62
4.2.2	Asekaupankäynti.....	63
4.2.3	Sotilaallinen toiminta.....	68
4.2.4	Teknologiahankkeet.....	71
4.2.5	Energiamarkkinat.....	74
4.2.6	Rahoituslaitokset.....	76
4.2.7	Yhteenveto Kiinan geoekonomisista keinoista Lähi-idässä.....	78
5	KIINAN DROONITEOLLISUUS	80
5.1	Sotilaskäyttöisten droonien kehitys ja tuotanto.....	80
5.2	Droonien käyttö PLA:n joukoissa.....	90
5.3	Kaupalliset droonit.....	92
6	KIINAN JA LÄHI-IDÄN MAIDEN VÄLINEN DROONIKAUPPA	95
6.1	SIPRI Arms Transfers Database.....	95
6.1.1	Arabiemiraatit.....	98

6.1.2	Egypti	103
6.1.3	Irak	106
6.1.4	Jordania	109
6.1.5	Saudi-Arabia	111
6.2	UN Comtrade Database	113
6.3	Kiinan tullihallinnon tietokanta	118
6.4	Kiinan Lähi-idän droonikauppa	122
7	LÄHI-ITÄÄN MYYTYJEN KIINALAISDROONIEN KÄYTTÖ MENA-ALUEEN SODISSA JA KONFLIKTEISSA	125
7.1	Lähi-itä	125
7.1.1	Irak	125
7.1.2	Syyria	127
7.1.3	Jemen	128
7.2	Pohjois-Afrikka	132
7.2.1	Libya	132
7.2.2	Siinai	135
7.2.3	Sudan	137
7.3	Kiinalaisdroonien käyttö MENA-alueella	138
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	141
8.1	Kiinan tavoitteet droonikaupalle	141
8.2	Tutkimusprosessin rajoitteet	144
8.3	Jatkotutkimus	146
	Lähteet	148

LIITTEET

1 JOHDANTO

1.1 Tutkielman esittely

Tässä tutkielmassa tarkasteltiin Kiinan droonikaupankäyntiä Lähi-idässä¹. Dronilla tarkoitetaan miehittämätöntä järjestelmää, jolla operoidaan ilmassa, maan tai veden pinnalla sekä myös veden pinnan alla.² Tässä tutkielmassa keskityttiin ilmassa operoitaviin drooneihin³ eli miehittämättömiin ilma-aluksiin. Tutkielman tarkoituksena oli tarkastella Kiinan Lähi-itään kohdistuvia intressejä osana sen kansainvälistä vaikutusvallan tavoittelua ja sitä, miten se pyrkii edistämään intressejään droonikaupan avulla. Tutkielman teoreettisesta näkökulmasta tarkastelua tehtiin Kiinan geoekonomisen strategian mukaisista toimista Lähi-idässä. Geoekonomiset keinot tarjoavat Kiinalle välineet kohdistaa taloudellisia resurssejaan Lähi-itään, minkä avulla se pyrkii edistämään geopoliittisia tavoitteitaan alueella. Tutkielma toteutettiin kaksoisopinnytyksenä Tampereen yliopistolle ja Maanpuolustuskorkeakoululle.

Kiina on nouseva suurmahti, jonka tavoitteena on kilpailla suurvalta-asemasta Yhdysvaltojen kanssa ja haastaa samalla vallitseva länsijohtoinen maailmanjärjestys.⁴ Kiina on tällä hetkellä alueellinen suurvalta Aasiassa, mutta se tavoittelee lisäksi kansainvälisesti hyväksyttyä asemaa ja tunnustusta johtovaltiona.⁵ Kiinan tavoitteena on saavuttaa maailman johtavan suurvallan asema vuoteen 2049 mennessä, jolloin Kiinan kansantasavalta täyttää sata vuotta. Kiinan talouden, asevoimien suorituskyvyn sekä kansainvälisen vaikutusvallan kasvu viime vuosikymmenien aikana ovat vahvistaneet ja tukeneet tätä tavoitetta.⁶ Etenkin presidentti Xi Jinpingin aikakaudella vuodesta 2012 lähtien Kiina on pyrkinyt luomaan globaalia johtajuuden mallia, jossa se esikuvallisena suurvaltana lisäisi valtioiden välistä yhteistyötä sekä yhteisiin haasteisiin vastaamisessa että yleisen hyvinvoinnin lisäämisessä.

¹ Ks. liite 1 tämän tutkielman mukaisesta Lähi-idän määritelmästä.

² Nichols, Randall (ed.) (2020b) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on air, Sea, Land*, New Prairie Press, Manhattan 2020, xxv.

³ Ks. liite 2 tämän tutkielman mukaisesta droonin määritelmästä.

⁴ Latif, Muhammad & Sehar Sabir (2021) "China: 'Rising Threat' or 'Rising Peace'", *Institute of Strategic Studies Islamabad*, Vol. 41, No. 2, s. 32–48, [https://issi.org.pk/wp-content/uploads/2021/08/3_SS_Muhammad_Ijaz_Latif_and_Sehar_Sabir_No-2_2021.pdf.pdf], s. 35–36, 43.

⁵ Danner, Lukas (2018) *China's Grand Strategy: Contradictory Foreign Policy?*, Palgrave Macmillian, Cham 2018, s. 1.

⁶ Holder, Leah (kääntänyt kiinasta englanniksi, alkuperäinen kirjoittaja Yi Changliang) (2020) "China Composite National Strength in 2049", *China Open Source Observatory: Council on Foreign Relations*, [<https://chinaopensourceobservatory.org/articles/predicting-the-future-chinas-composite-national-strength-in-2049>], luettu 4.2.2026.

etenkin niiden edullinen hinta verrattuna muiden maiden drooneihin.¹³ Lisäksi toisin kuin länsimaat, Kiina ei aseta yhtä tiukkoja vaatimuksia ja rajoitteita kaupankäynnissä droonien ostajamaille. Se, että Kiina ei puutu ostajamaiden sisäisiin asioihin, kuten ihmisoikeuskysymyksiin ehtona yhteistyölle ja kaupankäynnille, on tehnyt Kiinasta houkuttavan asekauppakumppanin etenkin kehittyvissä maissa. Tämän vuoksi asekaupankäynti on osaltaan edistänyt Kiinan suhteiden tiivistymistä Lähi-idässä.¹⁴

Tutkielman teoreettinen viitekehys perustui geokonomian teoreettisiin malleihin. Geokonomialla tarkoitetaan valtion käyttämiä taloudellisia toimia, joiden avulla se pyrkii edistämään geopoliittisten tavoitteidensa saavuttamista.¹⁵ Keinoina voivat olla esimerkiksi rahoitus- ja kauppasuhteiden käyttäminen, kuten lainojen myöntäminen tai erilaisten hankkeiden rahoittaminen toisessa maassa, mutta myös vientirajoitusten asettaminen jollekin valtiolle.¹⁶ Kiina käyttää geokonomisia keinoja esimerkiksi rahoittamalla kansainvälistä Vyö ja tie -aloitetta (BRI eli Belt and Road Initiative, myöhemmin tutkielmassa käytetään aloitteesta puhuttaessa sen englanninkielistä lyhennettä BRI).¹⁷ BRI on Presidentti Xi Jinpingin vuonna 2013 käynnistämä aloite, joka on osa Kiinan strategiaa lisätä sen globaalia vaikutusvaltaa. BRI:n keskipisteenä toimii kuuden talouskäytävän verkosto, joka yhdistää Kiinan sen naapurialueisiin mutta myös muihin maanosiin. BRI-aloitteeseen sisältyvien hankkeiden myötä Kiina on luonut globaalin talousvyöhykkeen, jonka kautta se on investoinut laajoihin infrastruktuuriin, energiaputkiin, kaupankäyntiin, teknologiaan sekä nopeutettujen rajanylityspaikkojen rakentamiseen liittyviin verkostoihin Aasian, Kaukasuksen, Venäjän, Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan välille.¹⁸

Kiinan investoinnit hankkeessa mukana oleviin maihin ovat osa sen geokonomista toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää Kiinan geopoliittisia tavoitteita, kuten kansainvälisen

¹³ Hwang, Wonjune (2020) "Development of Peoples' Republic of China's Unmanned Aerial Vehicles (UAVs) and Its Impact on the East China Sea", *International Journal of China Studies*, Vol. 11, No. 1, s. 121–144, [https://www.researchgate.net/publication/343392454_Development_of_Peoples%27_Republic_of_China%27s_Unmanned_Aerial_Vehicles_UAVs_and_Its_Impact_on_the_East_China_Sea], s. 121.

¹⁴ Eslami & Papageorgiou (2023), s. 4.

¹⁵ Blackwill, Robert & Jennifer Harris (2016) *War by Other Means: Geoeconomics and Statecraft*, The Belknap Press, Cambridge/Massachusetts/London 2016, s. 20.

¹⁶ Crawford, Krysten (2024b), The power of 'geoeconomics' to make sense of a turbulent world, *Stanford Institute for Economic Policy Research*, [<https://siepr.stanford.edu/news/power-geoeconomics-make-sense-turbulent-world>], luettu 26.4.2025.

¹⁷ McBride, James; Noah Berman & Andrew Chatzky (2023) "China's Massive Belt and Road Initiative", *Council on Foreign Relations*, [<https://www.cfr.org/backgroundunder/chinas-massive-belt-and-road-initiative>], luettu 25.4.2025.

¹⁸ Jasmin, Iffat; Imran Hosen & Ananda Biswas (2025) "Geopolitical chessboard: China's Belt and Road Initiative and shifting power dynamics", *Discover Global Security*, Vol. 3, No. 65, [<https://doi.org/10.1007/s44282-025-00200-w>], s. 1–2.

vaikutusvallan lisäämistä ja maailmanjärjestyksen muokkaamista itselleen mieluisaksi.¹⁹ Tässä tutkielmassa tarkasteltiin Kiinan ulkopoliittikkaa ja geoeconomisia keinoja Lähi-idässä geoeconomian teoreettisiin ajatusmalleihin perustuen. Keskiössä olivat etenkin Kiinan asekaupan tarkastelu osana sen geoeconomista keinovalikoimaa Lähi-idässä sekä se, miten Kiina pyrkii edistämään alueellisia tavoitteitaan droonikaupan avulla. Geoeconomian teoreettiset mallit loivat käsitteistön teoriaohjaavalle sisällönanalyysille, jota käytettiin tutkielman yhtenä menetelmänä.

Lisäksi tutkielmassa tarkasteltiin kansainvälistä droonikauppaa siitä julkaistujen tilastojen avulla. Niistä oli löydettävissä tietoa siitä, mihin Lähi-idän maihin Kiina on myynyt droonejaan, droonikaupan aikaväliä, myyntivolyymiä, rahallista arvoa sekä merkitystä ostajamaiden asevoimien suorituskyvyn kannalta. Tutkielmassa käytettiin myös kirjallisuuskatsausta tukevana menetelmänä, minkä myötä luotiin syvempi ymmärrys Kiinan intresseistä ja ulkopoliitikasta Lähi-idässä, sen drooniteollisuudesta sekä Lähi-itään myytyjen kiinalaisdroonien käytöstä MENA-alueen (Middle East and North Africa, Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka)²⁰ sodissa ja konflikteissa. Kirjallisuuskatsauksella tuotetut tiedot syvensivät teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä ja tilastojen tarkastelussa tehtyä analyysiä.

Kiina itse ei ole osallistunut sotiin tai konflikteihin sen vuonna 1979 Vietnamia vastaan käymänsä sodan jälkeen, minkä vuoksi sillä ei ole varsinaista kokemusta nykypäivän sodankäynnistä tai sotilasteknologiansa operatiivisesta suorituskyvystä. Lähi-idän maat sen sijaan ovat käyneet sotia viime vuosikymmenien aikana, ja lisäksi osallistuneet Pohjois-Afrikan konflikteihin, muun muassa drooneja käyttämällä. Eräänä oletuksena on, että operatiivisen käyttökokemuksen saaminen droonien suorituskyvystä on Kiinalle tärkeää drooniteknologian jatkokehittämisen osalta ja siksi droonikaupankäynti Lähi-itään sotaa käyviin maihin on hyödyllistä.

1.2 Tutkimustilanne

Kiinalaisiin drooneihin ja niiden kansainväliseen kauppaan liittyvä tutkimus on lisääntynyt 2000-luvun aikana samaa tahtia Kiinan drooniteollisuuden kehityksen ja kasvun kanssa. 2000-luvun alussa kiinalaisiin drooneihin liittyvää tutkimusta ei ole juurikaan löydettävissä.

¹⁹ Crawford, Krysten (2024a), "Goeconomics Explains How Countries Flex Their Financial Muscles, *Stanford Graduate School of Business*, [<https://www.gsb.stanford.edu/insights/geoeconomics-explains-how-countries-flex-their-financial-muscles>], luettu 24.4.2025.

²⁰ Ks. liite 1 tämän tutkielman mukaisesta MENA-alueen määritelmästä.

Lähestyttäessä 2010-lukua kiinalaisista drooneista tehty tutkimus käsittelee lähinnä siviilikäyttöisten droonien kehitystä ja niiden käyttöä erilaisissa tehtävissä, kuten maanmittauksessa ja maanviljelyn hyötykäytössä.²¹ Kiinan sotilaskäyttöisiin drooneihin liittyvä tutkimus alkoi lisääntyä vasta 2010-luvulla.

Kiinalaisten sotilaskäyttöön tarkoitettujen droonien kehitys, tuotanto ja käyttö Kiinan asevoimien, Kansan vapautusarmeijan (People's Liberation Army, PLA) eri joukoissa lisääntyi 2010-luvulla, minkä seurauksena myös kansainvälinen kiinnostus aihetta kohtaan kasvoi. Kiinan drooniteollisuuden kehityksellä on ollut vahva valtiollinen tuki osana sen puolustus- ja turvallisuusstrategiaa, ja tämän seurauksena Kiinan puolustussektori, akateeminen maailma ja yksityinen sektori ovat tehneet tiivistä yhteistyötä drooniteknologian kehityksen eteen. Kiinan nopea drooniteollisuuden kehitys alkoi herättää huomiota ja kiinnostusta kansainvälisessä tutkimuksessa, ja etenkin droonien suorituskyvyn vaikutuksia Kiinan puolustusstrategiaan ja turvallisuuspolitiikkaan alettiin tutkia. Tutkimuksissa korostui Kiinan sotilaskäyttöisten droonimallien kartoittaminen sekä droonien käytön tarkastelu PLA:n eri joukko- ja tehtävätyypeissä.²²

2010-luvun puolivälissä kiinalaisiin drooneihin liittyvä tutkimus tarkastelee edelleen kiinalaisdroonien teknologista kehitystä, suorituskykyä sekä niiden käyttöä erityyppisissä sotilaallisissa operaatioissa. Tutkimuksissa alkoi painottua Kiinan asevoimien modernisaation ja kasvavan suorituskyvyn ohella myös näkökulmat Kiinan tavoitteista haastaa Yhdysvallat hallitsevana aseteknologiamahtina.²³ Länsimaat kokivat Kiinan paitsi haastavan niiden

²¹ Tutkimusten puute tai kohdistuminen siviilikäyttöisiin drooneihin ilmeni tehtäessä aineistohakua monitieteellisistä viitetietokannoista ja internetin hakupalveluista.

²² Hsu, Kimberly; Craig Murray; Jeremy Cook & Amalia Feld (2013) *China's Military Unmanned Aerial Vehicle Industry*, U.S.-China Economic and Security Review Commission, [<https://www.uscc.gov/research/chinas-military-unmanned-aerial-vehicle-industry>]; Erickson, Andrew (2012) "Naval and Air Forces: China's Modernization of Its Naval and Air Power Capabilities", teoksessa: Tellis, Ashley & Travis Tanner (eds.) *Strategic Asia 2012-2013: China's Military Challenge*, s. 6-125, The National Bureau of Asian Research, Seattle/Washington D.C. 2012; Cordesman, Anthony; Ashley Hess & Nicholas Yarosh (2013) *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*, Center for Strategic & International Studies (CSIS), Rowman & Littlefield, Lanham 2013; Easton, Ian & Russel Hsiao (2013) *The Chinese People's Liberation Army's Unmanned Aerial Vehicle Project: Organizational Capacities and Operational Capabilities*, Institute for Indo-Pacific Security (IIPS), [<https://indopacificsecurity.org/2013/03/11/the-chinese-peoples-liberation-armys-unmanned-aerial-vehicle-project-organizational-capacities-and-operational-capabilities/>].

²³ Chase, Michael; Kristen Gunness, Lyle Morris, Samuel Berkowitz & Benjamin Purses (2015) *Emerging Trends in China's Development of Unmanned Systems*, RAND Corporation, [https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR990.html]; Narang, Rajiv (2018) "UAV Swarms: China's Leap in Cutting-Edge Technologies", *Air Power Journal*, Vol. 13, No. 3, s. 59-81, [https://www.researchgate.net/publication/329336550_Air_Power_UAV_Swarms_China's_Leap_in_Cutting-Edge_Technologies_Journal_of_Air_Power_Space_Studies_Vol_13_No3_Monsoon_July-September_2018_wwwcapsindiaorgAPJ]; Allen, Gregory (2019) *Understanding China's AI Strategy: Clues to Chinese Strategic Thinking on Artificial*

aseman modernien asejärjestelmien edelläkävijöinä, niin myös Kiinan roolin varteenotettava asekauppakumppanina kasvavan, etenkin kolmansien maiden kanssa. Kiinan kehittyvä droonituotanto tekikin siitä potentiaalisen droonien tarjoajan globaaleilla markkinoilla, ja esimerkiksi useat Lähi-idän maat ostivat kiinalaisia drooneja 2010-luvulla. Droonikauppojen lisäksi Lähi-idän maat ovat alkaneet rakentaa kiinalaisia drooneja kotimaisessa tuotannossaan Kiinan kanssa solmittujen yhteistyösopimusten myötä. Kiinan ja Lähi-idän maiden välisen yhteistyön vuoksi Kiinalla uskotaan olevan jatkossakin keskeinen rooli droonien toimittajana Lähi-idässä.²⁴

Tutkimukset osoittavat Kiinalla olevan intressejä käydä asekauppaa etenkin autoritaaristen ja resurssirikkaiden maiden kanssa.²⁵ Lähi-itä on alue, joka on aina kiinnostanut ulkovaltoja geostrategisen sijaintinsa ja luonnonvarojensa vuoksi.²⁶ Lähi-itä on myös kohdannut merkittäviä turvallisuusongelmia, osittain seurauksena ulkovaltojen puuttumisesta alueen maiden asioihin. Sodat ja konfliktit ovat lisänneet ulkovaltojen interventioita alueelle mutta aiheuttaneet myös asevarustelukilvan.²⁷ Kiinan yhtenä tärkeänä motivaationa käydä asekauppaa Lähi-idässä koetaan olevan sen tavoitteet turvata oman energiansaantinsa jatkuvuus alueen öljyntuottajamailta. Lähi-idän autoritaarisilla mailla taas on todennäköisesti poliittisia syitä hankkia aseita Kiinasta, kuten Kiinan puuttumattomuuspolitiikka yhteistyömaiden sisäisiin asioihin.²⁸ Koska Kiina ei aseta kaupankäyntikumppaneilleen yhtä tiukkoja rajoituksia kuin länsimaat, voi se olla yksi tekijä lisäämään kehittyvien maiden kiinnostusta ostaa drooneja Kiinasta. Kiinalaisdroonien edullisempi hinta verrattuna länsimaalaisiin drooneihin on myös yksi tekijä, mikä on nostanut niiden kysyntää.²⁹

Intelligence and National Security, Center for a New American Security (CNAS), [<https://www.cnas.org/publications/reports/understanding-chinas-ai-strategy>].

²⁴ Bassiri Tabrizi, Aniseh & Justin Bronk (2018) *Armed Drones in the Middle East: Proliferation and the Norms in the Region*, RUSI (The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies), [<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/occasional-papers/armed-drones-middle-east-proliferation-and-norms-region>], s. 1, 3, 39.

²⁵ Yang, Chih-Hai (2020) "Determinants of China's arms exports: a political economy perspective", *Journal of the Asia Pacific Economy* 2020, Vol. 25, No.1, s. 156–158, [<https://doi.org/10.1080/13547860.2019.1637706>], s. 164–168.

²⁶ Sevilla (2024), s. 1–2.

²⁷ Eslami, Mohammad & Alena Vysorskaya Guedes Vieira (2023) "Introducing the Arms Race in the Middle East in the Twenty First Century: A "Powder Keg" in the Digital Era?", teoksessa: Eslami, Mohammad & Alena Vysorskaya Guedes Vieira (eds.) *The Arms Race in the Middle East: Contemporary Security Dynamics*, s. 21–34, Springer, Cham 2023, s. 22–23, 25–26.

²⁸ Yang (2020), s. 170–171.

²⁹ Hsu et al. (2013), s. 3.

Muita syitä Kiinan intresseille nousta keskeiseksi dronien toimittajamaaksi Lähi-idässä koetaan olevan sen tavoitteet kehittää kotimaista puolustusteollisuuttaan, kasvattaa asemaansa kansainvälisillä dronimarkkinoilla ja lisätä diplomaattista yhteistyötä Lähi-idän maiden kanssa.³⁰ Lähentyvät suhteet Lähi-idän maiden kanssa tukevat Kiinan pyrkimyksiä kasvattaa kehittyvien maiden yhteistyötä ja vaikutusvaltaa ja haastaa näin vallitseva länsimainen maailmanjärjestys. Kiinan tavoitteita jatkokehittää droniteknologiaansa tukevat operatiiviset käyttökokemukset, joita se on saanut myymällä droonejaan muun muassa Lähi-itään.³¹ Tutkimusten mukaan Kiinan Lähi-itään myymiä drooneja onkin käytetty useissa sodissa ja konflikteissa MENA-alueen maissa, kuten Jemenissä, Libyassa sekä ISIS-järjestöä vastaan Irakissa ja Syyriassa.³²

2020-luvulla tehty tuore kansainvälinen tutkimus pyrkii edelleen kartoittamaan kiinalaisdronien suorituskykyä ja käyttöä erityyppisissä sotilaallisissa tehtävissä. Tutkimuksissa on myös selvitetty Kiinan strategisia päämääriä ja kykyä käyttää drooneja omien turvallisuusintressiensä ajamiseen. Nykypäivänä dronien monipuolinen käyttö PLA:n eri joukoissa ja tehtävätyypeissä tukevat Kiinan asemaa ja tavoitteita olla maailman johtava maa miehittämättömien järjestelmien alalla.³³ Edistyneen teknologian kiinalaisdronit, jotka voivat suorittaa pitkäaikaisia merialueen valvontatehtäviä ja myös vaikuttaa kineettisesti kohteisiin kauaskantoisilla asejärjestelmillään ovat myös herättäneet keskustelua uudenaista turvallisuusuhista. Esimerkiksi Kiinan drooneillaan toteuttamat tiedustelu- ja valvontoperaatiot Itä-Kiinan merialueilla ovat herättäneet huolta Taiwanin ja Japanin osalta. Kiinalaisdrooneilla on suoritettu useita lentoja kyseisten maiden ilmatilan sekä kiistanalaisten Senkaku- ja Diaoy -saarten läheisyydessä.³⁴

³⁰ Fiala, Lukas (2024) "China's Drone Diplomacy", teoksessa: Patton Rogers, James (ed.) *De Gruyter Handbook of Drone Warfare*, s. 267–284, De Gruyter. Berlin/Boston 2024; Segev, Hiddai & Ofek Riemer (2019) "Not a Flood, but a Rising Current: Chinese Weapons Sales to the Middle East", teoksessa: Orion, Assaf & Galia Lavi (eds.) *Israel-China Relations: Opportunities and Challenges*, Memorandum 194, The Institute for National Security Studies, Tel Aviv 2019, [https://www.inss.org.il/wp-content/uploads/2019/08/Memo194_6.pdf].

³¹ Królikowski, Hubert (2022) "The Use of Unmanned Aerial Vehicles in Contemporary Armed Conflicts - Selected Issues". *Politeja*, Vol. 4, No. 79, s. 17–34, [<https://research-ebSCO-com.mp-en-voy.csc.fi/c/psw7tt/viewer/pdf/z7z5z3v7rv>].

³² Arduino, Alessandro & Sean McFate (2023) *Money for Mayhem: Mercenaries, Private Military Companies, Drones, and the Future of War*, Rowman & Littlefield, Maryland 2023.

³³ Hwang (2020); Air University (2025) *Taking Flight: China's Military Unmanned Aerial Vehicle (UAV) Industry*, Department of the Air Force's China Aerospace Studies Institute, [<https://www.airuniversity.af.edu/CASI/Display/Article/4147816/taking-flight-chinas-military-unmanned-aerial-vehicle-uav-industry/>]; Fiala (2024).

³⁴ Hwang (2020), s. 133, 135–136.

Lähi-idän kontekstissa 2020-luvulla tehdyt tutkimukset kartoittavat myös kiinalaisdroonien levinneisyyttä Lähi-idän maihin ja näiden maiden asevoimallisten suorituskykyjen kasvua droonikaupan myötä. Lisäksi kiinalaisdroonien käyttöä sodissa ja konflikteissa MENA-alueella on tutkittu osana keskustelua sodankuvan muutoksesta droonimarkkinoiden kasvun myötä. Laajemmassa kuvassa droonikaupankäynti koetaan osana Kiinan taloudellisia ja poliittisia intressejä toimia MENA-alueella. Droonikaupankäynti on yksi keino, joilla Kiina vakiinnuttaa asemaansa ja lisää vaikutusvaltaansa.³⁵

Suomalaisen tutkimuksen piirissä Kiinan drooniteknologiaa tai sen kansainvälistä asekauppaa on toistaiseksi käsitelty vain vähän. Suomalainen tutkimus on kohdistunut pääosin Kiinan ulko- tai turvallisuuspoliittisiin tekijöihin,³⁶ Kiinan poliittisen järjestelmän tarkasteluun ja sen asemaan nousevana globaalina poliittisena mahtina.³⁷ Tutkimustyö tarkastelee Kiinan kasvavan kansainvälisen vaikutusvallan merkitystä etenkin Suomen ja Euroopan näkökulmista. Kiinalaisia drooneja sivutaan tutkimusselosteessa, joka käsittelee sodankuvan muutosta aseellisten suorituskykyjen muuttuessa yhä kehittyneemmän teknologian ja tekoälyä hyödyntävien järjestelmien kokonaisuudeksi. Tässä kontekstissa käsitellään myös drooneihin liittyvää parviteknologiaa, jota Kiinakin parhaillaan kehittää.³⁸

Kiinalaisiin drooneihin ja niiden kansainväliseen kauppaan liittyvää tutkimusta kartoittaessa on havaittavissa, että tutkimuksen määrä ja aihealueiden laajuus ovat lisääntyneet lähesyttävässä nykypäivää. Aiemmasta tutkimuksesta on selkeästi teemoitettavissa keskeiset aihealueet. Kiinalaisten droonien ja niiden teknologisen suorituskyvyn kehitystä on kartoitettu 2010-luvulta nykypäivään saakka. Lisäksi droonien operatiivista käyttöä Kiinan asevoimien joukoissa sekä Kiinan lähialueilla on tutkittu paljon. Tutkimusta on tehty etenkin

³⁵ Nouwens, Meia; Henry Boyd, Erik Green, Wolf-Christian Paes & Albert Vidal (2025) "The Evolving Dynamics of China's Middle East and North Africa Strategy: Future Scenarios". *The International Institute for Strategic Studies (IISS)*, [<https://www.iiss.org/research-paper/2025/05/the-evolving-dynamics-of-chinas-middle-east-and-north-africa-strategy/>]; Pettyjohn, Stacie; Hannah Dennis & Molly Campbell (2024) *Swarms over the Strait: Drone Warfare in the Future Fight to Defend Taiwan*, Center for a New American Security (CNAS), [<https://www.cnas.org/publications/reports/swarms-over-the-strait/>]; Arduino & McFate (2023).

³⁶ UPI (2025) *Kiinan murrokselliset teknologiat ja kansainvälinen turvallisuus -tutkimusprojekti*, Ulkopoliittinen instituutti, [https://fiia.fi/projekti/kiinan-murrokselliset-teknologiat-ja-kansainvalinen-turvallisuus?utm_source=chatgpt.com]: Kyseinen tutkimusprojekti tarkastelee Kiinan kilpailustrategiaa sen teknologiakehityksen ja suurvaltapolitiittisten tavoitteiden näkökulmista.

³⁷ Mattiin, Mikael; Lauri Paltemaa & Juha A. Vuori (2022) *Kiinan poliittinen järjestelmä*, Vastapaino, 2. painos, Tampere 2022.

³⁸ Paronen, Antti (2024) "Sotatekniikan kehityksen ja sodankäynnin suhteesta", teoksessa: Marko Palokangas (toim.) *Sodan usvaa III: Varautuminen, valmius ja nykyaikainen sodankäynti*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita nro 32, s. 177–189, Helsinki 2024, verkkojulkaisu saatavissa: [https://doria.fi/bitstream/handle/10024/189683/Palokangas%20et%20al.%20-%20Sodan%20usvaa%20III_verkkoversio.pdf?isAllowed=y&sequence=6&utm_source=chatgpt.com].

siitä näkökulmasta, millainen rooli drooneilla on Kiinan puolustus- ja turvallisuusstrategioissa, ja miten Kiina mahdollisesti käyttää drooneja konfliktitilanteissa. Lisäksi kansainväliseen asekaupankäyntiin liittyvässä tutkimuksessa on selvitetty Kiinan droonikaupankäyntiä Lähi-idän maihin ja näiden droonien käyttöä edelleen sodissa ja konflikteissa. Tutkimusten myötä keskusteluun on tuotu näkemyksiä asekaupasta osana Kiinan laajempia pyrkimyksiä lisätä kansainvälistä vaikutusvaltaansa ja Lähi-idän kontekstissa solmia tiiviimpiä suhteita alueen maiden kanssa.

Tämän tutkielman tarkoituksena oli tarkastella Kiinan tavoitteita droonikaupankäynnin taustalla. Kiina on toimittanut viime vuosikymmenen aikana edistyneen teknologian drooneja useisiin Lähi-idän maihin, missä sen tarjoamat asejärjestelmät ovat osittain korvanneet länsimaalaiset vastineensa. Tällä tutkimuksella tehtiin näkyväksi sitä, miten Kiina käyttää asevientä ulkopoliittisen vaikutusvaltansa välineenä ja yhtenä sen geoeconomista keinoista sekä Kiinan tavoitteita käydä droonikauppaa Lähi-idässä osana sen alueellisia intressejä ja suurvalta-aseman tavoittelua. Koska suomalaisessa tutkimuksessa Kiinan Lähi-itään kohdistuvasta droonikaupasta ja tavoitteista sen taustalla ei ole tehty aiempaa tutkimusta, kyettiin tutkielmalla tuottamaan tietoa Kiinan sotilasteknologisista suorituskyvyistä ja sen kansainvälisestä levinneisyydestä suomalaisen tutkimuksen piiriin. Laajemmassa kuvassa tutkielmalla pyrittiin lisäämään tietoisuutta siitä, miten kiinalaisdroonien levinneisyys vaikuttaa turvallisuusuhkiin MENA-alueella ja laajemmin globaalilla tasolla.

1.3 Tutkimustehtävä

Tutkielman tarkoituksena oli selvittää Kiinan Lähi-itään kohdistuvia intressejä sekä sitä, miten droonikaupankäynti tukee näiden intressien tavoittelua. Tämän myötä tutkielman tutkimustehtäväksi muotoutui:

- *Mitä Kiina tavoittelee droonikaupankäynnillään Lähi-idässä?*

Tutkimustehtävän selvittämiseksi muodostettiin taustoittavia kysymyksiä, joilla tuettiin varsinaisiin tutkimuskysymyksiin vastaamista. Taustoittavien kysymysten avulla tarkasteltiin Kiinan ulkopoliittikkaa Lähi-idässä, sen drooniteollisuutta sekä missä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa kiinalaisdrooneja on käytetty. Taustoittavat kysymykset olivat:

- *Millaista ulkopoliittikkaa Kiina harjoittaa Lähi-idässä?*
- *Millainen on Kiinan drooniteollisuus?*
- *Missä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa kiinalaisdrooneja on käytetty?*

Varsinaisilla tutkimuskysymyksillä tuotettiin tietoa Kiinan Lähi-itään kohdistuvista intresseistä ja sen tavoitteista käydä droonikauppaa alueen maiden kanssa. Tutkimuksen alakysymykset olivat:

- *Miten asekaupankäynti kytkeytyy osaksi Kiinan geoeconomisia toimia Lähi-idässä?*
- *Minkä Lähi-idän maiden kanssa Kiina on käynyt droonikauppaa?*
- *Millaisia drooneja Lähi-itään on myyty?*
- *Mitä merkitystä Lähi-idän droonikaupalla on Kiinalle ollut?*

1.4 Tutkielman rajaukset

Tutkielman rajaukset kohdistuivat strategian tutkimukselle ominaisiin piirteisiin, eli ajallisiin ja maantieteellisiin rajauksiin. Lisäksi tutkielman tarkastelunäkökulmaa rajattiin teorian ohjaamana.

Maantieteellisesti tutkimus kohdistui Lähi-idän ja MENA-alueen maihin. Kiinalaisdroonien operatiivista käyttöä tarkasteltiin MENA-alueen sodissa ja konflikteissa. Lähi-itä ja MENA-alue ovat määritelty liitteessä 1. Tarkastelemalla Kiinan käymää sotilaskäyttöisten droonien kauppaa Lähi-idän maiden kanssa selvitettiin Kiinan alueellisia intressejä sekä sitä, miten asekaupankäynti kytkeytyy osaksi sen muita Lähi-idässä käyttämiä geoeconomisia keinoja. Sotilaskäyttöisten droonien kaupasta on ollut molemminpuolista hyötyä sekä Kiinalle että kiinalaisia drooneja ostaville maille. Tässä tutkielmassa intressejä ja tavoitteita droonikaupankäynnin taustalla tutkittiin Kiinan näkökulmasta.

Tutkielmassa tuotettiin tietoa myös kiinalaisdroonien tuottamasta merkityksestä Lähi-idän maiden asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta. Kyseinen tarkastelu toteutettiin vertailemalla muiden toimijoiden Lähi-itään toimittamien sotilaskäyttöisten droonien määrää sekä niiden tuottamaa suorituskyvyltään arvoa. Kyseisen vertailun myötä tuotettiin tietoa siitä, millainen kilpailuasetelma Lähi-itään kohdistetussa droonikaupassa on ja mitä se merkitsee Kiinan alueellisten tavoitteiden ja asekaupan näkökulmasta.

Droonilla tarkoitetaan tässä tutkielmassa erityyppisiä pääosin sotilaskäyttöön tarkoitettuja ilma-aluksia. Drooni on määritelty tarkemmin tutkielman liitteissä (liite 2). Nykypäivän so-

dankäynnissä myös kaupallisten droonien merkitys on kasvanut, ja siviilikäyttöön tarkoitettuja drooneja modifioidaan kasvavassa määrin sotilaskäyttöön.³⁹ Tämän vuoksi tutkimuksessa selvitettiin sotilaskäyttöisten droonien ohella Kiinan siviilikäyttöisten droonien tuotantoa ja niihin liittyvän kaupan volyyymiä Lähi-idän maihin.

Tutkielman ajallinen rajausta muodostui kahdesta eri kokonaisuudesta. Droonikauppaa käsittelevien tilastojen tarkastelu ajoittui vuosien 2010–2025 välille. Tilastot osoittivat Kiinan sotilaskäyttöisten droonien kaupan Lähi-itään alkaneen vuonna 2010.⁴⁰ Kahden tutkielmassa hyödynnetyn tietokannan tilastoja tarkasteltiin vuoteen 2024 saakka, sillä vuoden 2025 osalta ei näissä ollut julkaistu päivitettyjä tietoja tutkielman työstämisen aikataulun puitteissa. Kolmannesta hyödynnettävästä tietokannasta tarkasteluun saatiin päivitetty tilastot myös vuoden 2025 osalta. Tutkielmassa hyödynnetyt tilastot on esitelty tarkemmin alaluvussa 1.5.

Tutkielman toinen ajallinen rajausta käsitti Kiinan drooniteollisuuden kehityskulkuun ja Kiinan Lähi-itään kohdistuneen geoeconomisen toiminnan tarkastelun. Drooniteollisuuden osalta tarkasteluajanjakso käsitti vuodet 1950–2025. Kiinan geoeconomisen toiminnan tarkastelu Lähi-idän kontekstissa keskittyi 2000-luvun alusta nykypäivään. Kiinan drooniteollisuuden tarkastelu lisäsi ymmärrystä sen droonituotannon mutta myös teknologian kehityksen kuluista ja mahdollisti analyysin tekemisen kiinalaisdroonien suorituskyvyn merkityksestä drooneja ostaneille maille. Kiinan geoeconomisen toiminnan tarkastelun ajanjakso loi kattavan kuvan Kiinan intresseistä toimia Lähi-idässä sekä siitä, miten ne ovat vaikuttaneet Kiinan ulkopoliittisiin linjauksiin kohdistaa erilaisia keinoja ja toimia Lähi-itään.

1.5 Lähdemateriaali ja aineistonhakuprosessi

Tutkielman aineisto ja lähdemateriaali koostuivat englanninkielisistä lähteistä. Aineistona käytettiin kolmea tilastotietokantaa, joiden myötä selvitettiin Kiinan droonikauppaa Lähi-idässä. Tilastotietojen analyysi on raportoitu tutkielman luvussa 6. Tilastojen lisäksi tutkielman aineisto koostui tutkimuskirjallisuudesta ja -raporteista. Näitä olivat riippumattomien tutkimuslaitosten tuottamat ja akateemisissa jurnaaleissa julkaistut tutkimukset, raportit ja artikkelit. Kyseisiä lähteitä käytettiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin tekemiseen luvussa

³⁹ Farrell, Gregory (2025) "The Use of Modified Commercial Drones in Ukraine: Adoption Capacity Theory and Adaptation under Fire in Practice", *ETG Journal: Emerging Threats Working Group*, [emergingthreats.co.uk/the-use-of-modified-commercial-drones-in-ukraine-adoption-capacity-theory-and-adaptation-under-fire-in-practice/], luettu 28.4.2025.

⁴⁰ SIPRI (2025a) "Arms Transfers Database", *Stockholm International Peace Research Institute*, [<https://www.sipri.org/databases/armstransfers>], luettu 15.2.2026.

4 ja kirjallisuuskatsaukseen luvuissa 4, 5 ja 7. Lisäksi tutkielman aineisto koostuu virallisista julkaisuista, kuten Kiinan hallinnon linjapapereista ja valtionjohdon puheista. Muita tutkielmassa hyödynnettäviä lähteitä olivat uutisartikkelit ja muut lähteet, jotka tukivat yksityiskohtaisten tietojen täydentämistä.

Tiedonhaku tutkielman aineiston kartoittamiseksi ja valitsemiseksi tuotettiin tekemällä hakuprosesseja digitaalisista monitieteellisistä viitetietokannoista. Tavoitteena oli löytää etenkin vertaisarvioituja tieteellisiä tutkimuksia ja artikkeleita, jotka käsittelevät Kiinan asekaupankäyntiä, ulkopoliittikkaa sekä yhteistyötä Lähi-idän maiden kanssa. Tutkielmaan valitun teoreettisen näkökulman vuoksi aineistonhaussa etsittiin myös geoekonomiaan liittyvää lähdemateriaalia.

Tutkielmassa tarkasteltavat tilastot olivat SIPRI:n (Stockholm International Peace Research Institute) vuosittain julkaisema kansainvälistä asekauppaa kartoittava tietokanta⁴¹, Yhdistyneiden kansakuntien (YK, United Nations, UN) ylläpitämä kansainvälistä kaupankäyntiä kartoittava tietokanta UN Comtrade Database⁴² ja Kiinan tullihallinnon (General Administration of Customs of the People's Republic of China) julkaisema Kiinan vienti- ja tuontitilastoja raportoiva tietokanta⁴³. Tarkemmat tiedot kyseisistä tietokannoista, toteutettu tiedonhaku sekä tietojen seulonta on kuvattu jokaisen tilaston osalta erikseen luvun 2 alaluvussa 2.3, jossa käsitellään tilastotietojen analysointia menetelmänä.

Edellä mainitut tietokannat valittiin tutkielmaan sillä perusteella, että esimerkiksi SIPRI:n tietokantaan on viitattu useassa asekaupankäyntiä käsittelevässä tieteellisessä artikkelissa tai tutkimuksessa.⁴⁴ SIPRI:n tietokanta oli myös ainut aineistossa esille tullut tilasto, jonka myötä oli mahdollista tarkastella sotilaskäyttöisten droonien kauppaa.⁴⁵ YK:n ja Kii-

⁴¹ SIPRI (2025a).

⁴² YK (2025) "UN Comtrade Database". *Yhdistyneet kansakunnat*, [<https://comtradeplus.un.org/>], luettu 12.2.2026.

⁴³ General Administration of Customs of the People's Republic of China (2025) "Custom statistics", *People's Republic of China*, [<http://stats.customs.gov.cn/indexEn>], luettu 12.2.2026.

⁴⁴ Mm. Air University (2025); Singh, Maria (2022) "China's Increasing Arms Supply to the Middle East and Beyond: Another Dimension to the New Silk Road?", *Centre for Land Warfare Studies (CLAWS)*, Issue Brief, ResearchGate, [https://www.researchgate.net/publication/364988859_China's_Increasing_Arms_Supply_to_the_Middle_East_and_Beyond_Another_Dimension_to_the_New_Silk_Road]; Alden, Chris; Lukas Fiala, Eric Krol & Robert Whittle (2020) *Wings Along the BRI: Exporting Chinese UCAVs and Security?*, London School of Economics and Political Science, [<https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/updates/LSE-IDEAS-Wings-Along-the-BRI.pdf>]; Hwang (2020); Yang (2020).

⁴⁵ Väite perustuu hakuprosessissa esille tulleisiin julkisiin tietokantoihin, joiden aineisto oli maksuttomasti tarkasteltavissa. Muitakin sotilaskäyttöisten droonien kaupankäyntiä käsitteleviä tilastoja, kuten CNAS:n (Center for a New American Security) löytyi aineistonhaussa. Muut tilastot perustavat tietonsa pääosin SIPRI:n

nan tullihallinnon tietokannat valikoituivat sillä perusteella, että niiden avulla kyettiin keräämään tietoa Kiinan itse raportoimasta drooniviennistä. Molempien tietokantojen avulla kyettiin koostamaan dataa droonien kokonaisviennin määristä, vaikka toisaalta sotilaskäyttöön tarkoitettujen droonien ja kaupallisten droonien erottelu ei ollut näiden tietokantojen aineistossa mahdollista.

Tilastotietojen analysointi rajoittuu tutkielmassa kolmeen tietokantaan, sillä aineistonhaku-prosessin myötä ilmeni, ettei droonikaupankäyntiä kartoittavia tilastoja tutkielman toteuttamisen aikana ollut juurikaan vielä julkaistu. Kuitenkin se, että drooneja tuottavien maiden määrä, niiden kansainvälinen levinneisyys sekä niiden käyttö sotilasoperaatioissa ovat lisääntyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana⁴⁶ tulee todennäköisesti laajentamaan drooneihin liittyvää tutkimusta ja tilastointia lähitulevaisuudessa.

Tutkielman tiedonkeruuta ja lähdeaineiston käyttöä rajoitti tutkijan kiinan kielen taitamattomuus, mikä rajasi kiinankielisen lähdeaineiston pois. Kuitenkin Kiinan valtion virallisia julkaisuja sekä muita kiinalaisia lähteitä, kuten kiinalaisten tutkijoiden julkaisemia tutkimuksia ja artikkeleita on joko käännetty tai kirjoitettu suoraan englanniksi. Tämä mahdollisti kyseisten lähteiden hyödyntämisen tutkimustyössä. Lähdemateriaalin luotettavuuden kannalta tehtiin oletus, että Kiinan hallinnon julkaisema englanninkielinen materiaali kuvaa Kiinan valtion virallista kantaa niin luotettavasti, kuin Kiina haluaa julkisesti tuoda ilmi. Viralliset kiinalaiset lähteet ovat arvokasta lähdemateriaalia tutkielman kannalta, sillä näiden myötä tutkielma ei perustu ainoastaan länsimaiseen aineistoon ja näkemyksiin Kiinan poliittisista linjauksista ja tavoitteista Lähi-idän kontekstissa.

1.6 Tutkimusilmiö

Viime vuosien konfliktit maailmalla, kuten Libyan sisällissota, terroristiryhmä ISISiä (Islamic State in Iraq and Syria) vastaan taistelu Irakissa ja Syyriassa sekä vuonna 2022 Venäjän

tietokantaan, joten niiden ei koettu tuovan lisäarvoa tämän tutkielman tarpeisiin eikä sisällytetty tutkimusaineistoon. Lähteet: Campbell, Molly (2024a) "CNAS Releases Open Source Dataset on Drone Proliferation", *Center for a New American Security (CNAS)*, [<https://www.cnas.org/press/press-release/cnas-releases-open-source-dataset-on-drone-proliferation>], luettu 23.5.2025; Campbell, Molly (2024b) *Drone Proliferation Dataset*, Center for a New American Security (CNAS), [<https://www.cnas.org/publications/reports/drone-proliferation-dataset>].

⁴⁶ Gettinger, Dan (2021) *Unmanned Combat Aerial Vehicles: Current Types, Ordnance and Operations*, Harpia Publishing, Finidr 2021, s. 11–12; Hwang (2020), s. 122; Grossman, Nicholas (2018) *Drones and Terrorism: Asymmetric Warfare and the Threat to Global Security*, I.B.Tauris, London/New York 2018, s. 3–5; Parks, Lisa & Caren Kaplan (2017) "Introduction", teoksessa: Parks, Lisa & Caren Kaplan (eds.) (2017) *Life in the Age of Drone Warfare*, Duke University Press, Durham/London 2017, s. 1–3.

aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ovat osoittaneet, että drooneja hyödynnetään yhä monipuolisemmin eri tehtävissä taistelukentällä,⁴⁷ ja nykypäivänä molemmat konfliktin osapuolet käyttävät drooneja operaatioissaan.⁴⁸ YK:n mukaan drooneista on tullut tärkein väline ilmaiskujen suorittamiseen ja tarkkuusohjattujen ammusten pudottamiseen. Iskujen ja kohteiden maalittamisen lisäksi drooneja käytetään muun muassa tykistötulen korjaamiseen, viestiyhteyksien ja asejärjestelmien tutkien häiritsemiseen, erilaisiin harhautusoperaatioihin sekä etulinjan joukkojen huoltamiseen.⁴⁹

Droonien lisääntynyt suosio liittyy etenkin niiden kykyyn kerätä ja välittää tiedustelutietoa sekä suorittaa tarkkoja iskuja kohteisiin. Droonit kykenevät pitkäaikaiseen yhtäjaksoiseen operointiin tuottaen samalla tiedustelutietoa tai odottaen sopivaa hetkeä iskun toteuttamiseen. Perinteisillä miehitetyillä lennoilla tämä ei ole mahdollista yhtä tehokkaasti.⁵⁰ Droonit ovat myös mahdollistaneet sotilasoperaatioiden toteuttamisen aiempaa pienemmillä kustannuksilla ja nopeammalla aikasyklillä. Pitkän ja kalliin lentokoulutuksen sijaan droonien operoijat voidaan kouluttaa huomattavasti lyhyemmässä ajassa.⁵¹ Kiinan valtion virallisten tiedotteiden mukaan ilmailutekniikan perustiedot osaava henkilö voidaan kouluttaa droonien ohjaamiseen jopa muutaman päivän koulutuksella. Miehitämättömien droonien käyttö sotilasoperaatioissa on myös vähentänyt omien joukkojen tappioita lentotehtävissä, mikä on helpottanut operaatioihin kohdistuvia poliittisia päätöksiä.⁵²

Sotilaskäyttöön tarkoitetut droonit ovat olleet suorituskyky, jonka teknologiseen kehitykseen on panostettu huomattavasti 2000-luvun aikana.⁵³ Droonien käyttö asevoimien ja muiden turvallisuussektorien keskuudessa on kasvanut 2020-luvulle tultaessa merkittävästi samalla, kun drooneja tuottavien maiden sekä markkinoilla tarjolla olevien droonimallien määrä ovat lisääntyneet.⁵⁴ Vuonna 2009 sotilaskäyttöisiä drooneja omistavia maita oli yksitoista, kun vuonna 2019 niitä oli jo 30.⁵⁵ Arvioiden mukaan drooneihin liittyvät investoinnit voivat tulevaisuudessa ylittää perinteisiin asejärjestelmiin, kuten panssarivaunuihin,

⁴⁷ Airo, Paavo (2019) "Dronet muuttavat taistelukenttää ja mahdollistavat kontaktitonta taistelua", *Reserviläinen*, [<https://reservilainen.fi/dronet-muuttavat-taistelukenttaa-ja-mahdollistavat-kontaktitonta-taistelua/>], luettu 4.4.2025; Pettyjohn et al. (2024); Bassiri Tabrizi & Bronk (2018).

⁴⁸ Frantzman, Seth (2021) *Drone Wars: Pioneers, Killing Machines, Artificial Intelligence, and the Battle for the Future*, Bombardier Books, Nashville 2021, s. xix.

⁴⁹ Pettyjohn et al. (2024), s. 27.

⁵⁰ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 1.

⁵¹ Kaag, John & Sarah Kreps (2014) *Drone Warfare*, Polity Press, Cambridge 2014, s. 2–3.

⁵² Frankopan (2022), s. 247.

⁵³ Grand View Research (2025) *Market Analysis Report: Drone Market (2025–2030)*, [<https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/drone-market-report>].

⁵⁴ Frantzman (2021), s. xv.

⁵⁵ Hwang (2020), s. 122.

laivoihin ja lentokoneisiin kohdistetut investoinnit.⁵⁶ Sotilas- ja siviilikäyttöisten dronien yhteenlasketun maailmanlaajuisen markkina-arvon arvioitiin vuonna 2024 olleen yli 36,4 miljardia Yhdysvaltain dollaria ja sen arvioidaan nousevan 10,1 % vuosivauhdilla 64,9 miljardiin dollariin vuoteen 2030 mennessä ja saavuttavan 95,4 miljardia dollaria vuonna 2034.⁵⁷

Kiina on maailman suurin sotilaskäyttöisten dronien valmistaja ja myös suurin aseistettujen dronien myyjä kansainvälisillä markkinoilla.⁵⁸ Kiinalla on arvioiden mukaan ainakin 19 asevoimien käytössä tai kehitteillä olevaa aseistettua dronimallia.⁵⁹ SIPRI:n tietokannan mukaan Kiina on toimittanut 685 sotilaskäyttöön tarkoitettua dronia 19 maahan vuosien 2010–2024 aikana.⁶⁰ Kaupallisten dronien osalta kiinalaisyrietykset hallitsevat yli 70 % maailman dronimarkkinoista.⁶¹

Kiinan kiinnostus sotilaskäyttöisten dronien teknologiseen kehittämiseen ja tuotannon kasvattamiseen on ollut olennainen osa Kiinan asevoimien modernisaatio-ohjelmaa 1980-luvulta saakka.⁶² Asevoimien modernisointia on tukenut Kiinan vuosikymmeniä jatkunut talouskasvu, minkä myötä Kiina on kyennyt ohjaamaan suuria investointeja asevoimien ja teknologian kehitykseen.⁶³ Nykypäivään mennessä Kiinasta on kehittynyt sotilaallinen suurvalta, jonka asevoimat kykenevät toimimaan globaalilla tasolla.⁶⁴ Dronit ovat olleet tärkeässä asemassa PLA:n joukkojen eri tehtävätyypeissä kaikissa puolustushaaroissa.⁶⁵ Sotilaskäyttöisillä droneillaan Kiina on osoittanut vaikutusvaltaa ja voimannäyttöä etenkin lähimerialueillaan.⁶⁶

⁵⁶ Frantzman (2021), s. xv.

⁵⁷ Market.U.S (2025) *Global Drone Market*. [<https://market.us/report/drone-market/>], luettu 7.12.2025.

⁵⁸ Kumar Darbey, Abhishek (2024) "China's Increasing Global Drone Footprint – Analysis", *Eurasia Review*, [<https://www.eurasiareview.com/24112024-chinas-increasing-global-drone-footprint-analysis/>], luettu 14.11.2025.

⁵⁹ Gettinger (2021), s. 13.

⁶⁰ SIPRI (2025a)

⁶¹ Chougule, Pragati (2025) "China's Drone Boom: From Manufacturing Powerhouse to Finding Real-World Uses", *The Bridge Chronicle*, [<https://www.thebridgechronicle.com/tech/china-drone-boom-uses/>], luettu 14.11.2025.

⁶² Hsu et al. (2013), s. 3–4.

⁶³ Papageorgiou (2023), s. 257.

⁶⁴ Puranen, Matti (2016), *Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotatiedon laitos, Julkaisusarja 3: Työpapereita Nro 4, verkkojulkaisu saatavissa: [<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/123580/Puranen2%28net%29.pdf?sequence=2>], s. 1, 5.

⁶⁵ Kumar Darbey (2024).

⁶⁶ Hwang (2020), s. 121; Koja, Keishi (2024) "Japan spots China's new spy, strike drone for first time over waters north of Okinawa", *Stars and Stripes*, [https://www.stripes.com/theaters/asia_pacific/2024-05-28/china-military-drone-japan-okinawa-14001776.html], luettu 10.11.2025.

2010-luvulta alkaen kiinalaisten droonien tarjonta kansainvälisillä asemarkkinoilla on myös kasvanut, minkä on arvioitu olevan osa Kiinan strategisia tavoitteita lisätä globaaleja kytköksiään ja vaikutusvaltaansa. Asekaupankäynnillä onkin taloudellisten etujen ohella poliittista merkitystä. Asekauppa on ulkopoliittikan näkökulmasta tärkeä strateginen toimi, jolla luodaan yhteyksiä kumppanimaan poliittiseen ja asevoimien johtoon. Lähentyneet suhteet kaupankäyntimaiden välillä todennäköisesti edistävät yhteistyötä myös muilla sotilaallisilla osa-alueilla, kuten yhteisillä sotaharjoituksilla, jaetulla tiedustelutiedolla ja kaluston tukeutumismahdollisuuksilla. Esimerkiksi kiinalaiset merivoimien alukset ja lentokalusto voivat yhteistyösopimusten kautta tukeutua tarvittaessa sotilassatamiin ja -lentokenttiin Lähi-idässä.⁶⁷

Tällä hetkellä Kiina on maailman toiseksi suurin talous,⁶⁸ ja lisäksi sillä on toiseksi suurin puolustusbudjetti Yhdysvaltojen jälkeen. Kiinan vuosikymmeniä jatkunut talouskasvu on mahdollistanut suuret investoinnit maan asevoimien ja teknologian kehitykseen.⁶⁹ Kiinan muutos kehittyvästä maasta talous- ja sotilasmahdiksi on tehnyt siitä merkittävän haastajan Yhdysvalloille. Tämä on aiheuttanut maiden välisen kiivaan kilpailun talouden, sotilaallisen ja teknologian osa-alueilla. Kilpailu keskittyy myös yhä enemmän kansainväliseen asekauppaan, missä Kiinan rooli on kasvanut koko 2000-luvun ajan.⁷⁰ Kiinnostus droonituotannon kehittämiseen on tulkittu liittyvän Kiinan ja Yhdysvaltojen väliseen kilpailuun teknologian ja tekoälyn aloilla.⁷¹ Yhtenä määritelmänä teknologisen ylivoiman voidaan mieltää osoittavan johtavan valtion aseman, ja tämän vuoksi juuri teknologiasta on tullut tärkeä ase Kiinan ja Yhdysvaltojen välisessä suurvaltakamppailussa.⁷²

Maiden välinen kilpailu muokkaa myös geopoliittista järjestystä, mikä vaikuttaa kansainvälisiin suhteisiin ja turvallisuuteen.⁷³ Kansainvälisen muutoksen tila tukee Kiinan tavoitteita. Maailman siirtyminen epädemokraattisempaan ja moninapaisempaan suuntaan on vahvis-

⁶⁷ Papageorgiou (2023), s. 258.

⁶⁸ Silver, Caleb (2025) "The Top 25 Economies in the World: Ranking the Richest Countries in the World", *Investopedia*, [<https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/>], luettu 15.4.2025.

⁶⁹ Papageorgiou (2023), s. 257.

⁷⁰ Yang (2020), s. 161–162, 171.

⁷¹ Shri, Padma (2025) "U.S., China Engage In "Drone War"; Washington Mulls Rules To Ban "Superior" Chinese Drones", *The Eurasian Times*, [<https://www.eurasiantimes.com/u-s-and-china-decoupling-trade/>], luettu 25.4.2025.

⁷² Hentunen, Mika & Kristiina Helenius (2025) *Kiinan maailma: Tulevaisuuden supervalta ja sen tavoitteet*, Tammi, Helsinki 2025, s. 22–23.

⁷³ Yang (2020), s. 171.

tanut Kiinan asemaa, ja se on hyötynyt muun maussa Yhdysvaltain presidentti Trumpin arvaamattomuudesta. Kiina profiloi itsensä vakaaksi ja ennustettavaksi toimijaksi.⁷⁴ Tämä lisää mielikuvaa Kiinasta luotettavana ja länsimaille vaihtoehtoisena yhteistyökumppanina.⁷⁵

Kiinalaisten droonien teknologinen kehitys ja kasvava tuotanto ovat saavuttaneet yhä enemmän kansainvälistä suosiota. Droonikaupankäynti Lähi-idän maiden kanssa on ollut yksi Kiinan keinoista lisätä kansainvälistä vaikutusvaltaansa ja haastaa länsimaisia toimijoita alueella. Kiinan droonikaupan tarkastelu Lähi-idän kontekstissa on ajankohtainen aihe, sillä Kiinan kasvava yhteistyö etenkin muiden autoritääristen valtioiden kanssa voivat olla osa sen tavoitteita muuttaa vallitsevaa maailmanjärjestystä. Kiinan Lähi-itään myymiä drooneja on myös käytetty sodissa ja konflikteissa MENA-alueella. Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka ovat alueita, jotka ovat pitkään olleet pelikenttinä ulkovaltojen vallantavoittelussa, luonnonvarojen havittelussa sekä asevoimallisten suorituskykyjen testaamisessa. Kansainvälisellä droonikaupalla voi olla myös vaikutusta alueen konfliktien syntyyn ja etenemiseen. Perehtymällä Kiinan droonikauppaan Lähi-idässä sekä kiinalaisdroonien käyttöön MENA-alueella, tuodaan tutkielmassa esille myös drooniteknologian kehityksen ja kasvavan suosion merkitystä nykypäivän konflikteissa.

⁷⁴ Hentunen & Helenius (2025), s. 41.

⁷⁵ Latif & Sabir (2021), s. 35–36, 43.

2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkielmassa käytettiin laadullisia ja määrällisiä menetelmiä. Laadullisena menetelmänä käytettiin systemaattista kirjallisuuskatsausta ja teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä. Määrällisenä menetelmänä analysoitiin asekauppaa käsitteleviä tilastoja. Kokonaisuudessaan tutkielmassa hyödynnettiin kolmea eri menetelmää, joiden avulla vastattiin tutkimuskysymyksiin ja sitä kautta varsinaiseen tutkimustehtävään. Tutkimustehtävälle määriteltyihin taustoitteisiin kysymyksiin vastattiin kirjallisuuskatsauksella. Tutkimuskysymyksiin vastattiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä ja tilastotietojen analyysillä. Taulukossa 1 on kuvattu, mihin tutkimuskysymyksiin tutkielman menetelmillä vastattiin ja missä luvuissa kysymykset käsiteltiin. Lisäksi taulukossa esitetään keskeinen aineisto, jota luvuissa käytettiin.

Taulukko 1: Tutkimusmenetelmien käyttö tutkielmassa.

Tutkimuskysymys	Luku	Menetelmä	Aineisto
Millaista ulkopoliittikkaa Kiina harjoittaa Lähi-idässä?	4. Asekauppa Kiinan geoeconomisena keinoona Lähi-idässä	Kirjallisuuskatsaus	Kiinan viralliset julkaisut, tutkimuskirjallisuus
Miten asekaupankäynti kytkeytyy osaksi Kiinan geoeconomisia toimia Lähi-idässä?	4. Asekauppa Kiinan geoeconomisena keinoona Lähi-idässä	Teoriaohjaava sisällönanalyysi	Tutkimuskirjallisuus ja -raportit, uutisartikkelit
Millainen on Kiinan drooniteollisuus?	5. Kiinan drooniteollisuus	Kirjallisuuskatsaus	Tutkimuskirjallisuus ja -raportit, uutisartikkelit
Minkä Lähi-idän maiden kanssa Kiina on käynyt droonikauppaa? Millaisia drooneja Lähi-itään on myyty?	6. Kiinan ja Lähi-idän maiden välinen droonikauppa	Tilastotietojen analysointi	Kolme tilastotietokantaa, tutkimuskirjallisuus ja -raportit
Missä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa kiinalaisdrooneja on käytetty?	7. Lähi-itään myytyjen kiinalaisdroonien käyttö MENA-alueen sodissa ja konflikteissa	Kirjallisuuskatsaus	Tutkimuskirjallisuus ja -raportit, uutisartikkelit
Mitä merkitystä Lähi-idän droonikaupalla on Kiinalle ollut?	4. Asekauppa Kiinan geoeconomisena keinoona Lähi-idässä 7. Lähi-itään myytyjen kiinalaisdroonien käyttö MENA-alueen sodissa ja konflikteissa	Teoriaohjaava sisällönanalyysi Kirjallisuuskatsaus	Tutkimuskirjallisuus ja -raportit, uutisartikkelit

2.1 Kirjallisuuskatsaus

Tässä tutkielmassa kirjallisuuskatsauksella vastattiin tutkimuksen taustoittaviin kysymyksiin. Kirjallisuuskatsauksella luotiin kokonaiskuva tutkimusilmiöön liittyvistä aihealueista, mikä edisti tutkimuskysymyksiin vastaamista sekä näiden selvittämisessä esille nousseiden havaintojen syvällistä analysointia.⁷⁶ Tämä mahdollisti myös tutkimustehtävään vastatessa tulkinnat siitä, kyettiinkö tuloksilla tuottamaan uutta tietoa tai jotain aiemmasta tutkimustiedosta poikkeavaa.⁷⁷ Kirjallisuuskatsaus tuotettiin systemaattisesti, eli tutkielmalle määritellyt taustoittavat kysymykset johdattelivat aineistonhakuprosessia, aineiston valintaa sekä siitä tehtävää analyysiä.⁷⁸ Kirjallisuuskatsaus toimi tukevana menetelmänä tutkielman päämenetelmille, teoriaohjaavalle sisällönanalyysille ja tilastotietojen analyysille.

Luvussa 4 kirjallisuuskatsauksella muodostettiin näkemys Kiinan Lähi-itään kohdistuvista intresseistä sekä sen ulkopoliittisista periaatteista. Analyysiä ohjasi tutkimuskysymys siitä, millaista ulkopoliittikkaa Kiina harjoittaa Lähi-idässä. Aineistona luvussa hyödynnettiin Kiinan hallinnon virallisia julkaisuja, kuten linjapapereita ja valtionjohdon puheita. Näitä käytettiin yhteensä 3 kappaletta. Lisäksi aineistona käytettiin tutkimuskirjallisuutta ja -raportteja. Näitä käytettiin luvussa yhteensä 22 kappaletta.

Kirjallisuuskatsausta käytettiin myös luvussa 5, jossa tuotettiin kokonaiskuva Kiinan drooniteollisuuden kehityskulusta ja keskeisistä toimijoista drooniteknologian alalla. Luvun muodostama kokonaiskuva loi ymmärryksen kiinalaisdroonien suorituskyvystä ja käytettävyydestä erilaisissa sotilaallisissa ja siviilisektorin tehtävissä. Luvussa tuotettu tieto tuki analyysiä siitä, mitä merkitystä droonikaupalla on Kiinalle ollut sekä siitä, millaista arvoa kiinalaisdrooneilla on asevoimien suorituskyvylisestä näkökulmasta. Aineistona luvussa käytettiin tutkimuskirjallisuutta ja -raportteja, jotka käsittelevät Kiinan drooniteknologian kehitystä ja sotilaskäyttöisten droonien käyttöä PLA:n joukoissa sekä kaupallisten droonien käyttöä siviilisektorin toimialoilla. Kyseisiä lähteitä käytettiin yhteensä 10 kappaletta. Lisäksi yksityiskohtia täydentävien tietojen osalta tukeuduttiin verkkojulkaisuihin, kuten uutisartikkeleihin ja asejärjestelmien teknologisia suorituskykyjä esitteleviin verkkosivustoihin. Näitä lähteitä käytettiin luvussa yhteensä 11 kappaletta.

⁷⁶ Vilka, Hanna (2023) *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*, e-kirja, Art House, Helsinki 2023, luvut 1.2.1 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus ja 1.2.3 Systemaattinen kirjallisuuskatsaus.

⁷⁷ Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2008) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*, 8. painos, Vastapaino, Jyväskylä 2008, s. 80–82.

⁷⁸ Vilka (2023).

Lisäksi kirjallisuuskatsausta hyödynnettiin luvussa 7, jossa tarkasteltiin kiinalaisdroonien käyttöä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa. Luvussa tuotetut tiedot kiinalaisdroonien suorituskyvystä sotilaallisissa operaatioissa tukivat analyysin tekemistä Kiinan droonikau-
palle asettamista tavoitteista. Luvussa tehdyn tarkastelun myötä kyettiin arvioimaan myös kiinalaisdroonien levinneisyyden merkitystä alueelliselle turvallisuudelle. Luvussa käytetty aineisto koostui tutkimuskirjallisuudesta ja -raporteista. Kyseisiä lähteitä käytettiin luvussa yhteensä 10 kappaletta. Yksityiskohtia täydentävien tietojen osalta tukeuduttiin verkkojul-
kaisuihin, kuten uutisartikkeleihin ja asejärjestelmien teknologisia suorituskykyjä esittele-
viin verkkosivustoihin. Näitä lähteitä käytettiin yhteensä 16 kappaletta.

2.2 Teoriaohjaava sisällönanalyysi

Teoriaohjaava sisällönanalyysi on menetelmä, jossa analyysiä ohjaa tutkimuksen tarkaste-
lunäkökulmaksi valittu teoreettinen viitekehys.⁷⁹ Teoria toimii tutkijalle ajatuspohjana, joka
auttaa etsimään ja jäsentämään aineistosta esille nostettavia havaintoja.⁸⁰ Tässä tutkiel-
massa teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä käytettiin menetelmänä luvussa 4, jossa tarkastel-
tiin Kiinan geoeconomisia keinoja Lähi-idässä. Sisällönanalyysin teoreettinen perusta poh-
jautui luvussa 3 esiteltyihin geoeconomian teoreettisiin ajatusmalleihin ja käsitteistöön.

Teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla tuotettiin tietoa Kiinan geoeconomisesta keinovali-
koimasta Lähi-idässä osana sen valtiollisia intressejä ja geopolitiittista strategiaa. Aineis-
tosta pyrittiin tuottamaan havaintoja etenkin siitä, miten Kiinan drooni- ja asekaupankäynti
kytkeytyy osaksi sen geoeconomista verkostoa. Analyysissä esille nousseiden havaintojen
avulla tuotettiin kokonaiskuva siitä, minkälaisina konkreettisina toimina Kiinan geoecono-
miset keinot Lähi-idässä ilmevenät sekä analysoimaan näiden merkitystä Kiinalle sen alu-
eellisten tavoitteiden kannalta.

Tässä tutkielmassa sisällönanalyysi toteutettiin laadullisena, sillä tutkielmassa keskityttiin
havainnoimaan tutkimustehtävän määrittelemiä ilmiöitä valitun teoreettisen kehysten nä-
kökulmasta. Tutkielmassa keskityttiin Kiinan droonikaupan ja geoeconomisten toimien
merkityksien tulkintaan eikä yksittäisten käsitteiden tai ilmaisu-
jen toistuvuuden tarkaste-
luun.⁸¹

⁷⁹ Tuomi, Jouni & Anneli Sarajarvi (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Kustan-
nososakeyhtiö Tammi, Helsinki 2018, s. 116.

⁸⁰ Eskola & Suoranta (2008), s. 80–81, 83.

⁸¹ Elo, Satu; Anniina Tohmola, Outi Kajula & Maria Kääriäinen (2022) "Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet
ja eteneminen", *Hoitotiede*, Vol. 34, No. 4, s. 215–225. [[https://journal.fi/hoitotiede/arti-
cle/view/128987/78028](https://journal.fi/hoitotiede/arti-
cle/view/128987/78028)], s. 215–216, 220.

Sisällönanalyysissä käytettävän aineiston valintaa ohjasivat tutkimustehtävä, tutkimuskysymykset sekä taustalla ohjaava teoria.⁸² Tässä tutkielmassa sisällönanalyysi perustui aineistoon, joka käsitteli tutkimusta Kiinan Lähi-itään kohdistuvista intresseistä ja ulkopoliittikasta, sen geoeconomisten keinojen käytöstä alueella sekä sen asekaupankäynnistä Lähi-idän maiden kanssa. Luvussa 4 teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä tarkasteltava aineisto koostui tutkimuskirjallisuudesta ja -raporteista, joita käytettiin luvussa yhteensä 35 kappaletta. Lisäksi luvussa hyödynnettiin uutisartikkeleita täydentämään yksityiskohtaisia tietoja käsiteltävistä aihealueista. Näitä lähteitä luvussa käytettiin yhteensä 6 kappaletta. Kiinalaisia lähteitä hyödynnettiin tuomaan analyysiin näkemyksiä Kiinan julkaisemista lausunnoista liittyen sen BRI:n alaisuudessa toteutettaviin hankkeisiin ja niihin liittyviin tavoitteisiin. Näitä lähteitä luvussa hyödynnettiin yhteensä 3 kappaletta.

Sisällönanalyysi toteutettiin muodostamalla analyysiyksiköitä, jotka laadittiin tutkimuskysymysten ja ohjaavan teorian pohjalta. Nämä määrittelivät aineistosta esille nostettavia havaintoja.⁸³ Geoeconomian viitekehyksessä tutkielman analyysiyksiköitä olivat taloudelliset ja ulkopoliittiset toimet, joiden avulla valtiot pyrkivät syventämään strategisia suhteita sekä luomaan pitkän aikavälin kauppaa- ja yhteistyösopimuksia omia geopoliittisia ja valtiollisia tavoitteita edistääkseen.

Sisällönanalyysissä seurattiin deduktiivista päättelytapaa, jolloin yksittäisiä tapahtumia tulkittiin tiettyjen teoreettisten mallien pohjalta.⁸⁴ Deduktiivista päättelytapaa käytettäessä on kuitenkin otettava huomioon, että tutkimustyössä käytetyn aineiston rajallisuuden vuoksi yksittäisten havaintojen pohjalta tehdyillä tulkinnoilla ja niistä muodostetuilla johtopäätöksillä ei voida tehdä teoreettisia yleistyksiä.⁸⁵ Sisällönanalyysillä kyettiin kuitenkin luomaan tiivistetty yleiskuva tutkimusaiheesta aiemman tutkimustiedon merkitys säilyttäen sekä myös vertailemaan aiemman tiedon yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia.⁸⁶ Kokonaisuudessaan sisällönanalyysillä tuotettiin havaintoja siitä, millaisia geoeconomisia keinoja Kiina on kohdistanut Lähi-itään ja miten droonikaupankäynti kytkeytyy osaksi sen geoeconomista strategiaa. Tämän myötä kyettiin tekemään tukintoja siitä, miten Kiina edistää alueellisia

⁸² Elo et al. (2022), s. 217–218, 224.

⁸³ Tuomi & Sarajärvi (2018), s. 115–116.

⁸⁴ Tuomi & Sarajärvi (2018), s. 114.

⁸⁵ Sipilä, Joonas & Tommi Koivula (2013) *Kuinka strategiaa tutkitaan*, 2. uudistettu painos, Strategian laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita No 52, Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2013, s. 10–11.

⁸⁶ Leinonen, Rita (2018) "Sisällönanalyysi", *Spoken-kielipalvelut*, [<https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>], luettu 3.3.2025.

tavoitteitaan geoeconomian keinoin. Sisällönanalyysissä tuotetut havainnot on raportoitu tutkielman luvussa 4.

2.3 Tilastotietojen analysointi

Tässä tutkielmassa tilastotietojen analyysillä tarkasteltiin Kiinan droonikauppaa Lähi-idän maiden kanssa. Tilastojen avulla tuotettiin tietoa siitä, minkä Lähi-idän maiden kanssa Kiina on käynyt droonikauppaa, minkä tyyppisiä drooneja kaupankäynti on sisältänyt sekä millä ajanjaksolla kaupankäyntiä on ollut. Tilastotietojen avulla vertailtiin myös kiinalais-droonien määrää Lähi-idän maiden kokonaisdroonikalustossa. Tilastoista tehtiin havaintoja myös siitä, onko kaupankäynnin volyymissä ollut muutoksia tarkastellun ajanjakson aikana. Edellä mainitut tekijät määrittävät tilastoissa tarkasteltavan perusjoukon, eli tutkielmalle erikseen määritellyt ja sen rajausten mukaiset yksiköt.⁸⁷

Tilastoista tuotetut tiedot on esitetty tutkielmassa kaaviokuvina ja taulukoina. Tämä mahdollisti numeeristen havaintoaineistojen järjestämisen helposti omaksuttavaan ja tulkittavaan muotoon,⁸⁸ minkä myötä myös tutkittavan perusjoukon arvoja oli mahdollista hahmottaa selkeinä kokonaisuuksina. Taulukoiden ja kuvien sanallisen raportoinnin myötä kyettiin analysoimaan niissä esitettyjen yksiköiden keskinäisriippuvuuksia ja kehityssuuntia.⁸⁹ Tilastojen avulla tuotetusta tiedosta tehtiin tulkintoja droonikaupan merkityksestä Kiinalle ja drooneja ostaneiden maiden asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta. Varsinainen tilastotietojen analyysi ja muodostetut havainnot on raportoitu tutkielman luvussa 6.

Tässä tutkielmassa analysoitavat tilastot olivat SIPRIn vuosittain julkaisema kansainvälistä asekaupankäyntiä kartoittava tietokanta, YK:n vuosittain julkaisema kansainvälistä kaupankäyntiä kartoittava tietokanta UN Comtrade Database ja Kiinan tullihallinnon julkaisema tietokanta Kiinan vienti- ja tuontitiedoista. Tietokannat ja niiden avulla toteutettu aineistohaku kuvaillaan tarkemmin seuraavissa alaluvuissa. SIPRIn tietokannan avulla tarkasteltiin sotilaskäyttöisten droonien kaupankäyntiä, ja kahdesta muusta tietokannasta droonivientiin liittyvää kokonaisvolyymiä, sillä kyseisistä tietokannoista ei ole eriteltävissä erikseen sotilas- ja kaupalliseen käyttöön liittyvää droonikauppaa. Tietokantojen tiedot pe-

⁸⁷ Hietaniemi, Leena (2007) ”Tilasto- ja rekisteritutkimus”, teoksessa: Viinamäki, Leena & Erkki Saari (toim.) *Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen*, s. 73–100. Tammi, Jyväskylä 2007, s. 73.

⁸⁸ Hietaniemi (2007), s. 90, 98.

⁸⁹ *Parm AG* (2025) ”Data-analyysi: Miten raakadatasta voidaan saada arvokkaita oivalluksia”, [<https://parm.com/fi/data-analyysin-tyypit/>], luettu 6.3.2025.

rustuvat julkisista lähteistä saatuihin tietoihin ja valtioiden omaan kaupankäynnin raportointiin. Kiinan tullihallinnon tilaston myötä tutkielman lähteeksi saatiin aineistoksi Kiinan virallista julkaistua materiaalia. Tässä yhteydessä on huomioitava, että tutkielman tulokset perustuvat niihin tietoihin, joita Kiina on tilastotiedoissaan julkaissut. Näin ollen tutkimustulokset eivät välttämättä kuvasta koko totuutta kaupankäynnin määrästä. Valtiot eivät mahdollisesti raportoi kaikkia kauppiaan, mikäli eivät niihin liittyvää tietoa halua julkaista.

Tilastotietojen analysoinnissa hyödynnettiin kansainvälistä tullikoodistoa, eli harmonisoitua järjestelmää (HS 2022, Harmonized System), jonka myötä tilastoista oli mahdollista seuloa droonikauppaa käsitteleviä tietoja. Harmonisoitua järjestelmää käytetään kansainvälisen kaupan tavaroiden yhtenäiseen luokitteluun maailmanlaajuisesti. Vuonna 2022 voimaan tulleessa päivityksessä HS 2022 -koodistossa drooneille on luotu oma koodisto. Aiemmin droonit kuuluivat samaan kategoriaan lentokoneiden ja helikopterien kanssa. Oma koodisto drooneille luotiin miehittämättömien ilma-alusten luokittelun yksinkertaistamiseksi.⁹⁰

Droonien luokittelun pääkategoria 8806-luokitus käsittää kaikki droonimallit koosta ja käyttötarkoituksesta riippumatta. Eri droonimallit on edelleen jaettu tarkempiin kuusinumeroisiin koodeihin, joiden avulla on mahdollista eritellä eri kokoisia ja käyttötarkoituksiin tarkoitettuja drooneja sekä vertailla näiden hintoja. Kooste droonien tullikoodeista on tutkielman liitteenä 3. Tässä tutkielmassa tilastotietojen koostamiseen ja analysointiin käytettiin sekä yleiskoodia 8806 että tarkempia droonimalleja eritteleviä 6-numeroisia koodeja.

2.3.1 Tiedonhaku SIPRI:n tietokannasta

SIPRI julkaisee vuosittain katsauksen kansainvälisestä asekaupasta ja tietokanta kattaa asejärjestelmien vienti- ja tuontitilastoja vuodesta 1950 alkaen. Tilasto on julkinen ja tarkoitettu käytettäväksi kaikille kansainvälisen asekaupan seuraamisesta kiinnostuneille sekä tueksi muun muassa poliittisille päättäjille, tutkijoille, analyytikoille ja mediatoimijoille. Lisäksi tilastotietojen ohella SIPRI julkaisee vuosittain laajemman analyysin asekaupan trendeistä ja kehitysnäkymistä vuosikirjassaan.⁹¹

SIPRI koostaa tietonsa julkisista lähteistä. Käytettyjä lähteitä ovat muun muassa Yhdistyneiden Kansakuntien aserekisteriä (The United Nations Register of Conventional Arms) ja

⁹⁰ *World Customs Organization* (2020) "The new 2022 Edition of the Harmonized System has been accepted", [<https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2020/january/the-new-2022-edition-of-the-harmonized-system-has-been-accepted.aspx>], luettu 1.9.2025.

⁹¹ SIPRI (2025a).

eri maiden julkaisemia raportteja liittyen aseiden vientiin ja tuontiin sekä puolustusbudjetteihin. Lisäksi lähteinä ovat valtioiden viralliset julkaisut ja linjaukset sekä ase tehtaiden julkaisemat vuosiraportit. Yleisimmin käytetyt lähteet ovat kaupalliset aikakauslehdet, jotka ovat erikoistuneet asevoimia käsitteleviin aiheisiin, kuten Defence News, Jane's Defence Weekly sekä muut asevoimia käsittelevät sanomalehdet.⁹²

SIPRI myöntää lähdetietoihinsa liittyvät mahdolliset epävarmuustekijät. Julkiset lähteet antavat usein vain osittaista tietoa, ja niiden välillä voi olla eroja. Esimerkiksi asekauppojen tilaus- ja toimituspäivät sekä tilattujen ja toimitettujen aseiden tarkka määrä tai tyypit eivät välttämättä aina selviä julkisista lähteistä. Myöskään asetoimittajien tai aseiden vastaanottajien tarkka henkilöllisyys ei käy lähteistä aina ilmi. SIPRI pyrkii kuitenkin vähentämään näitä epävarmuustekijöitä päivittämällä tietokantaansa myös menneiden vuosien osalta, mikäli aseiden myynnistä ja siirroista julkaistaan uutta tietoa.

Tässä tutkielmassa SIPRI:n tietokantaa hyödynnettiin selvittämään, mihin Lähi-idän maihin kiinalaisia sotilaskäyttöisiä drooneja on myyty, millä aikavälillä ja millä volyymillä. Haku toteutettiin rajaamalla tietokannasta hakukriteerejä haluttujen tulosten tuottamiseksi. Kriteereissä valittiin kaupankäynnin vastaanottajamaiksi (reprecient) tähän tutkielmaan määritellyt Lähi-idän maat ja toimittajaksi (supplier) Kiina. Virallisten valtioiden ohella hakuun otettiin mukaan Lähi-idän maissa vaikuttavia ei-valtiollisia toimijoita, kuten terroristijärjestöiksi tai kapinallisryhmiksi luokiteltavat Hamas, Hizbollah, huthit ja Irakin kurdikapinalliset. Tämän myötä haussa pyrittiin tuottamaan tietoa myös siitä, onko Kiina myynyt drooneja valtiollisten asevoimien lisäksi ei-valtiollisille toimijoille.

SIPRI:n tietokanta ei arvioi asekauppojen rahallista arvoa, vaan vertailee kaupan merkitystä TIV-arvoon (Trade Indicator Value) perustuen. TIV-arvo kuvaa asekaupan vaikutusta ostajamaan asevoimien suorituskyvyn kasvuun (military price index)⁹³ näkökulmasta. TIV-luvun suuruus, eli arvo asevoimien suorituskyvylle määräytyy sen mukaan, onko kauppa kohdistunut uuteen suoraan ostajamaalle tuotettuun asejärjestelmään, käytettynä myytävään järjestelmään, konventionaalisten asejärjestelmien varaosiin vai lisenssisopimuksiin tuottaa toisen maan asejärjestelmää kotimaisessa tuotannossa. Uutena asejärjestelmänä

⁹² SIPRI (2025b) Sources and Methods. *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/databases/armstransfers/sources-and-methods>], luettu 17.6.2025.

⁹³ SIPRI (2012) "SIPRI Fact Sheet 2012: Measuring Traditional Arms Transfers", *Stockholm International Peace Research Institute* [<https://www.sipri.org/sites/default/files/FS/SIPRIFS1212.pdf>], luettu 23.5.2025.

myyty valmis tuote suoraan ostajalle on arvoltaan suurin, sillä sen myötä ostajamaa säävuttaa asejärjestelmän tuoman suorituskyvyn, eikä sillä tarvitse itsellään olla tuotantoon tarvittavaa kapasiteettia.⁹⁴ Kiinalaisdronien merkitystä Lähi-idän maiden asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta analysoitiin vertaamalla niiden tuottamaa TIV-arvoa suhteessa maiden kokonaisdronikalustoon ja muiden toimittajien dronien TIV-arvoihin. Tämän myötä tutkielmassa kyettiin tekemään arvioita Kiinan asemasta Lähi-idän asetoimittajana.

Tietokannasta tuotettavan dronikaupankäynnin tarkastelun ajallinen rajausta määräytyi ensin kattamaan vuosien 2000–2024 aikaväli. Tietokannan tuottamien tulosten perusteella havaittiin, että ensimmäinen kiinalaisia drooneja koskeva tilaus Lähi-itään tehtiin vuonna 2010 Egyptin toimesta.⁹⁵ Ennen vuotta 2010 ei ollut viitteitä Kiinan ja Lähi-idän maiden välisestä dronikaupasta, joten jatkossa hakukriteerin aikarajauksena käytettiin aikaväliä 2010–2024. Kyseinen havainto dronikaupan alkuajankohdasta määritteli myös tämän tutkielman ajallisen rajauksen kattamaan Kiinan ja Lähi-idän maiden välisen dronikaupan tarkastelu vuosien 2010–2024 välille. Vuoden 2025 kauppätiedot julkaistaan vasta maaliskuussa 2026, minkä vuoksi kyseistä vuotta ei huomioitu tämän tutkielman tarkastelussa.

Tietokannan hakutoiminnossa on mahdollista rajata tarkastelu kattamaan myös aikaväliä, jolloin tilaukseen liittyviä toimituksia on tehty (Delivery Year) ja milloin toimitukset on saatu kokonaisuudessaan päätökseen (Delivery Completion Year). Tätä tutkielmaa varten valittiin määritelmäksi tilausvuosi (Order Year) ja aikaväliksi 2010–2024, jolloin hakutulokset esittivät kokonaisuudessaan dronikauppaa koskevat tilausvuodet, tilauksen ensimmäisen toimitusvuoden sekä vuoden, jolloin koko tilauserä oli toimitettu ostajalle. Tämän myötä tuloksissa saatiin tuotettua tietoa myös mahdollisista viimeaikaisista dronitilauksista, joita ei välttämättä ollut vielä toimitettu.

Tietokannassa dronit kuuluvat ilma-alusten yleiskategoriaan (aircraft), joten haussa ase-tyypiksi (weapon category) valittiin kyseinen kriteeri. Tuloksissa on kuitenkin eriteltävissä aseistamattomat dronit (UAV) ja aseistetut dronit (armed UAV) muusta lentokalustosta, mikä mahdollisti tulosten seulomisen tämän tutkielman tarpeisiin. SIPRI:n tietokannasta tehty haku ja siihen valitut kriteerit ovat tarkasteltavissa tämän tutkielman liitteissä (liite 4).

⁹⁴ SIPRI (2025b).

⁹⁵ Sama havainto tehtiin myös muiden tietokantojen tulosten perusteella.

2.3.2 Tiedonhaku UN Comtrade Database -tietokannasta

Yhdistyneiden kansakuntien ylläpitämä tietokanta UN Comtrade Database käsittää yksityiskohtaiset vienti- ja tuontitiedot jäsenmaidensa kansainvälisestä kaupasta. Tietokanta kattaa maailmanlaajuisen kaupankäynnin lähes 200 maan osalta ja edustaa yli 99 % maailman tavarakaupasta. Tietokanta on julkinen ja sitä ylläpidetään hallitusten, akateemisen maailman, tutkimuslaitosten ja yritysten käyttötärpeisiin. Tilastoa päivitetään jatkuvasti.⁹⁶

UN Comtrade -tietokanta on julkinen ja vapaasti kaikkien hyödynnettävissä. Tietokannasta on mahdollista tarkastella hyödykkeisiin (goods) tai palveluihin (services) liittyvien tuotteiden kauppaa. Tarkastelun voi valita kattamaan vuotuinen (annual) tai kuukausittainen (monthly) tilastointi. Tätä tutkielmaa varten tarkastelu rajattiin kattamaan hyödykkeet ja niiden vuotuinen tilastointi. Lisäksi tuotteiden tarkastelu haluttiin tehdä HS-tullikoodiston mukaan. Raportoijamaaksi (reporter) valittiin Kiina, ja kumppanimaiksi (Partner) listattiin kaikki tähän tutkielmaan määritellyt Lähi-idän maat.

Tarkastelun aikaväliksi valittiin ensin vuodet 2010–2024. Haun myötä tehtiin havainto, että drooneja koskevaa kauppaa oli mahdollista tarkastella vasta vuodesta 2022 alkaen, sillä drooneille otettiin käyttöön oma koodisto kyseisenä vuonna. Tämän vuoksi tietokannan tarkastelu rajautui vuosien 2022–2024 väliselle ajalle. Hakua tehtäessä havaittiin myös, ettei tullikoodisto erittele sotilaskäyttöisiä ja kaupallisia drooneja toisistaan, joten analyysissä ei kyetty suoraan tuottamaan tietoa sotilaskäyttöisiin ja kaupallisiin drooneihin kohdistuvasta kaupasta mutta arvioita kyettiin tekemään tarkastelemalla droonimallien koodeja, jotka määrittelevät droonien kokoon, lentoonlähtöpainoon ja hintaan liittyviä tietoja.

Haku toteutettiin kaksi kertaa muuten samalla kriteeristöllä, mutta HS-koodit vaihdettiin hakujen välillä. Ensimmäisessä haussa käytettiin HS-koodia 8806, joka on yleiskoodi kaikille drooneille. Kyseisellä haulilla tuotettiin tiedot Kiinan droonikaupan kokonaisvolyymistä ja viennistä Lähi-idän maihin. Toisessa haussa koodeiksi määriteltiin kaikki 8806-kategoriaan kuuluvat koodit (esimerkiksi 880621, 880622). Hakutulosten myötä oli mahdollista eritellä tarkemmin, mitä droonimalleja Lähi-idän maihin oli myyty. Drooniluokkien eriteltyt tullikoodit on esitelty tutkielman liitteissä (liite 3). UN Comtrade -tietokannasta toteutettu haku ja siihen valitut kriteerit ovat tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 5).

⁹⁶ YK (2025).

2.3.3 Tiedonhaku Kiinan tullihallinnon tietokannasta

Kiinan tullihallinnon englanninkieliseltä verkkosivustolta⁹⁷ on mahdollista tarkastella Kiinan tuontiin ja vientiin liittyviä tilastoja, joita tämän tutkielman tarpeisiin hyödynnettiin rajatulla haulla. Halutun tiedon löytämisen verkkosivustolla toteutettavassa haussa valittiin tarkastelun kohteeksi Kiinan vientituotteet ja viennin arvon ilmaiseminen Yhdysvaltain dollareina (US \$). Tarkasteluajankohdaksi valittiin aikaväli 2022–2025. Ennen vuotta 2022 drooneihin liittyvää kauppaa ei ole mahdollista eritellä muihin ilma-aluksiin liittyvästä tarkastelusta. Kiinan tullihallinto oli raportoinut vuoden 2025 vientitiedot tammikuussa 2026, joten kyseisen vuoden tiedot saatiin hyödynnettyä tässä tutkielmassa. Ottamalla huomioon Kiinan tullihallinnon raportoimat vientiluvut vuoden 2025 osalta kyettiin tekemään vertailua mahdollisista droonikaupan volyymin muutoksista verrattuna aiempien vuosien kokonaisvientiin ja UN Comtrade Database -tietokannan tietoihin.

Hakukriteereihin on myös valittavissa neljä muuta määräävää kriteeriä, eli kaupankäyntikumppani (partner), kaupankäynnin kohteena olevan tuotekategorian koodi (commodity), tuotteen tullityyppi (customs regime) sekä vienti- ja tuontialueet (locations of importers and exporters).⁹⁸ Näistä kaksi ensimmäistä kriteeriä, eli kauppakumppanien ja tarkasteltavan tuotekategorian valinta olivat tämän tutkielman kannalta oleellisia. Kauppakumppaneiksi valittiin tähän tutkielmaan määritellyt Lähi-idän maat ja tuotekategorian HS-koodiksi 8806 (miehittämättömät ilma-alukset). Havaintokuva sivustosta ja valituista hakukriteereistä on tutkielman liitteissä (liite 6).

⁹⁷ General Administration of Customs of the People's Republic of China (2025).

⁹⁸ Tuotteen tullityypin valinnalla voi määritellä tarkastelu kattamaan tavanomaisien tullimaksujen alaisia tuotteita tai esimerkiksi hätäapuna tai lahjoituksina vietyjä tuotteita. Vienti- ja tuontialueiden kategoriassa voi määritellä Kiinan sisäisten alueiden kaupankäynnin tuotteita.

3 TUTKIELMAN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä luvussa esitellään tutkielman teoreettinen viitekehys, joka pohjautuu geoekonomian teoreettisiin ajatusmalleihin ja käsitteistöön. Alaluvuissa käsitellään geoekonomian keskeisiä näkökulmia sekä siitä tehtyä aiempaa tutkimusta. Luvussa esitellyt geoekonomiaan liittyvät käsitteet loivat perustan myös tutkielmassa tehtävälle teoriaohjaavalle sisällönanalyysille. Sisällönanalyysissä tarkasteltiin Kiinan Lähi-idässä käyttämiä geoekonomisia keinoja, joiden myötä se pyrkii edistämään geopoliittisia tavoitteitaan. Tutkimusaiheen näkökulmasta asekaupan rooli osana geoekonomista keinovalikoimaa oli keskeinen, ja Kiinan asekaupankäyntiä tarkasteltiin erityisesti sen Lähi-idässä käymän droonikaupan kautta.

3.1 Geoekonomia

Geoekonomia on laaja ilmiö ja käsite. Eräänlaisena yleiskäsityksenä sen voidaan määrittellä tarkoittavan kansainvälisen talouden sekä valtioiden geopolitiikan ja strategioiden yhdistymistä.⁹⁹ Teoreettisena mallina geoekonomia polveutuu geopolitiikasta. Geoekonomia voidaan mieltää geopolitiikan teorioiden jatkumona, jossa aseellisen konfliktin uhan leimaama maailma siirtyi kylmän sodan jälkeisellä aikakaudella markkinatalouden luoman kilpailukyyn maailmaan. Geoekonomian on esitetty ilmentävän uudenlaista maailmanjärjestystä, jossa valtioiden alueellisen turvallisuuden olemassaolo muotoutuu kaupankäynnin ympärille.¹⁰⁰

Valtiollisessa toiminnassa geoekonomia esitetään ulkopoliittisen strategian harjoittamisena taloudellisia välineitä hyödyntämällä. Geoekonomiaan liittyy olennaisesti taloudellinen nationalismi¹⁰¹, mutta geoekonomiset keinot kohdistetaan useimmiten valtioiden rajojen yli

⁹⁹ Blackwill & Harris (2016), s. 19.

¹⁰⁰ Gonzalez-Vicente, Ruben & Cheng Han (2024) "China, geoeconomics and the 'new state capitalism'", *Sage Journals*, Vol. 57, No. 1, s. 128-132, [<https://doi.org/10.1177/0308518X241269361>], s. 129.

¹⁰¹ Taloudellisella nationalismilla tarkoitetaan käytäntöjä, joiden avulla valtiot luovat, vahvistavat ja suojelevat kansallisia taloudellisia etuja kansainvälisillä markkinoilla. Tavoitteena on suojata valtiolle strategisesti tärkeiden sektorien tuotantoa ja kilpailukykyä. Käytännöt liittyvät yleisimmin kaupan sääntelytoimenpiteisiin tai esteisiin, kuten esimerkiksi kotimaisen tuotannon tukemiseen tuonnin ja viennin sääntelyllä, ulkomaisten investointien sääntelyyn, tullimaksujen määrittämiseen sekä valtiovelan hallintaan. Modernissa taloudellisessa nationalismissa tulee huomioida valtioiden välinen keskinäisriippuvuus, minkä vuoksi valtioiden tulee sääntelytoimenpiteiden ohella ylläpitää globaaleja taloussuhteita. Toisaalta taloussuhteiden luominen ja ylläpito liittyvät myös valtioiden intresseihin vahvistaa geopoliittisia liittoumia kansallisen autonomian säilyttämiseksi. Lähde: Wang, Yongqi & Yuje Xie (2025) "How country names legitimize economic nationalism: a critical discourse analysis", *Discover Global Society*, Vol. 3, No. 71, s. 1–21, [<https://doi.org/10.1007/s44282-025-00223-3>], s. 2–3.

muihin valtioihin.¹⁰² Geoekonomiaa on käytetty kuvaamaan etenkin suurvaltojen toimintaan liittyvien aihealueiden tutkimista. Tämä johtuu siitä, että suurvallat ovat usein kilpailukykyisessä geopoliittisessa vastakkainasettelussa, ja nykypäivänä tästä aiheutuvat konfliktit ovat enemmänkin taloudellisia kuin sotilaallisia. Lisäksi geoekonomisia keinoja käyttävät lähtökohtaisesti ne valtiot, joilla on mahdollisuus kohdistaa resurssejaan useilla eri keinoilla omien strategisten ja geopoliittisten tavoitteidensa edistämiseksi.¹⁰³

Geoekonomian välineet ovat moninaiset. Valtiot voivat käyttää taloudellista valtaansa esimerkiksi olemassa olevien rahoitus- ja kauppasuhteiden kautta.¹⁰⁴ Taloudellisilla keinoilla voidaan osoittaa kumppanuutta ja tukea muita valtioita kohtaan tekemällä taloudellista yhteistyötä. Toisaalta valtioita voidaan painostaa uhkaamalla niitä pakotteilla.¹⁰⁵ Kaupankäyntiin liittyvien keinojen ohella myös valtion oman teollisuuden ja tuotannon suojele voi olla osa geoekonomisia keinoja.¹⁰⁶ Valtiot voivat esimerkiksi asettaa tulleja ja muita esteitä ulkomaisen tuonnin ja kilpailijoiden määrän rajoittamiseksi. Oma tuotantoa ja vientiä sekä liittolaisten kauppaa voidaan tukea erilaisilla suosimissädöksillä ja kauppasopimuksilla, vientituilla sekä markkinoille pääsyn myönnytyksillä. Geoekonomiseen keinovalikoimaan kuuluvat lisäksi ulkomaisen infrastruktuurin omistaminen, riippuvuussuhteiden luominen muihin valtioihin ja toisaalta myös riippuvuuksien vähentäminen.¹⁰⁷

Ilmiönä geoekonomia ei ole uusi, sillä kaupankäyntiä ja taloussuhteita on käytetty pelotteena tai sotien välineenä jo pitkään. Taloudelliset keinot ovat tarjonneet väkivallattoman mutta tehokkaan tavan ennaltaehkäistä toisen valtion uhkaavia toimia.¹⁰⁸ Taloudellisten välineiden yhdistämistä politiikkaan on käytetty jo vuosisatojen ajan edistämään valtiollisia strategisia pyrkimyksiä vallan osoittamiseen.¹⁰⁹ Geoekonomian mukaiset ajatusmallit saivat suosiota myös toisen maailmansodan jälkeisessä maailmantalouden uudelleenmuokkauksessa. Ilmiöön liittyvä taloudellisen vallan tutkimus pysyi aktiivisena etenkin politiikan ja kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa, mutta varsinainen teoria jäi vielä uupumaan.

¹⁰² Vihma, Antto (2018) "Geo-economics Defined and Redefined", *Geopolitics*, Vol. 23, No. 1, s. 47–49, [https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1379010], s. 48.

¹⁰³ Gertz, Geoffrey & Miles Evers (2020) "Geo-economic Competition: Will State Capitalism Win?", *The Washington Quarterly*, Vol. 43, No. 2, s. 117–136, [https://doi.org/10.1080/0163660X.2020.1770962], s. 119.

¹⁰⁴ Crawford (2024b)

¹⁰⁵ Luttwak, Edward (1990) "From Geopolitics to Geo-Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce", *The National Interest*, No. 20, s. 17–23, [http://www.jstor.org/stable/42894676], s. 19.

¹⁰⁶ Blackwill & Harris (2016), s. 19.

¹⁰⁷ Ali-Yrkkö, Jyrki; Olli-Pekka Kuusela & Tero Kuusi (2024) *Geopoliittikka muuttaa maailmantaloutta*, ETLA Raportti, No. 150, [https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Raportit-Reports-150.pdf], s. 4.

¹⁰⁸ Virolainen, Kimmo (2023) "Yhdysvallat ja aseellistettu keskinäisriippuvuus", *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, Vol. 119, No. 4, s. 485–488, [https://journal.fi/kak/article/view/140963/89851], s. 485.

¹⁰⁹ Gertz & Evers (2020), s. 118–119.

Taloustieteilijä Matteo Maggiori esittää tämän aiheutuneen siitä, että tuolloin ei vielä ollut selkeitä teoreettisia työkaluja, joiden avulla voitaisiin asianmukaisesti luonnehtia ilmiöön liittyviä monimutkaisuuksia.¹¹⁰

Varsinaisesti käsitteen geoekonomia toi esiin Edward Luttwak vuonna 1990, kun hän eroteli geoekonomian erillisenä osana geopolitiikkaa.¹¹¹ Luttwak kirjoitti artikkelissaan *From Geopolitics to Geo-Economics*, että kylmän sodan hiipumisen jälkeen kansainvälisellä kentällä sotilaallisen voiman merkitys vähenisi ja sen sijaan kaupankäynnin menetelmät eli käytettävissä oleva pääoma ja talouden markkinoille pääsy korvaisivat aseellisen voiman.¹¹² Ajatusta tuki myös se, että 1980-luvulta alkanut kaupan sääntelyn ja esteiden purkamisen oli kiihdyttänyt globalisaatiota, mikä taas lisäsi valtioiden yhteistyötä ja eri talousalueiden keskinäisriippuvuutta.¹¹³ Samalla tämä muutti globaalia pelikenttää, jossa taloudelliset keinot toimivat aseina valtioiden välisessä kilpailussa.¹¹⁴

Luttwakin ajatukset perustuivat aikakauteen, jolloin kommunistisen Neuvostoliiton hajoamisen myötä länsimaissa uskottiin ihmiskunnan siirtyvän kauan odotettuun yksinapaiseen ja kaikin puolin hyvään aikakauteen. Tässä utopistisessa maailmassa Yhdysvallat ainoana hegemonina toisi mukanaan ihmisoikeudet, vaurauden ja rauhan ympäri maailmaa.¹¹⁵ Luttwakin mukaan kansainvälisellä näyttämöllä toisiinsa kietoutuvien valtasuhteiden sijaan vallitsisi maailmantalouden aikakausi, jossa luotaisiin taloudellisia vuorovaikutussuhteita ympäri maailmaa. Kansainvälinen kaupankäynti toki aiheuttaisi kovaa kilpailua, mutta loisi myös liittoumia valtioiden välille yhteisten markkinoiden ja tuotannon kehittämiseksi. Mikäli

¹¹⁰ Crawford (2024a).

¹¹¹ Shahzad, Aneela (2022) "Goeconomics: The New Geopolitics", *Policy Perspectives*, Vol 19, No. 2, s. 1–20, [<https://doi.org/10.13169/polipers.19.2.ra2>], s. 1.

¹¹² Luttwak, Edward (1990) "From Geopolitics to Geo-Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce", *The National Interest*, No. 20, s. 17–23, [<http://www.jstor.org/stable/42894676>], s. 17.

¹¹³ Keskinäisriippuvuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa kaksi tai useampi toimija ovat toisistaan riippuvaisia. Tämän vuoksi esimerkiksi valtioiden päätöksenteko, toimet tai olosuhteet vaikuttavat muiden valtioiden toimintaan, ja voivat johtaa yhteistyöhön mutta myös konflikteihin. Keskinäisriippuvuus ilmenee etenkin kansainvälisessä taloudessa, missä kaupankäynnissä mukana olevat osapuolet ovat riippuvaisia toistensa resursseista, kaupankäynnin sääätelymekanismeista tai intressien yhteensovittamisesta. Lähde: Troxell, John (2018) "Goeconomics", *Military Review*, Vol. 98, No. 1, s. 4–22, [<https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/January-February-2018/Journals/Military-Review/MR-War-Poetry-Submission-Guide/>], s. 8.

¹¹⁴ Virolainen (2023), s. 485.

¹¹⁵ Shahzad (2022), s. 1–2.

tämä toteutuisi, sotilaalliset menetelmät sekä konfliktien aiheuttama vihamielinen ja nollasummapieliin¹¹⁶ pohjautuva logiikka syrjäytettäisiin.¹¹⁷

Luttwak tiedosti kuitenkin, ettei asia ollut näin yksinkertainen. Valtioiden säätelyä toiminta, kuten verojen kerääminen, voittojen tavoittelemine tai infrastruktuurin kehittäminen ja rakentaminen pyrkivät aina tuomaan etuja valtiolle itselleen, eivätkä toimet näin ollen puolueettomasti hyödyntäisi yhteisiä kansainvälisiä päämääriä. Tämän seurauksena talouden säätelyä voitaisiin käyttää välineenä edistämään valtiollisia päämääriä siinä missä sotilaallisiakin keinoja. Konfliktien logiikan ja taloudellisten menetelmien sekoittumisten ilmiötä voitaisiin selittää geoekonomian käsitteen avulla.¹¹⁸

Toinen geoekonomiaa tukeva teoreetikko, Pascal Lorot, myötäili Luttwakin näkemyksiä, mutta laajensi käsitettä vuonna 1999 julkaistussa kirjassaan *Introduction à la Géoeconomie*. Lorot erotteli geoekonomian taloudellisesta sodankäynnistä, joka miellettiin suorina valtioiden välisinä yhteenottoina pakotteiden tai kauppasotien keinoin. Geoekonomian hän mielsi osana pitkän aikavälin strategiaa, minkä avulla valtiot pyrkivät hallitsemaan globaaleja markkinoita sekä säätelyä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden roolia niissä.¹¹⁹

Teoriana geoekonomian ei saanut vielä 1990-luvulla laajaa kannatusta sen vuoksi, että kylmän sodan päättymisen jälkeen Yhdysvalloilla ei koettu olevan todellisia geopoliittisia kilpailijoita. Länsimaissa vallitsi liberaalin markkinatalouden ilmapiiri, jossa talouden säätelyyn keinot, kuten kaupan vapauttaminen, koettiin hyödyllisinä tekijöinä eikä osana valtioiden geopoliittisia tarkoituksia.¹²⁰ Tämän vuoksi realistinen näkemys siitä, että valtioiden rajat saivat ne tavoittelemaan omia etujaan kansainvälisessä kaupankäynnissä, ei myöskään saanut suosiota. Sen sijaan liberaalit ajattelijat kokivat geoekonomian potentiaalisena

¹¹⁶ Nollasummapieli (zero-sum game) on alun perin peliteoriasta juontanut termi, jota on käytetty myös kansainvälisen politiikan tutkimuksessa valtioiden välisen vallantavoittelun tarkasteluun. Realistinen koulukunta mieltää kansainvälisen järjestelmän anarkistisena, jossa valtioiden tavoitteena on maksimoida sotilaallinen ja taloudellinen voimansa kansallisten etujen ajamiseksi. Koska tavoiteltavissa olevat resurssit ovat rajallisia, joutuvat valtiot kilpailemaan niistä. Tällöin kansainväliset suhteet muuttuvat nollasummapieliksi, jossa yhden voitto on toisen tappio ja pelin lopputulos on aina nolla. Lähde: Suen, David (2012) *Power Politics and Scarcity in the Modern Age: A Zero Sum Game*, E-International Relations, [<https://www.e-ir.info/2012/07/24/the-meliam-dialogue-in-contemporary-international-politics/>], s. 4; Youvan, Douglas (2024) *Non-Zero-Sum Games: A Framework for Sustainable World Peace*, ResearchGate, DOI: [10.13140/RG.2.2.35331.52004], s. 2.

¹¹⁷ Luttwak (1990), s. 17.

¹¹⁸ Luttwak (1990), s. 17–18.

¹¹⁹ Martins, Ricardo (2025) "Goeconomics: The Centrality of a Concept in International Affairs", *Geopolitics*, [<https://josricardomartins.substack.com/p/geoeconomics-the-centrality-of-a>], luettu 14.10.2025.

¹²⁰ Blackwill & Harris (2016), s. 7.

keinona lisätä yhtenäisyyden ja yhteistyön viisautta, minkä myötä lopulta saavutettaisiin tasa-arvoinen hyvä yhteiskunnassa,¹²¹ ja jossa valtioiden välinen hierarkia ja konfliktit vähenisivät.¹²²

Geoekonomian teorian käyttämistä valtioiden ulkopoliittikan selittämiseen kritisoitiin myös sen vuoksi, että etenkin yhdysvaltalaisen taloustieteilijöiden mielestä geopolitiittisten tarkoituksiperinteiden selittäminen taloudellisilla käytänteillä haastoivat jotkut syvimmistä taloustieteen olettamuksista. Yhdysvaltalainen politiikantutkija Michael Mandelbaum esitti, että politiikan keskeisenä ytimenä on valta, ja talouden sen sijaan varallisuus. Koska valta on luonnostaan rajallista, aiheuttaa sen tavoittelu kilpailua ja edustaa näin ollen nollasummapelejä. Varallisuus sen sijaan on rajatonta, mikä tekee taloudesta positiivisen summan pelin. Koska taloudelliset ajatusmallit ilmentävät maailmaa positiivisen summapelin näkökulmasta eikä valtioiden vallantavoittelun realiteettien näkökulmasta, ei Mandelbaum mukaan myöskään taloudellisia linjauksia voi täysin soveltaa selittämään valtioiden valta-ase-
man tavoittelua.¹²³

Vallitsevat liberaalit ajatusmallit ja maailmantalous kehittyivät suotuisaan suuntaan aina vuonna 2008 puhjenneseen globaaliin finanssikriisiin saakka. Siihen mennessä Kiinasta oli kasvanut taloutensa kansainvälisille markkinoille avaamisen myötä maailman toiseksi suurin talous, ja se alkoi haastamaan Yhdysvaltojen valta-asemaa taloudellisena ja sotilaallisena suurvaltana.¹²⁴ Siinä missä kylmää sotaa käytiin pääasiassa ideologisin ja sotilaallisin perustein, Yhdysvaltojen ja Kiinan välille syntyvä kilpailu on ollut ensisijaisesti taloudellista.¹²⁵ Yhdysvallat pitää Kiinaa merkittävänä taloudellisena uhkana, minkä vuoksi sen mielipide Kiinaa kohtaan on koventunut ja ulkopoliittiset toimet pyrkivät rajoittamaan Kiinan vaikutusvaltaa. Vastauksena Yhdysvaltojen tiukentuneeseen politiikkaan myös Kiina on säätänyt lakeja vahvistaakseen taloudellisten vastatoimien mahdollisuuksia. Kil-

¹²¹ Shahzad (2022), s. 17–18.

¹²² Drezner, Daniel (2021) "Introduction: The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence", teoksessa: Drezner, Daniel; Henry Farrel & Abraham Newman (eds.) (2021) *The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence*, s. 7–22, Brookings Institution Press, Washington D.C. 2021, s. 11.

¹²³ Blackwill & Harris (2016), s. 6

¹²⁴ Virolainen (2023), s. 485, 487.

¹²⁵ Gertz & Evers (2020), s. 118–119.

voittelun seurauksena taloudellinen kuilu näiden kahden valtion vaikutuspiirin välillä laajenee.¹²⁶ Tämä uuden aikakauden suurvaltakilpailu on myös tuonut geoekonomian takaisin politiikan tutkimukseen ja tieteelliseen keskusteluun.¹²⁷

Koska nykypäivän maailmassa valtiot kilpailevat jälleen vaikutusvallasta, eikä geopolitiikka ja geoekonomiaa erotella selkeiksi erillisiksi osa-alueiksi valtioiden politiikanharjoittamisessa, mielletään taloudelliset keinot osaksi valtioiden strategiaa toimia kansainvälisellä kentällä.¹²⁸ Maggiorin mukaan geoekonomian tutkimuksen suosion kasvuun on vaikuttanut myös se, että nykypäivänä taloustieteilijöillä on käytössään enemmän työkaluja, joilla voidaan ymmärtää geoekonomista valtaa eli mistä se tulee ja mitkä ovat sen käytön todennäköiset vaikutukset. Geoekonomiaa tutkittaessa on mahdollista yhdistää elementtejä talousteoriasta, makrotaloustieteestä sekä verkostoja, teollisuuspolitiikkaa ja kauppaa käsittelevästä kirjallisuudesta, minkä myötä voidaan tuottaa tietoa päättäjille ja yritysjohtajille maailmassa vallitsevista dynamiikoista.¹²⁹

Samanaikaisesti teoreetikot ovat tuoneet geoekonomiaa esille kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa ja määritelleet käsitettä 2000-luvun valossa. Richard Youngs määrittelee geoekonomian politiikan harjoittamisena siten, että taloudelliset keinot asetetaan ensisijaisiksi välineiksi suhteessa valtion käytössä oleviin muihin turvallisuusmenetelmiin, kuten sotilaallisen voiman käyttöön.¹³⁰ Geoekonomian avulla valtio keskittyy taloudellisen hyödyn tavoitteluun, missä valtionhallinnon ja talouden kietoutuessa yhteen kyetään hallitsemaan valtion käytössä olevia resursseja. Youngsin mukaan geoekonomia on luonut perustan myös ei-länsimaiselle maailmanjärjestykselle, missä nousevien suurvaltojen kilpailu keskittyy kauppadiplomatian harjoittamiseen ja kahdenvälisten suhteiden luomiseen. Yhdysvaltojen ja Kiinan välisessä kilpailussa geoekonomia näyttäytyy pyrkimyksenä hallita globaaleja strategisia resursseja sekä talousjärjestelmän solmukohtia.¹³¹

¹²⁶ Ji, Xianbai & Tong Xin (2025) "Beyond Trade Wars: The Multidimensional Battleground of US–China Geoeconomic Rivalry in the Asia-Pacific", *East Asian Policy*, Vol. 17, No. 2, s. 107–125, [<https://doi.org/10.1142/S1793930525000157>], s. 124.

¹²⁷ Crawford (2024a).

¹²⁸ Blackwill & Harris (2016), s. 7.

¹²⁹ Crawford (2024b).

¹³⁰ Shahzad (2022), s. 17.

¹³¹ Youngs, Richard (2011) "Geo-economic futures", teoksessa: Martiniqui, Ana & Richard Youngs (eds.) *Challenges for European Foreign Policy in 2012: What kind of geo-economic Europe?*, s. 13–17, Fride, Madrid 2011, s. 14–16.

Blackwill ja Harris jakavat Youngsin ajatukset kiteyttäen geoekonomian olevan taloudellisten välineiden käyttöä siten, että ne edistävät, puolustavat ja hyödyttävät valtion geopoliittisten tavoitteiden saavuttamista.¹³² Ajatus pohjautuu Luttwakin näkemykseen siitä, että geoekonomian keinojen avulla valtiot kykenevät vaikuttamaan markkinoihin, siellä toimiviin yrityksiin sekä tarjolla oleviin tuotteisiin. Valtioiden voivat lisätä kotimaisten kehityshankkeiden ja menestymisen edellytyksiä ja samanaikaisesti boikotoida ja estää ulkomaisten yritysten tuottamia hyödykkeitä.¹³³ Kansainvälisellä tasolla johtavien valtioiden politiikkaa leimaa usein tavoitteet sitoa muita valtioita taloudellisilla tai muilla riippuvaisuussuhteilla itseensä tai liittoumiinsa. Esimerkiksi lainojen antaminen tai rahoitussopimukset ovat usein jollain tasolla riippuvuutta aiheuttavia toimenpiteitä.¹³⁴ Tästä näkökulmasta geoekonomialla on kauaskantoisia vaikutuksia kansainvälisiin suhteisiin, sillä sen avulla voidaan muokata liittoutumia, konflikteja ja hallintorakenteita.¹³⁵

Yhä globaalimmin integroitunut talous onkin lisännyt valtioiden välistä keskinäisriippuvuutta ja samalla luonut uudenlaisia haavoittuvuuksia. Nykypäivän talouden markkinoilla teollisuus, tuotanto- ja toimitusketjut, pääomamarkkinat, informaatioteknologia, vapaa-kauppasopimukset sekä kansainvälistä kauppaa säätelevät toimijat kietoutuvat samaan kaupankäynnin verkostoon ympäri maailmaa.¹³⁶ Poliittista kilpailua käydään keskinäisriippuvuuksien kautta, ja geoekonomisilla käytänteillä voidaan ohjailta kaupankäyntiä, tuotantoa sekä pääomaan liittyviä tekijöitä ja toimia.¹³⁷ Farrelin ja Newmanin mukaan tämä mahdollistaa talousverkostojen strategisen manipuloinnin omien etujen tavoittelussa.¹³⁸

Keskinäisriippuvuuden myötä voidaan puhua taloudellisten keinojen aseistamisesta, etenkin käytettäessä vastustajan heikkouksia hyväksi omien päämäärien ja tavoitteiden edistämiseksi. Maailman talousfoorumi (World Economic Forum, WEF) varoitti jo vuonna 2016, että kaikki globalisaation infrastruktuuri oli vaarassa aseistua. Tällä tarkoitettiin sitä, että globaali keskinäisriippuvuus, jota pidettiin aiemmin konfliktien esteenä, oli muuttunut vallan

¹³² Blackwill & Harris (2016), s. 20.

¹³³ Luttwak (1990), s. 22.

¹³⁴ Hakoviirta, Harto (2012) *Maailmanpolitiikka: Teoria ja todellisuus*, 2. uudistettu laitos, Kustannus 54, Helsinki 2012, s.118–119.

¹³⁵ Martins (2025).

¹³⁶ Troxell (2018), s. 8.

¹³⁷ Alshareef, Salam (2023) "The Gulf's shifting geo-economy and China's structural power: From the petrodollar to the petroyuan?", *Competition & Change*, Vol. 27, No. 2, s. 380–401, [<https://doi.org/10.1177/10245294221095222>], s. 382.

¹³⁸ Gertz & Evers (2020), s. 119.

valuutaksi. Keskinäisriippuvuus oli etenemässä suuntaan, jossa kansainvälisessä toiminnassa rahoitusmarkkinoita, toimitusketjuja, energiasektoria ja koko globaalia kauppajärjestelmää voitaisiin käyttää aseena valtioiden välisessä kilpailussa.¹³⁹

Globaalin talouden riippuvaisuussuhteet antavat etenkin etuoikeutetuille valtioille suuremman vaikutusvallan maailmanpolitiikassa,¹⁴⁰ sillä kansainvälisten talousverkostojen kautta on muodostunut epäsymmetrinen riippuvuus, joka hyödyttää suhteettomasti tiettyjä toimijoita. Anne-Marie Slaughterin mukaan verkostoituneessa maailmassa valtio, jolla on eniten yhteyksiä, on keskeinen taho sanelemaan globaalin agendan sekä edistämään innovaatioita ja kestäväää kasvua.¹⁴¹ Valtiot, joiden kautta raha, tavarat ja informaatio kulkevat, ovat ainutlaatuisessa asemassa tekemään poliittisia linjauksia ja aiheuttamaan kustannuksia muille.¹⁴² Tässä mielessä geoekonomia voidaan mieltää vipuvartena valtdynamiikan muutoksille kansainvälisellä tasolla, ja liittyvän myös Susan Strangen rakenteellisen vallankäytön malliin.¹⁴³

Strange kuvailee rakenteellisen vallan siten, että niin kauan, kun valtiota tai sen kansalaisia uhkaa väkivaltaisen konfliktin mahdollisuus, kykenee valtio ohjailemaan ja perustelemaan toimintaansa erinäisillä hallinnollisilla rakenteilla. Kyseiset rakenteet käsittävät esimerkiksi turvallisuustoimijoita, oikeuslaitoksen sekä huoltovarmuuteen liittyviä tekijöitä. Samalla tavoin valtion sisäistä turvallisuutta uhkaavilla tekijöillä on kyetty perustelemaan vallitsevia ideologioita sekä rahallista investointia maan asevoimien kehittämiseen. Rakenteellisen vallan mallia voidaan soveltaa myös valtion taloudelliseen vallankäyttöön. Rakenteellisella tuotantovallalla valtio ohjailee sitä, mitä tuotetaan, mikä taho ja työvoima sen tekee, sekä millä keinoilla ja pääomalla tai teknologian yhdistelmillä tuotanto toteutetaan. Tämä voi toimia niin kauan, kun vallanpitäjä kykenee perustelemaan toimet osana puolustautumista valtiota uhkaavia tekijöitä vastaan.¹⁴⁴

¹³⁹ Drezner (2021), s. 10, 14.

¹⁴⁰ Gertz & Evers (2020), s. 119.

¹⁴¹ Drezner (2021), s. 13.

¹⁴² Farrel, Henry & Abraham Newman (2021) "Weaponized Interdependence: How Global Economic Networks Shape State Coercion", teoksessa: Drezner, Daniel; Henry Farrel & Abraham Newman (eds.) (2021) *The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence*, s. 24–68, Brookings Institution Press, Washington D.C. 2021, s. 24–25.

¹⁴³ Alshareef (2023), s. 383.

¹⁴⁴ Strange, Susan (1994) *States and Markets*, 2. painos (ensipainos 1988), Continuum, London/New York 1994, s. 30.

Rakenteellisen tuotantovallan myötä valtioiden rajat hämärtyvät, kun kansainvälisille markkinoille suunnattu tuotantovalta muuttuu yhä globaalimmaksi vaikutusvallaksi. Vaikutusvallan kasvattaminen on mahdollista etenkin kehittyneille teollistuneille valtioille, jotka kykenevät tarjoamaan rahoitusta tai luottoa toisille valtioille. Strangen mukaan rahoitusmarkkinoiden ja luoton hallinta onkin muodostanut ratkaisevaksi tekijäksi kansainvälisissä taloussuhteissa ja valtioiden välisessä kilpailussa.¹⁴⁵ Rakenteellisen tuotantovallan ja keskinäisriippuvuuksien verkottuneisuuden käyttömahdollisuudet ovat lisänneet valtioiden geoeconomista peliä omien poliittisten päämääriensä tavoittelussa. Kontrolloimalla erilaisten tavaroiden ja palveluiden tarjontaa vaikutusvaltaiset maat voivat manipuloida maailmantaloutta omaksi edukseen.¹⁴⁶

Rakenteellisen talousvallan myötä valtiot voivat esimerkiksi muokata erilaisia kaupankäyntiin liittyviä säädöksiä, etuja sekä palveluja suosimaan kotimaista tuotantoa ja kaupankäyntiä. Usein tämä ilmenee esimerkiksi kotimaisen teknologian kehittämisessä ja ulkomaisen teknologian rajoittamisessa kilpailun vähentämiseksi.¹⁴⁷ Lisäksi yrityksen ovat yhä tärkeämmässä roolissa nykyisessä verkottuneessa globaalissa taloudessa. Osana geoeconomista taistelua valtiot hyödyntävät sekä julkisia että yksityisiä yrityksiä pelinappuloina geostrategisten tavoitteiden yhdistyessä taloudelliseen dynamiikkaan.¹⁴⁸ On kuitenkin huomioitava, että globaalissa markkinataloudessa vaikuttavat yritykset eivät välttämättä ole valtioiden suoran vallan alaisia, ja niillä voi olla omia kotimaansa hallituksen näkemyksistä poikkeavia intressejä taloudellisen kilpailun strategioista ja taktiikoista. Tosin, mikäli hallituksen ja yrityksen välillä on tiivis suhde, yhteistyö niiden välillä voi olla helpompaa myös geopolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.¹⁴⁹

Nykypäivänä geoeconomisten keinojen hyödyntämiseen on vaikuttanut olennaisesti se, että valtioilla on aiempaa enemmän taloudellisia resursseja käytössään. Geoeconomisten resurssien hyödyntäminen voidaan jakaa neljään keskeiseen peruserätykseen.¹⁵⁰ Valtio voi hyödyntää rakenteellista talousvaltaa, jolloin se kykenee säätelemään kotimaisten

¹⁴⁵ Strange (1988), s. 31.

¹⁴⁶ Crawford (2024b).

¹⁴⁷ Luttwak (1990), s. 18.

¹⁴⁸ Wigell, Mikael; Matthias Deschyvere, Christian Fjäder, Niklas Helwig, Ville Kaitila, Heli Kos-ki, Josi Seilonen & Arho Suominen (2022) *Europe Facing Geoeconomics: Assessing Finland's and the EU's Risks and Options in the Technological Rivalry*. Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2002:12. Pääministerin toimisto, Helsinki 2022. [<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-205-3>], s. 24.

¹⁴⁹ Gertz & Evers (2020), s. 119.

¹⁵⁰ Blackwill & Harris (2016), s. 9.

markkinoiden ja tuotannon kokonaismäärää suhteessa maahantuontiin. Tällöin valtio kykenee myös vaikuttamaan omalla tuotantokapasiteetillaan hyödyke- ja energiavirtoihin sekä luomaan monopoliaseman tärkeimmillä sektoreilla. Lisäksi valtio voi pyrkiä kontrolloimaan rahoitusvirtoja kohdentamalla kotimaista pääomaa strategisesti. Tämän myötä valtio voi säädellä omaa asemaansa globaalissa rahoitusjärjestelmässä ja pyrkiä hallitsemaan globaaleja rahavirtoja.¹⁵¹

Geoekonomiaan liittyvässä keskustelussa on esitetty arvioita siitä, toimivatko geoekonomiset keinot valtioiden strategioissa edistämään niiden kansainvälisiä päämääriä. Kiinan kontekstissa kokemukset ovat osoittaneet, että se on onnistunut edistämään geopoliittisia tavoitteitaan geoekonomisia välineitä käyttämällä. Toisaalta sen lisääntynyt globaali geokonominen toiminta on herättänyt myös vastustusta ja lisännyt kansainvälisiä jännitteitä. Esimerkiksi Kaakkois-Aasian valtiot ovat lisänneet yhteistyötään Yhdysvaltojen kanssa vastustaakseen Kiinan mahtia.¹⁵² Lisäksi Kansainvälinen valuuttarahasto IMF (International Monetary Fund) on nostanut esille geoekonomisen fragmentaation aiheuttamia seurannaisvaikutuksia, kuten maailmankaupalle aiheutuvat haasteet demokraattisten ja autoritaaristen valtioiden välillä lisääntyneestä kilpailusta ja vastakkainasettelusta.¹⁵³ Globaalilla tasolla vaikutusvaltaiset valtiot myös tekevät yhteistyötä lähinnä vain silloin, kun niiden intressit ovat yhteneväiset.¹⁵⁴ Näin ollen keskinäinen kilpailu ja yhteistyön puute heikentävät yhteisiin globaaleihin haasteisiin, kuten ilmaston lämpenemiseen vastaamista.¹⁵⁵

Alla olevassa taulukossa (taulukko 2) on esitetty yhteenveto geoekonomian teorian keskeisistä ajatusmalleista sekä niitä ajaneista tutkijoista. Taulukossa on lisäksi esitetty konkreettiset keinot, jotka teoreettisessa keskustelussa on mielletty keskeisinä valtioiden käyttäminä geoekonomisina välineinä.

¹⁵¹ Alshareef (2023), s. 382.

¹⁵² Blackwill & Harris, s. 11–12.

¹⁵³ Virolainen (2023), s. 487.

¹⁵⁴ Leonard, Mark (2015) "5 things to know about geoeconomics", *World Economic Forum*, [<https://www.weforum.org/stories/2015/02/5-things-to-know-about-geo-economics/>], luettu 14.10.2025.

¹⁵⁵ Virolainen (2023), s. 487.

Taulukko 2: Keskeiset geoeconomian teoreetikot, ajatusmallit sekä keinot ja välineet.

Teoreetikko	Keskeinen ajatus	Keinot ja välineet
Edward Luttwak (1990-luvun alku)	Geoeconomia on valtioiden taloudellisten toimien käyttämistä geopolittisten tavoitteiden edistämiseen.	Kauppasopimukset, pakotteet, investoinnit ja lainat kansainvälisellä tasolla.
Pascal Lorot (1990-luvun loppu)	Geoeconomia on osa valtioiden pitkän aikavälin strategiaa säädellä globaaleja markkinoita. Taloudellinen sodankäynti on erillään geoeconomista.	Kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden roolien sääntely globaaleilla markkinoilla.
Richard Youngs (2010-luku)	Geoeconomia yhdistää valtionhallinnon sekä taloudelliset resurssit. Taloudelliset keinot ensisijaisina turvallisuusmenetelminä.	Kauppadiplomatian harjoittaminen ja kahdenvälisten suhteiden luominen strategisten resurssien ja talousjärjestelmän solmukohtien hallitsemiseksi.
Robert Blackwill & Jennifer Harris (2010-luku)	Geoeconomia on osa valtion strategiaa, jossa taloudellisia keinoja käytetään puolustamaan, edistämään ja hyödyttämään valtion geopolittisiä päämääriä.	Kotimaisen pääoman kontrollointi sekä viennin ja tuonnin sääntely. Monopolivoiman ja tuotantokapasiteetin sääntely. Globaalien rahoitusvirtojen sääntely kansainvälisissä rahoitusjärjestelmissä.
Daniel Drezner, Henry Farrel & Abraham Newman (2020-luku)	Globaali keskinäisriippuvuus on muuttunut vallan aseeksi, jolloin koko globaalin kaupankäynnin infrastruktuuri on aseistettu valtioiden välisessä kilpailussa.	Globaalin kauppajärjestelmän, toimitusketjujen sekä rahoitus- ja energiasektorin manipuloiminen kansainvälisellä tasolla omien tavoitteiden edistämiseksi.

3.2 Asekauppa geoeconomian osa-alueena

Asekauppaa ei perinteisesti ole pidetty osana geoeconomiaa, sillä geoeconomiset keinot mielletään enemmänkin pehmeän vallan käytöksi. Geopolittisten päämäärien tavoittelussa taloudellisten välineiden menetelmät ovat kuitenkin laajentuneet, ja samalla valtiot ovat alkaneet käyttää yhä kovempia keinoja ulkopoliitikassaan. Uudemmassa geoeconomiaan liittyvässä keskustelussa onkin alettu puhua taloudellisten keinojen aseistamisesta,¹⁵⁶ ja myös asekaupankäynti on otettu osaksi valtioiden ulkopoliitiikan välineitä. Asevarustelu ja sen myötä asekaupankäynti ovat keskeinen osa valtioiden mahdin, statusaseman sekä geopolittisen vaikutusvallan hankkimista. Koska asevoimallinen valta ja sen merkitys eivät

¹⁵⁶ Drezner (2021), s. 14.

ole vähentyneet valtioiden välisessä geopoliittisessa kamppailussa, täydentävät asevoimalliset ulottuvuudet geoekonomian kokonaisuutta.¹⁵⁷

Geoekonomisena keinona asekauppa asettuu talouden ja turvallisuuspolitiikan välimaastoon. Asekaupankäynti on lähellä valtioiden kovaa vallankäyttöä, sillä toisin kuin infrastruktuuriin tai energiaan liittyvä kaupankäynti, asekauppa liittyy suoraan sotilaalliseen voimaan. Geoekonomian näkökulmasta asekauppa voidaan mieltää kuitenkin taloudellisena vipuvartena ja keskinäisriippuvuuden luovana tekijänä. Asekauppa on paitsi vientitulojen lähde, sitoo se myös ostajamaan sotilaallisesti ja teknologisesti yhteistyöhön myyjävaltion kanssa. Asekauppa luo riippuvaisuussuhteita toimitettavista varaosista, asejärjestelmään liittyvästä huolloista ja koulutuksesta. Koska asekaupankäynti luo kauppaa käyneiden tahojen välille pitkäaikaisen sidonnaisuuden, on asekaupalla myös poliittisia vaikutuksia.¹⁵⁸

Yleisesti ottaen asekaupan tutkiminen ei ole yhtä yksinkertaista kuin sen selvittäminen, minkälaisia asejärjestelmiä on myyty mihinkin ja milloin. Lisäksi on huomioitava asekaupan aiheuttamia laajempia ja pitkäaikaisempia merkityksiä, kuten sitä, mitä valtiot asekaupankäynnillä tavoittelevat. Asekauppaa tutkittaessa on ymmärrettävä, mikä saa valtiot myymään ja toisaalta ostamaan aseita. Perusolettamuksena pidetään sitä, että asekaupankäynnillä tavoitellaan voimatasapainoa tai taloudellisia etuja. Lisäksi asekaupankäynnillä on merkitys suhteiden verkostoihin, joiden avulla valtiot luovat, vahvistavat tai katkaisevat siteitä muihin valtioihin.¹⁵⁹

Sotilaallisen voiman ja suorituskyvyn vahvistamisen ohella valtiot tavoittelevat liittolaisia. Asekaupankäynti voikin olla tavoite tai toisaalta myös osoitus aseita myyvän ja ostavan tahon välisestä yhteistyöstä sekä syventävästä poliittisesta yhteisymmärryksestä. Tämän myötä asekaupankäynnillä voidaan viestiä paitsi yhteistyöhalukkuudesta kaupankäynnin osapuolien välillä niin myös syntyneestä yhteistyöstä muille kansainvälisille tahoille. Asekaupankäynnillä on myös symbolinen voima, joka perustuu aseiden omistamisen tai niiden suorituskyvyn kautta saavutettuun arvovaltaan.¹⁶⁰ Asevarustelun muodostama pelote tai pidäke voi viestiä oletetulle vastapuolelle, ettei valtiota vastaan kannata hyökätä.

¹⁵⁷ Blackwill & Harris, s. 9.

¹⁵⁸ Matthews, Ron & Jonatan Anicetti (2024) "The role of defence countertrade in Chinese geoeconomics diplomacy", *Journal of Strategic Studies*, Vol. 47, No. 5, s. 612–642, [<https://doi.org/10.1080/01402390.2024.2327842>], s. 614–615, 621.

¹⁵⁹ Spindel, Jennifer (2025) "Boom, Bling, Backbone, or Blip? The Signaling Inherent in Arms Transfers", *International Security*, Vol. 49, No. 3, s. 164–204, [https://doi.org/10.1162/isec_a_00505], s.168, 202–204.

¹⁶⁰ Ibid. s.168, 202–204.

Asekaupankäynti, siinä missä geoekonomiset keinot laajemmin, voidaan mieltää osana valtioiden turvallisuushakuisuutta. Luttwakin mukaan valtioiden perimmäisenä tarkoituksena on turvata itsensä olemassaolo ja suojata sitä ulkopuoliselta uhalta joko sotilaallisella voimalla tai muilla keinoin. Tämän seurauksena valtioiden hallintorakenteiden prioriteettina on tarve valmistautua mahdollisiin valtioiden välisiin konflikteihin.¹⁶¹ Tämän vuoksi valtiot myös varustelevat itseään asejärjestelmillä, pelotetta tai voimatasapainoa tavoitellen ja liittolaissuhteita luoden. Turvallisuushakuisuuden näkökulmasta uhka ei kuitenkaan aina liity valtiota uhkaavaan ulkoiseen toimijaan, vaan voi olla valtion sisäisiin tekijöihin ja tarpeisiin liittyvä uhkakuva. Esimerkiksi Kiinan suhteessa Lähi-itään uhkakuvat liittyvät sen energia-riippuvuuteen. Kiina on huolissaan mahdollisten geopoliittisten konfliktien aiheuttamista öljyn toimitushäiriöistä, ja se pyrkii tekemään toimenpiteitä, joilla tätä riskiä voitaisiin lieventää.¹⁶² Asekaupankäynti voidaan tulkita olevan yksi Kiinan keinoista pyrkiä hillitsemään Lähi-idän konfliktien puhkeamista. Toisaalta asekaupankäynti on myös keino, jolla Kiina edistää ja ylläpitää suhteitaan alueen öljyntuottajamaihien, ja saa sen myötä myös todennäköisemmin takuut öljyntuonnin jatkuvuudelle.¹⁶³

Asekaupankäynti liittyy olennaisesti myös voimatasapainon tavoitteluun. Oletetaan, että mikäli jokin valtio saisi hallitsevan aseman kansainvälisenä toimijana, olisi se selkeä uhka muiden valtioiden eduille ja olemuksille. Morgenthauin esittämien realististen näkemysten mukaan valta, vaikka se olisi hankittu puolustustarkoitukseen, muuttuu uhaksi kansainväliselle rauhalle heti, kun sitä hallussaan pitävä maa tulee mahdollisia vihollisiaan vahvemmaksi. Tämä on johtanut aseelliseen kilpavarusteluun, sillä voimatasapainon idea perustuu hyökkäyksen pelkoon ja tavoitteeseen olla tasavahvuinen oletetun hyökkääjän kanssa. Koska jokaisen valtion tulisi olla valmistautunut sotaan, ei voimatasapainon tavoittelua voida pitää todellisena sisäisen rauhan takeena.¹⁶⁴

Papageorgiou esittää, että asekaupankäynti on aina merkki jonkin valtion suorittamasta asevarustelusta, mikä yleensä saa muut valtiot reagoimaan siihen lisäämällä omaa asevarusteluaan. Tästä näkökulmasta asekaupankäynti kasvattaa valtioiden välisiä jännitteitä ja

¹⁶¹ Luttwak (1990), s. 19.

¹⁶² Taylor, Monique (2021) "China's Evolving Energy Security Strategy", *Asian Affairs*, Vol. 52, No. 4, s. 890–913, [<https://doi.org/10.1080/03068374.2021.2004031>], s. 905.

¹⁶³ Papageorgiou (2023), s. 258.

¹⁶⁴ Morgenthau, Hans (1949) *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*, Alfred A. Knopf, New York 1949, s. 127.

voi olla syynä alueellisten tai globaalien konfliktien syntymiseen.¹⁶⁵ Asevarustelun tarve konflikteihin varautuvissa maissa ja ulkovaltojen alueelliset intressit ovat kuitenkin luoneet otollisen tilaisuuden kohdistaa asekauppaa poliittisesti epävakaille alueille. Tässä mielessä konfliktiherkkä Lähi-itä on ollut omiaan asekaupankäynnin kohteeksi mutta myös asejärjestelmien testaamiseksi.¹⁶⁶

Asekaupankäynti voi myös muuttaa valtioiden imagoa ja niiden kansainvälistä asemaa. Kiinan ulkopoliittinen retoriikka on pitkään nojannut puuttumattomuuspolitiikkaan ja luonut siitä kuvaa neutraalina ja puolueettomana tahona kansainvälisissä konflikteissa. Kiinan asevoimien modernisoinnin ja sotilasteknologian kehityksen myötä se on myös lisännyt asekaupankäyntiään 2000-luvulla. Etenkin Kiinan asekauppa kehittyvien maiden kanssa on muuttanut mielikuvaa siitä neutraalina toimijana ja aiheuttanut jännitteitä Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä.¹⁶⁷ Lähi-idässä Yhdysvallat on perinteisesti ollut alueen turvallisuustoimija ja sillä on pitkä sotilaallinen yhteistyö Lähi-idässä. Kiinan lisääntynyt yhteistyö ja asekaupankäynti etenkin Persianlahden maiden kanssa on muuttanut alueen dynamiikkaa ja huolestuttanut Yhdysvaltoja alueellisen vaikutusvaltansa vähenemisestä.¹⁶⁸

Vaikutusvallan ja liittolaissuhteiden tavoittelun sekä turvallisuushakuisuuden ohella asekaupankäynnissä on kyse myös taloudellisista tekijöistä. Perinteisten asejärjestelmien kansainvälisellä kaupalla on suuret markkinat. Esimerkiksi sata suurinta aseidentuottajaa myi aseita 592 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvosta vuonna 2021. Perinteiset asejärjestelmät ovat sodankäynnissä yleisimmin käytettyjä välineitä ja muodostavat toistaiseksi valtaosan globaalin asemarkkinan arvosta.¹⁶⁹ Drooneihin liittyvä kiinnostus on kuitenkin kasvanut maailmanlaajuisesti ja niiden kysynnän on arvioitu nousevat muita perinteisiä asejärjestelmiä suuremmaksi lähivuosien aikana¹⁷⁰. Muun muassa droonien monipuoliset käyttömahdollisuudet, käyttäjien riskien pieneneminen sekä niiden edullisuus verrattuna lentokoneisiin ovat lisänneet droonien kysyntää. Useat maat kokevat sotilaskäyttöisten droonien myös kasvattavan niiden statusta, mikä on saanut esimerkiksi Lähi-idän maat tavoittelemaan niitä.¹⁷¹

¹⁶⁵ Sadler, Todd & Keith Hartley (1995) *The Economics of Defence*, Cambridge University Press, Cambridge: 1995, s. 242.

¹⁶⁶ Roy, Denny (2013) *Return of the Dragon: Rising China and Regional Security*, Columbia University Press, New York 2013, s. 243–244.

¹⁶⁷ Yang (2020), s. 156–158.

¹⁶⁸ Sevilla (2024), s. 2, 5–6.

¹⁶⁹ Spindel (2025), s. 167–168.

¹⁷⁰ Frantzman (2021), s. xv.

¹⁷¹ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 21.

Asekaupassa drooneille on jo muodostunut geopoliittinen rooli, sillä droonikaupankäyntiin liittyy ostajan ja myyjän välinen diplomaattisten, sotilaallisten ja taloudellisten suhteiden tiivistyminen. Kauppojen myötä myyjävaltio lisää vaikutusvaltaansa suhteessa kaupankäyntikumppaniin ja samanaikaisesti voi heikentää kilpailevan tahon asemaa.¹⁷² Kansainvälisen asekaupankäynnin tilastoja tarkastellessa Yhdysvallat on edelleen merkittävästi Kiinaa suurempi tekijä. Yhdysvallat on maailman suurin aseiden viejä 41,7 % osuudellaan. Kiina on 5,8 % osuudellaan vasta sijalla viisi Venäjän, Ranskan ja Saksan jälkeen.¹⁷³ Kiinan rooli Lähi-idän sotilaskäyttöisten droonien toimittajana on kuitenkin ollut keskeinen 2010-luvulta alkaen, minkä vuoksi juuri drooneihin liittyvä kaupankäynti ilmentää nykypäivänä Kiinan ja Yhdysvaltojen välistä kamppailua vaikutusvallasta Lähi-idässä.

Yhdysvallat on sitoutunut noudattamaan ohjusteknologian vientirajoituksiin liittyvää asevalvontasopimusta (Missile Technology Control Regimes, MCTR¹⁷⁴), mikä rajoittaa sen mahdollisuuksia myydä aseistettuja drooneja kansainvälisillä markkinoilla. Tämän vuoksi Kiinasta, joka ei ole allekirjoittanut MCTR-sopimusta, on tullut yksi johtavista aseistettujen droonien tarjoajista. Samanaikaisesti kiinalaiset yritykset hallitsevat myös kaupallisten droonien markkinoita.¹⁷⁵ Kiina on kuitenkin viime vuosina pyrkinyt tuomaan esille vahvemmin rooliaan maailman rauhaa edistävänä maana, liittyen myös asevientiin. Erityisesti viime vuosien aikana Kiina on ilmoittanut tehostavansa asevalvontaansa, minkä myötä se on tiukentanut droonikomponenttien vientiin liittyviä rajoituksia ja kielsi lisäksi kaupallisten droonien viennin sotilaallisiin tarkoituksiin. Kiinan mukaan se pyrkii uusien rajoitusten myötä ehkäisemään joukkotuhoaseiden leviämistä sekä terrorismia.¹⁷⁶ Toistaiseksi on kui-

¹⁷² Pettyjohn et al. (2024), s. 13.

¹⁷³ Habton, Naman & Anton Kutuzov (eds.) (2025) "Global Arms Trade, Explained: Geopolitics of weapon sales", *Post Factum*, [<https://www.postfactum.co.uk/arms-trade-weapon-sales-global-export-weapons-explained-geopolitics-importers-producers-of-military-equipment-ukraine-israel-us-uk-china-france>], luettu 4.7.2025.

¹⁷⁴ MTCR (The Missile Technology Control Regime) on epävirallinen poliittinen sopimus joukkotuhoaseiden, kuten ohjusten ja ohjusteknologian kansainvälisen leviämisen estämiseksi. Aseistettujen droonien kuuluu myös sopimuksen piiriin. MTCR luotiin vuonna 1987 ja aluksi siihen sitoutuivat 7 maata (Kanada, Ranska, Saksa, Italia, Japani, Iso-Britannia ja Yhdysvallat). Nykypäivänä siihen ovat sitoutuneet 35 maata. Kiina ei kuulu näiden maiden joukkoon. Lähde: *U.S. Department of State* (2025) Missile Technology Control Regime (MTCR) Frequently Asked Questions: Fact Sheet. [<https://www.state.gov/bureau-of-international-security-and-non-proliferation/releases/2025/01/missile-technology-control-regime-mtcr-frequently-asked-questions>] luettu 29.11.2025.

¹⁷⁵ Pettyjohn et al. (2024).

¹⁷⁶ Center for Security and Emerging Technology & Etcetera Language Group (2025) "Chinese Catalogue of Technologies Prohibited or Restricted from Export [July 2025]", *Center for Security and Emerging Technology*, käännetty englanniksi Kiinan kauppaministeriön (Chinese Ministry of Commerce) sekä Tiede- ja teknologiainisteriön (Ministry of Science and Technology) alkuperäisjulkaisusta,

tenkin viitteitä kiinalaisdroonien tai droonikomponenttien päätyemisestä ei-valtiollisten toimijoiden, kuten Jemenin huthikapinallisten käsiin,¹⁷⁷ joten rajoitusten tosiasiallisista vaikutuksista ei ole tarkkaa tietoa.

Yleisesti ottaen asekaupankäyntiin kytkeytyvät vaikutusvallan tavoittelu, liittolaissuhteiden luominen tai tuen osoittaminen, ulkopoliittiset päämäärät ja taloudelliset tekijät. Kokonaisuudessaan asekaupankäynti on osa valtioiden välistä globaalia keskinäisriippuvuuden verkostoa, minkä vuoksi se on osa-alue, jota voidaan käyttää osana valtioiden geoeconomista keinovalikoimaa.

3.3 Geoeconomia Kiinan toiminnassa

Geoeconomian teoreettisilla ajatusmalleilla voidaan analysoida sitä, miten Kiina edistää Lähi-itään liittyvien intressiensä tavoittelua droonikaupan keinoin. Asekauppa kytkeytyy osaksi sen laajempaa geoeconomista keinovalikoimaa alueella. Siten asekaupan tarkastelu geoeconomian välineenä mahdollistaa Kiinan toimien arvioinnin osana sen laajempaa strategiaa, jonka tavoitteena ei ole vain tuottaa taloudellista hyötyä, vaan myös lisätä vaikutusvaltaansa ja läsnäoloaan alueella.

Geoeconomian teoreettinen keskustelu painottaa valtioiden taloudellisten resurssien ja välineiden käyttöä osana niiden ulkopoliittista strategiaa. Tässä tutkielmassa seurataan etenkin Luttwakin sekä Blackwillin ja Harrisin näkemyksiä geoeconomisista keinoista ja niillä tavoiteltavista päämääristä. Heidän mukaansa geoeconomia on sitä, että taloudelliset toimet kytkeytyvät osaksi valtioiden geopoliittisia strategioita, minkä myötä valtiot pyrkivät saavuttamaan valtpoliittisia tavoitteitaan kilpaillessaan kansainvälisessä ympäristössä.

Kiinaa on usein kuvaitu maailman johtavaksi geoeconomisten keinojen hyödyntäjäksi. Soitilaallisten ja poliittisten keinojen sijaan taloudelliset välineet ovatkin kenties olleet tehokkain keino Kiinalle lisätä vaikutusvaltaansa paitsi Aasiassa mutta myös globaalisti. Leslie

[<https://cset.georgetown.edu/publication/china-export-control-catalog-july-2025/>], luettu 5.2.2026; China Institute of International Studies (2024) "Report on the Implementation Progress of the Global Security Initiative", *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*, [https://www.ciis.org.cn/english/NEWS_183/202407/W020240718536292251492.pdf], luettu 24.1.2026, s. 82; The State Council of the People's Republic of China (2024a) *China's commerce ministry adjusts UAV export controls*, People's Republic of China, [https://english.www.gov.cn/news/202407/31/content_WS66aa3b06c6d0868f4e8e9a14.html], luettu 24.1.2026; The State Council Information Office (2023) *China's commerce ministry clarifies UAV export controls*, The People's Republic of China, [http://english.scio.gov.cn/pressroom/2023-08/01/content_97266208.htm], luettu 5.2.2026.

¹⁷⁷ Nichols, Randall (2020a) "Chapter 9: Chinese Advances in Stealth UAV Penetration Path Planning in Combat Environment", teoksessa: Randall, Nichols (ed.) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on air, Sea, Land*, s. 216–244, New Prairie Press, Manhattan 2020, s. 222.

Gelb on todennut, että Kiina on pelannut taloudellista peliään mestaritasolla, sillä se on pysynyt poissa sodista ja poliittisista yhteenotoista ja keskittynyt sen sijaan liiketoimintaan. Valtiot eivät olekaan perinteisesti pelänneet Kiinan sotilasvoimaa, vaan sen kykyä edistää tai estää kaupankäyntiä ja investointeja. Nykypäivänä Kiinan globaali vaikutusvalta on noussut kuitenkin pelkkiä taloudellisia tekijöitä vahvemmaksi.¹⁷⁸

Kiinan suurstrategian¹⁷⁹ mukainen toiminta osoittaa sen pyrkivän ylivoimaan etenkin strategisessa kilpailussa Yhdysvaltojen kanssa, missä Kiina hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia poliittisia välineitä globaalin vaikutusvaltansa laajentamiseksi ja syventämiseksi. Kiinan taloudellisten, sotilasvoimallisen ja diplomaattisen välineiden yhdistäminen heijastelee presidentti Xin vuonna 2014 antamaa lausuntoa, jonka mukaan kehitys on turvallisuuden perusta ja turvallisuus myös kehityksen välttämätön edellytys. Ajatukseen kiteytyy Kiinan poliittinen tahto yhdistää turvallisuus kaikkiin sen kansallisiin intresseihin ja strategiaan päämääriin. Tästä näkökulmasta Kiinan geoekonominen strategia viittaa siihen, että se käyttää kaikkia mahdollisia taloudellisia välineitä kansallisten etujensa suojelemiseksi ja edistämiseksi sisältäen moniulotteisen kaupankäynnin, ulkomaiset investoinnit ja lainanannon, infrastruktuuri- ja muiden yhteistyöhankkeiden rahoittamisen sekä myös asekaupankäynnin. Taustalla vaikuttavat diplomaattisuhteiden syventäminen ja kahdenvälisen kumppanuuksien luominen.¹⁸⁰

Nykypäivän geoekonomiasta käytävää keskustelua tarkasteltaessa onkin huomioitava, että siihen kuuluvat keinot eivät rajoitu pelkästään taloudellisiin tekijöihin, vaan keinovalikoimaan kuuluvaksi voidaan mieltää perinteisten pehmeiden vallankäytön keinojen ohella yhä kovemmat keinot. Tämän takia puhutaankin talouden aseistamisesta, jossa valtio voi käyttää kaikkia mahdollisia taloudellisia keinoja sen strategisten päämäärien edistämiseen. Tätä näkemystä ovat ajaneet etenkin Drezner sekä Farrel ja Newman. Taloudelliset vaikuttimet kytkeytyvät myös valtioiden turvallisuushakuisuuteen, jolloin geoekonomia saa yhä moniulotteisempia ulottuvuuksia, ja myös sotilaalliset keinot, kuten asekaupankäynti ja sotilaallinen yhteistyö ovat osa geoekonomista keinovalikoimaa.

¹⁷⁸ Blackwill & Harris (2016), s. 11, 93.

¹⁷⁹ Suurstrategialla tarkoitetaan valtionhallinnon määrittelemiä poliittisia tavoitteita ja toimia, joiden mukaan valtion intressit valjastetaan tavoitteiksi ja toimiksi. Kiinan suurstrategiaa sekä valtiollisia intressejä käsitellään seuraavassa luvussa 4. Kiinan geoekonominen toiminta Lähi-idässä.

¹⁸⁰ Matthews & Anicetti (2024), s. 620.

Koskaan aiemmin mikään hallinto ei ole hallinnut yhtä suurta varallisuutta kuin Kiina tällä hetkellä. Kiinan talouskasvun myötä ovat myös kasvaneet sen mahdollisuudet käyttää taloudellista valtaansa geopoliittisten päämäärien saavuttamiseen ovat kasvaneet.¹⁸¹ Nykypäivänä Kiina on suurin kansainvälinen lainanantaja, ja valtion omistamien sijoitusvälineiden ja pankkien kautta se kontrolloi suuria rahoitusvirtoja. Kiinalaisten kansainvälisesti toimivien pankkien myöntämät rahoitukset ovat jo päihittäneet länsijohtoisen Maailmanpankin rahoituksen.¹⁸² Kansainvälisellä tasolla Kiina on tehnyt merkittäviä investointeja muun muassa BRI-aloitteen kautta myöntämällä lainoja ja rahoittamalla eri sektorien hankkeita esimerkiksi infrastruktuuriin ja logistiikkaan liittyen.¹⁸³

Asekaupankäynnin rooli geoekonomiassa on erityisesti siinä, että se yhdistää taloudelliset toimet ja turvallisuuspolitiikan, ja valtioiden välisissä suhteissa voi luoda ja syventää uudenlaisia pitkäaikaisia kumppanuuksia. Tästä näkökulmasta Kiinan asekaupalla Lähi-idässä on keskeinen rooli osana sen geoekonomista toimintaa. Kiina ei ainoastaan myy sotilasteknologiaa vaan myös pyrkii hyödyntämään taloudellisia resursseja edistääkseen geopoliittisia päämääriään alueella. Kiinan droonikauppa Lähi-idässä toimii esimerkkinä geoekonomisten keinojen soveltamisesta, jossa taloudelliset ja sotilaalliset välineet yhdistyvät osaksi Kiinan laajempaa ulkopoliittista strategiaa. Droonit, jotka ovat paitsi kaupankäynnin välineitä, ovat myös sotilaallisia suorituskykyjä. Näin ollen ne ilmentävät geoekonomian mukaisia peruseriaatteita taloudellisten välineiden käytöstä strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta lisäksi niillä on myös kaupankäyntikumppanien välille sotilaallista ja poliittista yhteistyötä syventävä merkitys. Kiina hyödyntääkin droonikauppaa paitsi taloudellisten hyötyjen saamiseksi, niin myös geopoliittisten suhteidensa syventämiseksi Lähi-idässä.

Muiden taloudellisten toimien lisäksi asekauppa on osoittautunut Kiinalle tehokkaaksi keinoksi luoda yhteyksiä sen kiinnostuksenkohteena oleville alueille. Kiinan asekaupankäynti on kohdistunut pääosin epävakaisiin ja kehittyviin valtioihin, kuten Lähi-itään. Kiina on saanut jalansijaa kyseisillä alueilla, kun muut toimijat, kuten Yhdysvallat ovat kieltäytyneet käymästä asekauppaa näiden kanssa. Kiinan lähestymistapa, jossa se ei rajoita kauppakumppaneitaan esimerkiksi poliittisiin vaatimuksiin vedoten, on peräisin Kiinan omien asevoimien kehityshankkeen alkuajoilta, jolloin Neuvostoliitosta saaduilla aseilla oli Kiinalle

¹⁸¹ Blackwill & Harris (2016), s. 11, 93.

¹⁸² Alshareef (2023), s. 382.

¹⁸³ Jasmin et al. (2025), s. 4.

merkittävä rooli. Nykypäivänä Kiina pyrkii samaan tapaan muokkaamaan kumppanimaidensa sotilaallista suorituskykyä ja sen myötä poliittista suuntautumista. Erilaisiin hankkeisiin ja taloudelliseen yhteistyöhön liittyvien sopimusten ohella Kiinan tavoitteena koetaan olevan sotilaallisen ja poliittisen yhteistyön rakentaminen kehittyvillä alueilla Kiinamyönteisen rintaman muodostamiseksi.¹⁸⁴

Kansainvälisillä asemarkkinoilla Kiinan kasvava suosio perustuu etenkin siihen, että se myy edistyneitä asejärjestelmiä kilpailukykyisellä hinnalla.¹⁸⁵ Esimerkiksi kiinalaisten modernin teknologian aseistettuja drooneja myydään arviolta 1–2 miljoonan Yhdysvaltain dollarin kappalehinnalla, kun Yhdysvaltojen tunnetuimmat mallit maksavat huomattavasti enemmän, MQ-9 Reaper -dronin hinnan ollessa 16 miljoonaa ja MQ-1 Predatorin 4 miljoonaa dollaria.¹⁸⁶ Kiina on myös ilmoittanut räätälöivänsä asejärjestelmät ostajamaan tarpeiden mukaan huomioiden niiden taloudellisen tason, maantieteellisen ympäristön sekä kansainvälisen aseman. Tämänkaltainen lähestymistapa Kiinan puolelta on edistänyt kiinalaisten asejärjestelmien kansainvälistä kysyntää.¹⁸⁷

Vaikka aiemmassa tutkimuksessa on käsitelty Kiinan geoekonomisten keinojen käyttöä Lähi-idässä, on droonikaupankäynnin tarkastelu osana sen alueellisten tavoitteiden edistämistä jäänyt vähemmälle huomiolle. Tässä tutkielmassa selvitettiin, miten Kiinan droonikaupankäynti kytkeytyy osaksi sen geoekonomista verkostoa Lähi-idässä.

¹⁸⁴ Bendett, Samuel; Ionela Ciolan, Laura Cressey & Jake Rinaldi (2025) "Arms Sales and the Middle East: Another Arena for Great Power Competition?". *The Washington Institute for Near East Policy*, [<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/arms-sales-and-middle-east-another-arena-great-power-competition>], luettu 8.10.2025.

¹⁸⁵ Rinaldi, Jake (2024) "Weapons of Influence: Unpacking China's Global Arms Strategy", *The US Army War College Quarterly: Parameters*, Vol. 54, No. 4, s. 41–52, DOI: [10.55540/0031-1723.3317], s. 49.

¹⁸⁶ Rasheed, Zaheena (2023) "How China became the world's leading exporter of combat drones", *AlJazeera*, [<https://www.aljazeera.com/news/2023/1/24/how-china-became-the-worlds-leading-exporter-of-combat-drones>], luettu 29.1.2026.

¹⁸⁷ Rinaldi (2024), s. 49.

4 ASEKAUPPA OSANA KIINAN GEOEKONOMISIA KEINOJA LÄHI-IDÄSSÄ

Ylimmällä tasolla Kiinan ulkopolitiikkaa ja kansainvälistä toimintaa ohjaavat sen valtiolliset intressit sekä näiden pohjalta luotu suurstrategia. Intressit ja suurstrategia yhdessä määrittelevät keinot ja välineet, joilla Kiina pyrkii edistämään sekä kansallisia että kansainvälisiä tavoitteitaan. Seuraavissa alaluvuissa esitellään intressi käsitteenä sekä tarkastellaan Kiinan valtiollisia intressejä. Lisäksi alaluvuissa tarkastellaan Kiinan suurstrategian pääpiirteet sekä sitä, miten se ohjaa Kiinan ulkopoliittista ja geoeconomisia toimia. Keskeinen tarkastelunäkökulma on Kiinan asekaupankäynnissä, sekä miten asekauppa kytkeytyy osaksi sen laaja-alaista geoeconomista verkostoa Lähi-idässä.

Kiinan intressien, suurstrategian ja ulkopolitiikan tarkastelun menetelmänä käytettiin kirjallisuuskatsausta. Sitä, miten Kiina kohdistaa alueellisten intressiensä tavoittelua konkreettiseksi toimiksi selvitettiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla. Tämän luvun alaluvuissa on esitetty analyysissä selvinneet havainnot siitä, millaisia geoeconomisia keinoja Kiina Lähi-itään on kohdistanut alueellisten tavoitteidensa edistämiseksi.

4.1 Kiinan intressit ja suurstrategia

Valtioiden kontekstissa intresseillä tarkoitetaan yleisesti valtion tärkeinä pitämiä asioita, kiinnostuksen kohteita tai tavoitteita. Kansainvälisissä suhteissa intressit koetaan ulkopolitiikan avainkäsitteenä, sillä kansalliset edut ohjaavat valtioiden ulkopoliittisia linjauksia ja sen myötä valtion pyrkimyksiä kansainvälisellä tasolla.¹⁸⁸ Joseph Frankelin mukaan intressit ovat dynaamisia eli yhteiskunnan muutoksen mukana kehittyviä tavoitteita. Kehitys ja muutokset liittyvät yleensä siihen, että intressit edustavat kansakunnan tarvetta ilmaista oikeuksiaan tai vaatimuksiaan esimerkiksi suhteessa väestöön, alueisiin, historiallisen muistin säilyttämiseen tai valtion kansainväliseen asemaan.¹⁸⁹ Kenneth Waltz kuvailee valtiollisten intressien dynaamisuuden liittyvän siihen, että ne ovat sidonnaisia kansainvälisen järjestelmän sen hetkiseen tilaan ja muokkautuvat muiden valtioiden toiminnan mukaan.¹⁹⁰

¹⁸⁸ Frankel, Joseph (1979) *International relations in a changing world*, Oxford University Press, Oxford 1979, s. 85.

¹⁸⁹ Angelov, Grudi (2025) "National Strategy: Linkage between National Ideal and National Interests", teoksessa: Linkov, Igor; Benjamin Trump & Oleksandr Chemerys (eds.) (2025) *Digital Technologies for Enhancing Resilience*, s. 203–210, IOS Press, Ebook: Vol 67, [10.3233/NICSP250019], s. 205.

¹⁹⁰ Waltz, Kenneth (1979) *Theory of International Politics*, McGraw-Hill, New York 1979, s. 134.

Valtioiden perimmäisten intressien ymmärretään liittyvän aina turvallisuushakuisuuteen ja oman koskemattomuutensa säilyttämiseen. Valtionjohto ja poliitikot ovat pitäneet kansallisen intressin käsitettä tärkeimpänä kriteerinä arvioidessaan valtion olemassaoloon ja vaurauteen kohdistuvia uhkia geopolitiittisten, alueellisten ja paikallisten muutosten aiheuttamissa kriisitilanteissa tai muissa tapahtumissa.¹⁹¹ Morgenthau on esittänyt, että koska ei ole olemassa yhteistä ja puolueetonta tahoa, joka valvoisi kansainvälisiä suhteita tai niiden oikeudellisia perusteita, on valtioiden yleisenä intressinä oman vaikutusvallan lisääminen ja samalla kilpailevien valtioiden vallankasvun estäminen. Oletuksena on, että mikäli jokin valtio saa hallitsevan aseman kansainvälisellä kentällä, on se uhka muun maailman olemukselle ja eduille. Tämän vuoksi kansainvälisessä politiikassa tavoitellaan voimatasapainon saavuttamista. Toisaalta taas voimatasapainon tai oman aseman vahvistamisen saavuttaminen vaatii usein liittolaissuhteiden luomista.¹⁹²

Koska kansallinen turvallisuus ja valta ovat erottamattomasti sidoksissa toisiinsa, määrittelevät valtiot käytettävissä olevat valtavälineet ja resurssit ylläpitääkseen turvallisuutta sekä lisätäkseen valtaansa kansainvälisellä kentällä. Nämä intressit konkretisoituvat yleensä valtioiden kansallisissa strategioissa, joissa paitsi valtion tavoitteet on selkeästi ilmaistu ja määritelty, niin myös käytettävissä olevat resurssit ja välineet on kohdennettu tavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä kontekstissa voidaan puhua myös resurssien ja välineiden aseistamisesta.¹⁹³

Intressit ohjaavat vahvasti myös Kiinan toimintaa niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Kiinan ydinintresseiksi maa määrittelee vuoden 2011 julkaisemassa linjapaperissaan valtiollisen itsemääräämisoikeuden, kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen, alueellisen koskemattomuuden, kansallisen yhdistymisen sekä talouden ja yhteiskunnan kehityksen kasvattamisen.¹⁹⁴ Suvereniteettiin ja alueelliseen koskemattomuuteen liittyy olennaisesti Kiinan ja Taiwanin yhdistyminen, mitä esimerkiksi Kansan vapautusarmeijan tutkija Kang on kuvannut Kiinan ydinintressien mukaiseksi PLA:n todelliseksi tehtäväksi. Lisäksi Kiinan valtionjohto oli myös alkanut puhua kehitysintresseistä, joilla viitattiin Kiinan ”merentakaisiin intresseihin” eli valtion rajojen ulkopuolelle kohdistuvien etujen turvaamiseen. Kiinan ulkoministeri Yang Jiechi totesi jo vuonna 2009, että maan suvereniteetti, turvallisuus ja

¹⁹¹ Angelov (2025), s. 205.

¹⁹² Morgenthau (1949), s. 127.

¹⁹³ Angelov (2025), s. 203.

¹⁹⁴ The State Council Information Office of the People's Republic of China (2011) *China's Peaceful Development*, People's Republic of China, [http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284646.htm], luettu 14.11.2025, s. 203.

Kiinan etujen suojeleminen ulkomailla liittyivät luonnollisesti toisiinsa.¹⁹⁵ Presidentti Xin mukaan Kiinan ulkomaisten etujen suojeleminen on olennainen osa maan taloudellista kehitystä ja kansallista turvallisuutta.¹⁹⁶

Kiinan intressit ovat tulleet kansainvälisellä tasolla yhä selkeämmin esiin presidentti Xin vuonna 2012 alkaneen valtakauden aikana. Xin julkilausumien mukaan Kiina on kansallisen suurstrategiansa mukaisesti pyrkinyt kohti ”kansallista uudistumista”, ”taloudellista elpymistä” ja yhä avoimempaa ulkopoliittikkaa.¹⁹⁷ Xi on myös julistanut ulkopoliittisissa puheissaan, että maailma on keskellä suuria muutoksia, ja näiden muutosten alkuperä on Kiinan kasvava valta. Tämän myötä myös Kiinan strategiset painopisteet ovat laajentuneet Aasiasta yhä laajemmalle maailmaan ja sen hallintojärjestelmiin.¹⁹⁸

Strategia on yleisellä tasolla tavoitteiden, resurssien ja toimintasuunnitelmien viitekehys hyväksytyjen riskirajojen sisällä, millä tavoitellaan esimerkiksi valtion näkökulmasta sen haluamia tuloksia. Valtiollisella tasolla strategia on valtiovallan soveltamista sekä luonnonvarojen ja yhteiskunnan resurssien hyödyntämistä poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi dynaamisessa ja kilpailukykyisessä strategisessa ympäristössä. Yleensä nämä poliittiset tavoitteet sekä toimet niidet saavuttamiseksi muodostetaan valtionjohdon tahdon mukaan kansalliseksi strategiaksi.¹⁹⁹ Valtion suurstrategia mielletään suunnitelmana, jota valtiot toteuttavat turvallisuus- ja ulkopoliittisilla pitkän aikavälin linjauksilla. Nämä konkretisoituvat toimina, joilla pyritään ajamaan valtion kansallisia etuja kaikkia olemassa olevia keinoja käyttäen. Näitä ovat muun muassa valtion taloudelliset, sotilaalliset, diplomaattiset, poliittiset ja informaatioon liittyviä välineet. Perinteisesti suurstrategia liittyy aina valtion turvallisuushakuisuuteen ja oman suvereniteetin säilymisen takaamiseen.²⁰⁰

Valtioiden suurstrategioihin liittyy myös erilaisia näkemyksiä eri teoreettisten koulukuntien mukaan. Realistien näkökulmasta Kiinan tai minkä tahansa muun valtion kansallisen edun tavoittelu on itsestäänselvyys, sillä kaikki valtiot noudattavat ennustettavissa olevaa ratio-

¹⁹⁵ Ghiselli, Andrea (2021) *Protecting China's Interests Overseas: Securitization and Foreign Policy*, Oxford University Press, Oxford 2021, s. 30–32, 54–55.

¹⁹⁶ Ghiselli (2021), s. 37.

¹⁹⁷ Ministry of Foreign Affairs (2022) “Full text of the report to the 20th National Congress of the Communist Party of China”. *People's Republic of China*. [https://bb.china-embassy.gov.cn/eng/sgxw/202210/t20221025_10791802.htm], luettu 14.11.2025.

¹⁹⁸ Doshi, Rush (2021) *The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order*, Oxford University Press, Oxford 2021, s. 2.

¹⁹⁹ Angelov (2025), s. 204.

²⁰⁰ Danner (2018), s. 2–3.

naalista toimintatapaa parantaakseen asemiaan suhteessa muihin valtioihin. Päätöksenteon tutkijat pitävät tärkeänä valtioiden sisäisten näkökulmien tarkastelua, ja he korostavat sisäpoliittisten tavoitteiden merkitystä pyrittäessä ymmärtämään valtioiden ulkopoliittikkaan liittyviä monimutkaisia motivaatioita. Konstruktivistit mieltävät kansallisen edun tavoittelun subjektiivisena, sosiaalisena konstruktiona, jossa valtionjohto osallistuu tulkintaprosessiin ymmärtääkseen valtion kohtaamia tilanteita ja sen vaihtoehtoja reagoida niihin.²⁰¹

Suurstrategia muodostaa valtion strategisen politiikan, joka ohjaa valtionjohdon toimia liityen sotilaallisten, diplomaattisten ja taloudellisten välineiden käyttöön maan kansallisten turvallisuusetujen edistämiseksi ja suojelemiseksi. Kiinan tapauksessa kaikki edellä mainitut teoreettiset näkökulmat voidaan yhdistää sen suustrategian taustalla vaikuttaviin intresseihin. Kiinan sisäisten asioiden ja kansallisen edun tavoittelu liittyy sen alueellisten rajojen ja koskemattomuuden säilyttämiseen mutta myös menettämikseen katsomiensa alueiden takaisin saamiseen.²⁰² Kiinan suurstrategiaa on kuvattu kansallisen uudistumisen tavoitteeksi, ja siitä on tulkittavissa Kiinan tärkeimmät valtiolliset intressit. Kiinan suurstrategian päämääränä on luoda vuoteen 2050 mennessä hyvin hallittu ja sosiaalisesti vakaa Kiina, joka on myös taloudellisesti vauras, teknologisesti edistynyt ja sotilaallisesti voimakas.²⁰³

Kiinan kommunistisen puolueen johto toteuttaa tätä kunnianhimoista pitkän aikavälin strategiaa osastrategioilla, jotka keskittyvät diplomatiaan, talouteen, tieteeseen, teknologiaan ja sotilasasioihin. Osastrategiat konkretisoivat suurstrategiassa määritellyt tavoitteet, sillä niiden avulla Kiina toteuttaa eri sektoreilla toimivia hankkeita ja projekteja liittyen sen talouskasvuun, globaaliin johtajuuteen ja Kiinalle tärkeiden alueiden hallintaan liittyviin intresseihin.²⁰⁴ Osastrategiat edistävät myös Kiinan tavoitteita toimia ainoana laillisena Kiinaa edustavana hallituksena ja sen maailmanlaajuisen aseman vahvistamista.²⁰⁵

²⁰¹ Garrison, Jean (2007) "Constructing the "National Interest" in U.S.–China Policy Making: How Foreign Policy Decision Groups Define and Signal Policy Choices", *Foreign Policy Analysis*, Vol. 3, No. 2, s. 105–126, [<https://www-jstor-org.mp-envoy.csc.fi/stable/24907248>], s. 105–106.

²⁰² Danner (2018), s. 3. Esimerkiksi Taiwanin ja Tiibetin hallintaan liittyvät kysymykset ovat Kiinan virallisissa keskusteluissa yhdistetty alueelliseen koskemattomuuden turvaamiseen. Taiwanin ja Tiibetin itsenäistyminen koetaan uhkaavan kansallista yhtenäisyyttä ja turvallisuutta ja ovat tämän vuoksi uhka Kiinan keskeisille eduille. Lähde: Scobell, Andrew; Edmund Burke, Cortez Cooper, Sale Lilly, Chad Ohlandt, Eric Warner & J.D. Williams (2020) *China's Grand Strategy: Trends, Trajectories, and Long-Term Competition*, RAND Corporation, [https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR2798.html], s. 13.

²⁰³ Scobell et al. (2020), s. 10–11.

²⁰⁴ Ibid. s. 10–11.

²⁰⁵ Danner (2018), s. 3.

Kiinan suurstrategiassa on havaittu myös epäjohdonmukaisuuksia verrattuna sen konkreettisiin toimiin, mikä on tehnyt osaltaan vaikeaksi arvioida ja ennakoida sen toimia. Esimerkiksi suurstrategiansa mukaisesti Kiina ajaa ”rauhallisen kehityksen ja kasvun” (Peaceful Development and Rise) ja ”matalan profiilin” (Keeping a Low Profile) malleja, jotka ovat ristiriidassa sen viime vuosien lisääntyneen itsevarmuuden ja aktiivisuuden osoittamiseen kansainvälisellä tasolla.²⁰⁶ Chávez Mazuelos esittää tämän ilmentävän Kiinan ulkopoliittikan kahta eri suuntaa. Toisaalta Kiinan esiintyy hyväntahtoisena suurvaltana, joka osoittaa kannattavansa ja pyrkivänsä edistämään kaikki osapuolia hyödyttävää yhteistyötä kansainvälisellä tasolla. Samanaikaisesti se on kuitenkin päättäväisesti sitoutunut puolustamaan Kiinan keskeisiä etuja, Kiinan kommunistisen puolueen (The Chinese Communist Party) legitimitettä ja uudistamaan kansainvälistä järjestystä Kiinan poliittisten arvojen ja etujen pohjalta.²⁰⁷

Yan Welongin näkemys Kiinan suurstrategiaan liittyvistä epäjohdonmukaisuuksista on, että Kiinan noudattaa edelleen suurstrategiaansa, mutta siinä on vuosien saatossa tapahtunut muutos kohti päämäärätietoisempaa saavutusten tavoittelua (Striving for Achievements). Scobell et al. esittävät Kiinalla olleen neljä suurstrategiaa vuodesta 1949 alkaen, ja vaikka strategioissa on eroavaisuuksia, on niissä kaikissa painopisteenä ollut Kiinan vahvistaminen.²⁰⁸ Robert Art sen sijaan kuvailee Kiinan suurstrategian seuraavan valikoivaa johtajuutta ja sitoutumista (Selective Leadership and Engagement). Tämä strategia antaa Kiinalle mahdollisuuden valikoida, mihin kansainvälisiin asioihin sillä on omia intressejä puuttua ja mitkä ovat sen omien etujen kannalta tärkeimpiä. Oli Kiinan suurstrategia epäjohdonmukainen, muutoksen alla tai valikoiva, niin sen, kuten minkä tahansa muunkin valtion, uskotaan noudattavan strategiaa, joka ohjaa sen valtiollisia päämääriä.²⁰⁹

²⁰⁶ Danner (2018), s. 3–5.

²⁰⁷ Chávez Mazuelos, Jorge Antonio (2022) ”The Chinese Dream of National Rejuvenation and Foreign Policy under Xi Jinping”, *Agenda Internacional*, Vol. 29, No. 40, s. 31–55, ResearchGate, DOI: [[10.18800/educacion.202201.001](https://doi.org/10.18800/educacion.202201.001)], s. 33.

²⁰⁸ Scobell et al. (2020), s. 11: Suurstrategioissa esiintyviä pysyviä tavoitteita ovat olleet alueellisen koskemattomuuden ylläpitäminen ja palauttaminen, toisen valtion vaikutusvallan estäminen Aasian ja Tyynenmeren alueella, suotuisan kansainvälisen ympäristön luominen talouskehitykselle sekä vaikuttaa kehittyvän globaalin järjestyksen muokkaamiseen.

²⁰⁹ Danner (2018), s. 3–5.

4.1.1 Ulkopoliittikka Kiinan suurstrategiassa

Suurstrategia yhdistää kaikki valtion käytettävissä olevat keinot sen kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.²¹⁰ Näin ollen Kiinan harjoittama ulkopoliittikka voidaan mieltää konkreettisina keinoina, joiden myötä se toteuttaa suurstrategiansa mukaista suunnitelmaa kansainvälisellä tasolla. Ulkopoliittikkaan sisältyvät moninaiset keinot, kuten diplomatia, turvallisuuspolitiikka, kauppasuhteiden luominen ja ulkomaiset investoinnit sekä kansainvälisten sopimusten solmiminen.²¹¹

Kiinan ulkopoliittikkaa, kuten kaikkia poliittisia osa-alueita johtaa Kiinan kommunistinen puolue, jota johtaa puolueen pääsihteeri ja maan presidentti Xi Jinping. Xi on omalla aikakaudellaan vuodesta 2012 pyrkinyt vahvistamaan kommunistisen puolueen asemaa ajaen samalla Kiinan suurstrategian toteuttamista.²¹² Tästä näkökulmasta Kiina ajaa ulkopoliittisilla toimillaan vahvasti suurstrategian mukaisia tavoitteita. Kiinan keskeisinä ulkopoliittisina tavoitteina on tulkittu olevan kommunistisen puolueen poliittisen vallan säilyttäminen, Kiinan taloudellisen vaurauden tavoittelu sekä Kiinan lisääntynyt arvovalta kansainvälisellä tasolla.²¹³

Kiinan viralliset ulkopoliittiset linjaukset eivät tunnusta, että maan toimintaa ohjaa perimmäisellä tasolla aina puolueen etu, vaan ulkopoliittiset linjaukset esitetään Kiinan kansallisen kehityksen edistämisenä. Kiina on omaksunut puoluekeskeisen nationalismin periaatteet, jonka myötä valtionhallinto pyrkii juurruttamaan kansalaisiin uskon, että vain hallinnon valta-aseman ja turvallisuuden takaamisella on mahdollista saavuttaa kansallinen turvallisuus ja suvereniteetti, vakaus sekä talouskasvun jatkuminen. Lisäksi valtionjohto painottaa, että Kiinan suuruuden ja sen oikeutetun aseman palauttaminen maailmassa on mahdollista saavuttaa vain puolueen johdolla. Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamisen myötä Kiinasta kasvaa kansainvälisesti arvostettu suurvalta. Xin presidenttikaudella tämä kuvataan ”kiinalaisena unelmana ja Kiinan suuruuden elvyttämisenä”.²¹⁴

²¹⁰ Danner (2018), s. 3.

²¹¹ Huang, Xiaoming & Robert Patman (2013) *China and the International System: Becoming a world power*, Routledge, Oxon/New York 2013, s. 55–56, 63–66; Shambaugh, David (2018) “Is China a Global Power”, teoksessa: Toje, Asle (ed.) *Will China’s Rise be Peaceful?: Security, Stability, and Legitimacy*, Oxford University Press, New York 2018, s. 214–216.

²¹² The National Institute for Defence Studies (2022) *East Asian Strategic Review 2022*, Interbooks Co., Ltd, Tokio 2022, [<https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/east-asian/e2022.html>]s. 71.

²¹³ Tsang, Steve (2019) “Party-state Realism: A Framework for Understanding China’s Ap-proach to Foreign Policy”, *Journal of Contemporary China*, Vol. 29, No. 122, s. 304–318.

[<https://doi.org/10.1080/10670564.2019.1637562>], s. 305.

²¹⁴ Tsang (2019), s. 306–307.

Kiinalainen unelma ja suuruuden elvyttäminen kuvaavat Kiinan halua palauttaa sen suurvalta-asema ”nöyryytyksen vuosisadan”²¹⁵ jälkeen, jolloin useiden hävittyjen sotien seurauksena Kiina joutui luovuttamaan alueitaan ja myöntämään epäoikeudenmukaisiksi kokemiaan kauppaja- ja etuoikeuksia ulkomaisille toimijoille. Kiinalaisella unelmalla ja kansallisella elpymisellä kuvataan tavoitetta, jonka myötä Kiina saa oikaistua sen nöyryytysten vuosisadalla kokemat vääryydet, palautettua menettämänsä alueet sekä nousemaan taloudellisesti, sotilaallisesti ja teknologisesti suureksi mahdiksi. Tämän lisäksi Kiinalla olisi merkittävä asema edistää globaalia rauhaa ja kehitystä.²¹⁶

Vaikka Kiinan intressit liittyvät keskeisesti kansallisiin tekijöihin, on sen suurvalta-aseman palauttamiseen ja saavuttamiseen liittyvät tavoitteet ilmenneet Kiinan yhä aktiivisempänä toimintana kansainvälisellä tasolla. Osana ulkopoliittista aktiivisuutta Kiina on luonut yhä enemmän diplomaattisia ja taloudellisia suhteita globaalilla tasolla. Kiina liittyi jo vuonna 2001 Maailman kauppajärjestöön (World Trade Organization, WTO), mikä laajensi sen vientimarkkinoita ja kasvatti mahdollisuuksia tehdä suoria investointeja maailmanmarkkinoilla. Kaupankäynnin avautuminen kasvatti Kiinasta merkittävän talouden ja globaalin toimijan.²¹⁷ Lisää itseluottamusta kansainvälisenä toimijana Kiina sai etenkin vuoden 2008 finanssikriisin aikaan, kun se antoi lainoja ja teki merkittäviä investointeja länsimaisiin yrityksiin ja pankkeihin pelastaen nämä konkurseilta ja maailmantalouden totaaliseltsyökykierteeltä.²¹⁸

Vuonna 2016 hyväksytyssä kansallisessa viisivuotissuunnitelmassa esiteltiin uusi ohjaava ideologia, joka korosti kotimaisen ja maailmantalouden välisen yhteyden tärkeyttä. Samalla ideologia esittää, että Kiinan tulee hyödyntää entistä tehokkaammin kansainvälisiä markkinoita ja resursseja. Kiina pyrkii kuitenkin edelleen johtamaan talouskasvuun kotimaisia markkinoita vahvistamalla, mistä kertoo sen tavoite laskea omaa taloudellista riippuvuuttaan kansainvälisestä kaupasta ja sen sijaan lisätä vientiä ja muiden maiden riippuvuutta Kiinan tuonnista.²¹⁹

²¹⁵ Nöyryytyksen vuosisadalla kuvataan 1839–1949 välistä aikaa, jolloin Kiina koki useita hyökkäyksiä ja sotia muun muassa Iso-Britanniaa ja Ranskaa (Oopiumsodat) sekä Japania vastaan. Kiina koki hävityt sodat ja niistä seuranneet alueluovutukset ja kauppasopimukset nöyryyttävinä, sillä Kiina oli pitänyt itseään 1800-luvulle saakka kaiken sivilisaation keskuksena. Lähde: Chávez Mazuelos (2022), s. 33–34.

²¹⁶ Chávez Mazuelos (2022), s. 39–40.

²¹⁷ Hentunen & Helenius (2025), s. 71–73.

²¹⁸ Huang & Patman (2013), s. 39, 47.

²¹⁹ The National Institute for Defence Studies (2022), s. 72.

Poliittisella ja diplomaattisella tasolla Kiina on pyrkinyt lisäämään vaikutusvaltaansa Yhdistyneiden kansakuntien kautta. Kiina on ajanut aktiivisesti omien edustajiensa saamista YK:n alaisten organisaatioiden johtotehtäviin. Tämän myötä Kiina uskoo saavansa mahdollisuuden muokata paitsi kansainvälisiä poliittisia suhteitaan niin myös ohjaamaan YK:n alaisia kehitysohjelmia haluamaansa suuntaan.²²⁰ Kiina on aktivoitunut myös muilla kansainvälisillä osa-alueilla, joiden tavoitteena on edistää globaaleja yhteisiä etuja. Kiina on osallistunut muun muassa YK:n alaisiin rauhanturvaoperaatioihin, kansainvälisen merirosvouhan ja terrorismin torjuntaan, kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseen, kehittyviä maita tukeviin ja terveydenhuoltoa edistäviin hankkeisiin, ilmastonmuutokseen liittyvän kehitystyön hankkeisiin sekä ydinaseiden levinneisyyden rajoittamiseen liittyvään toimintaan.²²¹

Kiinan ja länsimaiden välisten erimielisyyksien kasvaessa yleismaailmallisten arvojen ja kansainvälisen järjestyksen luonteen suhteen Kiina keskittyy hankkimaan lisää kumppaneita, joilla on yhteinen poliittinen järjestelmä ja näkemys kansainvälisestä järjestyksestä.²²² Korostaakseen kansainvälistä asemaansa ja toisaalta tarjotakseen vaihtoehdon länsijohtoisille järjestöille Kiina on perustanut uusia organisaatioita, joihin länsimailla ei ole pääsyä.²²³ Organisaatioiden tavoitteena on lisätä kehittyvien maiden yhteistyötä tai vahvuutta niin institutionaalisella tasolla kuin kahdenvälisillä sopimuksilla. Tunnetuin näistä Kiinan perustamista järjestöistä lienee BRICS, jonka toiminta on viime vuosina laajentunut ja tiivistynyt.²²⁴ BRICS on vuonna 2009 perustettu yhteistyöorganisaatio, jonka nimi muodostui sen alkuperäisten jäsenmaiden mukaan: Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka.²²⁵ Organisaatio luotiin tiivistämään kehittyvien suurten maiden yhteistyötä ja luomaan poliittinen ja taloudellinen vastapaino länsivaikutteisille kansainvälisille instituutioille. Nykypäivänä BRICS on laajentunut alkuperäisestä kokoonpanostaan ja siihen kuuluvat lisäksi Saudi Arabia, Egypti, Arabiemiraatit, Etiopia, Indonesia ja Iran.²²⁶

²²⁰ Hentunen & Helenius (2025), s. 71–73.

²²¹ Shambaugh (2018), s. 215–216; Okuda, Hiroko (2016) “China’s “peaceful rise/peaceful development”: A case study of media frames of the rise of China”, *Global Media and China*, Vol. 1, No. 1–2, s. 121–138, [<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/2059436416646275>].

²²² The National Institute for Defence Studies (2022), s. 83, 95.

²²³ The State Council Information Office (2016) *China’s Arab Policy Paper*, People’s Republic of China, [https://english.www.gov.cn/archive/publications/2016/01/13/content_281475271412746.htm], luettu 14.11.2025.

²²⁴ Hackenesch & Bader (2020), s. 724–725

²²⁵ Brazil, Russia, India, China and South Africa.

²²⁶ Ferragamo, Mariel (2024) “What Is the BRICS Group and Why Is It Expanding?”, *Council on Foreign Relations*, [<https://www.cfr.org/backgrounder/what-brics-group-and-why-it-expanding>], luettu 20.4.2025.

Kiina on myös perustanut useita alueellisella tasolla toimivia organisaatioita yhteistyökumppanimaidensa välille. Näitä ovat muun muassa Euraasian maiden alueelle keskittyvä Shanghai yhteistyöjärjestö (Shanghai Cooperation Organization), Kiinan ja arabimaiden yhteistyöjärjestö China-Arab Cooperation Forum, Kiinan ja Afrikan välinen yhteistyöjärjestö Forum on China-Africa Cooperation (FOCAC), Kiinan ja Latinalaisen Amerikan sekä Karibian alueen yhteistyön järjestö China-Community of Latin American and Caribbean States Forum. Lisäksi Kiina toimii aktiivisesti Aasian alueella toimivassa turvallisuusjärjestö CICA:ssa (Conference in Interaction and Confidence Building Measures in Asia).²²⁷

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Kiinan ulkopoliittinen toiminta on painottunut taloudellisten ja diplomaattisten suhteiden lisäksi myös yhä enemmän sotilaalliseen toimintaan. Tämä liittyy Kiinan laajeneviin kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin sekä kiinalaisten henkilöiden oleskeluun ulkomailla esimerkiksi BRI-aloitteen myötä. Kiinan ulkomaille kohdistetut resurssit ja investoinnit ovat kasvaneet, ja Kiina haluaa turvata niitä kansalaistensa ohella. Vuonna 2015 Kiinan julkaisi uuden turvallisuuskonseptin, jossa kansallisen turvallisuuden ohella myös Kiinan ulkomailla sijaitsevat edut esitettiin sille keskeisinä turvallisuuteen liittyvinä intresseinä. Konseptin keskiössä oli uusi sotilasstrategia, jonka myötä Kiinan asevoimien monipuolisella käytöllä vastattaisiin uusiin haasteisiin ja tehtäviin. Strategiassa korostettiin Kiinan etujen ja kansallisen turvallisuuden olevan haavoittuvia kansainvälisille ja alueellisille levottomuuksille, terrorismille, merirosvoukselle sekä erilaisille luonnonkatastrofeille. Näiden esitettiin vaarantavan myös Kiinan ulkomaisten etujen, kuten energian ja resurssien, strategisten meriyhteyksien sekä Kiinan ulkomailla toimivien instituutioiden ja henkilöstön turvallisuus.²²⁸

Turvallisuuskonseptissa painotettiin asevoimien aktiivisen käytön suunnittelulla jo rauhana aikana olevan suuri merkitys, jotta erilaisiin ja yllättäviin turvallisuusuhkiin voitaisiin vastata tehokkaasti. Tämän myötä sotilasstrategiaan sisältyi kansallisen turvallisuuden edistämisen ohella myös valmistautuminen ulkomaisiin operaatioihin, kuten hätätilanteisiin reagointi, Kiinan kansalaisten evakuointi, kiinalaisten kauppa-alusten suojeleminen sekä luotettavan turvallisuustuen tarjoaminen Kiinan ulkomailla olevien etujen turvaamiseksi.²²⁹

²²⁷ Shambaugh (2018), s. 218.

²²⁸ Ghiselli (2021), s. 35, 38.

²²⁹ Ghiselli (2021), s. 35.

Kiinan ulkopoliitiikka ilmentää ennen kaikkea sen suurstrategian mukaisia tavoitteita, joten sen kansainvälisessä toiminnassa vaikuttavat vahvasti kansallisen turvallisuuden, suvereniteetin ylläpitämiseen sekä talouskasvun edistämiseen. Kiinan ulkopoliittisilla toimilla on kuitenkin yhä enemmän tavoitteena turvata myös sen ulkomaisia etuja. Kiinan kansainvälinen asema on vahvistunut sen globaalien aloitteiden myötä, ja se on aktivoitunut etenkin taloudellisissa ja diplomaattisissa suhteissa, mutta on lisännyt myös sotilaallisia ja turvallisuuspoliittisia toimia kansainvälisesti. Etenkin Lähi-itä on alue, missä yhdistyvät Kiinan kansalliset ja ulkomailla olevat tavoiteltavat edut, ja tämän vuoksi Kiina on luonut monenvälisiä suhteita ja yhteistyötä alueen maiden kanssa.

4.1.2 Kiinan ulkopoliitiikka Lähi-idässä

Lähi-idässä Kiinan ulkopoliittisia toimia ohjaa etenkin sen halu turvata Persianlahdelta tuotava energia sekä alueen läpi kulkevat kauppareitit. Kiinan talouden kasvun kannalta on elintärkeää, että Lähi-idästä tuotava energia ja sen kuljettamiseen tarvittavat reitit saadaan turvattua.²³⁰ Kiinan alueelle kohdistuvien intressien vuoksi se on aktiivisesti lisännyt yhteistyötään Lähi-idässä usealla eri toimialalla. Kiinan tavoitteena on sitouttaa itsensä alueelle tärkeänä ja monipuolisena yhteistyökumppanina. Laajamittaisena tavoitteena yhteistyön syventämisellä on edistää kolmansien maiden vaikutusvaltaa ja luoda vaihtoehtoinen maailmanjärjestys vallitsevalle länsimaiselle järjestykselle.²³¹ Kiina markkinoi itseään alueella vaihtoehtoisena yhteistyökumppanina, joka ei muiden ulkovaltojen tavoin ole koskaan kolonisoanut Lähi-itää. Kiina esittää itsensä tasavertaisena kumppanina Lähi-idän maille, joka tukee niiden itsenäisyyttä ja suvereeniuutta.²³²

Kiina on luonut diplomaattisuhteet kaikkiin Lähi-idän maihin. Kiina totesi vuonna 2016 julkaisemassa arabipoliittikkaa käsittelevässä asiakirjassaan, että sen ja Lähi-idän maiden välistä yhteistyötä ja kumppanuutta ovat edesauttanut muun muassa yksimieliset näkemykset valtioiden suvereniteettiin ja alueelliseen koskemattomuuteen liittyvissä kysymyksissä. Kiina mukaan sen tahtotilana on ollut edistää Lähi-idän maiden välistä rauhaa sekä talouden kehittämistä. Asiakirjassa viitataan myös uudentyyppisten kansainvälisten suhteiden tärkeyteen arabimaailmassa, jotka Kiinan näkökulmasta edistävät "win-win-yhteistyötä ja win-win-strategiaa" eli molempia osapuolia hyödyttävää yhteistyötä. Kiinan mukaan sen ja

²³⁰ Burki (2017), s. 62.

²³¹ The State Council Information Office (2016).

²³² Sevilla (2024), s. 5, 7.

Lähi-idän välinen diplomatia on luonut hyvän pohjan moniulotteiselle yhteistyölle niin poliittisen, talouden, tieteen ja teknologian, kulttuurin ja koulutuksen kuin sotilaallisen sektorin aloilla.²³³

Nouwens et al. mukaan Kiinan Lähi-idän strategia pitää sisällään Kiinan talousmallin tukemisen, energian saatavuuden turvaamisen, kestävän talouden rakentamisen sekä turvallisuus- ja puolustusyhteistyön syventämisen Lähi-idän maiden kanssa. Strategia painottaa myös Kiina-keskeisen moninapaisen maailmanjärjestyksen rakentamista, jossa Kiinan edut ja arvot ovat keskiössä. Kiina esittelee menestyksestä kehitysmalliaan sekä kotimaiselle että kansainväliselle yhteisölle, jotta etenkin globaalien etelän valtiot voisivat kiinnostua siitä. Näitä tavoitteita Kiina on pyrkinyt edistämään luomalla Kiina-vetoisia järjestöjä, joihin se houkuttelee esimerkiksi Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maita liittymään.²³⁴

Lähi-idästä onkin tullut tärkeä alue, jossa Kiina voi toteuttaa omaa versiotaan moniulotteisesta diplomatiasta.²³⁵ Kiina on pyrkinyt luomaan Lähi-idässä pitkäaikaisia kumppanuuksia, jotka edistävät sen taloudellisia, strategisia ja geopoliittisia etuja.²³⁶ Nouwens et al. esittävät, että Kiina on luonut neljänlaisia kahdenvälisiä suhteita Lähi-itään. Näitä ovat *kattavat strategiset kumppanuudet* (Arabiemiraatit, Bahrain, Egypti, Iran ja Saudi-Arabia), *strategiset kumppanuudet* (Irak, Jordania, Kuwait, Palestiinan itsehallintoalue, Qatar ja Syyria), *ystävälliset yhteistyökumppanuudet* (Libanon ja Jemen) sekä *innovatiivinen kattava kumppanuus* (Israel). Vaikka näiden suhteiden välillä on merkittäviä eroja, Kiina on omassa retoriikassaan esittänyt ne osana ”yhtenäistä Kiina-arabiyhteisöä, jolla on yhteinen tulevaisuus”.²³⁷

Kiinan ja Lähi-idän maiden suhteiden ja yhteistyön syventämistä tuetaan esimerkiksi Kiinan ja arabimaiden yhteistyöfoorumilla (China Arab States Cooperation Forum), jonka tarkoituksena on toimia alustana monialaisille yhteistyöhankkeille. Lisäksi Kiina ja Persianlahden GCC-maat (Gulf Cooperation Council) solmivat vuonna 2010 strategisen yhteistyön

²³³ The State Council Information Office (2016).

²³⁴ Nouwens et al. (2025), s. 4, 9.

²³⁵ Sevilla (2024), s. 8.

²³⁶ Chaziza, Mordechai & Carmela Lutmar (2025) “China’s Strategic Engagement in the Middle East: Energy Security, Economic Integration, and Geopolitical Influences”. *Asia Policy*, Vol. 20, No. 3, s. 95–116, DOI: [10.1353/asp.2025.a967653], luettu 5.2.2026, s. 115.

²³⁷ Nouwens et al. (2025), s. 9–10.

sopimuksen, jonka tavoitteena on kehittää yhteistyötä sekä yhteisiä tulevaisuuden päämääriä, kuten vapaakauppasopimuksen Kiinan ja järjestön maiden välille.²³⁸ Kiinan ja Persianlahden maiden välisissä huippukokouksissa Kiinan aktiivinen läsnäolo ja syventyvä sitoutuminen alueellisiin hankkeisiin on korostanut Kiinan lisääntyvää vaikutusvaltaa Lähi-idän politiikassa.²³⁹ Kiinan merkittävät taloudellisiin ja teknologisiin kehityshankkeisiin liittyvät tavoitteet huomioiden on läheisten suhteiden ylläpitäminen Lähi-idän maihin sille todennäköisesti tärkeää myös tulevaisuudessa.²⁴⁰

Kiinan laajeneva yhteistyö ja erinäisten hankkeiden myötä kasvanut läsnäolo Lähi-idässä on osaltaan myös lisännyt Kiinan ja Lähi-idän maiden välistä sotilaallista yhteistyötä. Kiinan arabipolitiikkaa käsittelevässä asiakirjassa esitettiin Kiinan kommunistisen puolueen visio konkreettisten toimien toteuttamiseksi Kiinan ja arabimaiden välisen sotilaallisen yhteistyön parantamiseksi ja arabivaltioiden kansallisen puolustuksen ja asevoimien tukemiseksi.²⁴¹ Sen mukaan sotilaallista yhteistyötä syvennetään entisestään muun muassa sotilashenkilöstön vaihdolla ja yhteisillä sotaharjoituksilla sekä ase- ja varusteteknologian kehittämisen puitteissa. Tavoitteena on tukea Lähi-idän maiden rauhan edistämistä, terrorismin torjuntaa ja vakaata kehitystä.²⁴² Lisäksi Kiina ilmoitti vuonna 2016 rakentavansa ensimmäisen ulkomaisen sotilastukikohtansa Djiboutiin Länsi-Afrikan rannikolle.²⁴³ Tuki kohdan sijainti on strategisesti tärkeä, sillä sen avulla Kiina pyrkii valvomaan ja turvaamaan kauppaluksiaan, jotka kulkevat Djiboutin ja Jemenin välissä kulkevan kapean vesiväylän läpi kohti Suezin kanavaa.²⁴⁴

Kiinan ulkopoliittinen strategia on tähän mennessä ollut menestyksenkäs Lähi-idässä etenkin kahden asian ansiosta. Ensinnäkin Kiina on pystynyt ylläpitämään yleisesti ottaen myönteisiä suhteita kaikkiin Lähi-idän maihin suurilta osin siksi, että sitä pidetään puolueettomana ja pragmaattisena kumppanina, joka ei puutu muiden maiden sisäisiin asioihin.²⁴⁵ Tämä ajatusmalli liittyy keskeisesti Kiinan omiin intresseihin ja politiikan harjoittamisen

²³⁸ Sevilla (2024), s. 8.

²³⁹ Chaziza & Lutmar (2025), s. 98.

²⁴⁰ Nouwens et al. (2025), s. 4, 9–10.

²⁴¹ Al-Saud, Latifa (2018) "China's Arms Sales Philosophy in the Arab World", *Journal of International Affairs*, [https://jia.sipa.columbia.edu/news/chinas-arms-sales-philosophy-arab-world], luettu 17.10.2025.

²⁴² The State Council Information Office (2016).

²⁴³ Puranen, Matti (2022) *Informaatioherruus: Kiinan sotilasstrategia ja sodan kuva kylmän sodan jälkeisellä aikakaudella*. Sotataidon laitos, julkaistussarja 2: tutkimuslauseita nro 21, Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2022. Verkkojulkaisu saatavissa: [https://www.doria.fi/handle/10024/185901], s. 20.

²⁴⁴ Funairole Matthew; Brian Hart & Lily McElwee (2023) "Dire Straits: China's Push to Secure Its Energy Interests in the Middle East", *Center for Strategic & International Studies*, [https://features.csis.org/hidden-reach/china-middle-east-military-facility/], luettu 10.10.2025.

²⁴⁵ Sevilla (2024), s. 9–11.

periaatteisiin, sillä se ei halua ulkopuolisten toimijoiden puuttuvan esimerkiksi Taiwanin kysymykseen.²⁴⁶ Toiseksi Kiinan on hyötynyt Yhdysvaltojen roolista alueen ensisijaisena turvallisuuden takaajana. Näin ollen Kiina ei ole joutunut itse hankalaan asemaan ja vastuuseen alueellisiin kiistoihin tai konflikteihin, vaan se on kyennyt hyödyntämään suhteellista vakautta omaan taloudelliseen ja diplomaattiseen kanssakäymiseen alueella.²⁴⁷ Kiinaa onkin kritisoitu länsimaissa siitä, että se ei ota tarpeeksi aktiivista roolia kansainvälisiin konflikteihin liittyvissä asioissa. Kiinan uskotaan puuttuvan globaaleihin ongelmiin silloin, kun sillä on omat intressit vaikuttimina.²⁴⁸

Viime vuosina Kiina on kuitenkin ollut aktiivisemmin mukana ratkaisemassa kansainvälisiä jännitteitä. Kiina osoitti poliittisen diplomatian kyvykkyyksiään toimimalla välittäjänä Iranin ja Saudi-Arabian välisissä rauhanneuvotteluissa auttaen maita palauttamaan diplomaattisuhteensa vuonna 2023. Iran ja Saudi-Arabia ovat pitkään kilpailleet alueellisen suurvallan asemasta, ja niiden näkemuserot ja ristiriidat ovat ajoivat maat diplomaattisuhteidensa katkaisuun, aiheuttaen poliittista epävakautta koko Lähi-idän alueelle. Erimielisyyksistään huolimatta maat ovat tiedostaneet välien palauttamisen ja yhteistyön paitsi edistävän molempien tulevaisuuden kehityshankkeita niin myös suhteellisen rauhan saavuttamista Lähi-idässä. Kiinan osallisuus rauhanneuvottelijana näiden kahden maan välissä osoitti luottamussuhteen, joka sekä Iranilla että Saudi-Arabialla on Kiinaa kohtaan. Lisäksi se oli merkki Kiinan kasvavasta poliittisesta ja diplomaattisesta vaikutusvallasta Lähi-idässä.²⁴⁹

Kiina valitsi strategisesti tärkeän ajankohdan rauhanneuvottelujen välittämiseksi. Yhdysvaltojen ja Iranin suhteet olivat kiristyneet Yhdysvaltojen vetäytyttyä maiden välillä tekeillä olleesta ydinsopimuksesta. Kiinan saattaessa rauhanneuvottelut hyväksytyyn lopputulokseen Saudi-Arabian ja Iranin välillä se käänsi ylösalaisin vallitsevan käsityksen siitä, että Yhdysvallat on turvallisuuden ja järjestyksen kehittäjä Lähi-idässä ja Kiina keskittyy vain talouteen. Rauhansopimuksen solmiminen kahden alueellisen suurvallan kesken todennäköisesti vakauttaa Lähi-itää ja hyödyttää koko aluetta, mutta myös sekä Kiinaa että Yhdysvaltoja. Merkittävää on myös se, että Kiinan diplomaattinen voitto viittaa myös siihen, että Kiinasta on tullut yhä vaikutusvaltaisempi ulkomainen toimija, joka pystyi vaikuttamaan myös hankalana pidettyyn Iraniin. Toisaalta tämä tukee Kiinan tavoitetta moninapaisen maailmanjärjestyksen luomisesta. Sekä Kiina että Iran ovat todenneet globaalien vallan

²⁴⁶ Ghiselli (2021), s. 58.

²⁴⁷ Nouwens et al. (2025), s. 4.

²⁴⁸ Sevilla (2024), s. 9–11.

²⁴⁹ Sevilla (2024), s. 9–11.

keskittyvän yhä enemmän itään, ja Aasiasta kasvavan tulevaisuuden talouden, poliittisen ja sotilaallisen voiman keskus.²⁵⁰

Länsimaiden näkökulmasta Kiina ei ole ottanut tarpeeksi vahvasti kantaa Israelin ja Hamasin välisessä syksyllä 2023 alkaneessa sodassa, vaan se on tukenut molempia osapuolia tuomitsematta selkeästi kumpaakaan tahoja. Selvää on kuitenkin, että Kiinan tavoitteena on konfliktin laajenemisen estäminen, sillä se voi vaikuttaa Kiinan omiin intresseihin ja hankkeisiin alueella.²⁵¹ Kiinan suhtautuminen on ollut varovainen, sillä se ei halua aiheuttaa vastarintaa alueen muslimimaissa, jotka ovat sille tärkeitä kumppaneita. Toisaalta Kiinalla on strateginen kumppanuus Israelin kanssa, minkä vuoksi se ei ole avoimesti arvostellut Israelia. Kiina on kuitenkin tukenut Palestiinan valtion perustamista ja todennut, ettei alueellisen vakauden ja rauhan tavoite voi onnistua, ellei Palestiinan ongelmaan puututa.²⁵² Kiina isännöi heinäkuussa 2024 Pekingissä järjestettyä kokousta, jossa olivat osapuolina Palestiinan eri poliittisia ryhmiä, kuten kaksi suurinta liikettä, Hamas ja Fatah. Kokouksen tavoitteena oli löytää Palestiinan sisäinen sopu sekä etsiä ratkaisua Palestiinan kysymykseen. Neuvottelut eivät tuoneet selkeitä tuloksia, mutta Kiinan osalta kokouksen tavoitteena oli vahvistaa sen imagoa vastuullisena kansainvälisenä mahtina ja tehokkaana sovitelijana etenkin arabimaissa ja globaalissa etelässä.²⁵³

Kiinaa on kritisoitu myös siitä, että kansainvälisissä organisaatioissa se ei käytä kaikkea potentiaaliaan globaalien asioiden edistämiseksi tai ajamiselle, vaan on aktiivinen lähinnä niillä osa-alueilla, joiden se kokee olevan omien etujensa mukaisia tai itselleen tärkeitä. Kiina ei ole länsimaiden tapaan ottanut selkeästi kantaa esimerkiksi globaaleihin turvallisuuskysymyksiin, ihmisoikeusongelmiin tai pakotepolitiikkaan.²⁵⁴ Etenkin Kiinan puolueettomuuspolitiikka Lähi-idän maiden sisäisiin asioihin on tehnyt siitä varteenotettavan kumppanin alueella.²⁵⁵ Kiinan ulkopolitiikka onkin suunnattu tukemaan etenkin autoritaarisia valtioita ja vaikka Kiina retoriikkansa mukaisesti ei pyri vaikuttamaan muiden maiden sisäisiin

²⁵⁰ Moreland, Rachel (2024) "Shifting Sands: US Gulf Policy Recalibrates as China's Regional Ambitions Grow", *Middle East Policy*, Vol. 31, No. 1, s. 149–161, DOI: [10.1111/mepo.12726], s. 154.

²⁵¹ Moreland (2024), s. 161.

²⁵² Sevilla (2024), s. 7, 9.

²⁵³ Chaziza & Lutmar (2025), s. 113.

²⁵⁴ Tsang (2019), s. 310–312.

²⁵⁵ Moreland (2024), s. 150.

tai poliittisiin asioihin, on se ilmaissut olevansa halukas jakamaan visionsa ja kokemuksensa muillekin osapuolille.²⁵⁶ Kiina on paitsi saanut luotua suhteita Lähi-idän autoritaaristen hallintojen kanssa, niin myös investointiensa mahdollistamien hankkeiden myötä kasvattanut suosiotaan alueen kansalaisten keskuudessa. Kiina on hyötynyt Lähi-idän alueen yleisestä mielipiteestä ja pyrkii hyödyntämään sitä osana globaalia kilpailua Yhdysvaltojen kanssa.²⁵⁷

Kiinan intresseissä on vakauttaa Lähi-itää ja tukea alueen rauhanomaisuutta sen omien alueellisten hankkeiden, kansalaisten sekä sieltä tuotavan energian turvaamiseksi. Kiinan omien intressien lisäksi sen puolueettomuuspolitiikka ja lähentyneet diplomaattisuhteet Lähi-idän maiden kanssa ovat lisänneet kiinalaisen aseteknologian kysyntää. Tämä on samalla vahvistanut Kiinan alueellisia yhteyksiä ja poliittista vaikutusvaltaa. Erityisesti aseistettujen droonien vienti Lähi-itään on tehnyt Kiinasta merkityksellisen kumppanin, ja sen myötä Kiina on vahvistanut alueellista yhteyksiä ja poliittista vaikutusvaltaansa. Asekaupankäynti on mielletty yhtenä tärkeänä keinona, jolla Kiina paitsi edistää alueellista omien etujensa turvaamista niin myös tekee itsestään merkityksellisen yhteistyökumppanin Lähi-idässä muiden alueen ulkopuolisten toimijoiden sijaan. Asekaupankäynti on myös laajemmin sidoksissa Kiinan ja Lähi-idän puolustusteollisuuteen ja teknologiaan liittyviin yhteistyöhankkeisiin.²⁵⁸

Vaikka Lähi-idän maat ovat pitkään olleet yhteistyökumppaneita Yhdysvaltojen kanssa, etenkin turvallisuuteen liittyvissä asioissa, on Kiinan kasvavan sitoutumisen ja yhteistyön myötä alueen maat yhä alttiimpia Kiinan geoekonomiselle voimalle. Lähi-itä tasapainottelee kahden suurvallan välillä säilyttääkseen suhteensa molempiin. Kasvavien taloudellisten riippuvuuksien ja strategisten sopimusten myötä Lähi-idän maat ovat kuitenkin yhä kytkeytyneempiä Kiinaan, mikä myös edesauttaa Kiinan alueellisen intressien edistämistä.²⁵⁹

²⁵⁶ Tsang (2019), s. 310–312.

²⁵⁷ Robbins, Michael (2024) "The Enemy of My Enemy Is My Friend", *Arab Barometer*, [<https://www.arabbarometer.org/media-news/the-enemy-of-my-enemy-is-my-friend/>], luettu 10.9.2025.

²⁵⁸ Alden et al. (2020).

²⁵⁹ Alshareef (2023), s. 383–384.

4.2 Kiinan geoeconomisen toiminta Lähi-idässä

4.2.1 Vyö ja tie -aloite (BRI)

Kiinan tavoitteet lisätä kumppanuuksiaan, yhteistyötään ja läsnäoloaan Lähi-idässä liittyvät olennaisesti sen tavoitteisiin turvata etujaan ulkomailla.²⁶⁰ Koska Lähi-idän turvallisuustilanteen muutokset riskeeraavat Kiinan alueelle kohdistuvia etuja, pyrkii se toiminnallaan vakauttamaan aluetta.²⁶¹ Konkreettisesti Kiinan toiminta Lähi-idässä ilmenee laajana geoeconomisena strategiana, joka kiteytyy sen BRI-aloitteen alaisuudessa toteutettaville usean toimialan hankkeille ja projekteille. Näiden myötä Kiina on kyennyt lisäämään läsnäoloaan ja vaikutusvaltaansa alueella sekä myös edistämään omien etujensa tavoittelua. Lisäksi Kiina on pyrkinyt tekemään itsestään tärkeän toimijan alueellisilla foorumeilla kyttäkseen hyödyntämään poliittista sananvaltaansa. Pitkällä aikavälillä BRI:n ja sen osaprojektien tarkoituksena on tasoittaa tietä Kiina-keskeisen maailmanjärjestyksen luomiselle.²⁶²

Lähi-itä on tärkeä osa Kiinan BRI-aloitetta. BRI-hankkeeseen kuuluu Lähi-idän maista vuoden 2025 loppuun mennessä Afganistan, Arabiemiraatit, Bahrain, Egypti, Iran, Irak, Jemen, Jordania, Kuwait, Libanon, Oman, Qatar, Saudi-Arabia, Syyria ja Turkki. Vaikka Israel ei kuulu BRI-maihin, on Kiina solminut sen kanssa kahdenvälisiä sopimuksia yhteistyön syventämiseksi.²⁶³ Kiina totesi arabipolitiikan asiakirjassaan vuonna 2016, että BRI:n tarkoituksena on ollut luoda Kiinan ja Lähi-idän maiden välille molempia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia ja yhteistyötä, muun muassa sujuvan kaupankäynnin lisäämiseksi sekä energiainfrastruktuurin ja korkean teknologian kehittämiseksi.²⁶⁴

Kiinasta on tullut monen Lähi-idän maan tärkein kauppakumppani ja ulkomainen sijoittaja. Kiina on myös yksi alueen suurimmista toimijoista tuonnin ja viennin osalta. Kiinan tullitilastojen mukaan Kiinan ja Lähi-idän välinen kaupankäynti nousi esimerkiksi vuoden 2019 295 miljardista Yhdysvaltain dollarista vuoteen 2023 mennessä 443 miljardiin dollariin. Kiinan alueelle tekemien investointien määrä oli vuosien 2019–2023 aikana lähes 73 miljardia dollaria. Vuonna 2023 Lähi-idästä tuli Kiinan rakennusalan suurin kohde.²⁶⁵ Suurin osa

²⁶⁰ Ghiselli (2021), s. 1–2, 30–31.

²⁶¹ Sevilla (2024), s. 4.

²⁶² Jasmin et al. (2025), s. 1–2.

²⁶³ *Green Finance & Development Center* (2025) "Countries of the Belt and Road Initiative (BRI)", Fudan University (FISF), [<https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/?cookie-state-change=1770187813205>], luettu 4.2.2026.

²⁶⁴ The State Council Information Office (2016).

²⁶⁵ Chaziza & Lutmar (2024), s. 104–105, 109.

rakennusalan investoinneista kohdistuu energiainfrastruktuurin hankkeisiin, mutta myös teknologiahankkeilla on kasvava merkitys.²⁶⁶

Lähi-idässä BRI-aloite ilmentää Kiinan taloudellista diplomatiaa, jossa monipuolisia geoeconomisia välineitä käyttämällä se pyrkii edistämään alueellisten tavoitteidensa saavuttamista. Samanaikaisesti Kiina pyrkii tuomaan omia arvojaan laajempaan tietoisuuteen. Kiina asemoi itsensä vastuullisena globaalina johtajana ja kehityksen tarjoajana. Sitouttamalla maita BRI-aloitteeseen Kiina voi edistää tunnetta yhteisten etujen tavoittelusta osallistujamaiden keskuudessa, mikä puolestaan voi lisätä entisestään uusien liittoutumien ja kumppanuuksien syntymistä. Samanaikaisesti Kiina pyrkii osoittamaan taloudellista ja sotilaallista valta-asemaansa ja vähentämään kilpailevien valtioiden vaikutusvaltaa.²⁶⁷

4.2.2 Asekaupankäynti

Kiina on raportoinut sen kansainvälisellä asekaupalla olevan viisi prioriteettitavoitetta. Ensimmäisenä tavoitteena on suojata Kiinan taloudellisia etuja ja varmistaa aseita ostavan maan hallintojen turvallisuus. Lähi-idässä turvallisuuden takaamisen tavoitteisiin liittyvät Kiinan alueellisten investointien sekä kiinalaisten työntekijöiden, kuten BRI-aloitteeseen kuuluvissa hankkeissa työskentelevien henkilöiden suojeleminen. Toisena päätavoitteena on strategisen jalansijan saavuttaminen konfliktialueilla, minkä myötä Kiina kykenisi vaikuttamaan konfliktien etenemiseen omia tavoitteitaan edistävästi.²⁶⁸

Kolmantena tavoitteena on parantaa kumppanimaiden sotilasvoimallista suorituskykyä. Ajatuksena on, että sotilaallisen suorituskyvyn kasvun myötä Kiinan alueelliset yhteistyökumppanit kykenevät vakauttamaan konflikteja ja levottomuuksia Kiina intressien kohteena olevilla alueilla sekä etenkin Kiinan rajan läheisyydessä. Neljäntenä päätavoitteena on luoda suhteita aseita ostavien maiden poliittisiin ja sotilasvoimien johtajiin, minkä myötä Kiina kykenee edelleen laajentamaan diplomaattista ja strategista vaikutusvaltaansa kohdemaissa. Viidentenä tavoitteena on asemyynnin myötävaikutuksella tukea Kiinan asetuohtantoon liittyvää tutkimus- ja kehitystoimintaa ja kattaa näistä aiheutuvia kustannuksia.²⁶⁹

Kiinan puolustusministeriön mukaan se, että asevientä vahvistaa aseita ostavan maan puolustuskykyä edistää alueellisen ja globaalin rauhan tavoittelua. Asekauppa ilmentää myös

²⁶⁶ Nedopil, Christoph (2026) *China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025*, Griffith Asia Institute & Green Finance & Development Center, Fudan University (FISF), [<https://research-repository.griffith.edu.au/items/60795529-c0a2-4816-bb56-3279cb688340>], s. 12–13.

²⁶⁷ Jasmin et al. (2025), s. 2–4.

²⁶⁸ Rinaldi (2024), s. 41–42.

²⁶⁹ Ibid.

Kiinan ajatusmallia siitä, ettei se puutu muiden valtioiden sisäisiin asioihin. Asekaupan myötä ostajamaat kykenevät itse ylläpitämään ja edistämään turvallisuutta ilman ulkovaltojen väliintuloa. Kiinan asekauppaan liittyvät periaatteet ovat olleet houkuttavia aseita ostaville maille, sillä ne omaksuvat usein samankaltaista retoriikkaa ulkopoliitikassaan.²⁷⁰

Kiinan asevientä Lähi-idässä kohdistuu pääosin maihin, jotka ovat sille tärkeitä yhteistyökumppaneita energiasektorilla. Kiina on pyrkinyt asekaupallaan syventämään suhteitaan etenkin alueen suuriin öljyntuottajamaihin, kuten Saudi-Arabiaan, Arabiemiraatteihin ja Iraniin.²⁷¹ SIPRI:n kartoituksen mukaan vuosien 2010–2020 aikana Kiinan asevientä Saudi-Arabiaan oli noin 245 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Arabiemiraatteihin asevientä oli 166 miljoonaa dollaria vuosien 2010–2021 aikana. Asekaupankäynti kahden merkittävän Persianlahden maan kanssa on osoittanut strategista muutosta Kiinan asemasta alueellisena sotilaallisena ja turvallisuusalan yhteistyötahona verrattuna niiden pitkäaikaiseen turvallisuussektorin yhteistyökumppaniin Yhdysvaltoihin. Toisaalta Yhdysvaltojen aseman ei uskota merkittävästi heikkenevän vielä lähitulevaisuudessa, vaikka Persianlahden maat ovat lähentyneet Kiinan kanssa.²⁷²

Vuosien 2020–2024 aikana Lähi-itään vietiin suurin osa maailmanlaajuisista asetoimituksista, alueen osuuden ollessa 27 % kokonaisasekaupasta. Yhdysvallat on suurin alueellinen asetoimittaja sen osuuden ollessa 50,3 % koko MENA-alueen aseviennistä. Kiina oli vasta yhdeksännellä sijalla 1,2 % markkinaosuudellaan.²⁷³ Yhdysvaltojen osuus oli kasvanut aiemman tarkasteluajanjakson 45 % osuudesta ja Kiinan sen sijaan laskenut aiemmasta 2,5 %.²⁷⁴ Kiinan suurimmat asetoimitusten kohteet ovat Pakistan ja Länsi-Afrikan valtiot.²⁷⁵

Sen sijaan droonien osalta Kiina on toistaiseksi alueen suurin toimittaja. Kaikista Lähi-itään viedystä 689 droonista, Kiinan osuus on 189 kappaletta eli 27,4 %. Aseistettujen droonien osalta Kiinan osuus on 62,2 %, käsittäen 166 kappaletta kaikista 267 kappaleesta alueelle myydystä aseistetusta droonista. Lähi-itä on myös alue, johon Kiina on kohdistanut eniten

²⁷⁰ Al-Saud (2018).

²⁷¹ Matthews & Anicetti (2024), s. 614.

²⁷² Moreland (2024), s. 156.

²⁷³ Hussain, Zain & Alaa Tartir (2025) "Resent trends in international arms transfers in the Middle East and North Africa", *Stockholm International Peace Research Institute*, [<https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2025/recent-trends-international-arms-transfers-middle-east-and-north-africa>], luettu 7.12.2025.

²⁷⁴ Congressional Research Service (2020) *Arms Sales in the Middle East: Trends and Analytical Perspective for U.S. Policy*, Raportti R44984, [<https://www.congress.gov/crs-product/R44984>], s. 7.

²⁷⁵ George et al. (2025), s. 7–9.

droonivientiä. Kaikista Kiinan ulkomaille toimittamasta 426 droonista Lähi-itään toimitettujen droonien osuus on 44,4 %.²⁷⁶

Kiina toi sotilaskäyttöiset drooninsa virallisesti kansainvälisille markkinoille vuonna 2011. Yhdysvaltojen sitoutuminen MCTR-sopimukseen ja kieltäytyminen aseistettujen droonien myynnistä Lähi-itään myötävaikuttivat siihen, että kiinalaisdroonit herättivät heti kansainvälisen kiinnostuksen. Tarjoamalla aseistettuja drooneja alueen maille Kiina kykeni täyttämään markkinaraon ja vakiinnutti samalla asemansa Lähi-idän asetoimittajana.²⁷⁷ 2010-luvun aikana Kiina nousikin yhdeksi johtavista aseistettujen droonien tuottajista ja myyjistä. Kiinalaisdroonien on arvosteltu olevan kopioita yhdysvaltalaisista drooneista. Tästä huolimatta kiinalaisdroonien edullisuus on edesauttanut niiden suosion kasvua Yhdysvaltojen myyntikiellon ohella.²⁷⁸

Droonikaupan myötä Kiina on kyennyt luomaan uusia kumppanuksia ja taloudellisia suhteita Lähi-itään. Kiinan sitoutumattomuus asevientä rajoittaviin sopimuksiin sekä halukkuus myydä drooneja lähes kenelle tahansa ilman poliittisia vaatimuksia johti aseellisten droonien levinneisyyden kasvuun 2010-luvulla. Toisaalta Kiinan droonimyynnin merkitystä on myös pyritty vähätteleämään vedoten siihen, että kieltosopimuksesta huolimatta Yhdysvallat ei myisi aseistettuja drooneja Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan epävakaille hallinnoille eikä näin ollen kilpailisi edes samoilla markkinoilla Kiinan kanssa.²⁷⁹ Arvosteluista huolimatta kiinalaiset droonit ovat edelleen kysytyjä myös Yhdysvaltojen Lähi-idän kumppanimaiden keskuudessa.

Kiinan lausuntojen mukaan se noudattaa droonikaupan asiakaskunnan valinnassa kahta kriteeriä. Kiina tekee yhteistyötä vain luotettavina pitämiensä toimijoiden kanssa, jotka eivät herätä huolta droonien levittämisessä edelleen. Toisin sanoen Kiina ilmaisee haluavansa välttää droonien joutumista terroristiryhmien tai muiden ei-valtiollisten toimijoiden käsiin. Tämä kriteeri on linjassa Kiinan separatistisia ryhmittymiä vastustavan ajatusmallin kanssa. Toinen kriteeri on se, että Kiina priorisoi maita, jotka haluavat käyttää drooneja terrorismin vastaisissa operaatioissa. Kiina itse mieltää droonit ihanteellisena välineenä

²⁷⁶ SIPRI (2025a): Kiinan lisäksi muut aseistettuja drooneja Lähi-itään toimittaneet maat ovat Turkki ja Etelä-Afrikka. Suurin yksittäinen Kiinalta drooneja ostanut maa on Pakistan, johon on viety 113 droonia (26,5 % kokonaisdrooniviennistä). Lähi-idän jälkeen suurin alueellinen droonien vientikohde on Afrikka, johon on toimitettu yhteensä 74 droonia (17,4 %). Muihin maihin on toimitettu yhteensä 50 droonia (11,7 %). Nämä maat ovat Turkmenistan, Kazakstan, Uzbekistan, Serbia, Myanmar, Indonesia ja Laos.

²⁷⁷ Roy (2013) 243–244.

²⁷⁸ Frew, Joanna (2018) *Drone Wars: The Next Generation*, Drone Wars UK, [<https://drone-wars.net/2018/05/17/new-research-shows-rise-in-number-of-states-deploying-armed-drones/>], s. 8.

²⁷⁹ Pettyjohn et al. (2024), s. 14.

tiedusteluoperaatioihin sekä tarkkuusiskujen toteuttamiseen terrorismin torjunnassa. Kriteeriensä myötä Kiina on markkinoinut itsensä puolueettomana tahona, joka pitää kaikki maat potentiaalisina asiakkaina, myyden drooneja erityisesti niille, jotka tarvitsevat kyseistä suorituskykyä taistelussa terrorismia vastaan.²⁸⁰

Kiinan asekauppa ja kahdenvälisen suhteiden luominen konfliktialueilla ovat lisänneet kansainvälisen yhteisön huolta globaalin turvallisuuden kehityssuunnista.²⁸¹ Kiinan droonikauppa ja vahvistuva sotilaallinen yhteistyö Lähi-idän maiden kanssa mielletään länsimaissa turvallisuuspoliittisena uhkana. Etenkin Yhdysvaltoja on huolettanut sen pitkäaikaisen kumppanien Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien kasvavat aseteknologiaan liittyvä yhteistyö Kiinan kanssa.²⁸² Yhdysvallat pelkää paitsi oman alueellisen vaikutusvaltansa heikkenemisen niin myös turvallisuusasetujensa puolesta.²⁸³ Yhdysvaltain presidentti Trump totesi jo ensimmäisellä kaudellaan vuonna 2018, että mikäli Yhdysvallat kieltäytyy jatkossakin myymästä aseita Lähi-itään, tukeutuvat maat todennäköisesti Kiinaan tai Venäjään. Kiinan lisääntynyt aseistettujen droonien ja ohjuskaluston myynti Lähi-itään osoittaa Trumpin huolien olevan edelleen ajankohtaisia.²⁸⁴ Lisäksi kiinalaisdroonien leviäminen ei-valtiollisten toimijoiden käyttöön on lisännyt turvallisuuteen liittyviä uhkakuvia.²⁸⁵

Asekauppa tukee Kiinan pitkäaikaisia alueellisia tavoitteita Lähi-idässä. Kiina on edistänyt sen myötä energiaturvallisuuteen liittyviä tavoitteitaan sekä pitkäaikaisia taloudellisia ja poliittisia etujaan. Asekauppa on laajentanut Kiinan kaupankäynnin mahdollisuuksia Lähi-

²⁸⁰ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 2.

²⁸¹ Roy (2013) 243–244.

²⁸² Papageorgiou (2023), s. 265–267.

²⁸³ Gambrell, Jon & Gerry Shih (2018) "Chinese armed drones now flying across Mideast battlefields", *The Associated Press*, [https://apnews.com/article/1da29d68e3cc47b58631768c1dcfa445?utm_source=chatgpt.com], luettu 20.11.2025. Yhdysvallat on perinteisesti ollut Lähi-idän turvallisuutta taannut toimija, ja se on solminut pitkäaikaisia sotilaallisen yhteistyön sopimuksia alueen maiden kanssa. Yhdysvaltojen sotilastukikohdat ovat edistäneet Yhdysvaltojen suhteellisen vapaita toimintamahdollisuuksia ja sotilaallista läsnäoloa alueella sekä myös mahdollisuuden reagoida nopeasti alueen turvallisuustason muutoksiin. Lisäksi Yhdysvallat on Kiinan tavoin kiinnostunut alueen luonnonvaroista. Se, että Kiina tiivistää yhteistyötään Lähi-idän maiden kanssa, voi uhata Yhdysvaltojen asemaa ja vähentää paitsi sen yhteistyötä niin myös sotilaallista läsnäoloa alueella. Tämä heikentäisi Yhdysvaltojen mahdollisuuksia toimia sille strategisesti tärkeällä alueella Lähi-idän, Afrikan, Aasian ja Tyynenmeren yhtymäkohdissa. Lähteet: Nouwens et al. (2025), s. 11, 30; Sevilla (2024), s. 2, 5–6.

²⁸⁴ Congressional Research Service (2020), s. 7, 10: Huhtikuussa 2018 Yhdysvaltain hallinto löyhensi droonien vientirajoituksia Lähi-idän liittolaismailleen siltä osin, että aseistettujen droonien myynti olisi sallittua tilanteissa, joissa se parantaa kumppanimaiden kykyä edistää yhteisiä turvallisuuteen tai terrorismiin liittyviä tavoitteita. Edelleen heinäkuussa 2020 Yhdysvaltain ulkoministeriö julkaisi tiedotteen, jossa se listasi poliittisia tavoitteita droonivientiin liittyvien kauppamahdollisuuksien ja kahdenvälisen suhteiden parantamiseen. Dronivientiin liittyvät rajoitukset miellettiin mahdollistaneen Kiinalle läheisten suhteiden luomisen Lähi-idän maihin, teollisen perustan luomisen alueelle sekä teknologisen edistymisen saavuttamisen. Mikäli Yhdysvallat alkaa myydä aseistettuja drooneja Lähi-itään, uskotaan sen aiheuttavan merkittävää droonimyyntiin liittyvää kilpailua alueella.

²⁸⁵ Nichols (2020a), s. 219.

idässä ja luonut sille keinon neuvotella edullisempia hintoja tuontienergialle. Tähän liittyvät Kiinan käyttämät vaihtokauppasopimukset, joissa kaupan valuuttana toimii molempia osapuolia kiinnostavat hyödykkeet. Rahan sijaan Kiina voi neuvotella vastineeksi asejärjestelmilleen käsiksi pääsyn ostajamaan luonnonvaroihin. Toisaalta Kiina voi myös pyytää käyttöoikeutta kaupankäyntikumppanin alueisiin, kuten satamiin tai öljykenttiin. Vaihtokauppasopimusten ohella Kiina tarjoaa usein myös velkaoptioita pienellä korolla. Velka-asemaan asettaminen tekee kaupankäyntikumppanin Kiinasta riippuvaiseksi. Maksuvaikeuksien ilmetessä Kiina voi vaatia takaisinmaksuvälineenä haluamiaan hyödykkeitä tai maa-alueita käyttöönsä. Tästä näkökulmasta Kiina on osannut hyödyntää asekauppaa strategisena osa-alueena sen geoekonomista peliä. Ostajamaan näkökulmasta Kiinan vaihtoehdot kaupankäyntivälineet mahdollistavat niille asevarustelun.²⁸⁶

Suoran asekaupankäynnin ohella Kiina on lisännyt puolustusteollista yhteistyötään Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maiden kanssa. Yhteistyösopimukset käsittävät esimerkiksi asejärjestelmiin liittyviä innovaatio- ja tuotantohankkeita sekä kiinalaisten asejärjestelmien lisensoitua tuotantoa suoraan kohdemaassa. Sotilasteknologisia yhteistyöhankkeita on luotu etenkin rikkaiden energiatoimittajamaiden, kuten Saudi-Arabian kanssa, missä jo valmistetaan kiinalaisia miehittämättömiä ilma-aluksia paikallisesti.²⁸⁷ Vaikka tämäntyyppinen puolustusyhteistyö on toistaiseksi ollut pientä verrattuna Yhdysvaltojen vastaavaan alueelliseen yhteistyöhön, uskotaan Kiinan osalta tämän olevan kasvava puolustusyhteistyön ja viennin osa-alue tulevaisuudessa.²⁸⁸ Yhdysvallat on edelleen merkittävä asetoimittaja Lähi-idässä, mutta Kiinan kasvava alueellinen asekaupan markkinaosuus voi olla merkki myös alueen poliittisista muutoksista.²⁸⁹

Kiinan asekauppaan liittyvistä tavoitteista voidaan tulkita, että asemyynti on monimutkaisesti sidoksissa sen laajaan geopoliittiseen dynamiikkaan. Asekaupankäynti ei ole erillinen osa-alue, vaan työkalu, jolla Kiina pyrkii ajamaan geostrategisia etujaan, kuten taloudellisten hankkeiden edistämistä ja diplomaattisuhteiden tiivistämistä. Kiinan kahdenvälisen so-tilaallisten suhteiden vahvistaminen asekauppaa käymällä tukee myös Kiinan tavoitteita

²⁸⁶ Matthews & Anicetti (2024), s. 614, 618. Esimerkiksi Iranin osoittaessa kiinnostuksensa hankkia 36 kiinalaista J-10C -tyypin hävittäjää 40 miljoonan Yhdysvaltain dollarin yksikköhinnalla se ehdotti voivansa maksaa osan kaupasta öljy- ja kaasutoimituksilla, kuten oli toimittu aiemman 24 kappaleen J-10 -hävittäjän osalta. Kiina kuitenkin hylkäsi tämän uuden kaupan ehdotuksen vedoten siihen, että sillä oli jo riittävät varannot öljyyn ja maakaasuun. Sen sijaan Kiina ehdotti kaupan vastineeksi 20 vuoden käyttöoikeutta jättimäiselle Iranin Azadeganin öljykentälle. Lähde: Matthews & Anicetti (2024), s. 628.

²⁸⁷ Rinaldi (2024), s. 47–48.

²⁸⁸ Nouwens et al. (2025), s. 5.

²⁸⁹ Bowman et al. (2021).

olla globaalisti operoiva sotilasmahti.²⁹⁰ Asekauppa on tukenut Kiinan strategisia pyrkimyksiä alueella. Vaikka Kiinan osuus Lähi-idän aseviennin kokonaismarkkinasta on toiseksi pieni, juuri se, että Kiina myy aseita valtioille, joihin kohdistuu kansainvälisiä pakotteita tai muita rajoitteita, voi tehdä siitä tulevaisuudessa yhä merkittävämmän aseviejän.²⁹¹

4.2.3 Sotilaallinen toiminta

Kiinan ulkopolitiikka on ilmennyt 2000-luvulta alkaen yhä aktiivisempaan sotilaallisena toimintana. Kiina ei ole vuonna 1979 Vietnamin kanssa käydyn sodan jälkeen osallistunut varsinaisiin sotatoimiin osittain sen puolueettomuus- ja puuttumattomuuspolitiikkansa vuoksi. Kiina käytti pitkään hyväkseen Yhdysvaltojen turvallisuussateenvarjoa ilman omaa taakkaa puuttumisesta kansainvälisiin konflikteihin. Tämän vuoksi Kiina ei ole suoraan tukenut sotilaallisesti esimerkiksi Lähi-idän konfliktien osapuolia. Kiina keskittyi enemmän taloudellisten intressiensä edistämiseen alueella.²⁹² Kansainväliseen sotilaalliseen toimintaan osallistuminen on kuitenkin saanut vähitellen yhä tärkeämmän roolin Kiinan intressien edistämiseksi ja turvaamiseksi, ja asekauppaan liittyvien tekijöiden ohella se ilmenee yhtenä Kiinan geoekonomisista keinoista sen Lähi-itään kohdistuvien etujen tavoittelussa.

Kiina on joutunut vähitellen muuttamaan suhtautumistaan puolueettomuuspolitiikkaansa. Se on ymmärtänyt, että uskottavuutensa rakentamiseksi sen on osoitettava aktiivisempaa turvallisuuspoliittista ja diplomaattista toimijuutta kansainvälisissä asioissa. Tämän myötä se kykenee osoittamaan kumppanimailleen luotettavuutensa geopoliittisissa kysymyksissä. Lähi-idän suhteellinen vakaus on tärkeää Kiinalle sen alueellisten intressien tavoittelun kannalta, minkä vuoksi se on tehostanut osallistumistaan alueellisen turvallisuuden kehittämiseen ja terrorismiuhan ehkäisemiseen liittyvässä toiminnassa.²⁹³ Kiinan sotilaallinen toiminta alueella ilmenee muun muassa rauhanturvaoperaatioihin osallistumisena ja yksityisten turvallisuusalan yritysten (Private Security Companies, PSC) toimintana sekä sen ulkomaisten tukikohtien rakentamiseen liittyviin hankkeina.

Kiina on osallistunut YK:n alaisiin rauhanturvaoperaatioihin 2000-luvun alusta alkaen. Alun perin kiinalaiset rauhanturvaajat toimivat hyvin pitkälti tukevissa tehtävissä,²⁹⁴ mutta 2010-

²⁹⁰ Rinaldi (2024), s. 49.

²⁹¹ Eslami & Papageorgiou (2023), s. 3. Kiina ja Saudi-Arabia ovat järjestäneet esimerkiksi yhteisiä merivoimien sotaharjoituksia vuonna 2019, joissa maat ovat harjoitelleet merirosvo- ja terrorismiuhkien torjumista. Lisäksi Yhdysvaltojen kieltäytyttyä myymästä ballistisia ohjuksia Saudi-Arabialle, se rakensi niitä myöhemmin itse Kiinan tuella. Kieltäytyminen asetoimituksista heikensi ainakin hetkellisesti Yhdysvaltojen ja Saudi-Arabian suhteita ja syvensi niitä sen sijaan Kiinan kanssa. Lähde: Moreland (2024), s. 155.

²⁹² Sevilla (2024), s. 5, 8.

²⁹³ Ibid.

²⁹⁴ Ghiselli (2021), s. 5, 8, 25–26: Esimerkiksi lääkintä- ja kuljetusjoukoissa sekä pioneeritoiminnassa.

luvulla Kiina lisäsi valmiuttaan toimia myös taistelutehtävissä. Kiinalaisia taistelujoukkoja osallistui esimerkiksi Malin MINUSMA- ja Sudanin UNMISS -rauhanturvaoperaatioihin.²⁹⁵ Toimintamallin muutos liittyi etenkin Kiinan äkilliseen tarpeeseen evakuoida kansalaisiaan Libyasta vuonna 2011 puhjennun sisällissodan vuoksi. Tämä oli käännekohta, minkä myötä Kiina alkoi tehostaa sen ulkomailla sijaitsevien etujen turvaamista sekä siihen liittyvien toimenpiteiden kehittämistä.²⁹⁶

Xi Jinpingin noustessa presidentiksi vuonna 2012 kiinalaisia rauhanturvaajia oli osallistunut siviili- ja sotilastehtäviin lähes 1800. Nykypäivänä kiinalaiset rauhanturvaajat edustavat jo valtaosaa kansainvälisten rauhanturvaoperaatioiden henkilöstöstä.²⁹⁷ Vuonna 2016 Kiina ilmoitti tukevansa YK:n pysyvän valmiuden joukkoja 8000 henkilöllä. Samanaikaisesti siitä tuli maailman suurin YK:n alaisten rauhanturvaoperaatioiden rahoittaja.²⁹⁸ Kasvavalla osallistumisellaan rauhanturvaoperaatioihin Kiina on symboloinut käyttävänsä sotilaallista voimaansa vain kansainvälisen turvallisuuden edistämiseen eikä muiden valtioiden uhkaamiseen.²⁹⁹

Rauhanturvaoperaatioiden lisäksi kiinalaisia sotilasjoukkoja on osallistunut Lähi-idässä merirosvouksen torjumiseen tähtääviin operaatioihin. Kiina on esimerkiksi osallistunut merivoimien joukoillaan vuodesta 2008 alkaen Adeninlahden operaatioon, jonka tarkoituksena on ollut turvata kiinalaisten ja ulkomaisten rahtialusten turvallisuutta.³⁰⁰ Kiinan tehokkuutta operaatioissa on kuitenkin kyseenalaistettu, sillä tiukat voimakäytön säännökset ovat rajoittaneet kiinalaisjoukkojen kykyä ehkäistä merirosvouhkia. Kiinan on raportoitu toteuttaneen merirosvojen pidätyksen ensimmäistä kertaa vuonna 2017.³⁰¹

Suuri osa Lähi-idässä olevista BRI-aloitteen toimipaikoista sijaitsee riskialttiilla ja ennalta-arvaamattomilla alueilla. Kiinalaiset työntekijät ovat kokeneet terroristisia hyökkäyksiä työskennellessään aloitteen alaisissa projekteissa. Paikalliset hallinnot ja toimijat eivät ole kyenneet takaamaan tarpeeksi tehokkaasti työntekijöiden turvallisuutta, mutta eivät ole myöskään sallineet ulkomaisten sotilasvoimien toimintaa alueelle. Ratkaisuksi Kiinalle

²⁹⁵ Puranen (2022), s. 73, 91.

²⁹⁶ Ghiselli (2021), s. 20. Lisäksi Kiina toteutti onnistuneet evakuointioperaation Jemenissä vuonna 2014. Lähde: Arduino (2018), s. 13.

²⁹⁷ Tsang (2019), s. 311.

²⁹⁸ Puranen (2022), s. 73, 91: Kiinalla on nykyisin myös suurin edustusto YK:n turvallisuusneuvostossa.

²⁹⁹ Ghiselli (2021), s. 30.

³⁰⁰ Sevilla (2024), s. 7.

³⁰¹ Ghiselli (2021), s. 5–6.

muodostui yksityisten turvallisuuspalvelujen (PSC) perustaminen, jonka alaisia turvallisuustoimijoita on sijoitettu myös Lähi-itään. Toiminta on tukenut sekä Kiinan että paikallisten hallintojen intressejä turvata alueellista rauhanomaisuutta ja työntekijöiden olosuhteita. PSC-toiminta on lähtökohtaisesti sovittu Kiinan ja kohdemaan hallitusten välillä (government-to-government -sopimukset, G2G).³⁰² PSC-toiminnan tavoitteena on ollut turvata BRI-alueella toimivia kiinalaisia työntekijöitä sekä Kiinan infraa ja kalustoa.

Kiinalaiset yksityisten turvallisuuspalvelujen työntekijät ovat usein entisiä PLA:n sotilaita, armeijan poliiseja (People's Armed Police, PAP) tai Kiinan valtion turvallisuusupseereita. Kiina on myös kouluttanut toimijoita tiedusteluun ja terrorisminvastaiseen toimintaan pekinkiläisessä turvallisuusalan yliopistossa (People's Public Security University). PSC-ala on kasvava toimiala kansainvälisesti ja tarjoaa Kiinalle poliittisen vaikutusvallan lisäksi myös lisää taloudellisia mahdollisuuksia.³⁰³

Arvioita on myös Kiinan kiinnostuksesta rakentaa ulkomaisia sotilastukikohtia Lähi-idän alueelle, ja esimerkiksi BRI:n alahankkeina toteutetuissa satamainfrastruktuurin rakennushankkeissa sen on epäilty luovan pohjaa sotilaallisille käyttötarkoituksille. Kiinalaisilla yrityksillä on useita omistus- ja kehityssopimuksia Lähi-idän satamista ja teollisuuspuistohankkeista, minkä uskotaan liittyvän Kiinan pitkän aikavälin tavoitteisiin laajentaa sotilaalista läsnäoloaan alueella turvatakseen sille tärkeät energia- ja kauppareitit.³⁰⁴ Toistaiseksi Kiinalla on yksi sotilastukikohta Djiboutissa, ja se sijaitsee Kiinalle tärkeällä merikauppareitin väylällä. Tukikohdan sijainnin uskotaan liittyvän myös sen läheisyyteen muutaman kilometrin päässä olevasta Yhdysvaltain sotilastukikohdasta. Kiinan virallinen kanta tukikohdan sijainnille ja merkitykselle on, että se turvaa sekä Kiinan merellisiä oikeuksia ja etuja että tukee myös alueella operoivia rauhanturvaoperaatioihin osallistuvia kiinalaisaluksia.³⁰⁵ Djiboutin tukikohdan lisäksi Kiina on ilmaissut tavoitteensa perustaa sotilastukikohtia muun

³⁰² Arduino (2018), s. 4–5, 13. Turvallisuustoimijoilla on pyritty valvomaan ja vakauttamaan olosuhteita Kiinalle tärkeillä yhteistyöhankkeiden, kuten öljykentillä, kaivostoiminnassa ja infrastruktuurin rakennushankkeissa. Lähde: Kaldor (2018), s. 30. PSC-toiminnan aloittaminen liittyy Kiinan vuonna 2009 laatimaan turvallisuutta ja vartiointipalvelujen hallintoa koskevaan asetukseen. Asetuksen myötä yksityiset turvallisuusyritykset laillistettiin ja asetettiin turvallisuusministeriön alaisuuteen. Yksityiset turvallisuusyrityksen toimivat kokonaan Kiinan valtion valvonnassa, mikä hämärtää samalla julkisten ja yksityisten turvallisuuspalvelujen välistä rajaa. Lähde: Rinaldi (2024), s. 44.

³⁰³ Arduino (2018), s. 6, 11, 14, 17, 20–21.

³⁰⁴ Chaziza & Lutmar (2025), s. 108.

³⁰⁵ Frankopan (2022), s. 132.

muassa Arabiemiraatteihin. Kiinan uskotaan pohjustavan tietä kyseisten uusien sotilastuki-kohtien rakentamiseen sotilaallisen yhteistyön lisäämisellä kohdemaan kanssa sekä myös asekaupankäynnin avulla.³⁰⁶

Monipuolinen sotilaallinen yhteistyö Lähi-idässä todennäköisesti lisää Kiinan kykyä turvata sille kriittisiä resursseja, kuten öljynsaannin jatkuvuuden takaamisen mahdollisen kansainvälisen konfliktin puhjetessa. Samanaikaisesti Kiina on kyennyt lisäämään asevoimiensa läsnäoloa sille strategisesti tärkeillä paikoilla, mikä palvelee Kiinan pitkäaikaisia tavoitteita. Sotilasyhteistyö yhdistettynä Kiinan Lähi-idässä käymään asekauppaan on tiivistänyt sen ja Lähi-idän maiden sotilaspoliittista yhteistyötä. Näiden myötä Kiina on pyrkinyt turvaamaan alueellisia etujaan sekä myös kasvattamaan alueellista vaikutusvaltaansa samalla, kun se pyrkii heikentämään Yhdysvaltojen alueellista asemaa.³⁰⁷

4.2.4 Teknologiahankkeet

Kiina on saavuttanut merkittävän aseman kansainvälisillä teknologiamarkkinoilla, mikä on ollut seurausta etenkin sen talouskasvun mahdollistamasta teollisuuden kehittämisestä. Teknologian kehittämiseen liittyvät hankkeet ovat tärkeä osa Kiinan turvallisuusstrategiaa, jonka mukaisesti sen tavoitteena on tukea kotimaisen teknologian kehittämistä ja maailmanlaajuisen suosion saavuttamista. Samalla Kiina pyrkii rajoittamaan ulkomaisen teknologian tuontia tukeakseen oman teollisuutensa ja taloutensa kasvua.³⁰⁸ Kiinan teollisuuspolitiikan tavoitteena on muuttaa mielikuva Kiinasta varaosien ja komponenttien toimittajana ja muiden teknologiaa jäljittelevänä tahona teknologiainnovaatioiden ja -teollisuuden edelläkävijäksi.³⁰⁹ Vuonna 2015 käynnistetyn Made in China 2025 -aloitteen myötä Kiina asetti tavoitteekseen olla maailman johtava tekoälyvaltio vuoteen 2030 mennessä. Ohjel-

³⁰⁶ Funairole et al. (2023).

³⁰⁷ Rinaldi (2024), s. 49.

³⁰⁸ Houge, Jostein; Bruno Houtzager & Alessandro Hörmann (2025) "The new economic nationalism: industrial policy and national security in the United States, China, and the European Union", *Geoforum*, Vol. 166, No. 104382, [<https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2025.104382>].

³⁰⁹ Troxell (2018), s. 10. Kiinalainen taloustieteilijä Yi Changliang totesi vuonna 2020 Kiinan olevan jäljessä edistyneen teknologian alan huippumaita, kuten Yhdysvaltoja, Japania, Israelia ja Saksaa. Hän kuvasi, että Kiinalla on vielä paljon työtä edessä haastaakseen teknologia-alan huippumaat kansainvälisessä kilpailussa. Kiinan tavoitteena ei kuitenkaan ole vain kuroa umpeen kuilua edistyneen teknologian maiden kanssa, vaan se pyrkii ohittamaan nämä teknologiset edelläkävijät. Yin mukaan Made in China 2025 -strategian avulla Kiina tulee nousemaan teknologisesta jäljittelijästä johtajan asemaan, ja "Made in China" muuttuu muotoihin "Intelligently made in China" ja "Created in China", mitkä osoittavat kiinalaisen teknologisen innovatiivisuuden ja kehittyneisyyden aseman. Lähde: Holder (2020).

man myötä tavoitteena on myös taata Kiinan omavaraisuus tärkeimmillä huipputeknologian sektoreilla,³¹⁰ samoin kuin puolijohdeiden osalta, mistä teknologiateollisuus on riippuvainen.³¹¹

Made in China 2025 -aloite liittyy olennaisesti kilpailuedun saavuttamiseen myös edistyneen drooniteknologian puitteissa. Dronit ovat yksi painopistealue Kiinan teollisuusstrategiassa ja vuonna 2017 julkaistussa ”seuraavan sukupolven tekoälyn kehityssuunnitelmassa”. Aloitteeseen liittyy tärkeänä osana edistyneen teknologian droonien tarjonta kansainvälisillä markkinoilla ja myynti etenkin Lähi-itään ja Afrikkaan, missä kiinalaisdrooneilla on ollut kysyntää jo aiemmin. Dronikauppaan liittyvän yhteistyön jatkumisella Kiina kykenisi vahvistamaan entisestään poliittisia ja kaupallisia tavoitteitaan sekä vahvistamaan asemaansa kansainvälisesti arvostettuna aseteknologian tarjoajana.³¹² Made in China 2025 -aloitteen ilmailu- ja drooniteknologiaan liittyviä tavoitteita on jo kutsuttu joissakin raporteissa ”ilmasilkkitieksi”, mikä kuvaa sitä yhtenä uutena osa-alueena laajassa BRI-aloitteen verkostossa.³¹³

Ajatus ilmasilkkitiestä ilmentää Kiinan halua luoda pitkiä aseteknologiaan liittyviä kumppanuuksia Lähi-idän maiden kanssa. Asekauppaan liittyvät sopimukset, toimitukset, järjestelmien koulutukset ja toisaalta myös varaosien toimittaminen sitovat maat pitkäaikaiseen teknologiseen yhteistyöhön, jolla on myös diplomaattisia sekä sotilas- ja talouspoliittisia tavoitteita.³¹⁴ Droniteknologian levinneisyyden näkökulmasta nämä tavoitteet ovat syventyneet Lähi-idässä. Esimerkiksi Kiina ja Saudi-Arabia ovat tehneet sopimuksen kiinalaisten droonien tuotannosta paikallisesti lisenssisopimuksen alaisuudessa.³¹⁵

Kiina ja Saudi-Arabia ovat tehneet myös useita yhteistyösopimuksia liittyen pilvipalveluiden, datakeskusten ja televiestintäverkkojen rakentamiseen sekä tekoälyn kehittämiseen

³¹⁰ Made in China 2025 -ohjelma keskittyy kymmenen teknologian avainsektorin kehittämiseen, joita ovat: tekoäly (AI), robotiikka, bioteknologia, uusiutuva energia, avaruusteknologia, sähköajoneuvot ja akkuteknologia, puolijohdeet ja mikroelektroniikka, verkkoyhteydet ja -teknologiat (5G), lääketieteellisyys sekä ilmailuteknologia. Lähde: Houge et al. (2025).

³¹¹ Barfield, Claude (2019) ”The China Trade Deal: Death Knell for Chinese High-tech Structural Reform?”, *American Enterprise Institute*, [<https://www.aei.org/economics/the-china-trade-deal-death-knell-for-chinese-high-tech-structural-reform/>], luettu 8.1.2026.

³¹² Alden et al. (2020), s. 6.

³¹³ Carter, Candice (2020) ”Chinese UAS Proliferation along New Silk Road Sea / Land Routes”, teoksessa: Nichols, Randall (ed.) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on air, Sea, Land*, s. 297–312, New Prairie Press, Manhattan 2020, s. 303, 309.

³¹⁴ Matthews & Anicetti (2024), s. 621.

³¹⁵ Confessional Research Service (2020), s. 24; Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 18, 21.

tähtäävään henkilöstövaihtoon.³¹⁶ Kyseiset yhteistyösopimukset tukevat Saudi-Arabian valtiollista Vision 2030 -kehityssuunnitelmaa, johon myös Kiinan ja Saudi-Arabian sopimus yhteistyössä kehitettävistä drooneista sisältyy.³¹⁷ Yhteistyön myötä Saudi-Arabia kykenee kehittämään omaa aseteknologiaan liittyvää osaamistaan, mutta sitoo samalla Kiinan yhä tiiviimmin alueelliseksi yhteistyökumppaniksi.

Laaja-alainen teknologinen yhteistyö Lähi-idässä liittyykin Kiinan toiseen merkittävään teknologia-aloitteeseen, Digitaaliseen silkkitiehen (Digital Silk Road) -aloitteessa. Digitaalinen silkkitie on osa Kiinan BRI-aloitetta, ja sen tavoitteena on edistää aloitteeseen osallistuvien maiden välistä verkkoinfrastruktuurin rakentamista ja digitalisaation kehittämistä.³¹⁸ Lähi-idässä Digitaalisen silkkitien yhteistyöhankkeisiin liittyvät esimerkiksi Huaweiin 5G-yhteyksien, valtioiden rajojen ylittävien valokuitukaapelien, televiestintäverkkojen sekä teknologiapuistojen rakentaminen.³¹⁹ Teknologiahankkeiden myötä Kiina on laajentamaan rooliaan korkean teknologian mahtina ja kyennyt käyttämään kehittyvää teknologiaa välineenä taloudellisten tavoitteiden edistämiseen. Samalla Lähi-idän maat ovat kyenneet digitalisoimaan ja monipuolistamaan omia talouksiaan.³²⁰

Kiinan Lähi-itään tekemät teknologiainvestoinnit ovat näennäisesti kaupallisia, mutta niiden uskotaan olevan osa sen tavoitteita lisätä sekä taloudellista että poliittista vaikutusvaltaansa.³²¹ Kiinan on arvioitu pyrkivän korvaamaan Yhdysvallat alueen tärkeimpänä yhteistyökumppanina.³²² Kiinan ja Lähi-idän maiden teknologiahankkeet ovatkin saaneet Yhdysvallat varpailleen. Yhdysvalloilla on useita sotilastukikohtia Lähi-idässä ja ne käsittävät eri-

³¹⁶ Rumley, Grant (2025) *Unpacking the China File in U.S.-Saudi Relations*, The Washington Institute for Near East Policy, Policy Notes, No. 123. [<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/unpacking-china-file-us-saudi-relations>]: Saudi-Arabia on esimerkiksi tehnyt sopimuksen kiinalaisen DeepSeek-tekoälyalustan käyttämisestä maailman suurimman öljy-yhtiön Saudi Aramcon datakeskuksissa. Lisäksi suuri osa Saudi-Arabian televiestintäverkoista ovat nykyään riippuvaisia kiinalaisista yrityksistä, kuten Huaweiista. Maat tekevät myös tekoälyn kehittämiseen liittyvää henkilöstövaihtoa ja kiinalaisia opiskelijoita toimii Saudi Arabian armeijaa kytköksissä olevassa King Abdullah University of Science and Technology -yliopistossa (KAUST), joka on maan tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämisen keskipiste.

³¹⁷ Helou, Agnes (2022) "Chinese and Saudi firms create joint venture to make military drones in the kingdom", *DefenceNews*, [<https://www.defensenews.com/unmanned/2022/03/09/chinese-and-saudi-firms-create-joint-venture-to-make-military-drones-in-the-kingdom/>], luettu 27.1.2026.

³¹⁸ The State Council of the People's Republic of China (2024b) *Forum set to deepen BRI ties and promote infrastructure*, [https://english.www.gov.cn/news/202404/16/content_WS661de6b7c6d0868f4e8e6186.html], luettu 3.2.2026.

³¹⁹ Chaziza & Lutmar (2025), s. 109.

³²⁰ Eslami & Papageorgiou (2023), s. 2. Ks. myös Moreland (2024), s. s. 157–158; Jasmin et al. (2025), s. 9. Huaweiin 5G-teknologiaa on käytössä ainakin Arabiemiraateissa, Bahrainissa, Saudi-Arabiassa ja Kuwaitissa. Lähde: Moreland (2024), s. 158.

³²¹ Funaiole et al. (2023).

³²² Sevilla (2024), s. 9–10.

laisia asejärjestelmiä ja henkilökuntaa. Lisäksi usealla Lähi-idän maalla, kuten Saudi-Arabialla, Arabiemiraateilla ja Jordanialla on yhdysvaltaista sotakalustoa käytössään.³²³ Yhdysvaltojen huolenaiheet liittyvät tietoturvaan, sillä se epäilee Kiinan suorittavan teknologiatuotantoa ja tiedustelua Yhdysvaltojen asejärjestelmistä ja toiminnasta Huaweiin 5G-verkkojen avulla.³²⁴

Kiinan ja Yhdysvaltojen vastakkainasettelu on mutkistanut Lähi-idän maiden asennoitumista asiaan. Kiinalaisteknologia on tarjonnut paljon hyötyjä, kuten nopeat ja paremmat verkkoyhteydet suhteellisen edullisesti. Lisäksi Persianlahden maat ovat yhä enemmän sidoksissa Kiinan talouteen. Toisaalta maat ovat myös riippuvaisia strategisesta kumppanuudesta Yhdysvaltoihin ja näiden turvatakuisiin Irania ja ei-valtiollisia toimijoita vastaan. Toistaiseksi Persianlahden maat joutuvat tasapainoilemaan kahden kilpailevan suurvallan välissä ylläpitääkseen suhteitaan molempiin.³²⁵

4.2.5 Energiamarkkinat

Energiaturvallisuus on pitkään ollut Kiinan tärkein poliittinen prioriteetti, minkä vuoksi se on pyrkinyt luomaan diplomaattisia ja taloudellisia suhteita etenkin öljyrikkaisiin maihin. Kiinasta tuli öljyn nettotuojana vuonna 1993, kun sen kolmekymmentä vuotta kestänyt omavaraisuus öljyntuotannossa ei enää riittänyt kasvavan teollisuuden ja talouden tarpeisiin. Kiina ohitti Yhdysvallat maailman suurimpana öljyntuojana vuonna 2017 ja nykypäivänä se tuo 70 % tarvitsemastaan öljystä ulkomailta.³²⁶

Lähes puolet öljystään Kiina tuo Lähi-idästä.³²⁷ Suurimpia alueellisia öljyntoimittajia ovat Saudi-Arabia, Irak, Arabiemiraatit, Oman, Qatar ja Kuwait.³²⁸ Lähi-itä on Kiinalle myös tär-

³²³ Moreland (2024), s. 158.

³²⁴ Rumley (2025). Sekä Yhdysvaltain presidenttien Bidenin että Trumpin hallinnot ovat pyrkineet estämään Huaweiin 5G-hankkeiden sopimukset Kiinan ja Lähi-idän maiden välillä painostamalla alueellisia yhteistyömaita. Yhdysvaltojen pelkona on, että niiden sotilas- ja rahtialusten tukeutuessa alueen satamiin Kiina kykenee tiedustelemaan niiden toimintaan, logistiikkaan ja kauppaan liittyviä tärkeitä tietoja. Yhdysvallat on myös väittänyt, että Kiina on varustellut rakennuttamiaan kauppasatamia sotilaallisiin tarkoituksiin ja sijoittanut näihin muun muassa signaalitiedusteluun kykeneviä antureita, mitkä edistävät kiinalaisten tiedonkeruuta satamiin tukeutuvista ulkomaalaisista toimijoista. Lähde: Funaiolo et al. (2023).

³²⁵ Moreland (2024), s. 159.

³²⁶ Taylor (2021), s. 891–895: Vuonna 2024 Saudi-Arabiasta tuotavan öljyn arvo oli 55 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Seuraavaksi suurimmat toimittajat olivat Irak (35,4 miljardia dollaria), Arabiemiraatit (19,6 miljardia dollaria), Oman (28,5 miljardia dollaria), Qatar (19,6 miljardia dollaria) sekä Kuwait (16,5 miljardia dollaria).

³²⁷ Tirziu Gadzala, Aleksandra (2024) "China's strategic evolution in the Middle East: From oil to security". *Gisreportsonline*, [https://www.gisreportsonline.com/r/china-middle-east-security/], luettu 10.10.2025.

³²⁸ Chaziza & Lutmar (2025), s. 101–102: Vuonna 2024 Qatarista tuodun maakaasun kokonaismäärä oli 16,6 miljoonaa tonnia. Kiina on tehnyt Qatarin kanssa useita pitkäaikaisia sopimuksia maakaasun toimituksiin liittyen, mitkä turvaavat Kiinan maakaasun saannin 2050-luvulle saakka.

keä maakaasun toimittaja. Qatarilla on maailman kolmanneksi suurimmat maakaasuvarannot, ja Kiinan kokonaistuonnista Qatarista tuodun maakaasun osuus oli lähes 30 %.³²⁹ Myös Iranin on Kiinalle tärkeä yhteistyötaho sieltä tuotavien öljyn ja maakaasun vuoksi. Vuonna 2021 Kiina ja Iran laativat 25 vuotta kestävänsä strategisen sopimuksen, jonka myötä maat vahvistavat kahdenvälistä taloudelliseen, turvallisuusyhteistyöhän ja energiaan liittyvää kauppaa.³³⁰

Kiina on myös tehnyt mittavia investointeja alueellisiin öljyn- ja maakaasun tuotantolaitoksiin. Investoinnit sekä pitkäaikaiset energiatoimituksiin liittyvät sopimukset korostavat Kiinan pyrkimyksiä monipuolistaa öljyntuontiaan Lähi-idän toimittajien keskuudessa. Tämä myös edistää Kiinan tarvetta hallita monimutkaisia geopoliittisia dynamiikkoja sen taloudellisten ja energiaturvallisuuteen liittyvien etujen tavoittelussa.³³¹ Tähän tarpeeseen liittyy olennaisesti Kiinan satama- ja öljyterminaalihankkeet, joiden rakentamista se tukee BRI:n kautta tekemillään investoinneilla. Satamahankkeisiin investoiminen tukee Kiinan energiansaannin jatkuvuuden takaamista, sillä satamat lisäävät raaka-aineiden saatavuutta lisääntyvien toimitus- ja tukeutumispisteiden myötä. Kiinan tukemia satama- ja öljyterminaalihankkeita on muun muassa Saudi-Arabiassa, Irakissa ja Iranissa,³³² Egyptissä, Sudanissa, Tunisiassa ja Algeriassa.³³³

Kiinan energiaturvallisuusstrategia keskittyy monipuolisen tuontivalikoiman ylläpitämiseen, minkä myötä se ei koskaan tule riippuvaiseksi yksittäisistä toimijoista.³³⁴ Kiinan hankkeet energiaverkostojen laajentamiseksi liittyvät sen tavoitteisiin taata öljyn saaminen myös mahdollisissa konfliktitilanteissa. Tämä liittyy osittain Kiinan huolenaiheisiin Lähi-idän epävakasta turvallisuustilanteesta.³³⁵ Kiina on rakennuttanut öljyputkia Lähi-idän satamiin, kuten Arabiemiraatteihin ja Omaniin. Lisäksi Kiina on investoinut maateitse kulkeviin öljyputkiin, mikä viittaa sen varautuvan mahdollisiin konfliktitilanteisiin Hormuzinsalmella, mitkä estäisivät sen meriteitse kuljetettavan öljyn.³³⁶ Näiden öljyputkien rakentaminen ja ylläpito vaatii myös Kiinan ja Lähi-idän maiden välistä kumppanuutta ja yhteistyötä, mitä Kiina on ylläpitänyt esimerkiksi juuri asekaupankäynnillä.³³⁷

³²⁹ Chaziza & Lutmar (2025), s. 101–102.

³³⁰ Sevilla (2024), s. 12.

³³¹ Chaziza & Lutmar (2025), s. 101, 103, 142.

³³² Eslami & Papageorgiou (2023), s. 1–2.

³³³ Funaiole et al. (2023).

³³⁴ Chaziza & Lutmar (2025), s. 105.

³³⁵ Taylor (2021), s. 899.

³³⁶ Funaiole et al. (2023).

³³⁷ Taylor (2021), s. 908

4.2.6 Rahoituslaitokset

Kiina on kasvattanut globaalia vaikutusvaltaansa luomalla omia rahoituslaitoksiaan ja lisäämällä kansainvälisiä investointejaan. Taloudellisia verkostoja monipuolistamalla ja omistussuosuuksien hankinnoilla se on saanut jalansijaa sille strategisesti tärkeillä alueilla, kuten Lähi-idässä ja Afrikassa. Samanaikaisesti Kiina on päässyt kansainvälisille markkinoille ilman riippuvuutta Yhdysvalloista tai eurooppalaisista toimijoista.³³⁸ Esimerkiksi vuonna 2014 perustamansa Aasian infrastruktuuri- ja investointipankin (Asian Infrastructure Investment Bank, AIIB) myötä Kiina on pyrkinyt parantamaan Aasian taloudellista turvallisuusarkkitehtuuria sekä lisäämään ja helpottamaan kaupankäyntiä eri kansainvälisten toimijoiden kesken. AIIB:n myötä Kiina myös tarjoaa rahoitusta kansainvälisiin hankkeisiin.³³⁹

Kiina on osoittautunut yhä houkuttavammaksi yhteistyökumppaniksi monialaisen kaupankäynnin osalta sen vuoksi, että länsimaisen Maailmanpankin sijaan se ei aseta tiukkoja ehtoja lainoille. Kiina myöntää lainoja matalilla koroilla ja joustaa takaisinmaksuaikatauluissa. Lisäksi Kiina suostuu rahoitushankkeisiin myös ilman ehtoja poliittisista uudistuksista, kuten demokratian tai ihmisoikeusasioiden edistämisestä, mitä länsimaat vaativat yhteistyökumppaneiltaan.³⁴⁰ Osa etenkin kehittyvistä maista ovat olleet haluttomia länsimaisten rahoituslaitosten, Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston (International Monetary Fund, IMF) vaatimuksiin, ja Kiinan suosio vaihtoehtoisena pääoman lähteenä on noussut.³⁴¹ Kiina on tällä hetkellä Lähi-idän suurin ulkomainen sijoittaja rahoituksen ja lainojen kohdistuen suurimmilta osin BRI-aloitteen hankkeisiin.³⁴² Rahoitustoiminnan ohella Kiina on Persianlahden maiden tärkein kauppakumppani öljyn sekä muun kaupankäynnin osalta.³⁴³

Kiina on myös pyrkinyt kasvattamaan juanin (Chinese yuan, CNY; valuutasta käytetään myös nimeä renminbi, RMB) kansainvälistä asemaa luomalla siihen perustuvan rahoitusmarkkinatyypin. Kiina on esimerkiksi pyrkinyt lopettamaan öljyn yksinomaisen hinnoittelun Yhdysvaltain dollareissa, ja tarjoaa öljykaupoissaan laskutusta juaneissa. Öljy on perinteisesti

³³⁸ Shahzad (2022), s. 17.

³³⁹ Doshi (2021), s. 209–211, 213.

³⁴⁰ Jasmin et al. (2025), s. 8.

³⁴¹ Leonard (2015).

³⁴² Jasmin et al. (2025), s. 9.

³⁴³ Eslami & Papageorgiou (2023), s. 1–2: Kiina nousi GCC-maiden (Gulf Cooperation Council) suurimmaksi kaupankäyntikumppaniksi vuonna 2020 Euroopan Unionin ohi.

sesti laskutettu Yhdysvaltain dollareina (petrodollari) vuodesta 1974 alkaen, mikä on pitänyt dollarin kysynnän ja aseman korkealla ja taannut rahoitusvirtojen jatkumisen Yhdysvaltoihin. Laskuttamalla öljyostoja juaneilla Kiina on sitonut valuuttansa laajempaan käyttöön kansainvälisessä kaupassa.³⁴⁴ Toistaiseksi Lähi-idässä vain Iran hyväksyy juanin maksuvälineenä energiakaupassa, mutta lisäksi Irak ja Arabiemiraatit ovat ilmaisseet kiinnostuksena sen käyttöönottoon.³⁴⁵ Juanin aseman vahvistuminen on Kiinan keino vahvistaa samalla omaa asemaansa kansainvälisenä suurvaltana ja vaihtoehtona Yhdysvalloille.

Kiinan rahoitus- ja investointipolitiikasta on tulkittavissa yhteyksiä myös sen asekaupankäyntiin. Kiinan joustavat sopimukset asekaupassa ovat edesauttaneet kehittyvien maiden mahdollisuuksia asevarusteluun. Se, että Kiina käyttää asekaupassaan vaihtokauppamenetelmää ja myös suhteuttaa kaupan hinnan ostajamaan tilanteeseen suhteuttaen lisää todennäköisesti Kiinan aseteknologian kysyntää, mutta voi samalla yhteistyön lisäksi sitoa ostajamaat velkariippuvuuteen Kiinasta.³⁴⁶ Tämän seurauksena Kiina kykenee tarvittaessa painostamaan tai ohjailemaan kaupankäytikumppaniaan maksuvaikeuksien ilmetessä.

Kiinan kansainväliset investoinnit, lainat ja vaihtoehtoiset asekaupan maksukeinot osoittavat sen kasvattaneen suosiotaan tärkeänä toimijana Lähi-idässä. Lisäksi tämä ilmentää sen poliittisen aseman vahvistumista globaaleilla foorumeilla.³⁴⁷ On arvioitu, että asemyynti on edistänyt Kiinan muilta valtioilta saamaa tukea YK:ssa, kun siltä aseita ostaneet maat ovat tukeneet Kiinan ajamia näkemyksiä.³⁴⁸ Tästä näkökulmasta taloudellisen avun, rahoituksen myöntäminen ja monialainen yhteistyö etenkin kehittyville maille osoittaa, että Kiina on kyennyt luomaan itsestään paitsi suotuisaa kuvaa niin myös edistämään geopoliittisia tavoitteitaan.³⁴⁹

³⁴⁴ Alshareef (2023), s. 390–391.

³⁴⁵ Chaziza & Lutmar (2025), s. 108. Yhdysvaltain dollari on hallinnut maailmankauppaa viimeiset 80 vuotta, ja tätä on käytetty toisinaan myös aseena rankaisemaan maita, joiden politiikka ei ole Yhdysvaltojen etujen mukaista. Esimerkiksi Iranille, jolle Yhdysvallat on asettanut yksipuolisia pakotteita rajoittaen sen toimintaa kansainvälisessä kaupassa, juan on osoittautunut tärkeäksi vaihtoehdoksi. Käyttämällä juania kauppavaltuutana Iran on voinut myydä energiavarojaan Kiinaan ja muihin maihin. Lähde: Sevilla (2024), s. 12.

³⁴⁶ Rinaldi (2024), s. 49; Matthews & Anicetti (2024), s. 614.

³⁴⁷ Alshareef (2023), s. 382.

³⁴⁸ He, Xiaoyu; Zheng Yawen & Chen Yiwon (2025) "Weapons and influence: Unpacking the impact of Chinese arms exports on the UNGA voting alignment", *European Journal of Political Economy*, Vol. 87, Article 102666, [<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0176268025000266?via%3DiHub>].

³⁴⁹ Alshareef (2023), s. 382.

4.2.7 Yhteenveto Kiinan geoeconomisista keinoista Lähi-idässä

Kiinan ulkopoliittikka Lähi-idässä on aktiivista ja tiiviiden diplomaattisuhteiden luomisella sekä usean toimialan yhteistyöhankkeilla Kiina on kyennyt lisäämään poliittista vaikutusvaltaansa alueella. Kiinan ulkopoliittikka, jossa se myöntää esimerkiksi lainoja, tekee investointeja sekä myy aseita ilman poliittisia ehtoja on tehnyt siitä houkuttavan yhteistyökumppanin Lähi-idän autoritaaristen maiden parissa. Monialainen yhteistyö Lähi-idän maiden kanssa on edistänyt Kiinan alueellisten etujen ajamista ja lisännyt sen vaikutusvaltaa alueella. Lisäksi yhteistyö on edesauttanut sen saamaa poliittista tukea kansainvälisissä organisaatioissa, mikä ilmentää Kiinan kasvavaa kansainvälistä vaikutusvaltaa.

Kiinan geoeconominen toiminta alueella kiteytyy BRI-aloitteen laajan verkoston alle, minkä myötä eri toimialan puitteissa toteutetuilla hankkeilla, investoinneilla ja yhteisiin kehityshankkeisiin osallistumalla Kiina on kyennyt edistämään geopoliittisia tavoitteitaan Lähi-idässä. Kiinan geoeconominen toiminta Lähi-idässä ilmenee laajoina ja pitkäaikaisina diplomatiaan, talouteen, infrastruktuuriin, energiaan ja teknologiaan liittyvinä sopimuksina ja hankkeina. Lisäksi sen sotilaallinen läsnäolo alueella on turvannut kyseisten hankkeiden ja yhteistyön laajentamista ja jatkumista.

Asekauppa on yksi keskeisistä Kiinan geoeconomisista keinoista Lähi-idässä ja se kytkeytyy osaksi muita geoeconomisia toimia. Kiinan asekaupalla on laajoja strategisiin, poliittisiin ja taloudellisiin tekijöihin liittyviä tavoitteita, jonka avulla Kiina paitsi turvaa Lähi-idässä olevia etujaan niin myös syventää sen pitkäaikaista yhteistyötä alueellisissa kehityshankkeissa. Asekaupankäynnin avulla Kiina on paitsi lisännyt alueellista vaikutusvaltaansa niin lisäksi se on saanut omia näkemyksiään tukevia toimijoita kansainvälisillä foorumeilla.

Taulukossa 3 on koostettu yhteenveto luvussa esitellystä Kiinan geoeconomisesta toiminnasta Lähi-idässä. Taulukossa havainnot Kiinan geoeconomisista toimista on jaoteltu keinoiksi, jotka kuvaavat yläkäsitteinä Kiinan Lähi-idässä käyttämää geoeconomista keinovälikoimaa. Yläkäsite jaotellaan edelleen konkreettisiksi toimiksi, jotka ilmentävät, millaisilla toimenpiteillä kyseiset keinot ovat Lähi-idässä toteutuneet. Taulukossa on esitetty myös strateginen tavoite, jota Kiina on kyseisellä keinolla ja siihen kuuluvilla yhteistyöhankkeilla ja toimilla pyrkinyt edistämään.

Taulukko 3: Kiinan geoeconomisen toiminta Lähi-idässä.

Keino	Konkreettinen toiminta	Strateginen tavoite
BRI-aloite	Investoiminen infrastruktuuri-hankkeisiin, kuten satamiin, lentokenttiin ja maayhteyksiin	Talousreittien parantaminen ja varmistaminen, energiaturvallisuuden edistäminen, oman aseman vahvistaminen alueella
Asekaupankäynti	Drooni- ja asetoimitukset Lähi-idän maihin, drooniteknologian yhteistyöhankkeet kohde-maissa, koulutusapu	Kiinan ulkomaisten etujen turvaaminen sekä poliittisten, taloudellisten ja teknologiaan liittyvän yhteistyön syventäminen ja monipuolistaminen
Sotilaallinen toiminta	Rauhanturva- ja PSC -toiminta, merirosvouksen torjuminen, yhteiset sotaharjoitukset, sotilastukikohta Djiboutissa	Talousreittien ja muiden hankkeiden turvaaminen, diplomaattisten ja sotilaspoliittisten yhteyksien luominen, globaalin vaikutusvallan kasvattaminen
Teknologia	Verkko- ja digitaaliyhteyksien rakentaminen, ase- ja energia-tekniikan yhteistyöhankkeet	Vaihtoehtoinen teknologian tarjoaja, Kiina-riippuvuuden lisääminen yhteistyömaissa
Energiateollisuus	Pitkien öljy- ja kaasusopimusten laatiminen	Energiavarmuuden takaaminen, riippuvuuden vähentäminen yksittäisistä toimittajista
Finanssivälineet ja kaupankäynti	Investointirahastot, öljykauppa juaneissa, kauppasopimukset, asekaupankäynti	Poliittisten ja taloudellisten suhteiden tiivistäminen, dollari-riippuvuuden heikentäminen, juanin aseman vahvistaminen, markkinoiden avaaminen kiinalaisille yrityksille

5 KIINAN DROONITEOLLISUUS

Luvussa esitellään Kiinan drooniteollisuuden kehityskulkua sen alkuvaiheesta nykypäivään ja tulevaisuudennäkyymiin. Drooniteollisuuden eri osa-alueet on jaoteltu alaluvuiksi, joissa tarkastellaan ensin Kiinan droonituotannon kehityskulkua sotilaskäyttöisten droonien osalta. Toisessa alaluvussa tarkastellaan droonien roolia PLA:n, eli Kansan vapautusarmeijan eri joukkojen käytössä ja toiminnassa. Kolmannessa alaluvussa esitellään Kiinan kaupallisten droonien markkinoita sekä droonien käyttökohteita. Kiinalaisdroonien tuotannon ja teknisten ominaisuuksien ymmärtäminen edistivät tutkielmassa tehtävää analyysiä niiden kiinnostavuudesta ostajamaiden näkökulmasta ja merkityksestä asevoimien suorituskyvyille. Luvun menetelmänä käytettiin kirjallisuuskatsausta ja keskeinen lähdemateriaali koostui tutkimuskirjallisuudesta ja -raporteista. Lisäksi luvussa hyödynnettiin internetartikkeleita ja sotakalustoa esitteleviä verkkosivustoja, kuten Military Factory, China Defence ja War Wings Daily -sivustoja.

5.1 Sotilaskäyttöisten droonien kehitys ja tuotanto

Kiinan drooniteollisuus sai alkunsa jo 1950-luvulla. Drooniteollisuuden alkutaival perustui tuolloin Neuvostoliitolta hankittuihin Lavochin-17-mallin (La-17) drooneihin, joita Kiinan armeija käytti maalilennokkeina harjoitustoiminnassa.³⁵⁰ La-17-droonien hankkimisen myötä Kiina alkoi perehtyä drooniteknologiaan, mikä mahdollisti myös oman droonituotannon suunnittelun ja perustamisen.³⁵¹ 1960-luvulla Kiina sai haltuunsa myös Vietnamissa alas ammutun yhdysvaltalaisdroonin, AQM-34 Firebeen, minkä ominaisuuksiin perehtyminen oli toinen tärkeä tekijä Kiinan oman drooniteollisuuden kehittämisessä.³⁵²

Kiinan drooniteollisuus sai sysäyksen eteenpäin 1960-luvun alussa, kun Neuvostoliitto lopetti sille antamansa sotilaallisen tuen. Kiina kehitti ensimmäisen oman droonimallinsa, CK-1:n (Chang Kong-1, Vast Sky) 1960-luvulla. CK-1:stä käytettiin La-17:n tapaan maalilennokkina,³⁵³ sekä mittaamaan ilman radioaktiivisuutta ydinkokeiden aikana 1970-luvulla.³⁵⁴ CK-1:n käyttö ilmanäytteenotossa mahdollisti miehitettyjen näytteenottolentojen lopettamisen radioaktiivisissa olosuhteissa.³⁵⁵

³⁵⁰ Hwang (2020), s. 128.

³⁵¹ Hsu et al. (2013), s. 3.

³⁵² Hwang (2020), s. 128.

³⁵³ Ibid.

³⁵⁴ Hsu et al. (2013), s. 6.

³⁵⁵ Linnik, Sergey (2019) "The formation of Chinese unmanned aircraft", *TopWar*, [https://en.topwar.ru/162898-stanovlenie-kitajskoj-bespiilotnoj-aviacii.html], luettu 12.9.2025.

CK-1:n lisäksi Kiina panosti maalilennokkityyppien kehittämiseen oman maasta ilmaan ja ilmasta ilmaan -toiminnan harjoitteluksi ja useita uusia droonimalleja otettiin käyttöön 1970- ja 1980 -luvulla.³⁵⁶ Näitä olivat esimerkiksi BA-2 ja BA-9 -dronit, joita käytettiin maalilennokkeina Kiinan merivoimien ilmatorjunnan harjoittelussa.³⁵⁷ Ilmatorjunnan maalilennokiksi tuotettiin myös Ba-7. Nämä ensimmäiset dronit olivat halpoja radio-ohjattavia lavetteja, jotka oli valmistettu vanerista ja ne lensivät mäntämoottorin avulla. Dronit laukaistiin ilmaan hinattavalta laukaisualustalta. Droonien toiminta-aika oli vain 1–2 tuntia maksimilentokorkeuden ollessa 5 kilometriä.³⁵⁸

Yhdysvaltalaiseen AQM-34 Firebee -dronin pohjalta 1970-luvulla kehitetty WZ-5 (Wu Zhen -5) otettiin käyttöön 1981. WZ-5 oli strategisen tason tiedusteludrooni, jonka käyttöperiaate oli lentää matalalla korkeudella ja tunkeutua syvälle tiedusteltavalle alueelle. Droonin teoreettinen toimintamatka oli 2500 km ja käyttöaika tehtävällä 3 tuntia.³⁵⁹ WZ-5:n omapaino oli 1700 kg, ja se laukaistiin 5000 m korkeudesta Kiinan Neuvostoliitolta hankkimista Tu-4- tai Tu-5 -lentokoneista. WZ-5 maksimilentonopeus oli jopa 800 km/h. Drooni laskeutui toiminta-ajan loppuessa tai sen tehtävä lopetettaessa laskuvarjon avulla.³⁶⁰

WZ-5:n pitkä kehitys- ja testivaihe ennen käyttöönottoa johtui yhdysvaltalaisiantuntijoiden mukaan Kiinan teollisuuden kyvyttömyydestä luoda samanlaisia tiedustelu- ja ohjauslaitteita kuin AQM-34 Firebee -droniin asennetut laitteet olivat. Esimerkiksi tiedustelujärjestelmien alkeellisuuden vuoksi droonilla kyettiin kuvaamaan vain päivänvalossa. Lisäksi sen navigointijärjestelmä aiheutti virheitä droonin lennättämisessä halutulle tiedustelualueelle. Haasteista huolimatta länsimaisten tiedustelulähteiden mukaan Kansan vapautusarmeijan ilmavoimat (People's Liberation Army Air Force, PLAAF) käytti WZ-5:sta operatiivisissa tehtävissä Kiinan ja Vietnamin välisen konfliktin aikana jo vuonna 1979. Alkuperäis-mallista parannellut versiot WZ-5A ja WZ-5B julkaistiin 1990-luvulla, ja niissä oli jo maasijoitteisiin tukiasemiin perustuva navigointijärjestelmä, infrapunakamera sekä alkeellinen häirintälähetin droonin omasuojaksi.³⁶¹

³⁵⁶ Hwang (2020), s. 128.

³⁵⁷ Hsu et al. (2013), s. 6.

³⁵⁸ Linnik (2019).

³⁵⁹ Hsu et al. (2013), s. 6.

³⁶⁰ Linnik (2019).

³⁶¹ Ibid.

1980-luvulta alkaen Kiina oli panostanut kokonaisvaltaisesti omaan puolustusteollisuuteensa ja sotilaallisen suorituskyvyn kehittämiseen, mikä heijastui osaltaan myös drooniteknologiaan. Dronit olivat tärkeässä asemassa PLA:n modernisointiohjelmassa, sillä ne koettiin keskeisenä suorituskyvynä merivalvontakyvyn parantamisessa, ja lisäksi niillä uskottiin olevan potentiaalia kansainvälisillä asemarkkinoilla.³⁶² Asevoimien modernisointiohjelman myötä kotimaiseen tuotantoon uskottiin yhä vahvemmin, mikä ilmeni myös useina valtion tukemina tutkimus- ja kehitysohjelmina. Kiinan valtio tukee ilmailuteknologiaan keskittyvien yliopistojen drooniohjelmia, mikä on mahdollistanut drooniteknologian tutkimus- ja kehittämistoiminnan. Yhteistyössä puolustussektorin yritysten kanssa yliopistot ja niiden tutkimuslaitokset ovat tuottaneet erityyppisiä drooneja PLA:n käyttöön.³⁶³

1990-luvulla Kiinan drooniteollisuuden merkittävä kehitysaskel oli ylääänidroonin kehittäminen. Kiina julkaisi vuonna 1995 yläääninopeudella lentävän droonin CK-2:n (Chang-Kong-2). Se oli CK-1-droonin pohjalta modifioitu malli, jonka aiempaa tehokkaampi jälkipolttoinen turbomoottori mahdollisti yläääninopeuden saavuttamisen.³⁶⁴ Yliääntä lentävällä maailennokilla saatiin tehostettua ilmasta ilmaan -toiminnan harjoittelua. Ylääänidroonin onnistunut kehitys oli merkittävä askel Kiinalle sen vuoksi, että se teki Kiinasta kolmannen maailman valtion, jolla oli ylääänidrooni.³⁶⁵

2010-luvulla Kiinan drooniteollisuuteen osallistui yhteistyössä jo useita puolustusteollisuuden yrityksiä, akateemisista tutkimusryhmiä, yksityisen sektorin yrityksiä sekä PLA. Yhteistyöprojektien lisääntymiseen ja drooniteollisuuden kasvuun vaikuttivat droonien kasvava kysyntä sekä sotilas- että siviiliasiakkaiden parissa. 2010-luvulla drooniteknologian kehityksessä panostettiin etenkin droonien kestävyteen liittyvien ominaisuuksien kehittämiseen, kuten droonien toimintamatkan ja hyötykuorman kantokyvyn lisäämiseen.³⁶⁶

Kiinan sotilaallisten droonien tuotanto on perustunut pääosin valtio-omisteisten puolustusteollisuuteen keskittyneiden yritysten tuotantoon. Dronien tutkimus- ja kehittämistoiminnassa toimintaan osallistuu puolustusteollisuuden lisäksi yksityisen sektorin yrityksiä sekä yliopistoja.³⁶⁷ Tämän sotilas-siviili-integraation (Military Civil Fusion, CMF) myötä Kiina on

³⁶² Hwang (2020), s. 128.

³⁶³ Hsu et al. (2013), s. 3, 7.

³⁶⁴ Linnik (2019).

³⁶⁵ Hwang (2020), s. 128: Muut valtiot olivat Yhdysvallat ja Israel.

³⁶⁶ Hsu et al. (2013), s. 3–4.

³⁶⁷ Hsu et al. (2013), s. 3.

kyennyt yhdistämään paitsi eri sektorien resursseja niin myös tehostamaan sotilasteknologiaan liittyvää kehitys- ja valmistustyötä. Tehostamisen myötä Kiina on kyennyt pienentämään PLA:n määrällistä kokoa ja samalla tekemään siitä vahvemman. Kiinan sotilas uudistukset tavoittelevat yhä älykkäämmän armeijan rakentamista, joka pystyisi hallitsemaan taistelukenttiä uudenaikaisessa tietoyhteiskunnassa. Drooniteknologian ja -teollisuuden kehitys on yksi olennainen osa tätä älyllisten suorituskykyjen armeijaa.³⁶⁸

Drooniteollisuus on ollut paitsi tärkeä osa asevoimien modernisointia niin myös tavoite osoittaa maailmalle, että edistyneen sotilasteknologiansa vuoksi Kiina on nykypäivänä yksi maailman johtavista sotilasmahdeista. Droonit liittyvätkin vahvasti Kiinan asevoimien älyllistämiseen. Presidentti Xi julkaisi vuonna 2015 uuden sotilasreformin, jonka myötä PLA:n modernisoinnin tueksi perustettiin strateginen kansallisen puolustuksen tiede-, teknologia- ja teollisuuskomissio (Commission of Science, Technology and Industry for National Defence, COSTIND). Komissio tukee PLA:n modernisaatiota muun muassa antamalla neuvoja sotilas- ja puolustusteollisuuden johdolle.³⁶⁹

Yliopistopohjaiset kehitysohjelmat ovat olleet vuosikymmenien aikana Kiinan droonikehityksen selkäranka, ja kehitystyöllä on ollut vahva valtion rahoittama tuki. Esimerkiksi Kiinan tiede- ja teknologiaministeriö on tukenut Pekingin ilmailu- ja astronautiikan yliopistoa (The Beijing University of Aeronautics and Astronautics, BUAA). Yliopistoa pidetään Kiinan johtavana ilmailuyliopistona. Toinen valtion tukema droonitutkimukseen ja -kehitykseen osallistuva yliopisto on Nanjingin ilmailu- ja avaruustekniikan yliopisto (Nanjing University for Aeronautics and Astronautics, NUAA), jossa toimii automaatiotekniikan korkeakoulu ja miehittämättömien ilma-alusten tutkimuslaitos. Yliopisto on erikoistunut droonien kehittämiseen jo 1950-luvulta lähtien, ja esimerkiksi ensimmäinen kiinalainen drooni Chang Kong-1 on yliopiston kehittämä.³⁷⁰

Xi'an ASN Technology Group, joka on Luoteis-Kiinan polyteknisen yliopiston (Northwest Polytechnical University of Xi'an) tutkimuslaitos on kehittänyt ASN-tyypin drooneja PLA:n käyttöön 1980-luvulta aina 2010-luvulle saakka. Yliopistoperusteinen teollisuuskorporaatio tunnetaan myös nimellä 365. Tutkimusinstituutti (No. 365 Research Institute) ja se on suurin droonien tutkimukseen ja kehittämiseen perustuva yritys Kiinassa.³⁷¹ Korporaatiolla on

³⁶⁸ Hwang (2020), s. 128–129.

³⁶⁹ Ibid.

³⁷⁰ Hsu et al. (2013), s. 7–8.

³⁷¹ Hwang (2020), s. 129–130.

keskeinen rooli Kiinan taktisen tason droonien kehittämisessä, ja se on yksi Kiinan näkyvimmistä ja tuotteliaimmista drooneihin liittyvistä organisaatioista. PLA on Xi'an ASN Technology Group:n pääasiakas, ja konserni on tuottanut sen käyttöön yli 40 erilaista, etenkin lyhyen kantaman ja taktiseen³⁷² käyttöön tarkoitettua droonimallia.³⁷³

Ensimmäisiä keskipitkän matkan (150–200km toimintamatka) drooneja olivat ASN-104 ja ASN-105, joita käytettiin tiedustelutehtäviin. 1990-luvulla käyttöön otettiin ASN-206-moni-toimidrooni ja myöhemmin 2000-luvulla ASN-207-drooni, joka oli päivitetty versio aiemmasta 206-mallista.³⁷⁴ Vuonna 2011 tuotantoon tullut ASN-209-drooni (Silver Hawk / Silver Eagle otettiin PLA:n laivaston käyttöön. ASN-209 kehitettiin yhteistyössä ASN Technology Groupin ja Egyptin hallituksen kanssa, ja se on käytössä myös Egyptin armeijalla.³⁷⁵ ASN-209 on yksi PLA:n edistyneimmistä drooneista. Sen lentokorkeus on 5 000 m, toiminta-aika 10 tuntia, toimintamatka 200 km, huippunopeus 180 km/h ja suurin hyötykuorman kantokyky 50 kg.³⁷⁶

Muita edistyneitä 2010-luvulla käyttöön otettuja ASN-malleja olivat PLAAF:n vuonna 2017 käyttöönottama ASN-301,³⁷⁷ ASN-229A ja ASN-213. ASN-229A -droonin järjestelmään kuuluu satelliittipohjainen datayhteys, ja se kykenee kuljettamaan ilmasta maahan -ohjuksia. ASN-213 -droonin siipiä on mahdollista taittaa tai muuttaa tehtävän tai lentovaiheen tarpeiden mukaisesti.³⁷⁸

Toinen merkittävän droonisarjan kehittäjä on Kiinan ilmailu- ja avaruusalan tiede- ja teknologiayhtiö CASC:n (China Aerospace and Technology Cooperation) CH-sarja (Cai Hong, "Rainbow", sateenkaari).³⁷⁹ CH-sarjan ensimmäiset versiot olivat aseistamattomat CH-1- ja CH-2 -droonit sekä näistä vuonna 2012 julkaistu aseistettava versio CH-3.³⁸⁰ Sarjan CH-4 on HALE-tyypin drooni, joka kykenee sekä tiedustelu että iskutehtäviin. CH-4-droonista on

³⁷² Taktisen tason drooneilla tarkoitetaan lyhyen toimintamatkan drooneja, joita käytetään välittömän taistelun tukemiseen. Esimerkiksi muutaman kilometrin säteellä etulinjan joukkojen toteuttamaan tiedusteluun tai kohteiden vaikuttamiseen.

³⁷³ Hsu et al. (2013), s. 8.

³⁷⁴ Hsu et al. (2013), s. 6, 9.

³⁷⁵ *Military Factory* (2022a) "Aisheng ASN-209 (Silver Eagle)", [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1285], luettu 15.9.2025.

³⁷⁶ Hwang (2020), s. 130–131.

³⁷⁷ Hwang (2020), s. 130.

³⁷⁸ Hsu et al. (2013), s. 9.

³⁷⁹ Hwang (2020), s. 131.

³⁸⁰ *Military Factory* (2025c) "CASC CH-3 Rainbow", [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1378], luettu 16.2.2026.

kaksi mallia, CH-4A ja CH-4B. CH-4A -versiota käytetään pääasiassa ISR-tehtävissä (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance, tiedustelu- ja valvonta), kun taas CH-4B (kuva 1) voidaan varustella panssarintorjuntaohjuksilla tai tarkkuusohjautuvilla pommeilla. CH-4B:n vakiovarusteluun kuuluu esimerkiksi kiinalainen AKD-10-sarjan ilmasta maahan -ohjus, joka vastaa yhdysvaltalaisdrooneissa,³⁸¹ MQ-1 Predatorissa ja MQ-9 Reaperissa ensisijaisena aseena käytettyä AGM-114 Hellfire -panssarintorjuntaohjusta.³⁸² CH-4 droonin molempia versioita on käytetty operatiivisesti taistelukentillä esimerkiksi Irakin ja Saudi-Arabian joukkojen toimesta ISISiä ja huthikapinallisia vastaan.³⁸³

Kuva 1. CASC CH-4B. Lähde: Wikimedia Commons.³⁸⁴

CASC:n CH-5 on kehittyneempi versio CH-4:stä, ja sillä on pidempi toimintamatka ja -aika, kuin aiemmilla versioilla. CH-5:n prototyyppi esiteltiin vuonna 2016, joskin sen ensilento toteutettiin jo elokuussa 2015. CH-5 kykenee kantamaan jopa 16 ohjusta yhdellä kertaa. CH-sarjan uusin malli on CH-7, joka on häivetyypin drooni. Arvioiden mukaan se kykenee lentämään jopa 740 km/h vauhdilla, ja nopeus yhdistettynä häiveominaisuuksiin voivat tehdä siitä vaikeasti havaittavan.³⁸⁵

³⁸¹ Hwang (2020), s. 131.

³⁸² Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 7.

³⁸³ Hwang (2020), s. 131.

³⁸⁴ Cezar P (2022) *CH-4 at Airshow China Zhuhai 2022*, CC BY 4.0, Wikimedia Commons, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:CH-4_at_Airshow_China_Zhuhai_2022.jpg], luettu 11.1.2026.

³⁸⁵ Hwang (2020), s. 131–132.

Kolmas keskeinen sotilaskäyttöisiä drooneja tuottanut taho on Chengdun lentokoneiteollisuusryhmä (Chengdu Aircraft Industry Group, CAIG), joka on Kiinan ilmailuteollisuusyhtiön, Aviation Industry Corporation of China:n (AVIC) tytäryhtiö. CAC ja sen ala-osa CADI (611 Aircraft Institute) ovat keskittyneet etenkin hävittäjälentokoneiden suunnitteluun ja tutkimukseen, mutta ovat hyödyntäneet lentokoneisiin liittyvää teknologiaosaamistaan myös edistyneiden droonien kehittämiseen Kiinan asevoimien tarpeisiin. Yksi tunnetuimmista yhteistyössä kehitetyistä droonimalleista on Wing Loong -drooni.³⁸⁶

Wing Loong -1 -droonin (WL-1, Pterodacyl, kuva 2) kehitys aloitettiin 2005 ja sen ensimmäinen operatiivinen lento toteutettiin 2008. WL-1 on pääosin ISR-tehtäviin tarkoitettu drooni, mutta se kykenee myös taistelutehtäviin. Drooni kykenee kuljettamaan erilaisia tiedustelu-, lasersäteily- ja etäisyysmittauslaitteita, elektronisen sodankäynnin häirintälaitteita sekä enintään 1000 kg painavia ilmasta maahan -pommeja. Droonin toimintamatka on 4 000 km ja toiminta-aika 20 tuntia.³⁸⁷ WL-1 esiteltiin ensimmäistä kertaa julkisesti vuonna 2012 Zuhain ilmailunäyttelyssä, ja aiheutti mediakohua sen muistuttaessa läheisesti yhdysvaltalaisista MQ-9 Reaperia.³⁸⁸

Wing Loong -1 -droonista on myös päivitetty versio, Wing Loong -2, joka julkaistiin vuonna 2015. Keskeisin ero kahden Wing Loong -mallin välillä on se, että ensimmäinen versio on tarkoitettu pääosin tiedustelu- ja valvontatehtäviin, ja päivitetty versio ilmasta ilmaan ja ilmasta maahan -taistelutehtäviin. Wing Loong -2 -droonin asevalikoimaan kuuluvat muun muassa AKD-10 ilmasta maahan -panssarintorjuntaohjus, BRMI-90 90mm:n ohjautuva raketti, FT-7/130 130 kg:n pommi, FT-9/50 50 kg:n pommi, FT-10/25 25 kg:n pommi sekä BG 7/50 50 kg:n ja GB-4/100 100 kg:n tarkkuusohjautuvat ammuksiset (PGM, precision-guided munition). Molempia Wing Loong -tyypin drooneja on myyty ulkomaille, kuten esimerkiksi Lähi-idän maista Egyptiin, Saudi-Arabiaan ja Arabiemiraatteihin.³⁸⁹

³⁸⁶ Hwang (2020), s. 131.

³⁸⁷ *China Defence* (2025) *AVIC Wing Loong I Drone (Medium-Altitude Long-Endurance UAV)*, [<https://www.militarydrones.org.cn/wing-loong-uav-drone-china-price-manufacturer-p00092p1.html>], luettu 5.12.2025.

³⁸⁸ Hsu et al. (2013), s. 9.

³⁸⁹ Hwang (2020), s. 131.

Kuva 2. AVIC Wing Loong -1. Lähde: Wikimedia Commons.³⁹⁰

Aiemmin mainittujen sotilaskäyttöisten dronien valmistajien ohella yksi merkittävä toimija on myös AVIC:n tytäryhtiö GAIC (Guizhou Aircraft Industry Corporation, Guizhoun lentokoneiteollisuusyhtiö). Merkittäviin yhtiön kehittämiin droneihin kuuluu jo vuonna 2000 esitelty WZ-2000 (WuZhen-2000). Alun perin tiedusteluun tarkoitettu dronista julkaistiin vuonna 2003 päivitetty versio, joka kykeni kantamaan ilmasta maahan -ohjuksia sekä tarkkuusohjautuvia pommeja. WZ-2000 oli sen julkaisemisen aikaan ensimmäinen kiinalainen aseistettuihin hyökkäystehtäviin tarkoitettu droni, minkä vuoksi se sai paljon kansainvälistä huomiota. Droni myötä Kiinan koettiin nousseen merkittäväksi edistyneen teknologian dronintuottajamaaksi.³⁹¹

Uudempana GAIC:n kehitystyön tuloksena tunnetaan HALE-tyypin droni WZ-7 Xiang Long (kuva 3), joka muistuttaa ulkoisesti yhdysvaltalaisista RQ-4 Global Hawkia. WZ-7 esiteltiin alun perin Zuhain ilmailunäytöksessä jo vuonna 2006, missä dronin prototyyppi oli esillä ja sen teknisiä tietoja ja ominaisuuksia esiteltiin. Dronin ensilento toteutettiin kuitenkin vasta vuonna 2009, jolloin myös julkaistiin ensimmäisiä epävirallisia raportteja dronista.³⁹² WZ-7 oli pitkän kehitystyön alla, sillä arvioiden mukaan se otettiin varsinaisesti

³⁹⁰ Mztourist (2017) *Wing Loong I at Dubai Airshow 2017*, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wing_Loong_I_at_Dubai_Airshow_2017.jpg], luettu 11.1.2026.

³⁹¹ *Military Factory* (2022e) "Guizhou (AVIC) WZ-2000 (WuZhen-2000 / WZ-9)", [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1029], luettu 4.12.2025.

³⁹² Hsu et al. (2013), s. 10.

operatiiviseen käyttöön vasta vuonna 2018. Drooni on tarkoitettu etenkin tiedustelu- ja valvontatehtäviin Kiinan rannikolla A2/AD-strategian³⁹³ mukaisesti. Droonin toimintamatka on 7 000 km ja toiminta-aika 10 tuntia.³⁹⁴

Kuva 3. Guizhou WZ-7. Lähde: Wikimedia Commons.³⁹⁵

Nykypäivänä Kiinan drooniteollisuus ja sen kehitysnäkymät liittyvät yhä enemmän häiveominaisuuksien sekä tekoälyn hyödyntämiseen drooniteknologiassa. Uusimpana Kiinan häiveominaisuuksilla varustetuista drooneista esiteltiin vuonna 2019 Kiinan kansallispäivän paraatissa GJ-11-drooni. Droonin kehitys on arvioiden mukaan saanut paljon vaikutteita yhdysvaltalaisesta Northrop Grummanin kehittämästä X-47B-häivedroonista, jota GJ-11 muistuttaa ulkoisesti. GJ-11-droonin ominaisuuksista tiedetään toistaiseksi vain vähän, mutta oletettavasti sen häiveominaisuuksiin perustuen koneen profiili on matala ja kokonaisuudessaan siipirakenteinen (ei ulkoisia pinnanmuotoja, kuten lennonvakautinsiivek-

³⁹³ A2/AD-strategialla (Anti-Access Area Denial) tarkoitetaan jonkin strategisesti tärkeän alueen hallintaa ja vastapuolen toiminnan kiistämistä kyseisellä alueella. Kiina pyrkii toteuttamaan A2/AD-strategiaa erityisesti Etelä- ja Itä-Kiinan merillä, mikä liittyy Kiinan vaikutusvallan tavoitteluun lähialueillaan ja etenkin Yhdysvaltojen alueellisen läsnäolon aiheuttamaan uhkaan vastaamiseen. Kiinan pyrkii laajentamaan vaikutusvaltaansa kyseisillä merialueilla, missä sijaitsee useita kiistanalaisia alueita, kuten Senkaku- ja Diaoyu -saaret sekä Taiwan. Drooneilla toteutetut ISR-tehtävät ovat keskeisessä osassa Kiinan A2/AD-strategian mukaista voimannäyttöä mutta samalla ne myös luovat ennakkovaroituskyvyn. A2/AD-strategian mukaisesti Kiina voisi toteuttaa pitkän kantaman hyökkäyksiä potentiaalista vihollista vastaan, jotka lähestyvät sille tärkeitä alueita. Kiinan kehittynyt aseteknologia mahdollistaa nykypäivänä A2/AD-strategian toteuttamisen eri puolustushaarojen yhteisoperaatioilla hävittäjien, häivedroonien, sukellusveneiden, laivaston sekä pitkän kantaman ohjustajärjestelmien sekä ydinvoiman ja satelliittien suorituskykyjen myötä. Lähde: Hwang (2020) s. 121, 132; Kilcullen, David (2020) *The Dragons and the Snakes: How the Rest Learned to Fight the West*, Hurst & Co. Ltd, London 2020, s. 27.

³⁹⁴ Hwang (2020), s. 132.

³⁹⁵ Infinty 0 (2022) *WZ-7 at Airshow China Zhuhai 2022*, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:WZ-7_at_Airshow_China_Zhuhai_2022.jpg], luettu 11.1.2026.

keitä). Siivet on sulautettu runkoon, mikä tekee droonista nuolenkärjen muotoisen. Droonissa on yksi sisäänrakennettu turbomoottori, jonka ilmanottoaukko on selkäpuolella kärkiosan yläpuolella. Ammusvarasto on myös integroitu droonin runkoon, samoin kuin sisään vedettävä laskutelinejärjestelmä.³⁹⁶

Häiveteknologian yhdistäminen drooneihin liittyy Kiinan tavoitteisiin kehittää asejärjestelmiä, jotka kykenevät tunkeutumaan vihollisalueelle ilman niistä saatavaa ennakkovarointusta. Tämä heikentää vastapuolen reagoitua drooniin esimerkiksi ilmapuolustusjärjestelmillä.³⁹⁷ Häiveteknologialla varustettujen droonien kehittäminen tukee myös PLA:n ilmavoimien (PLAAF) tavoitteita vähentää miehitettyjen lentojen käyttöä korkean riskitason operaatioissa. GJ-11 edustaakin merkittävää edistysaskelta Kiinan miehittämättömien ilma-alusten kyvyissä. Häiveteknologiaan perustuvana ilma-aluksena GJ-11 on suunniteltu syvälle vihollisalueelle ja suorittamaan iskuoperaatioita strategisesti tärkeisiin kohteisiin. Lisäksi drooni kykenee laaja-alaisiin tiedustelu- ja valvontatehtäviin edistyneiden sensoreidensa avulla jakaen tilannekuvaa laajemmin asevoimien johtamisjärjestelmäverkkoihin ja tukien eri suorituskykyjen yhteisoperaatioita.³⁹⁸

Häiveteknologian ohella Kiina panostaa yhä enemmän autonomisten droonien kehittämiseen, mikä mahdollistaa droonien operoitavuuden joko parvikokonaisuuksissa keskenään tai yhteisoperaatioissa miehitettyjen ilma-alusten kanssa. Parvitekologiaa hyödyntävä droonitekologia liittyy tällä hetkellä etenkin kamikaze-käyttöön tarkoitettuihin drooneihin. Kyseisiä drooneja käytetään tavanomaisesti ”vaanivina” järjestelminä (loitering munition), jotka tiedustelevat kohteensa ja iskeytyvät siihen räjähtäen sopivan tilaisuuden koittaessa. Automaatioon liittyvä kehitystoiminta ilmenee vahvasti myös tekoälyominaisuuksien kehittämisessä. Tavoitteena on tehostaa datankulun- ja laskennan hyödynnettävyyttä, jolla droonien tuottamaa tiedustelutietoa kyettäisiin käyttämään tilannetiedon ylläpitämiseen ja autonomisen päätöksenteon tekemiseen. Tämä edistäisi myös droonien kykyä reagoida uhkiin ja vaikuttaa viholliseen.³⁹⁹ Tekoälyn kehityksen myötä droonit voivat mahdollisesti paitsi edistää datankeruuta ja -jakoa verkostoituneessa toimintaympäristössä, niin myös

³⁹⁶ *Military Factory* (2022d) ”Gongji-11 (GJ-11)”, [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=2219], luettu 4.12.2025.

³⁹⁷ Nichols (2020a), s. 222.

³⁹⁸ *WarWingsDaily* (2025) ”Gongji-11 (GJ-11) Stealth Unmanned Combat Aerial Vehicle (UCAV)”, [<https://warwingsdaily.com/drones-uavs-ucavs/gongji-11-gj-11-stealth-unmanned-combat-aerial-vehicle-ucav/>], luettu 4.12.2025.

³⁹⁹ Gettinger (2021), s. 14–15; Pettyjohn et al. (2024), s. 68.

itsenäisesti jakaa kohteita parven sisällä ja valita sopivan hyökkäyshetken ilman tarvetta ihmisoperaattorin tekemälle hyökkäyspäätökselle.⁴⁰⁰

5.2 Droonien käyttö PLA:n joukoissa

Drooniteknologian mahdollistamat monipuoliset suorituskyvyt niin tiedustelu- ja valvonta-tehtävissä, hyökkäysoperaatioissa kuin mahdollisuus eri joukkojen operaatioiden yhdistämiseen ovat lisänneet droonien käyttöä PLA:n kaikissa puolustushaaroissa. Droonit edustavat Kiinalle nykypäivänä paitsi teknologisen mahdin asemaa niin myös PLA:n joukkojen transformatiivista kykyä. Tämä tukee samalla Kiinan strategisia intressejä. Droonien tuottaman tilannekuva ja sen yhdistäminen informaatio- ja komentoverkoston mahdollistaa PLA:ta toteuttamat yhteisoperaatiot eri joukkotasolla. Yhteisoperoitavuudella Kiina paitsi kykenee vahvistamaan omaa suvereniteettiaan niin voi myös pyrkiä ratkaisemaan aluekiistoja lähimerialueillaan.⁴⁰¹

Kiinalaisten droonien tuottaman suorituskyvyn arvokkuus liittyy monipuolisiin ISR-tehtäviin ja nämä ovatkin olleet droonien käytössä ensisijaisia tehtäviä. Droonien pitkä toiminta-aika, kyky kerätä korkeatasoista tiedustelutietoa sekä suuri datanvälityskapasiteetti mahdollistavat entistä tehokkaamman tilannekuvan muodostamisen nykypäivän monimutkaisessa ja nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tilannekuvan jatkuva päivittyminen sekä tiedonjaon mahdollisuus eri joukkojen tasolla edistävät päätöksentekokykyä ja samalla myös reagointinopeutta.⁴⁰²

Kiina on kyennyt keskikorkeudella ja korkealla lentävien pitkän toimintamatkan drooneillaan (MALE- ja HALE -droonit) toteuttamaan jatkuvaa ja laaja-alaista valvontaa pitkillä etäi-

⁴⁰⁰ Fan et al. (2020), s. 200–201.

⁴⁰¹ Easton & Hsiao (2013), s. 2, 11.

⁴⁰² Hwang (2020), s. 127. Reutersin raportin mukaan Kiinan sotilasyksiköt investoivat yhä autonomisempaan taistelukenttäteknologiaan, mikä ilmenee tekoälyn integroimisena drooneihin. Tavoitteena on saavuttaa kyky, jolla droonit kykenevät autonomisesti tunnistamaan ja seuraamaan kohteita sekä toimimaan parvikokonaisuuksissa ilman ihmisen ohjausta. Sotilasilmailututkimuksesta tunnettu Beihangin yliopisto pyrkii integroimaan DeepSeekin drooniparviin parantaakseen drooniparven päätöksentekoa niiden kohdatessa matalalla lentäviä hitaita kohteita, kuten muita drooneja. Toistaiseksi Kiina on julkisesti ilmaissut sitoutuvansa säilyttämään ihmisen hallinnan ja päätöksentekovallan droonioperoinnin taustalla. Tämä on ollut seurausta kasvavasta huolesta, että Kiinan ja Yhdysvaltojen väliset jännitteet puhkeavat konfliktiksi, mikä voisi johtaa myös tekoälyllä toimivien järjestelmien valvomattomaan käyttöön. Kiinan ohella Yhdysvaltain armeija investoi tekoälyn ja sotilaallisten suorituskykyjen yhdistämiseen, ja on kertonut ottavansa käyttöönsä tuhansia autonomisia drooneja vuoden 2025 loppuun mennessä. Julkisissa lausunnoissa tämän on ilmaistu olevan suora tavoite vastaamaan Kiinan numeeriseen etumatkaan drooniteollisuudessa. Lähde: Baptista, Eduardo & Fanny Potkin (2025) "How China could use DeepSeek and AI for an era of war", *Reuters*, [<https://www.reuters.com/world/asia-pacific/robot-dogs-ai-drone-swarms-how-china-could-use-deepseek-an-era-war-2025-10-27/>], luettu 5.12.2025.

syyksillä ja tämän myötä parantanut ennakkovaroituskyvyn saamista Kiinan valtiota uhkaavien tilanteiden varalta.⁴⁰³ Toisaalta Kiinan drooneillaan toteuttamat tiedustelu- ja valvontalennot ovat lisänneet jännitteitä lähialueen valtioiden kanssa. Miehitettyjä lentoja useammin drooneilla toteutetut operaatiot ovat uskaliaampia, sillä drooneilla mahdollistetaan toisen valtion ilmapuolustuksen tunnistusvyöhykettä (Air Defence Identification Zone, ADIZ) lähelle lentäminen ihmishenkiä vaarantamatta. Kyseiset operaatiot on koettu provokatiivisena toimintana Kiinalta, ja osaltaan nämä ovatkin osa Kiinan alueellista voimannäyttöä.⁴⁰⁴

Droonien avulla Kiina onkin pyrkinyt saavuttamaan tietoylivallan (information superiority) lähimerialueillaan. Kiinalainen ajattelumalli korostaa tiedon tärkeyttä sodankäynnissä. Taistelukentän hallitsevuus on aina ollut riippuvainen informaatioylivoimasta, sillä sen myötä mahdollistetaan resurssien priorisointi ja niiden kohdentaminen. Kyky kerätä tarkkaa ja oikea-aikaista tietoa mahdollistaa sotilasoperaatioiden etenemisen nopeamman tilanneanalyysin ja päätöksenteon myötä. Se, kuka hallitsee ja kykenee kohdentamaan tietoa mahdollisimman tehokkaasti toiminnaksi, on myös vahvin taistelukentällä. Tästä näkökulmasta droonien tuottama tilannetieto sekä sen yhdistäminen asevoimien muihin suorituskykyihin voivat mahdollistaa ylivoiman konflikteissa.⁴⁰⁵

Aktiivisesti tiedustelu- ja valvontatehtäviin käytettyjä kiinalaisia droonimalleja ovat olleet muun muassa ASN-209, CH-4A, Wing Loong -1, BKZ-005 Giant Eagle⁴⁰⁶ sekä WZ-7 (Xiang Long, ”Liitävä lohikäärme”). Lisäksi ISR-tehtäviin voidaan käyttää aseistettuja drooneja, jotka kykenevät tiedustelutiedon perusteella samanaikaisesti vaikuttamaan kohteisiin ilmasta maahan -ohjuksilla tai tarkkuusohjautuvilla pommeilla. Tunnetuimmat Kiinalaiset ISR- ja hyökkäystehtäviin tarkoitetut droonimallit ovat CH-4B, CH-5, CH-7, Wing Loong-2 sekä WZ-9. Kiinalla on kyky käyttää aseistettuja droonejaan laajalti Aasiassa ja Tyynenmeren alueella. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole viitteitä siitä, että PLA:n joukot itse olisivat toteuttaneet drooni-iskuja kansainvälisissä konflikteissa.⁴⁰⁷

⁴⁰³ Hsu et al. (2013), s. 4–5.

⁴⁰⁴ Hwang (2020), s. 127, 135–136. Esimerkiksi Japani ja Taiwan ovat pitäneet Kiinan toteuttamia droonilentoja niiden ilmapuolustuksen tunnistusvyöhykkeiden läheisyydessä uhkaavina ja provokatiivisina.

⁴⁰⁵ Hwang (2020), s. 121, 127.

⁴⁰⁶ Pekingin ilmailu- ja avaruusyliopiston kehittämä (The Peking University of Aero and Astronautics, BUAA) BKZ-005 Giant Eagle on MALE-luokan drooni, jota käytetään pitkän toimintamatkansa ansiosta aktiivisesti ISR-tehtävissä. Kyseinen drooni lentää 8 kilometrin korkeudessa ja sillä voidaan operoida jopa 40 tuntia kerrallaan. Droonia on verrattu Yhdysvaltojen RQ-4A Global Hawkiin sekä MQ-1 Predatoriin. Toisaalta BKZ-005:n ei Predatorin sijaan ole toistaiseksi raportoitu kantavan asekuormia vaan käytetyn nimenomaan merialueen valvontaan. Lähde: Hwang (2020), s. 131.

⁴⁰⁷ Hwang (2020), s. 131–143.

Myös PLA:n maavoimat (People's Liberation Army Ground Force, PLAGF) käyttää drooneja aktiivisesti osana taistelutoimiaan. Esimerkiksi tykistöjoukot on varustettu drooneilla. Droonit ovat tärkeitä niin ballististen kuin risteilyohjusten kohteiden maalittamiseen, tulen korjaamisessa sekä myös tulenkäytön vaikutuksen tiedustelussa (Battle Damage Assessment, BDA). Lisäksi maavoimien tiedustelujoukot käyttävät drooneja taistelukentän tiedustelutehtäviin, kuten vihollisjoukkojen ryhmitysten paljastamiseen.⁴⁰⁸ Maavoimien elektronisen sodankäynnin joukot käyttävät drooneja vastatoimintaan. Elektroniseen sodankäyntiin tarkoitetut droonit keskittyvät todennäköisesti taktisen viestinnän ja GPS-paikannuksen häirintään, mutta niiden avulla voidaan lisäksi harhauttaa ja hämätä vihollisjoukkoja luomalla harhamaaleja niiden ilmatilannekuvaan tai ennakkovaroitusjärjestelmiin.⁴⁰⁹

PLA:n merivoimilla (PLAN, People's Liberation Army Navy) vaikuttaa olevan oma droonirykmenttinsä. Merivoimien aluksilla on käytössä ainakin miehittämätön helikopterimalli V750. PLAN on tehnyt myös harjoituslentoja aluksilta operoitavien droonien hyödyntämisessä releointitarkoitukseen, jolloin drooni tukee horisontin yli suoritettavia ohjusiskuja vastapuolen rannikkokohteisiin. PLAN on myös pitkään käyttänyt erityyppisiä drooneja maailennokkeina ilmatorjuntajärjestelmiensä harjoituksissa sekä merivalvonnan tehtäviin.⁴¹⁰

5.3 Kaupalliset droonit

Kiinan drooniteollisuus perustui alun perin nimenomaan sotilaskäyttöisten droonien kehittämiseen, mutta Kiina on tuottanut drooneja myös muihin kuin puolustustehtäviin. Kiinan yksityisen sektorin ja kaupallisiin tarkoituksiin kehitettyjen droonien tuotanto kasvoi räjähdysmäisesti 2010–2020-lukujen aikana. Samanaikaisesti Kiinasta kasvoi maailmanlaajuisen drooniteollisuuden suurvalta.⁴¹¹ Kiina hallitsee ylivoimaisesti kaupallisten droonien markkinoita, sillä kiinalaisdroonien ja droonikomponenttien osuus maailmanlaajuisesta droonimarkkinasta on noin 80 %.⁴¹² Kiinan drooniteollisuuden arvon ennustetaan ylittävän 11 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuoden 2025 aikana,⁴¹³ ja yhä kasvavan tuotannon ja kysynnän myötä markkinoiden uskotaan kehittyvän edelleen tulevina vuosina.⁴¹⁴

⁴⁰⁸ Easton & Hsiao (2013), s. 11, 13.

⁴⁰⁹ Hsu et al. (2013), s. 4–5

⁴¹⁰ Easton & Hsiao (2013), s. 12–13.

⁴¹¹ Chougule (2025).

⁴¹² Tollast, Robert (2025) *Drones: Decoupling Supply Chains from China*, The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (RUSI), [<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/research-papers/drones-decoupling-supply-chains-china>], luettu 18.11.2025.

⁴¹³ Chougule (2025).

⁴¹⁴ Xinhua (2024) "China's first '4S store' for drones in trial operation", *China Daily*, [<https://www.china-daily.com.cn/a/202412/30/WS67721250a310f1265a1d59cd.html>], luettu 26.3.2025.

Kiina valtasi droonimarkkinat vuonna 2013, kun Da Jing Innovation -niminen yhtiö (DJI) julkaisi ensimmäisen Phantom-mallin drooninsa. Drooni oli nelikopteri, jonka toiminnallisuudet ja käytettävyys olivat yksinkertaiset ja helppo oppia. Drooni maksoi alle 1000 dollaria.⁴¹⁵ DJI perustettiin vuonna 2006 Shenzenissä,⁴¹⁶ ja tästä Kiinan Piilaaksoksikin kutsutusta alueesta ovat lähtöisin myös muut merkittävät kiinalaiset drooneja valmistavat yritykset, kuten Yuneec ja Autel Robotics. Nykypäivänä yksin DJI:n osuus kaikista maailman kaupallisista drooneista on lähes 70 %.⁴¹⁷

DJI:n Phantom- ja myöhemmin Mavic -droonien ansiosta yhtiö on hallinnut maailmanlaajuista sekä myös Yhdysvaltojen kaupallisia droonimarkkinoita. Yhdysvallat on kokenut kiinalaisdroonit uhkana sen kotimaisille markkinoille, ja joulukuussa 2020 Yhdysvaltojen kauppaministeriö asetti DJI:n mustalle listalle sen väitettyjen ihmisoikeusloukkausten vuoksi. Tämän oli tarkoitus hillitä DJI:n droonimyyntiä Yhdysvalloissa.⁴¹⁸ Mustalle listalle päätyemisestä huolimatta vuonna 2021 DJI:llä oli 76 % osuus Yhdysvaltain droonimarkkinoista, kun taas sen lähimmällä kilpailijalla, toisella kiinalaisyriyksellä Autel Roboticsilla, oli vain 4 % osuus markkinoista.⁴¹⁹ Kiinalaisdroonien myynti kiellettiin myöhemmin kokonaan perustuen yhdysvaltalaiseen drooniturvallisuuslakiin (American Security Drone Act, ASDA), jonka presidentti Biden allekirjoitti joulukuussa 2023. Kiinalaisdroonien totaalikielto perustui turvallisuustekijöihin. Kiinan hallinnon uskotaan vaikuttavan kiinalaisten yksityisyri-tysten taustalla, jolloin myös teknologisten laitteiden, kuten droonien kautta, Kiinan epäil- lään vakoilevan ja keräävän tietoa Yhdysvalloista.⁴²⁰

Kiinalaisdroonien käyttö siviilisektorilla perustui alun perin niiden kuvausominaisuuksiin, sillä droonit mahdollistivat kuvantamisen helposti erilaisissa toimintaympäristöissä. 2010-luvun aikana Kiina hyödynsi droonien kuvausmahdollisuuksia kasvavissa määrin lain- ja

⁴¹⁵ Pettyjohn et al. (2024), s. 18.

⁴¹⁶ *Da Jiang Innovation (DJI)* (2025) "About DJI", [<https://www.dji.com/fi/company?site=brandsite&from=footer>], luettu 12.9.2025.

⁴¹⁷ Pettyjohn et al. (2024), s. 18.

⁴¹⁸ Alper, Alexandra; David Shepardson & Humeyra Pamuk (2020) "U.S. blacklists dozens of Chinese firms including SMIC, DJI", *Reuters*, [<https://www.reuters.com/article/world/us-blacklists-dozens-of-chinese-firms-including-smic-dji-idUSKBN28S0HO/>], luettu 6.12.2025.

⁴¹⁹ Pettyjohn et al. (2024), s. 18.

⁴²⁰ Dukowitz, Zacc (2024) "New Law Bans Chinese Drones from the Federal Government", *UAVCoach*, [<https://uavcoach.com/asda-2024/>], luettu 6.12.2025.

merivalvonnan tehtäviin mutta myös maataloudessa ja humanitäärisen katastrofiavun tarpeisiin.⁴²¹ Vuonna 2019 puhjennut globaali COVID19-pandemia lisäsi entisestään kaupallisten dronien kysyntää, kun niitä alettiin hyödyntää logistiikka- ja kuljetustarpeisiin.⁴²²

Kaupallisten dronien helppokäyttöisyyden ja laajojen toimintamahdollisuuksien vuoksi ei ole yllättävää, että niiden hyödyntäminen sotilaallisessa käytössä tunnistettiin nopeasti. Kaupalliset dronit eivät kykene ominaisuuksiltaan korvaamaan sotilaskäyttöisiä drooneja, mutta ne ovat osoittautuneet hyödyllisiksi erityisesti tiedustelutehtävissä kuvausominaisuuksiensa vuoksi. Lisäksi modifioituina sotilaalliseen käyttöön esimerkiksi asekuormaa dronin kyytiin lisäämällä, voidaan drooneilla suorittaa iskutehtäviä.⁴²³

Useimmat sotilaskäyttöön modifioidut kaupalliset dronit ovat nelikoptereita, sillä edullisuutensa vuoksi niitä on mahdollista hankkia suuria määriä asevoimien tai ei-valtiollisten toimijoiden käyttöön. Haittapuolena kaupallisissa drooneissa on kuitenkin niiden pieni koko, suhteellisen lyhyt toiminta-aika ja heikko hyötykuorman kantokyky. Nämä tekijät vähentävät niiden käytettävyyttä sotilaallisissa tehtävissä. Lisäksi elektronisen sodankäynnin näkökulmasta kaupallisia drooneja on helppo häiritä. Yleisiä esimerkkejä sotilaalliseen käyttöön modifioiduista kiinalaisdrooneista, joita on käytetty muun muassa Libyan sisällissodassa ja Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainassa ovat DJI Mavic 3, DJI Matrice, Phantom 4 sekä Autel EVO II -nelikopterit.⁴²⁴

Kiinan drooniteollisuus monipuolistuu ja laajenee niin sotilaskäyttöisten kuin kaupallisten dronien osalta. Drooneihin liittyvän teknologian kaksikäyttöisyys on johtanut merkittävään yhtymäkohtiin sotilaallisen sektorin, akateemisen maailman, valtion omistamien puolustusyritysten sekä kaupallisten yritysten välillä. Sekä kotimaisen että kansainvälisen droonimarkkinoiden kasvava kysyntä todennäköisesti vauhdittaa edelleen Kiinan drooniteollisuuden kasvua. Myös se, että kiinalaisia puolustusalan yrityksiä eivät rajoita samat kansainväliset vientirajoitukset, kuin esimerkiksi Yhdysvaltoja, todennäköisesti vahvistaa Kiinan asemaa kansainvälisenä dronien tarjoajana, erityisesti kehittyvissä maissa.

⁴²¹ Hsu et al. (2013), s. 5: Lainvalvonnan viranomaiset ovat valvoneet drooneilla Kiinan raja- ja merialueita. Drooneja on hyödynnetty myös maanjäristyksen jälkeisissä pelastustehtävissä ja tuhojen laajuuden arvioinnissa. Maataloudessa drooneilla on kyetty tarkastamaan laajojen viljelyalueiden kuntoa ja suorittamaan lannoitustehtäviä.

⁴²² Fortune Business Insights (2026) *Commercial Drone Market Size, Share, Growth & Forecast 2032*, Report ID: FBI102171, [<https://www.fortunebusinessinsights.com/commercial-drone-market-102171>].

⁴²³ Pettyjohn et al. (2024), s. 19, 27.

⁴²⁴ Pettyjohn et al. (2024), s. 9, 27.

6 KIINAN JA LÄHI-IDÄN MAIDEN VÄLINEN DROONIKAUPPA

Tässä luvussa esitellään tutkielman aineistona käytetystä kolmesta tietokannasta tuotetut tilastotiedot Kiinan Lähi-itään käymästä droonikaupasta. Tilastojen ohella luvussa hyödynnettiin tutkimuskirjallisuutta ja -raportteja vertailukohteina tilastoille sekä täydentämään niistä tuotettua tietoa. Luku koostuu neljästä alaluvusta, joista kolmessa käsitellään Kiinan droonikauppaa Lähi-idän maihin ja neljännessä esitetään yhteenveto keskeisistä havainnoista. SIPRI:n tietokannasta tuotettiin tiedot Kiinan sotilaskäyttöisten droonien myynnistä Lähi-itään sekä niiden tuomaa merkitystä maiden asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta. UN Comtrade Database- sekä Kiinan tullihallinnon tietokantojen avulla tuotettiin tietoa kiinalaisdroonien kokonaisymyynnistä sekä droonikaupan rahallisesta arvosta.

6.1 SIPRI Arms Transfers Database

SIPRI:n tietokannan tulokset esittävät tiedot droonien ostajamaasta, droonien tilausvuodesta, tilausten toimitusvuosista sekä tilauksen kappalemäärästä. Lisäksi tulokset ilmaisevat onko kyseessä aseistettu (armed UAV) vai aseistamaton (UAV) drooni sekä kaupan käynnin kohteena olleiden droonien tyyppitiedot. SIPRI:n tietokannan taulukko hakutuloksista on tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 7).

Tulokset osoittavat, että Kiina on myynyt vuosien 2010–2024 aikana drooneja viiteen eri Lähi-idän maahan: Arabiemiraatteihin (UAE, United Arab Emirates), Egyptiin, Irakiin, Jordaniaan ja Saudi-Arabiaan (taulukko 4). Myytyjä drooneja edustavat kuutta eri mallia, jotka ovat sekä aseistettuja että aseistamattomia drooneja: ASN-209, Wing Loong -1 ja Wing Loong -2 sekä Rainbow-perheeseen kuuluvat mallit CH-4A, CH-4B ja CH-5. Edellä mainituista malleista ASN-209 ja CH-4A ovat aseistamattomia tiedustelu- ja valvontadrooneja. Wing Loong -1 -droonia käytetään pääosin tiedustelutehtäviin mutta sen voi myös aseistaa. CH-4B, CH-5 ja Wing Loong -2 ovat tiedusteluun, maalittamiseen ja iskutehtäviin tarkoitettuja pääosin aseistettuina käytettyjä drooneja. Taulukossa 4 on esitetty vuosi, jolloin tilaukset kyseisistä drooneista ovat tehty sekä vuosi, jolloin tilaukset ovat kokonaisuudessaan toimitettu ostajamaille.

Taulukko 4: Kirjoittajan koostama taulukko SIPRI:n tietokannan hakutuloksista. Lähde: SIPRI (2025a).

Tilausvuosi	Toimitusvuosi	Ostajamaa	Tyyppi	Määrä (kpl)	TIV per kpl	TIV koko tilaus
2011	2017	Arabiemiraatit	Wing Loong -1	25 (5/5/5/5/5/)	3	60
2017	2018	Arabiemiraatit	Wing Loong -2	15 (5/10)	4	75
2010	2014	Egypti	ASN-209	18 (6/6/6)	0,2	3,6
2016	2018	Egypti	Wing Loong -1	10 (2/4/4)	3	30
2014	2016	Irak	CH-4B	20 (10/10)	4	80
2023	2024 (1 kpl)	Irak	CH-5	5 (1 toimitettu)	7,5	37,5
2015	2016	Jordania	CH-4B	6	4	24
2014	2018	Saudi Arabia	CH-4B	20 (5/5/5/5)	4	80
2014	2017	Saudi Arabia	Wing Loong -1	15 (5/5/5)	3	45
2017	2018	Saudi Arabia	CH-4A	5	3	15
2017	2022	Saudi Arabia	Wing Loong -2	50 (5/10/10/10/10/5)	4	200

Taulukossa 4 on esitetty myös yksittäisiin kauppoihin liittyvät lisätiedot, jotka tietokannan hakutuloksissa saa esille jokaisen tilauksen osalta. Erillisellä lisätietoikkunalla on selvitettävissä yksittäisiin tilauksiin liittyviä tarkempia tietoja, kuten millaisissa erissä ja minä vuosina tilaukseen sisältyvät dronit on toimitettu. Esimerkkikuva lisätietoikkunasta on tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 8). Lisätietoikkunassa voi olla myös muita erityismainintoja tilauksiin ja toimituksiin liittyen. Esimerkiksi Egyptin vuonna 2010 tekemän tilauksen osalta käy ilmi, että Kiinalta ostetut ASN-209-dronit tuotettiin Egyptissä lisenssin alaisena (liite 8). Myös Saudi-Arabia tuotti vuonna 2015 tilaamansa CH-4A-dronit lisenssin alaisena kotimaassa. Lisätiedoissa on ilmoitettu myös dronitilausten vuosittaiset toimitusmäärät, jotka on koostettu taulukkoon 4. Määrä-sarakkeen ensimmäinen luku ilmaisee tilauksen kokonaismäärän ja suluissa kenoviivoilla eriteltyt luvut osoittavat vuosittaiset toimituserät.

Lisätiedoissa on ilmoitettu myös SIPRI:n antama TIV-arvo (Trade Indicator Value) jokaiselle dronikaupalle. Kiinalaisdronien TIV-arvot on esitetty taulukossa 4 yksittäisten dronien sekä koko tilauksen osalta. TIV-arvo kuvaa hankitun dronin tuottamaa arvoa asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta. Esimerkiksi aseistettujen dronien arvo on suurempi kuin aseistamattomien, sillä ne kasvattavat dronien käyttömahdollisuuksia. Lisäksi uudempien edistyneen teknologian dronien TIV-arvo on suurempi kuin vanhempien järjestelmien. Edistyneen teknologian dronit kykenevät suorittamaan usein kattavampia ja pidemmän toimintamatkan tehtäviä verrattuna vanhoihin järjestelmiin, kuten samanaikaisia tiedusteluun, valvontaan, maalittamiseen ja iskuun kohdennettuja tehtäviä. Tämän vuoksi esimerkiksi yksittäisen Wing Loong-1 -dronin TIV-arvo on 3 ja aseistamattoman ja vanhemman ASN-209-dronin arvo vain 0,2. Uusimman mallin, CH-5-dronin arvo on huomattavasti korkeampi kuin muiden dronien (7,5 TIV). Tämä aiheutuu todennäköisesti

droonin kehittyneestä kapasiteetista asevarustelun ja toimintamatkan osalta, mikä lisää sen asevoimille tuottamaa käyttöarvoa vertailukohteena olevia drooneja enemmän. TIV-arvoja tarkastellessa voidaan tulkita, suuri droonien kappalemäärä ei välttämättä suoraan kuvaa merkittävää suorituskykyä. Sen sijaan pienelläkin tilausmäärällä suuren TIV-arvon saaneita drooneja voi olla tärkeä suorituskyvyllinen merkitys ostajamaan asevoimille.

SIPRI:n tietokannan mukaan Kiina on myynyt sotilaskäyttöisiä drooneja Lähi-itään yhteensä 189 kappaletta vuosien 2010–2024 välillä (taulukko 5). Saudi-Arabia on aktiivisin droonien ostaja 90 kappaleen kokonaismäärällä ja neljällä eri droonimallilla. Seuraavaksi suurin ostajamaa on ollut Arabiemiraatit 40 kappaleella molempia Wing Loong -mallin drooneja. Egypti ja Iran ovat ostaneet 28 ja 25 kappaletta kahta eri mallin droonia. Jordania on selkeästi pienin toimija kyseisessä ryhmässä 6 kappaleen CH-4B-droonillaan.

Taulukko 5: Kooste Lähi-itään myytyjen kiinalaisdroonien kappalemääristä ja malleista.

Valtio	Kappalemäärä	Droonimalli
Arabiemiraatit	40 kpl	Wing Loong -1 ja Wing Loong -2
Egypti	28 kpl	ASN-209 ja Wing Loong -1
Irak	25 kpl	CH-4B ja CH-5
Jordania	6 kpl	CH-4B
Saudi-Arabia	90 kpl	CH-4A, CH-4B, Wing Loong -1 ja Wing Loong -2

Seuraavissa alaluvuissa käsitellään tarkemmin jokaisen kiinalaisia sotilaskäyttöisiä drooneja ostaneen Lähi-idän maan osalta, mikä on kiinalaisten droonien osuus niiden kokonaisdroonikalustosta. Kokonaisdroonikalustoa määritettäessä tarkastelussa otettiin huomioon myös, mitkä muut toimijat ovat myyneet drooneja kyseisille maille. Verrattaessa kiinalaisdroonien määrää ja TIV-arvoja kokonaisdroonikalustoon kyettiin tilastotietojen avulla analysoimaan jokaisen maan osalta sitä, mitä lisäarvoa kiinalaisdroonit ovat maiden asevoimien suorituskyvylle tuoneet suhteessa muiden maiden toimittamiin drooneihin.

Alaluvuissa esitettyjen kokonaisdroonikalustojen tiedot ja niiden myötä tuotetut kaaviokuvat muodostettiin SIPRI:n tietokannan tietoihin perustuen. Vertailussa ja analyysissä käytettiin lisäksi tutkimuskirjallisuutta ja -raportteja, kuten The Military Balance -julkaisua. Kyseinen julkaisu on isobritannialaisen tutkimusinstituutin IISS:n (The International Institute

for the Security Studies) vuosittain julkaisema raportti, joka käsittelee puolustusbudjetteja, sotilasorganisaatioita ja sotilaskalustoa yli 170 maan osalta.⁴²⁵

6.1.1 Arabiemiraatit

Kokonaisuudessaan Arabiemiraattien droonikalusto koostuu Kiinan, Turkin, Itävallan, Yhdysvaltojen, Etelä-Afrikan sekä Ruotsin myymistä drooneista, ja yhteensä Arabiemiraattien asevoimilla on käytössään 124 sotilaskäyttöistä droonia (kuva 4). Kappalemäärällisesti tarkasteltuna Kiina on toiseksi suurin Arabiemiraattien droonitoimittaja 40 droonillaan ja 32,3 % osuudellaan sen kokonaisdronikalustosta.⁴²⁶ Kiinan toimittamat droonit, Wing Loong -1 ja Wing Loong -2 ovat molemmat edistyneen teknologian drooneja, jotka kykenevät suorittamaan pitkän toimintamatkan tiedustelu-, valvonta- ja iskutehtäviä.⁴²⁷ Wing Loong -dronit voidaan aseistaa muun muassa Blue Arrow-7 -panssarintorjuntaohjuksilla, joita Arabiemiraatit tilasi Kiinalta 500 kappaletta vuonna 2017.⁴²⁸ Arabiemiraatit on käyttänyt Wing Loong -drooneja Libyan sisällissodassa tukemaan Libyan kansallisarmeijaa (Libya National Army, LNA) sekä taisteluissa huthikapinallisia vastaan Jemenissä.⁴²⁹

Kappalemäärällisesti Itävalta on suurin drooneja Arabiemiraateille toimittanut maa 48,4 % osuudellaan kokonaisdronikalustosta. Itävalta toimitti 60 kappaletta Camcopter S-100 -nelikoptereita Arabiemiraateille vuosien 2006–2010 välisenä aikana.⁴³⁰ Kyseinen drooni suunniteltiin alun perin Arabiemiraattien maavoimille ja Saksan laivastolle, ja se on tarkoitettu monenlaisiin sotilaallisiin tehtäviin rajavalvonnasta kohteiden maalittamiseen ja tulentoimittamiseen sekä iskujen vaikutuksenarviointiin.⁴³¹ Camcopter-dronit ovat olleet ainakin Arabiemiraattien ilmatorjuntajoukkojen käytössä.⁴³²

⁴²⁵ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025) *The Military Balance*, Vol. 125, No. 1. s. 312–379, [<https://doi.org/10.1080/04597222.2025.2445478>]: IISS on julkaissut *The Military Balance* -raportteja vuodesta 1964 alkaen. IISS käyttää lähteinään julkisia tietoja, kuten hallitusten julkaisuja, asevoimien ja puolustusalan tutkimusraportteja, asiantuntija-analyyssejä ja tilastotietoja. SIPRI:n ja muissa lähteissä esitettyjen tietojen osalta on huomioitava, että droonitilauksiin liittyvät tiedot kappalemäärästä ovat toisinaan ristiriidassa eri lähteissä.

⁴²⁶ SIPRI (2025a).

⁴²⁷ China Defence (2025); Hwang (2020), s. 131.

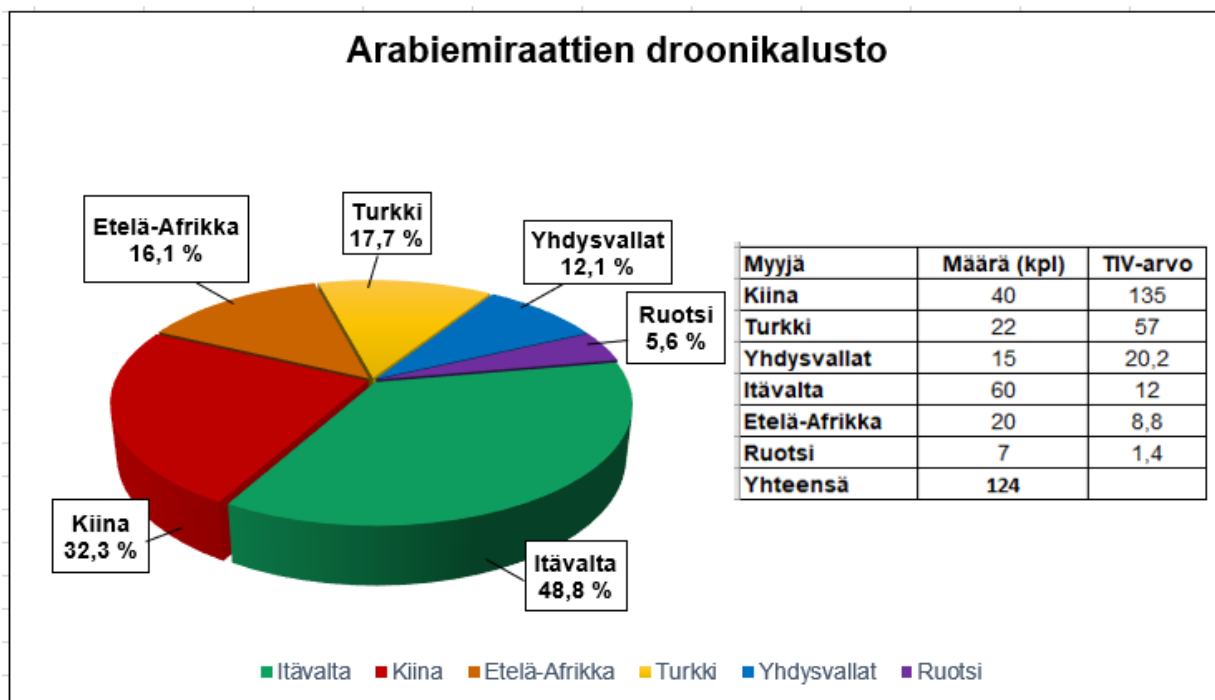
⁴²⁸ SIPRI (2025a).

⁴²⁹ Allahoum, Ramy (2020) "Libya's war: Who is supporting whom", *AlJazeera*, [<https://www.aljazeera.com/news/2020/1/9/libyas-war-who-is-supporting-whom>], luettu 23.11.2025; Nouwens et al. (2025), s. 24.

⁴³⁰ SIPRI (2025a).

⁴³¹ Airforce Technology (2010) *Camcopter S-100 UAV*, [<https://www.airforce-technology.com/projects/camcopters-100uav/>], luettu 25.1.2026.

⁴³² Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 376.

Kuva 4. Arabiemiraattien droonikalusto. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: SIPRI (2025a).

TIV-arvoon perustuen Kiinan droonitoimitukset ovat olleet Arabiemiraattien merkittävimmät droonihankinnat asevoimallisen suorituskyvyn näkökulmasta. Kiinalaisten droonien TIV-arvo on yhteensä 135. Yksittäisen Wing Loong -1 -droonin TIV-arvo on 3. Kiina on toimittanut kyseisiä drooneja Arabiemiraateille 25 kappaletta tuottaen TIV-arvon 75. Lisäksi Kiinan on myynyt Arabiemiraateille 15 kappaletta Wing Loong -2 -drooneja, joiden yksittäinen TIV-arvo on 4, ja kokonaisarvo 60 TIV. Vaikka itävaltalaisia drooneja on Arabiemiraattien kokonaiskalustosta eniten, on droonien TIV-arvo kokonaisuudessaan vain 12, yksittäisen droonin arvon ollessa 0,2. TIV-arvon perusteella droonien suorituskyvyllinen merkitys suuresta kappalemäärästä huolimatta jää vaatimattomaksi.

Turkki kappalemäärällisesti Arabiemiraattien kolmanneksi suurin droonitoimittaja 17,7 % osuudellaan, mutta Turkin osuus tulee lähivuosina todennäköisesti nousemaan jopa Kiinan ohi. Toistaiseksi Turkki on toimittanut Arabiemiraateille 20 kappaletta TB-2 Bayraktar -drooneja, jotka kuuluvat vuonna 2022 tehtyyn tilaukseen 60 kappaleesta kyseisiä drooneja. Lisäksi Arabiemiraatit on tilannut Turkilta Akinci-mallin drooneja vuonna 2023. Tilauksen tarkkaa kokonaismäärää ei ole tiedossa, mutta sen on arvioitu olevan TB-2-tilauksen

tavoin yhteensä 60 kappaletta.⁴³³ SIPRI:n mukaan 2 kappaletta Akinci-drooneja on toimitettu Arabiemiraateille vuonna 2024.⁴³⁴ TB-2 ja Akinci -dronit ovat turkkilaisen Baykar-tekniologiayrityksen modernin teknologian droonimalleja, jotka on tarkoitettu tiedustelu-, valvonta- ja taistelutehtäviin, ja ovat molemmat aseistettavissa.⁴³⁵

Turkin Arabiemiraateille myymien 22 kappaleen droonin tämänhetkinen TIV-arvo on 57, yksittäisen TB-2-droonin TIV-arvon ollessa 2,4 ja Akinci-droonin 4,5. Turkin asema merkittävänä droonikaupan kumppanina sekä Arabiemiraattien asevoimien suorituskyvyn kasvua tukevana tahona voi lähitulevaisuudessa nousta Kiinan ohi, Turkin toimittaessa loput TB-2-tilaukseen kuuluvat dronit. Tällöin turkkilaisdronien TIV-luku nousee jo arvoon 201, eli selkeästi yli kiinalaisdronien tuottaman arvon. Myös mahdolliset Akinci-dronien lisätoimitukset nostavat suorituskyvyltään arvoa.⁴³⁶ Arabiemiraattien ja Turkin välisiä droonikauppoihin liittyviä sopimuksia on pidetty merkittävänä osoituksena Arabiemiraattien ja Turkin sotilaallisen ja strategisen yhteistyön tiivistymisestä.⁴³⁷ Turkin ja Arabiemiraattien välinen droonikauppa haastaa Kiinan saavuttamaa alueellista valtaa keskeisenä aseistettuja drooneja toimittaneena tahona.

Yhdysvaltojen osuus Arabiemiraattien kaikista drooneista on 12,1 %. Kalusto koostuu 5 kappaleesta ScanEagle-drooneja, jotka toimitettiin vuosina 2019–2020 sekä 10 kappaleesta vuosien 2014–2017 aikana toimitetuista Predator-drooneista. Arabiemiraatteihin myyty Predator-malli on droonin aseeton versio RQ-1E,⁴³⁸ sillä Yhdysvallat on kieltäytynyt

⁴³³ Vidal Ribe, Albert (2024) "Contenders vie for Gulf's growing UAV market", International Institute for Strategic Studies, [<https://www.iiss.org/ja-JP/online-analysis/military-balance/2024/04/contenders-vie-for-gulfs-growing-uav-market/>], luettu 26.1.2026.

⁴³⁴ SIPRI (2025a).

⁴³⁵ TB-2 on aseistettavissa muun muassa 4 kappaleella laserohjautuvia ohjuksia samanaikaisesti droonin kuormankantokyvyn ollessa maksimissaan 150 kg. Lisäksi TB-2 -droonia on aseistettu myös Bozok- ja Kayi -tyypin liitopommeilla. Akinci-droonia voidaan aseistaa useilla erityyppisillä laserohjautuvilla ohjuksilla, Gokdogan ja Bozdogan -ilmataisteluojuksilla sekä liitopommeilla. Lisäksi vuonna 2024 arabiemiraattilainen teknologiayhtiö EDGE ilmoitti alkavansa integroimaan valmistamaansa Desert Sting 16 -tarkkuusohjautuvaa pommia TB-2- ja Akinci -drooneihin osana Arabiemiraattien ja Turkin välistä strategisen yhteistyön sopimusta. Lähteet: Baykar (2025a) *Bayraktar Akinci*, [<https://baykartech.com/en/uav/bayraktar-akinci/>], luettu 26.1.2026; Baykar (2025b) *Bayraktar TB2I*, [<https://baykartech.com/en/uav/bayraktar-tb2/>], luettu 26.1.2026; Novichov, Nikolay (2024) "UMEX 2024 – Turkish Bayraktar UAVs will receive EDGE precision-guided munitions", *European Defence Review*, [<https://www.edrmagazine.eu/turkish-bayraktar-uavs-will-receive-edge-precision-guided-munitions/>], luettu 26.1.2026.

⁴³⁶ SIPRI (2025a).

⁴³⁷ Dangwal, Ashish (2025) "Bayraktar Akinci "Raids" The UAE! Turkish UAV Manufacturer Baykar Delivers Cutting-Edge Drones To UAE", *Eurasian Times*, [<https://www.eurasiantimes.com/bayraktar-akinci-raids-the-uae-turkish-uav/>], luettu 26.1.2026.

⁴³⁸ SIPRI (2025a).

myymästä aseistettuja drooneja Arabiemiraateille.⁴³⁹ Yhdysvaltojen toimittamien 15 droonin TIV-arvo on yhteensä 20,2, aseistamattomien Predator-droonien yksittäisarvon ollessa 2 TIV ja yksittäisen ScanEaglen vain 0,04 TIV. TIV-arvoja vertailtaessa voidaan tulkita, että suorituskyvyliseltä arvoltaan kiinalaiset ja turkkilaiset droonit ovat Arabiemiraateille yhdysvaltalaisdrooneja selkeästi merkityksellisempiä.⁴⁴⁰

Arabiemiraattien lisääntynyt turvallisuusyhteistyö Kiinan kanssa on aiheuttanut jännitteitä maan suhteissa Yhdysvaltoihin ja lisännyt samalla painetta Yhdysvalloille myydä aseistettuja drooneja niin Arabiemiraateille kuin muidenkin Persianlahden maiden kumppaneilleen.⁴⁴¹ Yhdysvaltojen nykyisen presidentin Trumpin, kuten edellisen presidentti Bidenin hallintojen aikana on ollut viitteitä siitä, että Yhdysvallat harkitsevat aseistettujen MQ-9 Reaper -droonien myymistä Arabiemiraateille.⁴⁴² Yhdysvaltain ulkoministeriö ilmoitti marraskuussa virallisesti kongressille, että Yhdysvallat myy Arabiemiraateille 50 kappaletta F-35-hävittäjiä, 18 aseistettua MQ-9 Predator -droonia ja näihin kuuluvaa aseistusta 10 miljardin dollarin arvosta.⁴⁴³ Toistaiseksi SIPRI:n tietokannan mukaan kyseisistä tilauksista tai toimituksista ei ole vahvistettuja tietoja.⁴⁴⁴

Kiinan ja Turkin lisäksi kolmas aseistettuja drooneja Arabiemiraateille myynyt maa on Etelä-Afrikka. Tällä hetkellä Arabiemiraateilla on yhteensä 20 Etelä-Afrikasta ostettua droonia ja niiden osuus kokonaisdroonikalustosta on 16,1 %. Arabiemiraatit tilasi vuonna 2018 Etelä-Afrikalta 6 Seeker-400-mallin droonia, jotka toimitettiin vuosien 2020–2021 aikana. Lisäksi vuonna 2021 Arabiemiraatit on tehnyt tilauksen kolmesta uudesta Seeker-400-droonista, mutta kyseiseen tilaukseen kuuluvia drooneja ei ole vielä toimitettu.⁴⁴⁵ Seeker-400 on eteläafrikkalaisen Denel Dynamicsin valmistama drooni, joka on tarkoitettu tiedustelu-, valvonta-, maalinosoitus- sekä iskutehtäviin.⁴⁴⁶ Seeker-400 droonien lisäksi Arabiemiraatit on jo aiemmin tilannut 14 kappaletta aseettomia Seeker- ja Seeker-200 -mallin

⁴³⁹ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 7, 27.

⁴⁴⁰ SIPRI (2025a).

⁴⁴¹ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 376; Congressional Research Service (2020), s. 10.

⁴⁴² Mathews, Sean (2025) "Trump tries to speed up drone sales as big Gulf orders wait", *Middle East Eye*, [https://www.middleeasteye.net/news/trump-tries-speed-drone-sales-big-gulf-orders-wait], luettu 11.6.2026; Iddon, Paul (2021) "Will US drone sales to the UAE clip Chinese wings in the Middle East?", *Middle East Eye*, [https://www.middleeasteye.net/news/china-drones-future-middle-east-arms-market], luettu 11.1.2026; Turak, Natasha (2019) "Pentagon is scrambling as China 'sells the hell out of' armed drones to US allies", *CNBC*, [https://www.cnn.com/2019/02/21/pentagon-is-scrambling-as-china-sells-the-hell-out-of-armed-drones-to-americas-allies.html], luettu 26.1.2026.

⁴⁴³ Congressional Research Service (2020), s. 31.

⁴⁴⁴ SIPRI (2025a).

⁴⁴⁵ SIPRI (2025a).

⁴⁴⁶ Airforce Technology (2014) *Seeker 400 Unmanned Aerial Vehicle Surveillance System*, [https://www.airforce-technology.com/projects/seeker-400-uav/?cf-view], luettu 26.1.2026: Seeker-400-drooni voidaan

drooneja vuosien 1996–2020 välisenä aikana. Eteläafrikkalaisten droonien TIV-arvo on kokonaisuudessaan 8,8, yksittäisen Seeker-400-droonin arvon ollessa 1 TIV ja aseistamattomien Seeker-mallien arvon ollessa 0,2 TIV.

Ruotsi on toimittanut Arabiemiraateille yhteensä 7 kappaletta APID-55-mallin drooneja vuosien 2006–2009 välisenä aikana, niiden muodostaessa 5,6 % Arabiemiraattien kokonaisedroonikalustosta.⁴⁴⁷ APID-55 on ruotsalaisen CybAeron valmistama miehittämätön helikopteri, joka on tarkoitettu tiedustelu- ja valvontatehtäviin sekä kohteiden maalittamiseen.⁴⁴⁸ Yksittäisen APID-55-droonin TIV-arvo on 0,2, jolloin kyseisten droonien kokonaisarvo on vain 1,4. Näin ollen ruotsalaisdroonien merkitys niiden suorituskyvyllinen arvo sekä kappalemäärä huomioiden on Arabiemiraattien kokonaisedroonikalustosta pienin.

Kokonaisuudessaan Arabiemiraatit on panostanut asevoimiensa suorituskykyyn viimeisten kahden vuosikymmenen aikana ja onnistunut kehittämään yhden alueen moderneimmista ja kvykkäimmistä asevoimista. Arabiemiraateilla on etenkin suorituskykyiset ilmavoimat. Koska Arabiemiraateilla on pitkälti yhdysvaltalaiseen lentokalustoon perustuvat ilmavoimat, on maan drooneihin liittyvän kiinnostuksen arvioitu liittyneen alun perin erityisesti arvovallan tavoitteluun. Dronien arvostus nousi kuitenkin sen myötä, kun niiden huomattiin vähentävän sotilashenkilöstöön kohdistuvia riskejä ilmaoperaatioissa. Kiinan mahdollistama aseistettujen droonien suorituskyky on lähentänyt Arabiemiraattien suhteita Kiinan kanssa, mutta Kiinasta tehtyjen droonikauppojen on arvioitu olevan myös painostuskeino Yhdysvalloille myydä aseistettuja drooneja Arabiemiraateille.⁴⁴⁹

Toistaiseksi Kiina on merkittävin Arabiemiraatteihin drooneja toimittanut maa, mutta Yhdysvaltojen mahdollisesti lieventäessä droonimyyntiin liittyviä rajoituksiaan, voi sen osuus ja merkitys Arabiemiraattien droonikaluston ja asevoimien suorituskyvyn kannalta kasvaa. Lisäksi Turkki on merkittävä droonien kauppakumppani Arabiemiraateille. Turkki haastaa paitsi Kiinan asemaa suurimpana droonintoimittajana niin lisäksi se haastaa mahdollisesti myös Yhdysvaltojen asekauppaa Arabiemiraatteihin.

varustaa kahdella Denel Dynamicsin valmistamalla Impi-laserohjautuvalla ohjuksella, joiden kantama on 10 kilometriä.

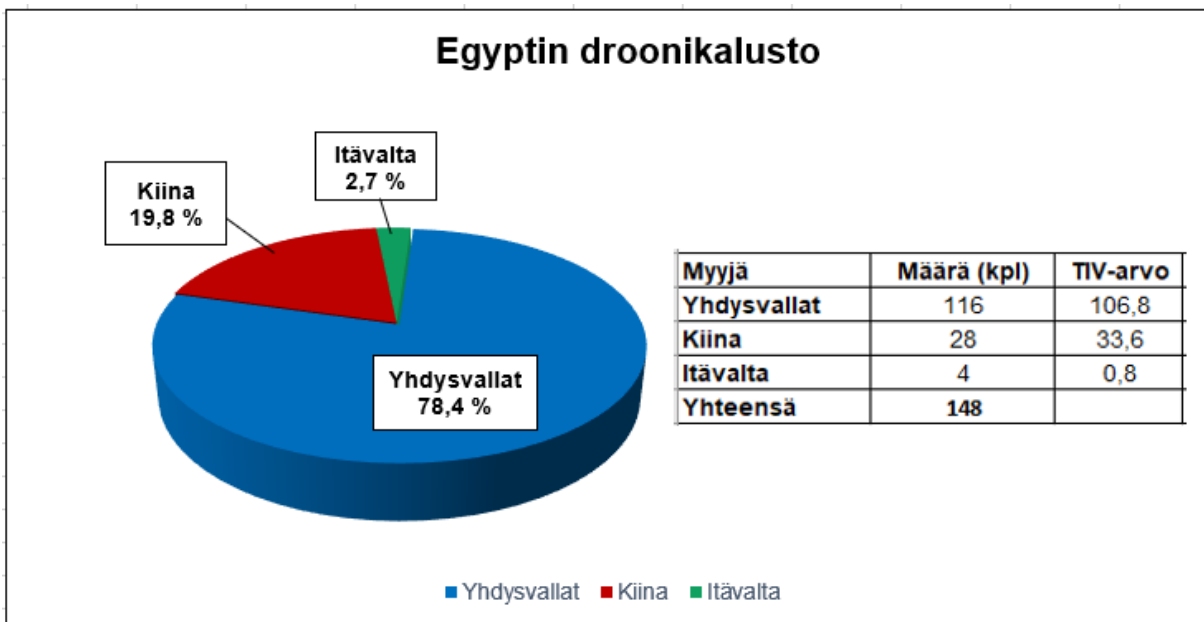
⁴⁴⁷ SIPRI (2025a).

⁴⁴⁸ Airforce Technology (2011) *APID-55 VTOL Miniature UAV*, [<https://www.airforce-technology.com/projects/cybaero-apid55-uav/>], luettu 26.1.2026.

⁴⁴⁹ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 30.

6.1.2 Egypti

Egyptin droonikalusto koostuu Kiinan, Yhdysvaltojen ja Itävallan toimittamista drooneista ja yhteensä sillä on 148 sotilaskäyttöistä droonia (kuva 5). Kiinan on maan toiseksi suurin droonitoimittaja. Egyptin asevoimilla on 28 kappaletta kiinalaisia drooneja, jotka muodostavat kokonaisdroonikalustosta 19,6 %. Kiinalaiset droonit muodostuvat 18 kappaleesta ASN-209-drooneja, jotka valmistettiin lisenssin alaisena Egyptissä sekä 10 kappaleesta Wing Loong-1 -drooneja, jotka toimitettiin vuosina 2016–2018.⁴⁵⁰ ASN-209-droonit ovat olleet ainakin Egyptin maavoimien käytössä, ja Wing Loong-1 -droonit ovat osa ilmavoimien kalustoa.⁴⁵¹ Kiinalaisdroonien TIV-arvo on kokonaisuudessaan 33,6 (kuva 5), yksittäisen ASN-209-droonin arvon ollessa 0,2, ja Wing Loong-1 -droonin arvon ollessa 3.

Kuva 5. Egyptin droonikalusto. Kirjoittajan koostama taulukko. Lähde: SIPRI (2025a).

Joitakin viitteitä on myös siitä, että Egypti olisi tilannut Kiinalta Wing Loong-2 -drooneja.⁴⁵² Kyseisistä kaupoista ei kuitenkaan ole tietoa SIPRI:n tietokannassa eikä näin ollen ole huomioitu tilastossa. Viitteitä siitä, että Egyptillä olisi Wing Loong 2-drooneja ei myöskään esiinnyt The Military Balancen kartoituksessa.⁴⁵³

⁴⁵⁰ SIPRI (2025a).

⁴⁵¹ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 336–337.

⁴⁵² Alden et al. (2020, s. 9–11). Kyseisessä raportissa kirjoitetaan, että Egyptillä olisi ollut vuonna 2018 jo 32 kappaletta Wing Loong-2 -drooneja. Droonimalli tuotiin markkinoille vuonna 2017. Samoin kiinalaisdroonien lukumäärän kerrotaan olevan 60 kappaletta. Näistä tiedoista ei viitteitä muissa käytetyissä lähteissä.

⁴⁵³ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 333–337: Ei mainintaa Wing Loong-2 -drooneista Egyptin asekaluston osiossa.

Yhdysvaltalaisia drooneja on Egyptin droonikalustosta eniten, yhteensä 116 kappaletta, mikä on kokonaiskalustosta 78,4 %. Yhdysvaltojen Egyptille myymät dronit koostuvat 12 kappaleesta Ryan-147-drooneja, 48 kappaleesta Skyeye-drooneja sekä 56 kappaleesta Scarab-drooneja.⁴⁵⁴ Yhdysvaltalaisdronien TIV-arvo on yhteensä 106,8 (kuva 5). Suorituskyvyiltään arvokkaimmat drooneista ovat Ryan-147- ja Scarab -dronit. Molempien mallien kappalekohtainen TIV-arvo on 1,5. Skyeye-dronien arvo on vain 0,1 droonia kohden. Vaikka Egyptillä on lukumäärällisesti paljon yhdysvaltalaisdrooneja, on huomioitava, että dronit ovat jo useita kymmeniä vuosia vanhoja. Ryan-147-drooneja koskeva tilaus tehtiin vuonna 1977 ja kaikki 12 kappaletta toimitettiin Egyptille vuoteen 1979 mennessä. Scarab-dronien tilaus tehtiin vuonna 1985 ja yhteensä 56 kappaletta drooneja toimitettiin vuosina 1988–1990. Myös 48 kappaleen tilaus Skyeye-drooneista tehtiin vuonna 1985 ja ne toimitettiin Egyptille vuosien 1988–1989 aikana.⁴⁵⁵

Egypti oli yksi ensimmäisistä Lähi-idän maista, jotka ottivat drooneja asevoimiensa käyttöön. Egyptin kiinnostus drooneihin heräsi ilmeisesti Israelin ja Libanonin 1982 alkaneen sodan myötä, jolloin Israel käytti aktiivisesti drooneja ilmaoperaatioissaan. Pian tämän jälkeen Egypti aloittikin yhteistyön yhdysvaltalaisen Teledyne Ryan -teknologiayrityksen kanssa Egyptin asevoimille räätälöidyn dronin, Scarab-nimellä tunnetun TR 324 -dronin kehittämiseksi. Scarab ja R4E-50 Skyeye -dronit on tarkoitettu taistelukentän tiedusteluun ja valvontaan.⁴⁵⁶ Skyeye-dronit ovat olleet ainakin Egyptin maavoimien käytössä.⁴⁵⁷ Arvioiden mukaan Egypti ei ole ottanut käyttöönsä kaikkia 1980-luvun lopussa toimitettuja droonejaan, vaan säilyttänyt niitä mahdolliseen sota-ajan käyttöön. Toistaiseksi ei kuitenkaan tiedetä, pitääkö Egypti kyseisiä drooneja edelleen operatiivisena resurssina.⁴⁵⁸

Suoraan verrattuna yhdysvaltalaisdronien tuottamaan TIV-arvoon 106,8 on kiinalaisdronien arvo siitä vain kolmasosa. Arvioinnissa tulee huomioida kuitenkin dronien ikä. Dronit olivat todennäköisesti niiden hankkimisen aikaan arvokas suorituskyky Egyptin asevoimille. Niiden nykyisestä operatiivisesta käytettävyydestä ei kuitenkaan ole tietoa. Kiinalaisdronit ovat 2010-luvulla valmistettuja modernin teknologian drooneja. Wing Loong-1 -dronien myötä Egypti sai käyttöönsä aseistettuja drooneja, joita tuolloin oli harvalla Lähi-

⁴⁵⁴ SIPRI (2025a).

⁴⁵⁵ SIPRI (2025a).

⁴⁵⁶ Mitzer, Stijn & Joost Oliemans (2021a) *The Middle East's Game of Drones: Egypt's UAV Arsenal*, Oryx, [<https://www.oryxspioenkop.com/2021/12/the-middle-east-s-game-of-drones-egypts.html>], luettu 26.1.2026.

⁴⁵⁷ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 334.

⁴⁵⁸ Mitzer & Oliemans (2021a)

idän maalla. Lisäksi Wing Loong -droonien hankinta ajoittui Egyptille tärkeään aikakautteen. Egypti kävi Siinain niemimaalla taistelua ISIS-ryhmää vastaan, ja Wing Loong-1 -drooneilla operointiin alueella heti niiden käyttöönoton jälkeen.⁴⁵⁹ Droonien ohella Egypti tilasi Kiinalta niihin liitettävää aseistusta, kuten 200 kappaletta sekä Blue Arrow-7 -panssarintorjuntaohjuksia että TL-2-ilmasta maahan -ohjusta.⁴⁶⁰

Egyptin asevoimilla on käytössään myös neljä kappaletta itävaltalaisia Camcopter S-100 -drooneja, joita on myös Arabiemiraateilla. Droonien vähäisen lukumäärä, 2,7 % koko Egyptin droonikalustosta sekä pieni TIV-arvo, yhteensä 0,8 (kuva 5) osoittavat, etteivät ne Egyptin asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta ole merkittäviä hankintoja. Camcopter-droonit ovat kuitenkin olleet Egyptin laivaston ilmavoimien käytössä,⁴⁶¹ ja niitä on havaittu ainakin Mistral-alusten kansilla,⁴⁶² joten niitä käytetään todennäköisesti merivalvontaan liittyviin tehtäviin.

Egypti on lähentynyt myös Turkkiä droonikauppojen osalta, mikä voi haastaa etenkin Kiinan nykyistä asemaa aseistettuja drooneja tarjoavana maana. Kiinan asema vaikuttaa kuitenkin olevan edelleen vahva. Uusimpien viitteiden mukaan Egypti on käynyt neuvotteluja vuoden 2025 lopulla uusien kiinalaisdroonien, kuten Hamza-2-droonin yhteisvalmistuksesta ja WJ-700-droonien ostamisesta.⁴⁶³ Etenkin WJ-700-drooni olisi todennäköisesti

⁴⁵⁹ Mitzner, Stijn & Joost Oliemans (2021a) "The Middle East's Game of Drones: Egypt's UAV Arsenal", *Oryx*, [https://www.oryxspioenkop.com/2021/12/the-middle-east-s-game-of-drones-egypts.html], luettu 26.1.2026.

⁴⁶⁰ SIPRI (2025a).

⁴⁶¹ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 335.

⁴⁶² Mitzer & Oliemans (2021a).

⁴⁶³ Hamza-2-drooni on alkuperäisestä ASN-209-droonista kehitetty versio, joka voidaan aseistaa. Päivitys toisi näin ollen alun perin tiedusteludrooniksi tarkoitettulle mallille myös taistelukyvyn. Lähteet: *Daily News Egypt* (2025) "Egypt's AOI signs defence manufacturing deal with China's Norinco, UAE's Abu Dhabi Aviation at EDEX", [https://www.dailynewsegypt.com/2025/12/01/egypts-aoi-signs-defence-manufacturing-deal-with-chinas-norinco-uaes-abu-dhabi-aviation-at-edex/], luettu 27.1.2026; Brahy, Jérôme (2025b) "Egypt signs deal with China to co-produce Hamza-2 armed drone at EDEX 2025", *Army Recognition*, [https://www.armyrecognition.com/news/aerospace-news/2025/egypt-signs-deal-with-china-to-co-produce-hamza-2-armed-drone-at-edex-2025], luettu 27.1.2026. WH-700-drooneja koskevasta kaupasta Kiinan ja Egyptin välillä on arvioiden mukaan tehty kesäkuussa 2025, mutta tietoja droonikaupasta on julkaistu vasta joulukuussa 2025. Arvioiden mukaan kaupan arvo on 400 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, tilauksen kappalemäärän ollessa 10 droonia ja yksittäisen droonin hinnnan 40 miljoonaa dollaria. Lähteet: Brahy, Jérôme (2025a) "EDEX 2025: China's WJ-700 drone could respond to Egypt's long-range surveillance needs", *Army Recognition*, [https://www.armyrecognition.com/news/aerospace-news/2025/edex-2025-chinas-wj-700-drone-could-respond-to-egypts-long-range-surveillance-needs], luettu 27.1.2026; Petrova, Maria (2025) "Egypt & China: New Drone Deal – WJ-700 Acquisition Details", *World Today Journal*, [https://www.world-today-journal.com/egypt-china-new-drone-deal-wj-700-acquisition-details/], luettu 27.1.2026.

merkittävä suorituskyky Egyptin asevoimille ja lisäksi myös sen arvovaltaa modernin teknologian drooneja omistavana valtiona. Egypti olisi Algerian lisäksi toinen kiinalaisia WJ-700-drooneja ostanut ulkomainen taho.⁴⁶⁴

Droonien yhteisvalmistus, joka samalla tukee Egyptin omaa droonituotannon kehitystä, ja uusi WJ-700-taisteludrooneja koskeva kauppa sitovat Kiinan ja Egyptin pitkäaikaiseen yhteistyöhön. Tämä tekee Kiinasta merkittävän yhteistyökumppanin Egyptille niin poliittisella kuin sotilaallisella sektorilla. Uusien suorituskykyjen hankkiminen osoittaa myös Egyptin kiinnostuksen ja tarpeen kehittyneiden droonien tarjoamille suorituskyvyille jatkuvan.

6.1.3 Irak

Irakin droonikalusto koostuu Kiinan, Yhdysvaltojen ja Iranin myymistä drooneista, ja sillä on tällä hetkellä yhteensä 46 sotilaskäyttöistä droonia (kuva 6). Irak on tehnyt droonihankintansa 2010-luvulta alkaen,⁴⁶⁵ mikä tekee sen droonikalustosta suhteellisen uutta. Irakin asevoimat tuhoutuivat lähes täysin vuonna 2003 Yhdysvaltojen maahan toteuttaman hyökkäyksen jälkeen, ja ISISin noustua merkittäväksi turvallisuusuhkaksi maassa vuonna 2014, Irak alkoi kiireellä varustaa etenkin ilmavoimiensa kalustoa.⁴⁶⁶

Kuva 6. Irakin droonikalusto. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: SIPRI (2025a).

⁴⁶⁴ Petrova (2025).

⁴⁶⁵ SIPRI (2025a).

⁴⁶⁶ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 9–10: Asevoimien kalustoa hankittiin etenkin Yhdysvalloista, Kiinasta, Venäjältä ja Iranista.

Kiina on nousemassa Irakin suurimmaksi ja tärkeimmäksi drooneja toimittavaksi kumppanimaaksi. Tällä hetkellä Kiina on maan toiseksi suurin droonitoimittaja. Irakin Kiinasta hankkimat dronit koostuvat 21 kappaleesta aseistettavia modernin teknologian drooneja, ja niiden osuus Irakin kokonaisdronikalustosta on 45,7 %. Irakilla on tällä hetkellä 20 kappaletta CH-4B-drooneja sekä 1 CH-5-drooni. TIV-arvon perusteella kyseiset dronit ovat merkittävä suorituskyky Irakin asevoimille, droonien tuottaman kokonaisarvon ollessa 87,5 TIV (kuva 6). Yksittäisen CH-4B-droonin TIV-arvo on 4 TIV, ja CH-5-droonin 7,5 TIV. CH-4B-dronit toimitettiin Irakille vuosina 2014–2016. Lisäksi Irak teki vuonna 2023 tilauksen 5 kappaleesta CH-5-drooneja, joista toistaiseksi yksi on toimitettu Irakille vuonna 2024.⁴⁶⁷ TIV-arvon perusteella Irakin asevoimallinen suorituskyky tulee nousemaan entisestään lähivuosina kaikkien tilattujen CH-5-droonien toimitusten myötä. Lisäksi tämä vahvistaa kiinalaisten asejärjestelmien roolia sekä maiden välistä yhteistyötä sotilaallisella sektorilla.

Droonihankinnoilla on ollut myös poliittisia vaikutuksia. Irak tavoitteli aseistettuja drooneja ensin Yhdysvalloilta, jotta se pystyisi taistelemaan ISISin nousua vastaan vuonna 2014. Yhdysvallat kieltäytyi myymästä aseistettuja modernin teknologian MQ-1 Predator- ja MQ-9 Reaper -droonejaan Irakille, minkä seurauksena se lähestyi Kiinaa. Tavoitteena oli saavuttaa aseistetuilla drooneilla kyky antaa ilmatulitukea maavoimien taisteluun.⁴⁶⁸ Kiinalaisdronit ovat osa Irakin maavoimien organisaatiota, mikä tukee niiden oletettua käyttöä maavoimien joukkojen taistelujen tukena.⁴⁶⁹ Kiinalaisdronien ohella Irak tilasi CH-4B-drooneihin liitettävää aseistusta, kuten 100 kappaletta sekä FT-9 -tarkkuusohjattavaa pommia että AR-1-ilmasta maahan -ohjusta vuonna 2014.⁴⁷⁰

Lukumäärällisesti eniten drooneja Irak on hankkinut Yhdysvalloilta. Kyseiset dronit koostuvat 22 kappaleesta ScanEagle-drooneja, näiden osuuden ollessa kokonaisdronikalustosta 47,8 % (kuva 6). ScanEagle on tiedusteluun ja kohteiden maalittamiseen tarkoitettu drooni, joka tuotiin markkinoille vuonna 2002. Drooni on yhdysvaltalaisen The Boeing Groupin ja The Insitu Groupin yhteistyössä kehittämä.⁴⁷¹ ScanEagle-dronit toimitettiin Irakille kahdessa eri tilauserässä, 10 kappaletta vuonna 2014 ja 12 kappaletta vuonna 2018.

⁴⁶⁷ SIPRI (2025a).

⁴⁶⁸ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 9–10.

⁴⁶⁹ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 343.

⁴⁷⁰ SIPRI (2025a).

⁴⁷¹ *Military Factory* (2022b) "Boeing Insitu ScanEagle", [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=389], luettu 27.1.2026.

Droonien tuoma asevoimallisen suorituskyvyn kasvu on yhteensä vain 0,88 TIV, yksittäisen droonin TIV-arvon ollessa 0,04.⁴⁷²

Kiinalaisten ja yhdysvaltalaisten droonien ohella Irakiin on hankittu Iranista 3 kappaletta Mojaher-6-drooneja. Droonien osuus kokonaiskalustosta on 6,5 % ja niiden tuottama suorituskyvyllinen arvo on 0,45 TIV (kuva 6). Droonit toimitettiin Irakille vuonna 2020.⁴⁷³ Mojaher-6 on iranilaisen Qods Aviation Industries -ilmailuteknologiayrityksen valmistama droonimalli. Drooni tuotiin markkinoille vuonna 2017 ja se on Mojaher-drooniperheen uusin malli. Drooni kykenee tiedustelu-, valvonta- ja maalinosoitus-kykyjen ohella myös taistelu-tehtäviin. Drooni voidaan aseistaa tarkkuusohjautuvilla pommeilla.⁴⁷⁴ Irakin Mojaher-6-hankinnoissa huomionarvoista on, että kyseiset droonit eivät ole maan virallisten asevoimien käytössä vaan paikallisen miliisitoimijan, PMU:n (Popular Mobilisation Units) operoimia. Sotilaskäyttöisten droonien ostoja muiden kuin valtiollisten asevoimien joukoille pidetään edelleen harvinaisena, etenekin tapauksissa, joissa maan asevoimilla ei ole käytössään kyseistä järjestelmää. Arabikevään jälkeen miliisijoukkojen asema Lähi-idässä on kuitenkin vahvistunut sotilaallisena toimijana.⁴⁷⁵

Irak on osoittanut aktiivista kiinnostusta modernin droonikaluston hankkimiseen ja vaikuttaa tukeutuvan useaan eri toimittajaan droonikaupoissaan. Kiinalaisilla drooneilla on TIV-arvoon perustuen merkityksellisin asema droonien asevoimille tuottaman suorituskyvyn näkökulmasta. CH-4B-drooni ovat kuitenkin osoittaneet teknologisia ongelmia, mikä on aiheuttanut negatiivista kuvaa kiinalaisdroonien laadusta. Irakin ostamista kahdestakymmenestä CH-4B-droonista 8 syöksyi maahan kesken lennon jo parin vuoden sisällä käyttöönotosta. Jäljelle jääneiden droonien kerrotaan olevan varastoituna odottamassa varaosia ja AVIC:n jälkimarkkinointituen puutteen vuoksi.⁴⁷⁶

Yhdysvallat arvioi vuonna 2021, että Irakin CH-4B-drooneista vain yksi olisi operatiivisessa käyttökunnossa. Viitteitä huonosta laadusta on myös Jordanian ja Algerian käyttökokeuksista. Jordania laittoi myyntiin vuonna 2016 Kiinalta ostamansa CH-4B-droonit huonon suorituskykyyn vedoten. Algeria päätti olla ostamatta kyseisiä drooneja, kun kaksi niistä syöksyi maahan kesken arviointilentojen vuosina 2013 ja 2014.⁴⁷⁷ Kiinalaisdroonien

⁴⁷² SIPRI (2025a).

⁴⁷³ Ibid.

⁴⁷⁴ UDS Aviation LLC (2025) *Mojaher-6*, [<https://udsaviation.com/2025/07/24/mohajer-6/>], luettu 27.1.2026.

⁴⁷⁵ Mitzner, Stijn & Joost Oliemans (2021b) "The Militiamen's UCAV: Mohajer-6s In Iraq", *Oryx*, [<https://www.oryxspioenkop.com/2021/08/the-militiamens-ucav-mohajer-6s-in-iraq.html>], luettu 27.1.2026.

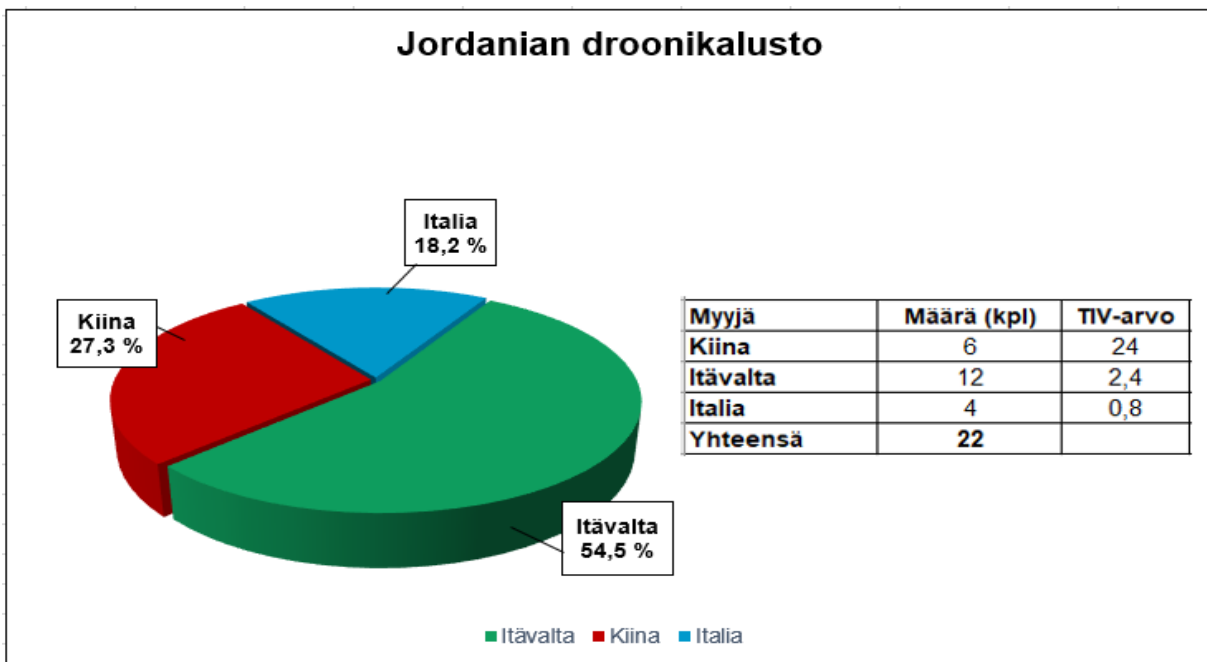
⁴⁷⁶ Mitzner & Oliemans (2021b)

⁴⁷⁷ Alden et al. (2020), s. 10.

teknisten ongelmien vuoksi Irakin on arvioitu mahdollisesti kääntyvän tulevaisuudessa Turkin puoleen aseistettujen droonien hankinnassa.⁴⁷⁸ Myös naapurimaa Iran voi olla mahdollinen droonien tarjoaja. Toisaalta Irakin vuonna 2023 tekemä tilaus 5 kappaleesta CH-5-drooneja osoittaa sen olevan edelleen kiinnostunut Kiinan droonitarjonnasta.

6.1.4 Jordania

Jordanian droonikalusto koostuu Kiinan, Itävallan ja Italian toimittamista drooneista, ja kokonaisuudessaan sillä on 22 sotilaskäyttöistä droonia (kuva 7). Kiina on Jordanian toiseksi suurin droonitoimittaja. Jordania tilasi Kiinalta 6 kappaletta CH-4B-drooneja vuonna 2015 ja ne toimitettiin vuotta myöhemmin. Droonit muodostavat 27,3 % Jordanian kokonaisdroonikalustosta ja niiden tuottama TIV-arvo on 24 (kuva 7), yhden droonin arvon ollessa 4. TIV-arvoon perustuen CH-4B-droonit ovat olleet Jordanian droonihankinnoista merkityksellisimmät. Ne ovat myös toistaiseksi ainoat Jordanian aseistetuista drooneista.⁴⁷⁹ Arvioiden mukaan Jordania ei kuitenkaan ole juurikaan operoinut drooneilla, ja ollessaan tyytymätön niiden laatuun pyrki se myymään droonit eteenpäin jo niiden käyttöönottovuonna.⁴⁸⁰

Kuva 7. Jordanian droonikalusto. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: SIPRI (2025a).

⁴⁷⁸ Mitzner & Oliemans (2021b)

⁴⁷⁹ SIPRI (2025a).

⁴⁸⁰ Alden et al. (2020), s. 10.

Lisäksi droonien käyttöarvoa on heikentänyt niiden yhteen liitettävyyden muiden Jordanian asejärjestelmien kanssa, minkä vuoksi niitä ei ole voitu käyttää yhteisoperaatioissa.⁴⁸¹ Jordania on Yhdysvaltojen pitkäaikainen ja keskeinen Naton ulkopuolinen sotilaallisen yhteistyön kumppani. Valtaosa Jordanian asevoimien kalustosta on ostettu Yhdysvalloilta, ja myös suunniteltu osallistumaan Yhdysvaltojen johtamiin koalitio-operaatioihin.⁴⁸² Yhdysvallat ei ole suostunut integroimaan kiinalaisia drooneja sen omiin tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmiin, mikä on pakottanut operoimaan kiinalaisdrooneilla erillisinä yksiköinä. Tämä on heikentänyt niiden operatiivista käyttöarvoa. Arvioiden mukaan Kiinalta ostetut CH-4B ovat olleet Jordanialle enemmänkin arvovallan osoitus aseistettujen droonien omistamisesta kuin varsinainen suorituskyvyllinen saavutus. Kiinalaisten droonien hankkimisen uskotaan olleen myös keino painostaa Yhdysvaltoja myymään kehittyneen teknologian aseistettuja droonejaan Jordanialle.⁴⁸³

Jordanialla on myös 12 kappaletta Itävallasta ostettuja Camcopter S-100 drooneja, jotka se tilasi vuonna 2010. Kappalemääräisesti kyseisten droonien osuus on Jordanian kokonaisdroonikalustosta suurin, 54,7 %. Dronien TIV-arvo on kuitenkin vain 2,4, yksittäisen droonin arvon ollessa 0,2 TIV.⁴⁸⁴ Kyseiset droonit kuuluvat Jordanian ilmavoimien kalustoon, ja ne muodostavat yhden tiedustelulaivueen.⁴⁸⁵

Lisäksi Jordanialla on 4 kappaletta Italiasta ostettuja Falco-drooneja. Näiden droonien osuus kokonaiskalustosta on 18,2 % ja niiden TIV-arvo on 0,8 (kuva 7), yksittäisen droonin arvon ollessa 0,2 TIV. Kyseiset droonit tilattiin vuonna 2013 ja toimitettiin seuraavana vuonna.⁴⁸⁶ Falco on italialaisen Leonardo-Finmeccanica -teknologiayhtiön vuonna 2012 markkinoille tuoma drooni, joka on tarkoitettu monipuolisiin maa-, rannikko- ja merialueiden tiedusteluun.⁴⁸⁷ Tarkkoja viitteitä ei ole siitä, missä tehtävissä Jordania on kyseisiä drooneja käyttänyt,⁴⁸⁸ mutta on arvioita siitä, että ne olisivat kuuluneet Jordanian erikoisjoukkojen kalustoon niiden käyttöönoton jälkeen vuonna 2014.⁴⁸⁹

⁴⁸¹ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 9–10.

⁴⁸² Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 348.

⁴⁸³ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 9–10.

⁴⁸⁴ SIPRI (2025a).

⁴⁸⁵ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 349.

⁴⁸⁶ SIPRI (2025a).

⁴⁸⁷ Army Technology (2016) *Falco EVO Unmanned Aerial Vehicle (UAV)*, [https://www.army-technology.com/projects/falco-evo-unmanned-aerial-vehicle-uav/?cf-view], luettu 27.1.2026.

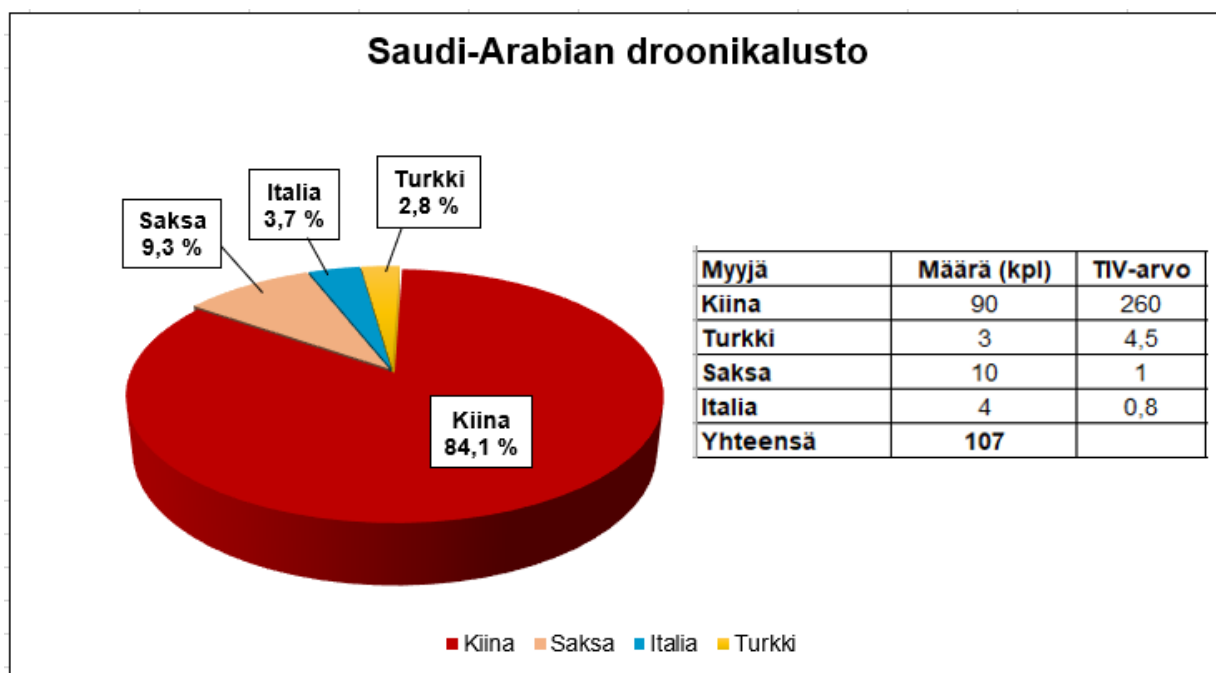
⁴⁸⁸ Ei mainintoja SIPRI:n, The Military Balancen tai muiden toissijaisina lähteinä käytetyissä aineistoissa.

⁴⁸⁹ Army Technology (2009) *Selex to Develop UAV Technologies for Jordan*, [https://www.army-technology.com/news/news70843-html/?cf-view], luettu 27.1.2026.

Kokonaisuudessaan Jordanian droonikalusto on pieni verrattain muiden Lähi-idän maiden droonikalustoihin. Toisaalta Jordanian koko asevoimia on kuvattu määrällisesti pieniksi mutta laadukkaiksi. Etenkin maan ilmavoimia ja erikoisjoukkoja arvostetaan kansainvälisesti. Jordania on keskittynyt etenkin rajaturvallisuuden ja tavanomaisten sotilaallisten uhkien torjumiseen.⁴⁹⁰ Jordanian on pitkään tasapainotellut sotilaallisesti ja poliittisesti Israelin ja ei-valtiollisten toimijoiden, kuten Hamasin ja Hizbollahin välissä. Droonien hankkimiseen liittyvä kiinnostus uskotaankin liittyvän ei-valtiollisten toimijoiden aiheuttamien uhkien ennaltaehkäisemiseen ja torjumiseen. Myös Irakin alueella toimivan ISISin nousun uhka on arvioitu olleen syynä Jordanian drooneihin liittyvään kiinnostukseen.⁴⁹¹

6.1.5 Saudi-Arabia

Saudi-Arabian droonikalusto koostuu Kiinan, Turkin, Saksan ja Italian toimittamista drooneista ja maan sotilaskäyttöisten droonien kokonaismäärä on 107 kappaletta (kuva 8). Kiina on Saudi-Arabian suurin droonitoimittaja. Maalla on 90 kappaletta kiinalaisdrooneja, mikä on 84,1 % sen droonikalustosta. Droonien tuottamaa asevoimallisen suorituskyvyn TIV-arvo on yhteensä 260 (kuva 8). Tämä osoittaa, että myös asevoimien suorituskyvyn näkökulmasta kiinalaisdroonien hankinnat ovat olleet merkittäviä.⁴⁹²

Kuva 8. Saudi-Arabian droonikalusto. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: SIPRI (2025a).

⁴⁹⁰ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 348.

⁴⁹¹ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 9.

⁴⁹² SIPRI (2025a).

Suuren kappalemäärän lisäksi suuri TIV-arvo perustuu siihen, että Saudi-Arabian hankkimat kiinalaisdroonit ovat 2010-luvulla tuotettuja edistyneen teknologian drooneja. Saudi-Arabia on ostanut Kiinalta sekä aseistamattomia että aseistettuja drooneja. Aseistamattomia mallia edustaa vuonna 2017 ostettu 5 kappaleen erä CH-4A-drooneja. Kyseiset droonit tuotettiin lisenssin alaisena Saudi-Arabiassa vuonna 2018. Ennen kyseistä droonimallia Saudi-Arabia oli jo vuonna 2014 tehnyt tilauksen 20 kappaleesta CH-4B-drooneja sekä 15 kappaleesta Wing Loong-1 -drooneja. Suurimpana tilauksena Saudi-Arabia teki Kiinan kanssa kaupat 50 kappaleesta Wing Loong -2 -drooneja vuonna 2017. Kyseiset droonit toimitettiin 5 ja 10 kappaleen erissä, viimeisen erän toimituksen toteutuessa 2022.⁴⁹³

Kiinalaisdroonit muodostavat tällä hetkellä Saudi Arabian ilmavoimien kaksi taistelu- ja tiedustelu -dronilaivuetta.⁴⁹⁴ Dronien operoinnissa Saudi-Arabia on kohdannut samoja haasteita Jordanian kanssa. Yhdysvaltojen pitkäaikaisena strategisena kumppanina Saudi-Arabian ilmavoimat koostuu pääosin yhdysvaltalaisista sekä muusta länsimaisesta kalustosta. Kiinalaisdroonit eivät ole yhteensopivia länsimaisen kaluston johtamisjärjestelmäarkkitehtuurin kanssa, mikä on vähentänyt niiden käytettävyyttä sotilasoperaatioissa.⁴⁹⁵

Saudi-Arabia on kuitenkin osoittanut halukkuutta kasvattaa aseistettujen droonien kapasiteettiaan sekä lisäksi kehittää kotimaista drooniteollisuuttaan etenkin Kiinan tuella. Saudi-Arabia on tehnyt lisenssisopimuksen kiinalaisen droonivalmistajan, CAIG:n kanssa droonien valmistamisesta paikallisesti. Saudi-Arabian on ilmoittanut tavoitteekseen rakentaa 300 CAIG:n Wing Loong -dronia sekä mahdollisesti tulevaisuudessa myös CASC:n CH-5-drooneja.⁴⁹⁶ Vuonna 2022 Saudi-Arabia ja Kiina solmivat sopimuksen yhteistyössä kehitettävistä drooneista sekä näihin liittyvästä teknologiasta. Kiinan kanssa aloitetut drooniteknologian yhteistyöhankkeet ovat osa Saudi-Arabian Vision 2030 -aloitetta, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on kasvattaa kotimaista teollisuutta ja teknologiaosaamista.⁴⁹⁷

Saudi-Arabia on ostanut drooneja myös Turkilta. Saudi-Arabia tilasi Turkilta 3 kappaletta Karayel-tyypin drooneja vuonna 2020 ja ne toimitettiin samana vuonna. Tällä hetkellä Turkin osuus Saudi-Arabian droonikalustosta on 2,8 % (kuva 8).⁴⁹⁸ Karayel on turkkilaisen

⁴⁹³ Ibid.

⁴⁹⁴ Chapter Six: Middle East and North Africa (2025), s. 367.

⁴⁹⁵ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 18, 21.

⁴⁹⁶ Ibid.

⁴⁹⁷ Helou (2022)

⁴⁹⁸ SIPRI (2025a).

Vestel Savunma -yhtiön (nykyisin Lentatek) valmistama aseistamaton tiedustelu- ja valvonta -drooni. Se on erityisesti tarkoitettu taistelukentällä kohteiden maalittamiseen ja iskujen jälkeiseen vaikutuksenarviointiin. Saudi-Arabian asevoimat on käyttänyt Karayel-drooneja ainakin tiedustelutehtävissä Jemenissä.⁴⁹⁹

Toistaiseksi Kiina on ainut Saudi-Arabialle aseistettuja drooneja myynyt toimija. SIPRI:n mukaan Saudi-Arabia on kuitenkin tilannut Turkilta aseistettavia Akinci-drooneja vuonna 2023. Tilauksen kappalemäärä ei ole tiedossa, mutta sen on raportoitu olevan osa laajempaa 3 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvoista asekauppaa, joka sisältää useita eri asejärjestelmiä. Akinci-droonit on tarkoitettu valmistaa lisenssin alaisena Saudi-Arabiassa ja ensimmäisten toimitusten uskotaan tapahtuvan vuodesta 2026 alkaen.⁵⁰⁰ Turkin kanssa tehty kauppa haastaa Kiinan vallitsevaa asemaa Saudi-Arabian ainoana aseistettuja drooneja toimittaneena maana mutta myös laajemmin puolustusyhteistyötä tekevänä kumppanina.

Saudi-Arabiassa on lisäksi 10 kappaletta vuonna 2010 Saksalta ostettuja Luna-drooneja. Näiden osuus kokonaisdroonikalustosta on 9,3 % ja hankinnan kokonaisarvo 1 TIV (kuva 8).⁵⁰¹ Luna on saksalaisen Rheinmetallin valmistama tiedusteludrooni. Drooni on tarkoitettu lähtökohtaisesti maavoimien käyttöön tiedonvälitykseen etulinjan ja komentopaikkojen välillä.⁵⁰² Lisäksi Saudi-Arabiassa on 4 kappaletta Italiasta vuonna 2011 ostettuja Falco-drooneja. Droonien osuus kokonaiskalustosta on 3,7 prosenttia ja TIV-arvo 0,6 (kuva 8).

Verrattuna Kiinalta ja Turkilta ostettujen droonien TIV-arvoihin saksalaisten ja italialaisten droonien arvot ovat marginaalisia. Kiinan ja Turkin kanssa 2020-luvulla tehdyt uudet droonikaupat sekä kotimaiseen drooniteollisuuteen liittyvät teknologiayhteistyö- ja lisenssihankkeet osoittavat Saudi-Arabian kiinnostuksen droonikalustonsa kerryttämiseen ja kehittämiseen säilyvän. Lisäksi ne osoittavat sekä Kiinan että Turkin olevan tärkeitä drooniteknologiaan liittyviä yhteistyökumppaneita Saudi-Arabialle, mikä myös asettaa kyseiset maat kilpailevaan asemaan maan johtavana drooniteknologian toimittajana.

6.2 UN Comtrade Database

UN Comtrade -tietokannan hakutulosten mukaan Kiina toimitti vuosien 2022–2024 aikana drooneja yhteensä 13 Lähi-idän maahan. Kokonaismyynnin rahallisen arvon perusteella

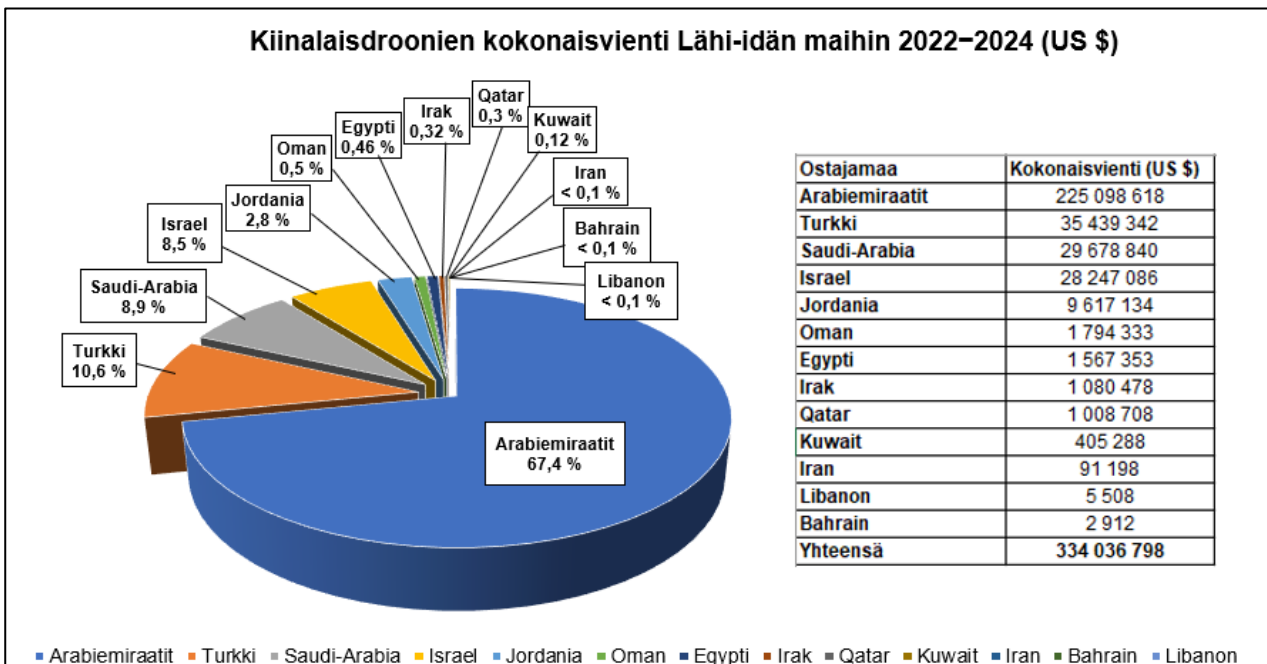
⁴⁹⁹ *Military Factory* (2022f) "Vestel Karayel", [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=2454], luettu 27.1.2026.

⁵⁰⁰ SIPRI (2025a).

⁵⁰¹ *Ibid.*

⁵⁰² *Army Technology* (2023) *LUNA NG Air-Supported Reconnaissance Drone, Germany*, [<https://www.army-technology.com/projects/luna-ng-air-supported-reconnaissance-drone-germany/?cf-view>], luettu 27.1.2026.

kyseiset maat ovat suurimmasta pienimpään Arabiemiraatit, Turkki, Saudi-Arabia, Israel, Jordania, Oman, Egypti, Irak, Qatar, Kuwait, Iran, Bahrain ja Libanon (kuva 9). Tilastotietojen perusteella Kiina ei ole toimittanut drooneja Afganistaniin, Jemeniin, Palestiinalaisalueille tai Syyriaan. Kuvassa 9 esitetyt tulokset sisältävät kaikki Kiinan Lähi-itään myymät droonimallit (HS-koodi 8806) sekä koko tarkasteluajanjakson 2022–2024 aikaisen myynnin rahallisen arvon Yhdysvaltain dollareissa. Lisäksi kuvassa esitetään rahallisen arvon prosentuaalinen jakauma ostajamaittain. Eritellyt myyntivolyymit kohdemaihin jokaisen vuoden osalta on tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 9).

Kuva 9. Kiinan droonivienti Lähi-idän maihin 2022-2024. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: YK (2025).

Kuva 9 osoittaa, että Arabiemiraatit on ostanut kiinalaisdrooneja selkeästi eniten yli 225 miljoonan Yhdysvaltain dollarin osuudellaan. Arabiemiraattien prosentuaalinen osuus koko Lähi-itään kohdistuneesta droonimyynnistä on 67,4 %. Seuraavaksi suurimman kiinalaisdroonien ostajan, Turkin osuus, lähes 35,5 miljoonaa dollaria on jo Arabiemiraattien ostovolyymiin verrattuna selkeästi pienempi, prosentuaalisen osuuden ollessa 10,7 % kaikista Lähi-itään Kiinan toimittamista drooneista. Saudi-Arabian osuus on hieman yli 29,5 miljoonaa dollaria, mikä on 8,9 % kokonaisviennistä. Israelin osuus 28 miljoonaa dollaria, mikä on 8,5 % kokonaisviennistä. Viidenneksi suurin ostajamaa on Jordania 9,6 miljoonan Yhdysvaltain dollarin osuudella, joka on 2,8 % Kiinan drooniviennin kokonaisvolyymistä.

Seuraavien neljän maan ostovolyymit sijoittuvat merkittävästi pienempään rahalliseen arvoon drooniestojen prosentuaalisen osuuden laskiessa jo alle yhteen prosenttiin: Oman

(1,8 miljoonaa dollaria, 0,5 %), Egypti (1,5 miljoonaa dollaria, 0,46 %), Irak (1 miljoonaa dollaria, 0,32 %) sekä Qatar (1 miljoonaa dollaria, 0,3 %). Pienimpien drooneja ostaneiden maiden osuus on vain marginaalinen Kuwaitin ostojen ollessa 405 000 dollaria (0,12 %), Iranin 91 000 dollaria, Libanonin 5500 dollaria ja Bahrainin 3000 dollaria. Kolmen viimeisen maan prosentuaaliset osuudet Kiinan dooniviennistä olivat alle 0,01 % (kuva 9).

UN Comtrade Database -tietokannan tuloksista ei ole mahdollista erotella sotilaskäyttöisten tai kaupallisten droonien myyntiin liittyviä tilastoja toisistaan, mutta tietokannasta pystyy tuottamaan haun myös eritellyillä droonityyppien luokituksiin liittyvillä tullikoodeilla. Eriteltyjen tullikoodien mukaan tehty tarkastelu mahdollistaa eri droonityyppien kokoon ja lentoonlähtöpainoon liittyvän jaottelun. Näitä verrattaessa droonityyppien hintoihin ja myyntihin kappalemääriin voidaan tehdä karkeita arvioita droonien luokituksesta ja käyttötarkoituksesta. Esimerkiksi yksittäinen nettopainoltaan ja rahalliselta arvoltaan suuri drooni voisi olla sotilaskäyttöön tarkoitettu, sillä droonin painoluokka ja sen myötä kuormankantokyky mahdollistavat todennäköisemmin teknologisten järjestelmien tai aseistuksen kantamisen kuin pienikokoinen ja edullinen drooni. Suurikokoisilla drooneilla on myös usein pidempi toimintamatka kuin pienikokoisilla kevyillä drooneilla. Tarkkoja arvioita droonien käyttötarkoituksesta ei kuitenkaan voida kyseisen tietokannan myötä tehdä. Drooniluokitukset eri tullikoodien mukaan ovat tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 3), samoin kuin eritellyillä tullikoodeilla suoritettujen haun tulokset Kiinan dooniviennistä Lähi-itään. (liite 10).

Liitteen 3 mukaisesti pieneen kokoluokkaan kuuluvat 880621-, 880622- sekä 880623 -koodiset droonit, joiden lentoonlähtöpaino on alle 25 kilogrammaa. 880621-droonien lentoonlähtöpaino on alle 250 g, 880622-droonien lentoonlähtöpaino on yli 250 g mutta alle 7 kg, ja 880623-droonien lentoonlähtöpaino on yli 7 kg mutta alle 25 kg. Kyseisiin pieneen kokoluokkaan kuuluvat myös 880691-koodin (alle 250 g), 880692-koodin (250 g–7 kg) ja 880693-koodin (7–25kg) droonit. Kyseisten kokoluokkien droonit ovat todennäköisesti ensisijaisesti kaupalliseen käyttöön tarkoitettuja drooneja, joissa on suhteellisen yksinkertainen teknologia, eivätkä sen vuoksi vaadi suurta kuormankantokykyä. Liitteessä 10 esitetyn taulukon perusteella valtaosa Lähi-idän maiden ostamista drooneista ovat edellä mainittujen koodien mukaisia, ja jokainen kiinalaisia drooneja ostaneista maista on ostanut yhtä tai useampaa mallia kyseisistä drooneista.

Liitteen 3 mukaisesti seuraavaan kokoluokkaan kuuluvat 880624-koodin ja 880629-koodin droonit, joiden lentoonlähtöpaino on 25-150 kg. Lentoonlähtöpainoltaan 150-2000 kg kokoluokkaan kuuluvat 880699-, 88069910- sekä 880610 -koodiset droonit. Suurin kokoluokka

käsittää dronit, joiden lentoonlähtöpaino on yli 2000 kg. Näitä ovat 88061090- ja 88069920 -koodiset dronit. UN Comtrade -tietokannassa tullikoodien luokittelu kattaa 6-numeroisia koodeja, joten esimerkiksi 88061090- ja 8806992010 -koodisten droonien myyntiä ei voitu yksilöidä taulukosta erikseen. 150–2000 kg kokoluokkaan kuuluvat dronit voisivat olla keskipitkän toimintamatkan ja kehittyneen teknologian sotilaskäyttöön tarkoitettuja drooneja.

Liitteessä 10 osoitettujen tietojen mukaan 880699-koodin drooneja ovat ostaneet Arabiemiraatit vuonna 2024, Israel vuonna 2022, Qatar vuonna 2023 ja Saudi-Arabia vuonna 2024. 880610-koodin drooneja ei tulosten perusteella ole ostettu. Arabiemiraattien tekemän kaupan arvo oli noin 7,5 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, droonien yhteispaino 6500 kg ja ostettu kappalemäärä 15. Tämä tekee keskiarvoltaan yksittäisen droonin hinnaksi 500 000 dollaria ja keskipainoksi 433 kg. Israel osti vuonna 2022 kaksi kappaletta 880699-koodin drooneja, näiden yhteispainon ollessa 886 kg ja kauppahinnan 650 000 Yhdysvaltain dollaria. Yksittäisen droonin paino oli 423 kg ja hinta 325 000 dollaria. Qatar osti Kiinalta vuonna 2023 yhden 880699-koodisen droonin, jonka paino oli 503 kg ja kauppahinta 610 000 Yhdysvaltain dollaria. Lisäksi Saudi-Arabia osti Kiinalta vuonna 2023 kaksi 880699-koodin droonia, joiden yhteispaino oli 858 kg ja kauppahinta noin 734 000 Yhdysvaltain dollaria.

Kaikkien edellä mainittujen droonikauppojen hinta, painoluokka sekä vähäinen kappalemäärä voivat viitata sotilaskäyttöisiin drooneihin, joilla on kokoluokkansa puolesta mahdollisuus kantaa teknologisia järjestelmiä tai asekuormaa mukanaan. SIPRin tietokannasta tehtyyn hakuun ja tulosten tarkasteluun verrattuna ei kuitenkaan ole viitteitä siitä, että kyseiset maat olisivat ostaneet sotilaskäyttöisiä drooneja Kiinalta tarkasteluajanjaksoon kuuluvien vuosien aikana. SIPRin mukaan Kiina on myynyt sotilaskäyttöisiä drooneja Lähi-itään pääosin ennen vuotta 2022. Kuvassa 9 ja liitteessä 10 esitetyt droonikaupat eivät siis välttämättä sisällä lainkaan sotilaskäyttöisten droonien kaupankäyntiä. Toisaalta sotilaskäyttöisten droonien kauppoihin liittyvät sopimukset tai tilaukset voivat tulla julkisuuteen viiveellä, minkä vuoksi on myös mahdollista, ettei uusimpia sotilaskäyttöisiin drooneihin liittyviä tilauksia tai toimituksia ole ollut saatavilla SIPRin tietokantaan päivittämistä varten.

UN Comtrade -tietokannasta tuotetut tiedot jäivät vajanaisiksi sen osalta, liittyvätkö Kiinan ja Lähi-idän maiden droonikaupat sotilas- vai siviilikäyttöisiin drooneihin. Tilastotietojen

avulla saatiin kuitenkin käsitys Kiinan droonimyyntiin rahallisesta arvosta sekä kappalemääräisestä myynnistä tarkasteluajanjakson ajalta. Tietokanta osoitti, että Lähi-idässä on kysyntää drooneille. Liitteessä 10 esitetyn kappalemääräisen myyntivolyymien perusteella vuosien 2022–2024 välillä Lähi-itään toimitettiin yli 261 000 kiinalaisdroonia. Näistä Arabiemiraatteihin vietiin valtaosa, lähes 210 000 droonia. Seuraavaksi aktiivisimman ostajan, Israelin osuus oli kokonaismäärästä hieman yli 37 000 droonia. Kolmannella sijalla on Turkki yli 18 000 droonin ostovolyymillaan.

Tietokannasta tuotettujen tietojen perusteella tehtiin myös arvioita droonikaupankäynnin merkityksestä Kiinan taloudellisten tavoitteiden näkökulmasta. Tilastosta tarkasteltiin Kiinan kokonaisvientiä drooneja ostaneisiin maihin ja verrattiin droonien rahallista arvoa siihen. Tuloksista selvisi, että taloudellisesta näkökulmasta drooniviennin osuus Kiinan kokonaisviennistä Lähi-idän maihin on pieni. Taulukossa 6 on kuvattu Kiinan kokonaisvienti, droonivienti sekä drooniviennin prosentuaalinen osuus kokonaisviennistä.

Taulukossa 6 Lähi-idän maat on järjestetty suuruusjärjestykseen sen mukaan, mihin Kiina on rahallisen arvon mukaan toimittanut eniten drooneja. Taulukon oikeanpuolimmainen sarakke kuvaava drooniviennin prosentuaalista osuutta Kiinan kokonaisviennistä kyseiseen maahan. Taulukon tiedoista käy ilmi, että droonien osuus Kiinan kokonaisviennistä on jokaisen maan osalta erittäin pieni, alle 1 %. Arabiemiraattien ostamien droonien osuus koko Kiinan tuonnista maahan oli 0,12 %. Muiden maiden osalta droonien osuus Kiinan maahantuonnista oli alle 0,1 %. Kokonaisuudessaan Kiinan drooniviennin osuus sen kokonaisviennistä tarkastelun kohteina olleisiin maihin oli alle 0,05 %.

Taulukko 6: Kiinan kokonaisvienti, droonivienti ja drooniviennin prosentuaalinen osuus kokonaisviennistä Lähi-idän maihin vuosina 2022–2024. Kirjoittajan koostama taulukko. Lähde: YK (2025).

Valtio	Kiinan kokonaisvienti 2022–2024 (US \$)	Kiinalaisdroonien vienti 2022–2024 (US \$)	Drooniviennin osuus kokonaisviennistä (%)
Arabiemiraatit	175 137 498 210	225 098 618	0,12853 %
Turkki	111 014 970 715	35 439 342	0,03192 %
Saudi-Arabia	130 890 535 093	29 678 840	0,02267 %
Israel	46 773 597 167	28 247 086	0,06039 %
Jordania	15 716 790 039	9 617 134	0,06119 %
Oman	13 779 336 268	1 794 333	0,01302 %
Egypti	48 905 286 360	1 567 353	0,00320 %
Irak	28 428 574 825	1 080 478	0,00380 %
Qatar	11 797 913 804	1 008 708	0,00855 %
Kuwait	52 023 941 021	405 288	0,00078 %
Iran	44 261 407 343	91 198	0,00021 %
Libanon	6 999 451 180	5 508	0,00008 %
Bahrain	4 667 473 028	2 912	0,00006 %
Yhteensä	690 396 775 053	334 036 798	0,04838 %

Taulukosta 6 käy ilmi, että Kiinan kokonaisvienti on suurinta myös kolmeen siltä eniten drooneja ostaneeseen maahan eli Arabiemiraatteihin, Turkkiin ja Saudi-Arabiaan. Neljänneksi suurin Kiinan vientikohde on Kuwait, joka on kuitenkin drooniestojensa puolesta pieni toimija, vasta neljänneksi viimeisellä sijalla. Egypti ja Iran asettuvat vertailussa seuraavaksi Kiinan kokonaistuonnin arvon mukaan, mutta molempien droonituonti on pientä, Egyptin tuonnin ollessa vain noin miljoona dollaria ja Iranin vain 91 000 dollaria.

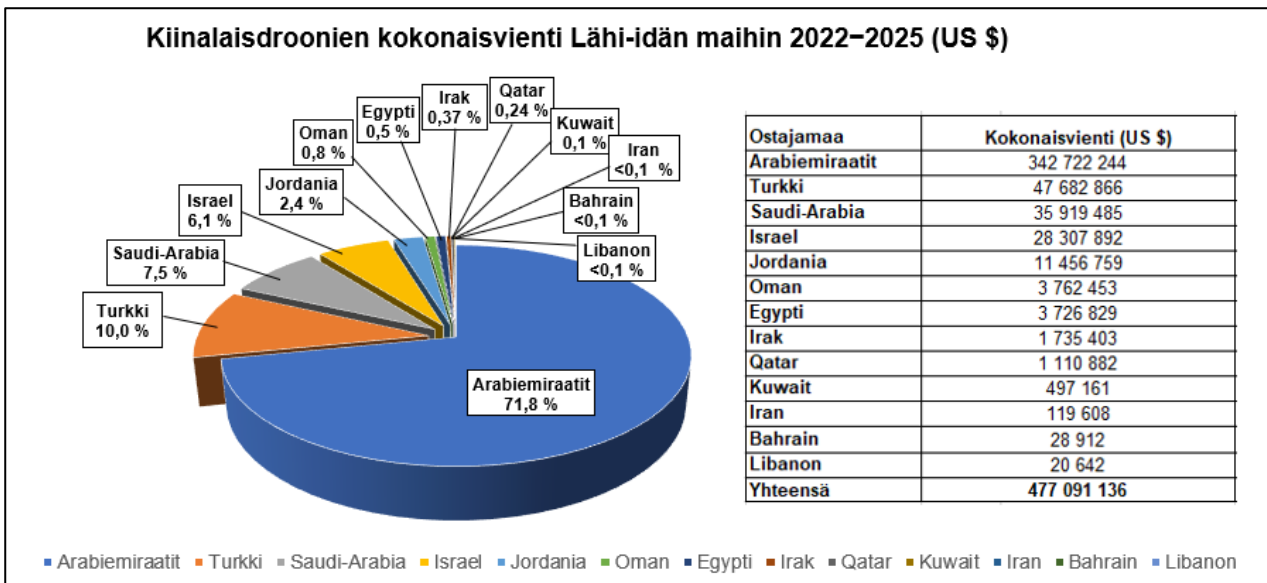
Kokonaisuudessaan Kiinan kokonaisviennin vertailu drooneja ostaneisiin maihin osoittaa, että edellä tarkastellut Lähi-idän maat ovat Kiinalle merkittäviä yhteistyökumppaneita, mutta taloudelliset kytkökset liittyvät hyvin pitkälti muille sektoreille kuin drooneihin. Tietokannasta tuotettujen tietojen ja arvioiden mukaan droonikauppa ei taloudellista näkökulmasta ole merkittävimpiä kaupankäynnin muotoja Kiinalle, mutta droonikauppa on kuitenkin yksi sen vientimuodoista Lähi-idän maihin ja sillä voi olla muita merkityksiä pelkkien taloudellisten tekijöiden sijaan.

6.3 Kiinan tullihallinnon tietokanta

Kiinan tullihallinnon tietokannasta tuotettiin Kiinan virallisesti raportoimat tiedot sen droonikaupasta Lähi-itään vuosien 2022-2025 aikana. Tulokset osoittivat, että Kiinan raportoinnin mukaan se on myynyt drooneja 13 Lähi-idän maahan, jotka ovat droonimyynnin rahallisen kokonaisarvon mukaan suurimmasta pienimpään Arabiemiraatit, Turkki, Saudi-Arabia, Israel, Jordania, Oman, Egypti, Irak, Qatar, Kuwait, Iran, Bahrain ja Libanon (kuva 10). Mai-

den järjestys vastaa UN Comtrade -tietokannan tietoja, vaikka Kiinan tullihallinnon tilastotietojen tarkastelussa on huomioitu myös vuoden 2025 aikainen vienti. Molempien tietokantojen mukaan Kiina ei ole raportoinut droonimyyntiä Afganistaniin, Jemeniin, Palestiinalaisalueille tai Syyriaan.

Kuvassa 10 on esitetty droonien kokonaisviennin rahallinen arvo Yhdysvaltain dollareissa koko tarkasteluajanjakson ajalta eli vuosilta 2022–2025. Lisäksi kuvassa on esitetty kokonaisviennin prosentuaalinen jakauma ostajamaittain. Arabiemiraatit on selkeästi eniten kiinalaisdrooneja ostanut valtio, tarkasteluajanjakson kokonaisarvon ollessa yli 340 miljoonaa dollaria. Arabiemiraattien osuus kaikista Kiinan 2022–2025 välillä Lähi-itään toimittamista drooneista on 71,8 %. Seuraavaksi suurin kiinalaisdrooneja ostanut valtio oli Turkki lähes 48 miljoonan dollarin osuudellaan. Kiinan kokonaisdrooniviennistä Turkin osuus on 10 %. Kolmanneksi suurin drooneja ostanut valtio oli Saudi-Arabia lähes 36 miljoonan dollarin osuudellaan, mikä oli 7,5 % Kiinan kokonaisdrooniviennistä. Seuraavaksi suurimmat kiinalaisdrooneja ostaneet maat olivat Israel (yli 28 miljoonaa dollaria) ja Jordania (lähes 11,5 miljoonaa dollaria). Muut maat olivat ostaneet kiinalaisdrooneja 1–3 miljoonan dollarin arvosta sekä myös alle miljoonan dollarin arvolla koko tarkasteluajanjaksolla.

Kuva 10. Kiinalaisdroonien kokonaisvientti Lähi-idän maihin 2022-2025. Kirjoittajan koostama kuva. Lähde: General Administration of Customs of the People's Republic of China (2025).

Vuosittaiset Kiinan drooniviennin arvot Lähi-idän maihin ovat tarkasteltavissa tutkielman liitteissä (liite 11). Vuosittaisia myyntiarvoja tarkastellessa käy ilmi, että lähes jokainen kiinalaisdrooneja ostaneista maista on ostanut niitä jokaisena tarkasteluajanjakson vuotena.

Poikkeuksena ovat Bahrain ja Libanon, jotka ovat ostaneet drooneja vain vuosina 2023 ja 2025 sekä Iran, jonka drooniosot sijoittuvat vuosille 2022–2023 ja 2025. Etenkin Bahrainin ja Libanonin ostot ovat erittäin pieniä, käsittäen kokonaisuudessaan neljän vuoden ajalta vain lähes 50 000 Yhdysvaltain dollaria.

Verratessa Kiinan tullihallinnon raportoimaa droonivientiä UN Comtrade -tietokantaan on huomattavissa, että tiedot täsmäävät molemmissa tietokannoissa vuosien 2022–2024 ajalta. Kiinan tullihallinnon tietokannan osalta tarkastelua kyettiin tekemään myös jo julkaistusta vuoden 2025 viennin tilastoinnista. Tietokantojen tarkasteluajanjakson eroavaisuudesta huolimatta tilastoista oli tulkittavissa, että droonimyynnin volyymi jatkui samankaltaisena ostajamaiden suuruusjärjestyksen osalta. Maat olivat samassa järjestyksessä ostovolyyminsä mukaan järjestettynä myös vuonna 2025 Arabiemiraattien ollessa edelleen suurin drooneja ostanut maa. Ainoastaan vähiten drooneja ostaneet maat, Bahrain ja Libanon vaihtoivat paikkaa (kuvat 9 ja 10). Molempien drooniosot säilyivät rahalliselta arvoltaan edelleen pieninä (liite 11).

Muita selkeitä trendejä ei ollut havaittavissa tarkastellessa droonien vuosittaisia myyntiarvoja Kiinan tullihallinnon tilastosta (liite 11). Arabiemiraatit suurimpana kiinalaisdroonien ostajana on kasvattanut droonikauppansa määrää vuosittain, ja vuoden 2022 aikaiset ostot (61 miljoonaa dollaria) olivat lähes tuplaantuneet vuoden 2025 loppuun mennessä (117,5 miljoonaa dollaria). Toiseksi suurimman drooneja ostaneen maan, Turkin ostovolyyymi yli kaksinkertaistui vuodesta 2022 (6,8 miljoonaa dollaria) vuoteen 2023 (15,2 miljoonaa dollaria), mutta on tämän jälkeen hieman laskenut. Kolmanneksi suurin maa, Saudi-Arabia osti drooneja tarkasteluajanjaksolla eniten vuonna 2023 (18 miljoonaa dollaria), mutta muina vuosina sen ostovolyyymi on vaihdellut 4–8 miljoonan dollarin välillä.

Myös muiden maiden osalta drooniosojen määrät vaihtelevat vuosittain, eikä tilastotietoja analysoimalla kyetty suoraan tuottamaan johtopäätöksiä mahdollisista volyymien muutosten syistä. Kiina rajoitti drooniteknologiansa vientiä ulkomaille vuonna 2023, mikä voi mahdollisesti ilmetä tulevina vuosina sen droonimyynnin arvoissa. Rajoitukset eivät kuitenkaan suoraan vaikuta vähentävän sen Lähi-itään käymää droonikauppaa, sillä tarkastellessa droonimyynnin arvoja vuosien 2023–2025 välillä, ei myynnissä ainakaan toistaiseksi ilmene laskua. Usean maan osalta drooniosot ovat kasvaneet vuoden 2023 jälkeen joko vuonna 2024 tai 2025. Kyseisiä maita olivat esimerkiksi Arabiemiraattien, Egyptin, Irakin,

Jordanian, Libanonin, Omanin, Kuwaitin ja Saudi-Arabian. Sen sijaan Israelin, Iranin, Qatarin ja Turkin drooniot ovat vähentyneet. Pelkkien tilastotietojen perusteella ei voitu tehdä arvioita siitä, olisiko droonimyyntin laskun syynä ollut Kiinan droonivientiin liittyvät rajoitukset.

Kuten UN Comtrade -tietokannan tulokset osoittivat, myös Kiinan tullihallinnon tietojen perusteella Kiinan drooniviennin osuus sen kokonaisviennistä Lähi-idän maihin on vähäinen. Taulukossa 7 on esitetty Kiinan kokonaisviennin arvo drooneja ostaneihin Lähi-idän maihin sekä myös droonien kokonaisviennin arvo vuosien 2022–2025 väliseltä ajalta. Oikeanpuoleisessa sarakkeessa on esitetty drooniviennin prosentuaalinen osuus maiden kokonaisviennistä. Arabiemiraatit on ostanut eniten drooneja niin rahallisen arvon mukaan kuin kokonaisvientiin suhteutettuna. Drooniviennin osuus kokonaisviennistä Arabiemiraatteihin on kuitenkin vain 0,17 %. Kokonaisvientiin suhteutettuna seuraavaksi suurin maa on Jordania, jonka drooniotosten prosentuaalinen osuus Kiinan tuonnista on 0,05 %. Kolmanneksi suurimman maan, Israelin osuus on 0,04 %.

Taulukko 7: Kiinan kokonaisvienti, droonivienti ja drooniviennin prosentuaalinen osuus kokonaisviennistä Lähi-idän maihin vuosina 2022–2025. Kirjoittajan koostama taulukko.
Lähde: General Administration of Customs of the People’s Republic of China (2025).

Valtio	Kiinan kokonaisvienti 2022–2025 (US \$)	Kiinalaisdroonien vienti 2022–2025 (US \$)	Drooniviennin osuus kokonaisviennistä (%)
Arabiemiraatit	194 210 848 404	342 722 244	0,1765 %
Turkki	150 801 899 993	47 682 866	0,0316 %
Saudi-Arabia	183 732 103 278	35 919 485	0,0195 %
Israel	61 463 375 516	28 307 892	0,0461 %
Jordania	21 855 239 946	11 456 759	0,0524 %
Oman	19 303 122 314	3 762 453	0,0195 %
Egypti	68 607 374 142	3 726 829	0,0054 %
Irak	61 017 414 675	1 735 403	0,0028 %
Qatar	17 256 439 757	1 110 882	0,0064 %
Kuwait	20 965 788 863	497 161	0,0024 %
Iran	35 183 728 944	119 608	0,0003 %
Bahrain	6 266 012 698	28 912	0,0005 %
Libanon	9 605 749 331	20 642	0,0002 %
Yhteensä	850 269 097 861	477 091 136	0,0561 %

Kiinan drooniviennin osuudesta suhteutettuna sen kokonaisvientiin voidaan arvioida, että taloudellisesta näkökulmasta droonien merkitys on pieni. Kuitenkin edellä käsitellyt Lähi-idän maat ovat merkittäviä kauppakumppaneita Kiinalle, ja kauppayhteistyö jakaantuu todennäköisesti usealle eri sektorille. Kiinan kokonaisvienti Lähi-idän maihin vaihtelee tarkasteluajanjaksolla noin 6 miljoonan Yhdysvaltain dollarin viennistä (Bahrain) lähes 200 miljardiin dollariin (Arabiemiraatit) (taulukko 7). Arabiemiraattien jälkeen suurimmat Kiinan

kauppakumppanit viennin perusteella ovat Saudi-Arabia ja Turkki. Muihin maihin kohdistunut kokonaisvienti on ollut kolmeen suurimpaan verrattuna rahalliselta arvoltaan jo selkeästi vähäisempää. Tämä vahvistaa etenkin tutkielmassa aiemmin esitettyjä havaintoja Kiinan tiiviistä yhteistyöstä ja sopimuksista Arabiemiraattien ja Saudi-Arabian kanssa. Lisäksi Turkki on kokonaisviennin perusteella Kiinalle tärkeä alueellinen kauppakumppani.

6.4 Kiinan Lähi-idän droonikauppa

Tilastotietojen mukaan Lähi-idän maat ovat hankkineet etenkin aseistettuja drooneja Kiinasta, mikä on todennäköisesti ollut seurausta Yhdysvaltojen asettamista vientirajoituksista. Kiinalaisdroonien ostaminen on ollut Lähi-idän maille keino kiertää Yhdysvaltojen rajoituksia ja saavuttaa aseistettujen droonien tuoma suorituskyky. Vaikka kiinalaisdroonit ovat osoittaneet teknologisia haasteita ja lisäksi niiden käyttöarvoa yhteisoperaatioissa on heikentänyt liittämättömyys länsimaiseen kalustoon, ovat Lähi-idän maat osoittaneet olevan edelleen kiinnostuneita kiinalaisdroonien ostamisesta ja niihin liittyvistä yhteistyösopimuksista.

Kiina on myynyt vuosien 2010–2024 välillä yhteensä 189 sotilaskäyttöistä droonia Lähi-idään. 15 vuoden tarkasteluajanjaksolla lukumäärä ei vaikuta suurelta. Määrä vastaa kuitenkin muiden suurimpien alueelle drooneja toimittaneiden maiden, kuten Yhdysvaltojen ja Turkin lukumääriä. Lisäksi kiinalaisdroonit ovat pääosin olleet edistyneen teknologian drooneja, joita käytetään pitkän toimintamatkan tiedustelu- ja valvontatehtäviin sekä aseistettuina iskutehtäviin. Koska aseistettava edistyneen teknologian drooni on tuonut usealle Lähi-idän maalle uuden suorituskyvyn, voi yksittäisenkin droonin käyttöarvo olla suuri. Valtaosa länsimaiden toimittamista drooneista on vanhan teknologian kalustoa, joiden suorituskyvyllinen merkitys osoittautui vertailussa kiinalaisdroonien tuottamaa arvoa selkeästi pienemmäksi. Lisäksi länsimaalaiset droonit ovat aseistamattomia malleja. SIPRI:n tuottamien TIV-arvojen vertailun perusteella kiinalaisdroonit ovat Lähi-idän asevoimien suorituskyvyllisen kasvun näkökulmasta olleet merkittävimmät droonihankinnat.

Poliittisella tasolla ja kumppanuuksien luomisen näkökulmasta tarkasteltuna Kiinan droonikaupan merkitys korostuu siinä, että Kiina oli ensimmäinen toimija, joka myi aseistettuja drooneja Lähi-idän maille. Droonien myyntiajankohta asetui myös Lähi-idän maiden kannalta merkitykselliseen ajankohtaan, sillä drooneille koettiin olevan suuri tarve arabikevään

jälkeen alkaneiden sisällissotien ja terroristiryhmien nousun aiheuttamiin uhkiin vastaamisessa. Kiinan droonimyynti lähensi sen poliittisia suhteita Lähi-idän maiden kanssa ja loi pitkäaikaista yhteistyötä niin sotilaallisella kuin kaupallisella sektorilla.

Drooneihin liittyvä kiinnostus ja tarve Lähi-idän maissa todennäköisesti säilyy tulevaisuudessaakin, mikä lisää samalla eri toimittajien välistä kilpailua alueellisista droonimarkkinoista ja drooneihin liittyvistä yhteistyösopimuksista. Kiinan rooli aseistettujen droonien toimittajana Lähi-itään on edelleen keskeinen, mutta sen asema saattaa muuttua, mikäli alueen maat lisäävät droonihankintojaan muilta kilpailevilta toimittajilta. Toistaiseksi Kiina on säilyttänyt asemansa alueen sotilaskäyttöisten droonien tuojana, ja tätä asemaa sekä yhteistyötä laajemmin teknologian sektorilla vahvistavat sen tekemät lisenssisopimukset kiinalaisdroonien tuottamisesta Lähi-idän maissa.

Kiinan droonivienti koko maailmaan vuosien 2022–2025 välillä oli arvoltaan lähes 8,9 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Tästä Lähi-idän osuus oli hieman yli 477 miljoonaa dollaria, mikä oli 5,4 % kokonaisviennistä.⁵⁰³ Samalla aikavälillä Kiinan droonivienti esimerkiksi Yhdysvaltoihin oli lähes 1,2 miljardia dollaria, eli 13,2 % kokonaisviennistä.⁵⁰⁴ Lähi-itään kohdistuneen drooniviennin osuus kokonaisviennistä on verrattain pieni. Kuitenkin 477 miljoonan dollarin droonivienti tuo liikevaihtoa kiinalaisille yrityksille, ja kaupallisten droonien kysyntä Lähi-idässä ylläpitää yhtenä osa-alueena Kiinan taloudellisia yhteyksiä alueella.

Kiinan Lähi-itään kohdistuneen drooniviennin rahallisen arvon suhteen voidaan tulkita, kuten myös luvussa 4 tuotetut havainnot osoittivat, että Kiinan droonikaupalla Lähi-idässä on myös muita tavoitteita pelkän taloudellisen hyödyn sijaan. Sotilaallisten droonien osalta vaikuttimina ovat todennäköisesti ennen kaikkea kumppanuuksien ja sotilaspoliittisten suhteiden syventäminen. Kaupallisten droonien osalta myynti liittyy osaltaan kaupallisiin ja taloudellisiin osa-alueisiin, mutta voi olla myös osa Kiinan ja Lähi-idän maiden välistä teknologista yhteistyötä.

Kaupallisilla drooneilla on kysyntää myös sotilaallisessa käytössä. Tutkimustietojen mukaan osa kaupallisista kiinalaisdrooneista päättyy ei-valtiollisten toimijoiden käyttöön. Kiina-

⁵⁰³ Vertailu toteutettiin Kiinan tullihallinnon ja UN Comtraden tietokannoista. Tilastojen tiedot olivat yhteneväiset vuosien 2022–2024 aikana, Kiinan tullihallinnon tietokannasta tarkasteltiin myös vuoden 2025 tiedot.

⁵⁰⁴ Vuonna 2022 droonivienti Yhdysvaltoihin oli lähes 500 miljoonaa dollaria. Tämän jälkeen viennin arvo puolittui vuonna 250 miljoonaan dollariin, ja vuosien 2024–2025 aikana vienti on ollut 200 miljoonan molemmin puolin. 2022 jälkeisestä selkeä lasku voi ilmentää Yhdysvaltojen rajoituksia kiinalaisen teknologian maa-
hantuonnista. Lähde: General Administration of Customs of the People's Republic of China (2025).

laisdrooneja on havaittu esimerkiksi Jemenin huthikapinallisten ja Libanonin Hizbollah-ryhmän käytössä.⁵⁰⁵ Kaupallisten droonien helppo saatavuus ja niiden modifiointi sotilaallisiin tarkoituksiin on aiheuttanut uudenlaisia uhkakuvia ja lisääntyvien konfliktien mahdollisuuksia, mikä heikentää Lähi-idän turvallisuustilannetta. Dronien myötä ei-valtiolliset toimijat ovat saaneet uudenlaisen suorituskyvyn toteuttaa ilmaoperaatioita, minkä myötä esimerkiksi terroritekojen toteuttamisen keinot ovat monipuolistuneet. Toisaalta kaupallisten droonien käyttötarkoitukset laajenevat jatkuvasti, ja niitä hyödynnetään kasvavissa määrin siviilisektorin toimialoilla.⁵⁰⁶ Pelkästään tilastotietojen perusteella ei voida arvioida sitä, kuinka suuri osa kaupallisista drooneista ostetaan siviilitoimialojen hyötykäyttöön ja kuinka suuri osa päättyy sotilaallisiin käyttötarkoituksiin. Kiina on kuitenkin viime vuosina lisännyt drooniteknologian ja -komponenttien vientiin liittyviä rajoituksiaan ehkäistäkseen droonien leviämistä terroristisiin ja sotilaallisiin tarkoituksiin. Tilastotietojen puitteissa rajoitusten vaikutus ei vielä selkeästi käy ilmi Kiinan Lähi-itään käymässä droonikaupassa.

⁵⁰⁵ Nichols (2020a), s. 219.

⁵⁰⁶ Hsu et al. (2013), s. 5.

7 LÄHI-ITÄÄN MYYTYJEN KIINALAISDROONIEN KÄYTTÖ MENA-ALUEEN SODISSA JA KONFLIKTEISSA

Sotilaalliset konfliktit ovat olleet merkittävä ajuri droonien maailmanlaajuiseen leviämiseen. Ensisysäyksen droonien käyttö sotilaallisiin operaatioihin aiheutti 9/11-terrori-iskujen myötä alkanut terrorismin vastainen sota. Drooneista tuli ensisijainen Yhdysvaltojen käyttämä ase terroristien eliminoimiseen sekä muiden uhkien hallintaan 2000-luvulla. Dronien osoittama suorituskyky taistelukentillä on vauhdittanut niiden kansainvälistä leviämistä ja drooneja on käytetty kasvavissa määrin myös useissa viimeaikaisissa konflikteissa.⁵⁰⁷ Dronien monipuoliset käyttömahdollisuudet, kustannustehokkuus sekä helppo saatavuus ovat tehneet niistä entistä kiinnostavamman aseellisen suorituskyvyn sekä samalla myös välittömän ja suuren uhan esimerkiksi Lähi-idässä.⁵⁰⁸ MENA-alueella droonien käyttö sotilasoperaatioiden välineenä lisääntyi etenkin vuoden 2011 arabikevään jälkeen.⁵⁰⁹

Tässä luvussa tarkastellaan Kiinan Lähi-itään myymien droonien käyttöä MENA-alueen sodissa ja konflikteissa. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maat, joissa tutkimustietojen mukaan käytetty kiinalaisdrooneja, on jaettu luvussa omiksi alaluvuikseen. Kiinalaisdroonien käytön tarkastelulla MENA-alueen sodissa ja konflikteissa luvussa tuodaan esille kiinalaisdroonien operatiivista suorituskykyä mutta myös näkemyksiä siitä, mitä hyötyä Kiinan tavoitteiden kannalta operatiivisesta käyttökokemuksesta on ollut. Luvussa tarkastellaan myös droonien leviämistä ei-valtiollisten toimijoiden käyttöön ja tuodaan esille sen aiheuttamia turvallisuushaasteita. Luvussa käytetty lähdemateriaali koostui tutkimuskirjallisuudesta ja -raporteista sekä luotettavina pidettyjen uutismedioiden, kuten Reutersin, Middle East Eye, Military African, AlJazeeran artikkeleista. Luvussa käytettävä menetelmä on kirjallisuuskatsaus, jonka myötä lähdemateriaalin avulla aiheesta luodaan yleiskuva kiinalaisdroonien operatiivisen käytön laajuudesta MENA-alueella.

7.1 Lähi-itä

7.1.1 Irak

Irak hankki kiinalaiset CH-4B-droonit tukemaan ilmavoimiensa suorituskykyä ja on käyttänyt niitä etenkin maassa vuonna 2014 vaikutusvaltaa kasvattaneen ISISin torjuntaan.

⁵⁰⁷ Pettyjohn et al. (2024), s. 68.

⁵⁰⁸ McKenzie, Kenneth Jr. (2023) *Striking Back: Iran and the Rise of Asymmetric Drone Warfare in the Middle East*, *The Washington Institute for Near East Policy*, Policy Notes: No. 128, [<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east>]c, s. 3.

⁵⁰⁹ Królikowski (2022), s.19.

Droonien käyttöönoton aikaan vuonna 2015 kiinalaisten asiantuntijoiden uskotaan olleen keskeisessä roolissa kouluttamassa drooneilla operointia irakilaisille joukoille Al-Kutin lentotukikohdassa. Drooneja käytettiin heti aktiivisesti ilmaiskuuissa ISISin ammuskätköihin sekä tykistöaseita ja räjähdaineilla varustettuja ajoneuvoja vastaan.⁵¹⁰ Droonit oli varustettu muun muassa AR-1-ohjuksilla ja 50 kilogramman painoisilla FT-9-pommeilla,⁵¹¹ joita molempia Irak tilasi Kiinalta 100 kappaletta vuonna 2014 CH-4B-droonien tilauksen yhteydessä.⁵¹²

Kokonaisuudessaan CH-4B-drooneja on käytetty ISISin vastaiseen taisteluun Irakissa ainakin vuosien 2014–2019 välillä. Yhdysvaltojen hallinnon raportoinnin mukaan Irak olisi operoinut samanaikaisesti kaikilla 20 CH-4B-droonillaan vuosien 2015–2016 aikana ja niitä käytettiin aktiivisesti iskutehtäviin.⁵¹³ Irakin ilmavoimat raportoivat vuonna 2018 tehneensä siihen mennessä yli 260 iskua CH-4B-drooneilla.⁵¹⁴ Vuoden 2016 jälkeen drooneilla operointi väheni, ja esimerkiksi vuonna 2019 Irakin asevoimien arvioitiin operoivat vain yhdellä droonilla kerrallaan. Tämä oli todennäköisesti seurausta siitä, että kahdeksan droonin uskottiin tuhoutuneen taistelutehtävissä ja loput droonit eivät olleet käyttökunnossa ja odottivat varaosia Kiinasta. Viimeisen CH-4B-droonilla tehdyn iskun uskotaan tapahtuneen 2019.⁵¹⁵

Irakin on arvioitu tehneen maan ISISiä vastaan yli 200 ilmaiskua maan luoteisosissa CH-4B-drooneilla niiden käyttöönoton jälkeen.⁵¹⁶ Kiinalaisdroonien operoinnissa haasteita aiheutti kuitenkin se, ettei kyetty hyödyntämään tehokkaasti yhteisoperaatioissa Irakissa toimivien länsimaisten joukkojen kanssa. Länsikoalitio ei suostunut integroimaan kiinalaisdrooneja omaan järjestelmäarkkitehtuuriinsa, minkä vuoksi esimerkiksi tiedustelu- ja valvontakuvaa tai maalinosoitustietoa ei voitu jakaa länsimaisen sotilaskaluston ja kiinalaisdroonien välillä. Tämä heikensi kiinalaisdroonien kykyä tehokkaaseen käyttöön nopeiden ilmaoperaatioiden suorittamisessa ISISin joukkoja vastaan. Vuoden 2016 lopulla Irakin

⁵¹⁰ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 11–12.

⁵¹¹ *Defence Web* (2020) "Jordanian UAVs apparently sold to Libya", [<https://defenceweb.co.za/aerospace/aerospace-aerospace/jordanian-uavs-apparently-sold-to-libya/>], luettu 18.11.2025.

⁵¹² SIPRI (2025a).

⁵¹³ Gettinger (2021), s. 157.

⁵¹⁴ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 12.

⁵¹⁵ Gettinger (2021), s. 157.

⁵¹⁶ Milan, Francesco & Aniesh Bassiri Tabrizi (2020) "Armed, unmanned, and in high demand: the drivers behind combat drones proliferation in the Middle East", *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 31, No. 4, s. 730–750, Routledge, [<https://doi.org/10.1080/09592318.2020.1743488>], s. 734.

CH-4B-drooneja operoivat joukot siirrettiin ilmavoimien organisaatiosta Irakin armeijan komentoon, mikä oli mahdollisesti seurausta yhteisilmaoperaatioiden suorittamisessa osoitautuneille haasteille.⁵¹⁷

Vaikka yhdistämättömyys länsikoalition toteuttamiin operaatioihin heikensi kiinalaisdroonien käyttömahdollisuuksia, on niillä kuitenkin operoitu samoilla periaatteilla kuin muulla Irakin ilmavoimien kalustolla. Tavoitteena droonien hankkimisella oli lisätä tulivoimaa ja kyetä operoimaan mahdollisimman nopeasti ISISin joukkojen etenemisen estämiseksi Irakin maaperällä. ISISin vaikutusvallan heikettyä Irakissa, ei ole tarkkaa tietoa siitä, miten Irak nykyisin operoi drooneilla. Todennäköisesti niitä hyödynnetään tiedustelu- ja valvonta-tehtävissä ennakkovaroituksen saamiseksi mahdollisen uhan ilmetessä.⁵¹⁸

7.1.2 Syyria

Kiinalla on perinteisesti ollut vain vähäinen rooli Lähi-idän konflikteihin osallistumisesta, mutta Kiinan droonimyyntiä Saudi-Arabialle on pidetty osoituksena tukea Syyrian sisällissodan loppumista. Sisällissota alkoi vuoden 2011 arabikevään levottomuuksien myötä, ja Saudi-Arabian joukot tukivat Syyriassa maan entistä presidentti Bashar al-Assadia vastaan taistelevia kapinallisjoukkoja.⁵¹⁹ Al-Assad syöstiin vallasta myöhemmin Hayat Tahrir al-Sham -kapinallisryhmän (HTS) johtamien oppositiojoukkojen toimesta joulukuussa 2024.⁵²⁰

Kiinalaisista droonimalleista ainakin CH-4B-droonilla on operoitu Syyriassa vuosina 2014–2015 ja toteutettu ilmaiskuja. On myös viitteitä siitä, että kiinalaisia kaupallisia drooneja olisi käytetty taistelukentällä modifioituina kapinallisryhmien toteuttamiin tehtäviin. Arvioiden mukaan kaupallisia drooneja on käytetty valvontatehtävissä sekä iskutehtävissä niihin asennettujen räjähteiden avulla. Koska kapinallis- ja terroristiryhmittymät ovat usein kansainvälisten kauppapakotteiden alaisia, on niiden hankalaa saada varusteltua joukkojaan sotilaskäyttöisillä drooneilla. Sen sijaan kaupallisten droonien modifiointi on mahdollistanut kyseisten ryhmien varustautumisen aseistetuilla drooneilla.⁵²¹

⁵¹⁷ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 11–12.

⁵¹⁸ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 12.

⁵¹⁹ *Middle East Eye* (2017) "China's Saudi drone factory compensates for US ban", [<https://www.middleeast-eye.net/news/chinas-saudi-drone-factory-compensates-us-ban>], luettu 22.11.2025.

⁵²⁰ *AlJazeera* (2024) "What happened in Syria? How did al-Assad fall?", [<https://www.aljazeera.com/news/2024/12/8/what-happened-in-syria-has-al-assad-really-fallen>], luettu 30.11.2025.

⁵²¹ Gettinger, Dan (2016) "Drones Operating in Syria and Iraq", *Badr College Center for the Study of the Drone*, [<https://dronecenter.bard.edu/drones-operating-in-syria-and-iraq/>], luettu 30.11.2025.

Syyrian kapinallisjoukkojen modifioima Shaheen-drooni oli merkittävässä roolissa kapinallisjoukkojen hyökkäyksessä kohti pääkaupunki Aleppoa sekä muita entisen presidentin Al-Assadin hallituksen hallitsemia alueita vuonna 2024. Shaheen-droonia käytettiin pääosin kamikaze-tyyppisiin iskutehtäviin. Drooneilla tiedusteltiin ja maalitettiin kohteita etulinjassa, minkä jälkeen räjähdeaineella varustettu drooni iskettiin päin valittua kohdetta. Taktiikka auttoi HTS:ia tuhoamaan hallituksen joukkojen panssaroituja ajoneuvoja ja helikoptereita, ja samanaikaisesti kapinallisjoukot kykenivät etenemään heihin kohdistuvan tulivoiman heiketessä. Ei ole tarkkaa tietoa siitä, mistä kaikista droonimalleista Shaheen-droonit modifioitiin, mutta niiden on arvioitu olleen ainakin kiinalaisia, venäläisiä ja iranilaisia droonimalleja.⁵²²

Sotilaalliseen käyttöön modifioituja kaupallisia drooneja käytettiin aktiivisesti Syyriassa jo sisällissodan aikana. Ainakin kiinalaisia DJI Phantom-drooneja käytettiin usean eri toimijan toteuttamiin iskutehtäviin.⁵²³ ISISin on arvioitu käyttäneen drooneja iskutehtävissään vuodesta 2014 alkaen.⁵²⁴ Myös Jabhat al-Nusra -ryhmä operoi drooneilla sisällissodan aikana. Nykypäivänä kaupallisten droonien tekniset ominaisuudet ovat entistä kehittyneemmät ja myös droonien modifiointi erityyppisiin iskuihin on monipuolistunut.⁵²⁵

Syyriassa toteutetut drooni-iskut ovat aiheuttaneet merkittäviä siviilivahinkoja tarkentuneista droonien kuvaus- ja tarkkuusominaisuuksista huolimatta. Drooneja voidaan kohdistaa siviiliväestöön terroristisissa tarkoituksissa, mutta myös sodassa niillä toteutetut iskut voivat kohdistua väärin ja aiheuttaa sivullisia uhreja. Nämä tekijät ovat lisänneet huolta droonien levinneisyyden aiheuttamista turvallisuusuhkista.⁵²⁶

7.1.3 Jemen

Jemenissä toimivat huthikapinalliset ovat saaneet vaikutusvaltaa etenkin vuonna 2014 alkaneen sisällissodan myötä. Ennen sisällissodan puhkeamista huthit kävivät pitkään matalamman tason kapinaa hallituksen joukkoja vastaan vuosien 2004–2010 aikana, ennen

⁵²² Al-Aswad, Harun (2024) "What are Shaheen drones, the new rebel weapon in Syria's skies?", *Middle East Eye*, [<https://www.middleeasteye.net/news/shaheen-drone-new-rebel-weapon-syria-skies>], luettu 30.11.2025.

⁵²³ *Apex Tactic* (2024) "Examining the Use of Drones in the Syrian Conflict and Its Strategic Impact", [<https://apextactic.com/use-of-drones-in-syrian-conflict/>], luettu 7.2.2026.

⁵²⁴ Pledger, Thomas (2021) *The Role of Drones in Future Terrorist Attacks*, The Association of the United States Army, Land Warfare Paper No. 137, [https://www.USA.org/sites/default/files/publications/LWP-137-The-Role-of-Drones-in-Future-Terrorist-Attacks_0.pdf], s. 2.

⁵²⁵ McDonald, Broderick (2024) "The Drones of Hayat Tahrir al-Sham: The Development and Use of UAS in Syria", *Global Network on Extremism & Technology*, [<https://gnet-research.org/2024/12/20/the-drones-of-hayat-tahrir-al-sham-the-development-and-use-of-uas-in-syria/>], luettu 7.2.2026.

⁵²⁶ *Apex Tactic* (2024).

kuin vuonna 2011 alkanut arabikevät kaatoi silloisen presidentti Ali Abdullah Salehin hallinnon. Huthien on arvioitu saaneen sotilasapua Iranilta sekä Libanonissa ja Syyriassa toimivalta Hizbollahilta jo 2000-luvun varhaisen kapinoinnin aikana. Vuonna 2014 huthit syöksivät sotilasvallankaappauksessa vallasta presidentti Abd Rabbo Mansourin ja valloittivat maan pääkaupunki Sanaan. Lisäksi huthit ottivat haltuunsa laajoja alueita Pohjois- ja Länsi-Jemenissä.⁵²⁷

Vuoden 2014 sotilasvallankaappauksen jälkeen Saudi-Arabia ja Arabiemiraatit perustivat sotilaskoalition tukeakseen hallituksen joukkoja. Tavoitteena oli lopettaa sisällissota ja palauttaa huthien vallankaappaukselta edeltävä hallitus maahan. Ulkovaltojen väliintulo kuitenkin laajensi konfliktia, ja sisällissota maassa jatkuu edelleen.⁵²⁸ Sekä Saudi-Arabia että Arabiemiraatit ovat käyttäneet Kiinasta ostamiaan Wing Loong -drooneja osana koalitionjoukkojen taistelua hutheja vastaan,⁵²⁹ ja niillä toteutettiin laajasti ilmaiskuja heti niiden käyttöönoton jälkeen vuosien 2017–2019 aikana.⁵³⁰

Arabiemiraattien joukot operoivat Jemenissä sekä Wing Loong -1 että Wing Loong -2 -drooneillaan. Droonit tukeutuivat Saudi-Arabiassa ja Eritreassa sijaitseviin tukikohtiin, mistä ne lähetettiin toteuttamaan ilmaiskuja. Tarkkoja arvoja Arabiemiraattien drooneilla toteuttamien ilmaiskujen määrästä tai niiden vaikutuksesta ei ole. Kuitenkin Arabiemiraattien uskotaan toteuttaneen yhden korkearvoisen huthijohtajan Saleh al-Samadin surman kiinalaisdroonilla toteutetussa ilmaiskussa vuonna 2018. Al-Salehiin kohdistunutta iskuja on pidetty yhtenä sodan tärkeimmistä eliminoinneista.⁵³¹ Iskun on myös arvioitu olevan Saudi-Arabian toteuttama, Wing Loong-2 -droonilla ammutulla Blue Arrow-7 -ohjuksella.⁵³² Arabiemiraatit vetivät joukkonsa pois Jemenistä vuosina 2020–2021, joten arvioita kiinalaisdroonien käytöstä Jemenissä ei ole tämän jälkeen.⁵³³

Saudi-Arabia on käyttänyt Wing Loong -drooneja taisteluissa huthikapinallisia vastaan osana maan ilmavoimien operatioita. Kiinalaisdroonien on raportoitu tukeutuneen Sharrurahin ja Jizanin lentotukikohtiin Saudi-Arabiassa lähellä Jemenin rajaa. Varsinaisia todis-

⁵²⁷ Nouwens et al. (2025), s. 24.

⁵²⁸ Ibid. s. 24.

⁵²⁹ Roblin (2019a).

⁵³⁰ Milan & Bassiri Tabrizi (2020), s. 724–735.

⁵³¹ Gettinger (2021), s. 173.

⁵³² Alden et al. (2020), s. 12. SIPRI:n mukaan Saudi-Arabiassa ei ole Kiinasta ostettuja Blue Arrow-7-ohjuksia, kun taas Arabiemiraatit tilasi niitä Kiinalta 500 kappaletta vuonna 2017. (SIPRI (2025a).

⁵³³ Gettinger (2021), s. 173.

teita Wing Loong -droonien aktiivisesta käytöstä tai niillä saavutetuista hyödyistä taiste-
luissa ei ole oletetun al-Salehiin kohdistuneen iskun lisäksi,⁵³⁴ sillä Saudi-Arabia on käyttä-
nyt operaatioissa enemmän miehitettyä hävittäjäkalustoaan. CH-4-droonin käytöstä Jeme-
nissä on todisteita siltä osin, että vuonna 2018 kaksi näistä drooneista ammuttiin alas hut-
hien käyttämällä MANPAD-ilmatorjuntaohjuksilla (man portable air defence), joita huthien
uskotaan saaneen Iranilta.⁵³⁵

Yhtenä syynä Saudi-Arabian vähäiseen kiinalaisdroonien käyttöön uskotaan olleen se, että
maan ilmavoimien kalusto koostuu pääosin länsimaisista lentokoneista, kuten yhdysvalta-
laisista F-15- ja eurooppalaisvalmisteisesta Typhoon Eurofighter -hävittäjistä. Kuten Ira-
kissa toteutettujen koalitiijoukkojen yhteisoperaatioiden osalta, länsimaalaisten kieltäyty-
minen kiinalaisdroonien yhdistämisestä länsimaiseen järjestelmäarkkitehtuuriin heikensi
kiinalaisdroonien käyttöarvoa Jemenissä.⁵³⁶

Huthikapinalliset vastasivat omalta osaltaan aktiivisesti koalitiijoukkojen toteuttamiin isku-
ihin. Vaikka koalitiijoukoilla oli ylivoima ja ne saartoivat tehokkaasti esimerkiksi Jemenin
rannikkoa ympäröiviä satamia, kykenivät huthit suorittamaan useita ballistisia ohjuskuja
ja drooneilla toteutettuja hyökkäyksiä siviilikohteisiin Saudi-Arabiassa ja Arabiemiraateissa.
Suuri osa huthien ohjuskalustosta oli sotaa edeltäviä Venäjältä tehtyjä ostoja, mutta vuo-
den 2016 hyökkäyksissä käytettyjen aseiden osoitettiin kansainvälisten pakotetarkkailijoi-
den mukaan olevan todistetusti peräisin Iranista.⁵³⁷

Huthien asearsenaali kehittyikin vuoden 2016 jälkeen merkittävästi kattamaan muun mu-
assa risteilyohjuksia, joita on käytetty siviilialuksia vastaan kauppakulkureitillä Punaisella
merellä ja Aadenin lahdella vuosien 2023–2024 aikana. Huthit ovat myös käyttäneet li-
sääntyvissä määrin drooneja iskuissaan. Huthien on arvioitu ostavan kaupallisia kom-
ponentteja ja drooneja, joita he modifioivat asejärjestelminä käytettäväksi. Huthien tukemi-
nen ja asejärjestelmien myyminen on YK:n pakotelistan mukaan kielletty, mutta kaupallis-
ten droonien ostoja ja toimituksia on vaikea jäljittää ja rajoittaa.⁵³⁸ Huthit ovat käyttäneet

⁵³⁴ Alden et al. (2020), s. 12.

⁵³⁵ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 21.

⁵³⁶ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 12, 21.

⁵³⁷ Nouwens et al. (2025), s. 25.

⁵³⁸ Nouwens et al. (2025), s. 25.

drooni-iskuissaan ainakin iranilaisvalmisteisia OWA-drooneja, joilla on aiheutettu merkittävää vahinkoa iskuissa rajan yli Saudi-Arabiaan.⁵³⁹ Esimerkiksi huthit toteuttivat drooni-iskun Saudi-Arabian Aramcon öljyntuotantolaitokseen vuonna 2019.⁵⁴⁰

Vaikka huthien käyttämät kertakäyttöiseen iskuun tarkoitetut dronit ovat arvioiden mukaan tuotu Iranista, on niistä löydetty kiinalaisia DLE 111 sekä DLE-170 -moottoreita. Moottorit on todennäköisesti salakuljetettu huthille Iranin tai naapurimaa Omanin kautta. Huthreja koskevan pakotelistan mukaan varsinaisten asejärjestelmien lisäksi myös varaosien ja näihin liittyvien materiaalien myyminen huthille on kiellettyä. Kansainväliset pakotteet ovat arvioiden mukaan lisänneet kaksikäyttötuotteiden, kuten droonien ja niiden komponenttien hankintoja Kiinasta. Kiinalaiset valmistajat ovat olleet haluttomia osallistumaan tuotteisiin liittyviin alkuperäketjutkimuksiin vedoten kansalliseen lainsäädäntöön, jonka mukaan esimerkiksi huthien drooneista löydetyt moottorit eivät ole vientivalvonnan alaisia. Kiinalaisvalmistajien löyhä asenne vaikuttaa osaltaan siihen, että huthien on ollut helpompi päästä käsiksi kaksikäyttötuotteisiin.⁵⁴¹

Se, että eri kapinallis- ja terroristiryhmittymät pääsevät käsiksi drooneihin ja muihin pakotelistalla oleviin asejärjestelmiin vaikuttavat paitsi alueelliseen turvallisuuteen niin myös kansainvälisellä tasolla. Esimerkiksi huthit ovat kohdistaneet Suezin kanavan läpi kulkeviin kauppalaivoihin yli 70 iskua ja upottaneet kaksi alusta ja kaapanneet yhden. Suezin kanavan läpi kulkee vuosittain noin biljoonan Yhdysvaltain dollarin arvosta kauppatavaraa ja lähes 10 % kaikesta meren kautta kuljetettavasta öljystä.⁵⁴² Huthien aiheuttamat riskit kaupakulkureitillä ovat nostaneet merkittävästi rahtiliikenteen kuljetusmaksuja ja pidentäneet toimitusaikoja, kun osa laivaliikenteestä on muuttanut reittiään ja kiertävät Afrikan mantereeseen. Huthit ovat kohdistaneet iskuja etenkin yhdysvaltalaisiin ja israelilaisiin aluksiin, minkä myötä huthit ovat osoittaneet tukeaan palestiinalaisia kohtaan. Toisaalta huomiota on herättänyt se, että kiinalaisiin aluksiin on kohdistunut huomattavasti vähemmän iskuja.⁵⁴³

⁵³⁹ McKenzie (2023), s. 5.

⁵⁴⁰ Milan & Bassiri Tabrizi (2020), s. 740.

⁵⁴¹ Nouwens et al. (2025), s. 26–27.

⁵⁴² Gambrell, Jon (2024) "Yemen's Houthis launch their largest Red Sea drone and missile attack, though no damage is reported", *Associated Press*, [<https://apnews.com/article/yemen-houthi-rebels-red-sea-attacks-israel-f820b848eb76fa3ecc8056ca332cabae>], luettu 17.11.2025.

⁵⁴³ Saul, Jonathan & Renee Maltezou (2024) "Houthi explosive drone boat attacks escalate Red Sea danger", *Reuters*, [<https://www.reuters.com/world/middle-east/houthi-explosive-drone-boat-attacks-escalate-red-sea-danger-2024-07-03/>], luettu 17.11.2025.

Vaikka kiinalaisdroonien käyttö ilmavoimien yhteisoperaatioissa osoittautui haasteelliseksi, osoittautuivat ne arvioiden mukaan merkityksellisiksi sekä Saudi-Arabialle että Arabiemiiraateille etenkin kahdesta syystä. Drooneilla kyetään toteuttamaan tiedustelu- ja iskuoperaatioita myös korkean riskin tehtävissä vaarantamatta sotilashenkilöstöä. Etenkin Arabiemiiraattien on arveltu käyttäneen drooneja iskutehtävissä miehittämättömien lentojen sijaan suojellakseen sekä asevoimiensa henkilöstöä että kalustoa. Lisäksi droonien hankinta- ja käyttökustannukset ovat huomattavasti perinteistä lentokalustoa matalammat, ja voivat laskea sodan aiheuttamia kustannuksia huomattavasti. Jemenissä koalitiojoukkojen ilmavoimien kalustoon kohdistui merkittävä määrä huthien hyökkäyksiä, mikä aiheutti kalustollisia tappioita. Esimerkiksi Jemenissä huthien alas ampuma Yhdysvaltojen F-15 hävittäjä maksaa 200 miljoonaa dollaria, kun taas Arabiemiiraatin alas ammuttu Wing Loong -drooni saadaan korvattua 2 miljoonalla dollarilla. Kiinalaisdroonien kustannustehokkuuden vuoksi Saudi-Arabia sijoitti niitä operaatiovalmiuteen lähelle Jemenin rajaa, vaikka ne olivat riskialttiina huthien ohjus- ja drooni-iskuille.⁵⁴⁴

7.2 Pohjois-Afrikka

7.2.1 Libya

Libyan sisällissotaa on kutsuttu maailman suurimmaksi droonisodaksi. YK:n Libyan erityisedustajan Ghassan Salamén mukaan sodan aikana on tehty lähes 1000 droonilla toteutettua ilmaiskua.⁵⁴⁵ Libyan sota alkoi vuoden 2011 Arabikevään seurauksena ja silloisen Muammar Gaddafin syrjäyttämisestä. Sisällissota puhkesi uudelleen vuonna 2014 ja kesti vuoteen 2020 saakka. Vuonna 2024 muun muassa YK sekä EU:n Libyan edustusto ilmaisivat huolensa sodan mahdollisesta uudelleen eskaloitumisesta.⁵⁴⁶

Sodan osapuolia ovat olleet YK:n tukema Libyan kansallisen yhtenäisyyden hallitus (Government of National Accord, GNA), jonka hallintoalue sijaitsi pääkaupunki Tripolissa. Kilpailevana tahona on maan itäosassa, Tobrukissa vallassa oleva Khalifa Haftarin alainen edustajainhuone.⁵⁴⁷ Haftarin hallitseva joukko tunnetaan nimellä Libyan kansallisarmeija (Libyan National Army, LNA). Nämä kaksi tahoja sekä lisäksi useat islamistiset ääriyhmät,

⁵⁴⁴ Milan & Bassiri Tabrizi (2020), s. 735–736, 738.

⁵⁴⁵ Królikowski (2022), s. 24.

⁵⁴⁶ Schaer, Cathrin (2024) "Is Libya on the brink of a new civil war?", *Deutsche Welle*, [<https://www.dw.com/en/is-libya-on-the-brink-of-a-new-civil-war/a-69963648>], luettu 23.11.2025.

⁵⁴⁷ Schaer (2024); Allahoum (2020).

kuten Muslimiveljeskunta, ovat taistelleet keskenään poliittisesta vallasta, alueista sekä Libyan laajoista öljyvaroista.⁵⁴⁸

Libyan sisällissota on muodostunut intensiiviseksi sijaissodaksi, jossa kansainväliset toimijat ovat aseistaneet sodan molempia osapuolia ja vaikuttaneet näin sodan kulkuun.⁵⁴⁹

LNA:ta ovat tukeneet muun muassa Arabiemiraatit, Egypti, Ranska ja Venäjä toimittamalla armeijalle sotakalustoa, kuten lentokoneita, ilmatorjuntajärjestelmiä, laivaston aluksia sekä drooneja.⁵⁵⁰ Lisäksi on viitteitä siitä, että Saudi-Arabia rahoitti LNA:n joukkojen varustamista ja Tripoliin hyökkäämisen valmistelua. Saudi-Arabian rooli Libyassa on kuitenkin ollut vähäinen, sillä se on sitoutunut oman lähialueensa konfliktiin Jemenissä. Kansainvälisten toimijoiden aseellinen tuki LNA:lle rikkoi YK:n asevientikieltoa, joka asetettiin vuonna 2011 Muammar Gaddafin syrjäyttämisen jälkeen.⁵⁵¹

Arabiemiraattien ja Egyptin toimintaan Libyassa on liittynyt niiden tavoite islamistisen Muslimiveljeskunnan vallan heikentämisestä. Muslimiveljeskunnan asema on ollut Libyassa jokseenkin heikko, mutta Arabiemiraatit on pyrkinyt osoittamaan tuellaan LNA:lle, että se taistelee poliittisen islamin kannattajia vastaan. Myös Egyptin tuki LNA:lle perustuu Muslimiveljeskunnan vastustamiseen. Muslimiveljeskunta julistettiin terroristijärjestöksi ja kiellettiin Egyptissä vuoden 2013 sotilaskaappauksen jälkeen. Tällöin Muslimiveljeskunnan jäsen ja ensimmäinen Egyptissä demokraattisesti valittu valtionpäämies Mohamed Morsi syöstiin vallasta. Tämän jälkeen vallassa on ollut presidentti Abdel Fattah el-Sisi. Libyassa Egypti tukee LNA:ta, sillä sen näkökulmasta hallitus, jossa Muslimiveljeskunta osallistuu poliittiseen päätöksentekoon, on turvallisuusuhka.⁵⁵²

GNA on ollut sen sijaan Turkin, Yhdysvaltojen ja Qatarin tukema. Yhdysvallat tukivat GNA:ta sisällissodan alkuvuosina, mutta tammikuussa 2017 presidentti Trump ilmoitti vähentävänsä tukeaan Libyassa sen vuoksi, että Yhdysvallat oli jo osallisena useaan muuhun kansainväliseen konfliktiin. Vaikka Yhdysvallat oli GNA:n puolella, Trump oli puhe- lussa LNA:n komentajan Haftarin kanssa tunnustanut tämän roolin terrorismin torjunnassa

⁵⁴⁸ Pettyjohn et al. (2024), s. 21.

⁵⁴⁹ Ibid. s. 21.

⁵⁵⁰ Królikowski (2022), s. 24; Pettyjohn et al. (2024), s. 21; Allahoum (2020).

⁵⁵¹ Allahoum (2020).

⁵⁵² Ibid.

ja Libyan öljyvarojen turvaamisessa. Qatarilla oli merkittävä rooli Gaddafin hallituksen syrjäyttämisessä vuonna 2011, mutta se on sittemmin siirtynyt tukemaan GNA:ta osoittamalla lähinnä diplomaattista tukeaan.⁵⁵³

Turkki on ollut GNA:n varsinainen ja vahva tukija. Turkki solmi sotilaallisen yhteistyösopimuksen GNA:n kanssa vuonna 2019.⁵⁵⁴ Turkin kiinnostus tukea GNA:ta liittyy sen Välimeren hallintaan koskeviin intresseihin. Turkki pyrkii vahvistamaan alueellista valtaansa ja takaamaan porausoikeuden merenpohjan öljyesiintymien. Mikäli LNA hallitsisi Libyaa, olisi Välimeren alue enemmän sen liittolaisten Egyptin, Arabiemiraattien ja Kreikan hallinnassa.⁵⁵⁵ Yhteistyösopimuksen myötä Turkki toimitti GNA:n käyttöön muun muassa drooneja (Bayraktar TB-2), palkkasotureita sekä maalla ja merellä toimivia ilmapuolustusjärjestelmiä. Turkin tuen avulla GNA vahvistikin asemiaan sodassa, sillä aiemmin huonon ilmapuolustuskyvyn vuoksi LNA oli päässyt alueelliseen ilmanherruuteen ja suorittamaan ilmaiskuja etenkin droonikalustonsa avulla.⁵⁵⁶

Arabiemiraattien omistamat Wing Loong-1 -droonit olivat ensimmäiset sodassa esiintyneet droonit. Droonit oli sijoitettu al-Khadimin lentotukikohtaan, josta niillä operoitiin. Arvioiden mukaan drooneilla tehtiin heti lokakuussa 2016 alueelle toimittamisen jälkeen 41 ilmaiskua. Vuonna 2018 LNA valtasi Dernan kaupungin Arabiemiraattien operoimien Wing Loong -droonien avulla. Edelleen vuonna 2019 kiinalaisdroonien tarkkojen ilmaiskujen avulla kyettiin tuhoamaan useita GNA:n ajoneuvoja, tykistöä sekä asevarastoa. Tässä vaiheessa GNA:lla oli käytössään vain vanhentunutta ilmatorjuntatykistöä sekä kannettavia ilmapuolustusjärjestelmiä eivätkä sen joukot kyenneet puolustautumaan korkealla lentäviä drooneja vastaan.⁵⁵⁷

Wing Loong -droonien 1 500 kilometrin toimintamatka mahdollisti iskutehtävien toteuttamisen koko Libyan alueella. Lisäksi maa on harvaan asuttu ja sen maasto on tasaista ja aavikkoista, mikä mahdollisti suhteellisen helpon maalien paikantamisen. Lisäksi droonit mahdollistivat jatkuvan ja pitkäaikaisen ilmapäivystyksen, mikä tuki tiedustelutehtävien suorittamista, ja vaikeutti samalla vastustajan joukkojen liikettä ja toimintaa.⁵⁵⁸ Pitkän kan-

⁵⁵³ Allahoum (2020).

⁵⁵⁴ Pettyjohn et al. (2024), s. 21.

⁵⁵⁵ Allahoum (2020).

⁵⁵⁶ Pettyjohn et al. (2024), s. 21.

⁵⁵⁷ Pettyjohn et al. (2024), s. 21–22.

⁵⁵⁸ Królikowski (2022), s. 24.

tamansa vuoksi Wing Loong -drooneja kyettiin myös operoimaan Egyptin Uthmanin lentotukikohdasta, minne dronit siirrettiin GNA:n ilmapuolustusjärjestelmien kantaman ulottumattomiin. Pitkä kantama ja satelliittiyhteys mahdollistivat kuitenkin drooneilla toteutettavat operaatiot Tripolissa saakka.⁵⁵⁹

Iskutehtäviin Wing Loong -drooneja varusteltiin ainakin Blue Arrow -panssarintorjuntaohjuksilla, joita se kykenee kuljettamaan 10–12 kappaletta kerrallaan. Tyypillisesti ilmaoperaatiossa käytettiin kolmea Wing Loong -droonia samanaikaisesti. Tämä mahdollisti niin kutsutun kaksoistaktiikan käytön, missä yksi drooni teki ensi-iskun, ja tämän jälkeen muut dronit suorittivat iskun GNA:n reagoitijoukkojen saavuttua iskualueelle.⁵⁶⁰ Kyseistä kaksoiskutaktiikkaa käytettiin muun muassa elokuussa 2019, kun Arabiemiraattien operoimilla Wing Loong -drooneilla toteutettiin isku Murzuqin kaupungintalolle. Kohteessa oli meneillään GNA:n liittolaiskokous. Isku tappoi 46 ihmistä, joista osa oli siviileitä, jotka yrittivät auttaa alkuperäisen iskun uhreja.⁵⁶¹

Vaikka kaupalliset dronit eivät juuri saaneet julkisuutta osuudestaan Libyan sisällissodassa, käyttivät sekä LNA:n että GNA:n joukot laajasti muutamia kiinalaisia droonimalleja. Näitä olivat muun muassa DJI:n valmistamat Phantom 4- sekä Inspire -mallit. Molemmat sodan osapuolet käyttivät näitä lähinnä aseistamattomia taktisiin tehtäviin, eli pienten sotilasjoukkojen tilannekuvan parantamiseen, kranaatinheittimien ja tykistötulen kohdentamiseen sekä iskunjälkeiseen tiedusteluun. Muun muassa Wagnerin tukema LNA käytti kyseisiä droonimalleja tarkkuusohjaamaan kranaatinheitin- ja tykistötulta GNA:n kohteisiin. Drooneissa oli kuitenkin lyhyt kantama ja niitä oli helppo häiritä elektronisen sodankäynnin keinoin.⁵⁶²

Tiedustelutehtäviin käytettiin myös suurempia ja kalliimpia kaupallisia kiinalaisdrooneja, kuten kiinteäsiipistä pystysuoraan nousuun ja laskuun (vertical take-off and landing, VTOL) kykeneviä CL-11- (Chilong) sekä Mugin Skyeye -drooneja. Ei ole kuitenkaan tarkkaa tietoa siitä, mitkä sodan osapuolet näitä drooneja käyttivät ja minkä tyyppisissä operaatioissa.

7.2.2 Siinai

Egypti alkoi käyttää kiinalaisia Wing Loong -drooneja Siinain operaatiossaan heti saadessaan niitä käyttöönsä vuodesta 2016 alkaen. Wing Loong -drooneja käytettiin tukemaan

⁵⁵⁹ Pettyjohn et al. (2024), s. 23–24.

⁵⁶⁰ Pettyjohn et al. (2024), s. 24.

⁵⁶¹ Roblin (2019a).

⁵⁶² Pettyjohn et al. (2024), s. 27.

Egyptin erikoisjoukkojen operaatioita ISISin egyptiläistä haaraa, Wilayat Sinaia -ryhmää vastaan. Drooneja käytettiin operaatioissa tiedustelu- ja valvontatehtäviin sekä iskutehtävien toteuttamiseen.⁵⁶³ Egyptin kiinalaisdrooneja operoiva joukko oli nimeltään Task Force 777. Kyseinen erikoisjoukko on tarkoitettu nimenomaan taistelemaan ääriryhmiä vastaan. Wing Loong -droonien avulla Task Force pystyi tehostamaan omia maaoperaatioitaan vastaiskuna ISISin tekemiin hyökkäyksiin Siinain pohjoisosissa olevia Egyptin maajoukkoja vastaan. Task Forcen toteuttamien drooni-iskujen on arvioitu aiheuttaneen merkittäviä tappioita Wilayat Sinaia -ryhmän joukoille.⁵⁶⁴

Siinailla käytetyt Wing Loong -droonit oli aseistettu muun muassa BA-7 -ilmataisteluohejuksilla, YZ-212 -laserohjatuilla pommeilla, YZ-102A -jalkaväkipommeilla sekä 50 kg painoisilla LS-6 -ohjattavilla pommeilla.⁵⁶⁵ Egyptillä on SIPRI:n mukaan myös Kiinasta ostettuja Wing Loong -drooneihin tarkoitettuja Blue Arrow-7 -panssarintorjuntaohjuksia sekä TL-2-ilmasta maahan -ohjuksia,⁵⁶⁶ mutta näiden käytöstä Egyptin droonioperaatioissa Siinailla ei ole tarkempaa tietoa.

Wilayat Sinaia -ryhmää vastaan taistelemisen ohella Egypti on käyttänyt Wing Loong -drooneja myös rajavalvontaan ja tiedusteluun sekä Siinain alueella että muualla maassa. Esimerkiksi vuodesta 2017 alkaen Wing Loong -drooneilla on operoitu Uthmanin lentotukikohtasta, joka sijaitsee noin 40 kilometrin päässä Libyan rajasta. Wing Loong -drooneja on käytetty kyseisellä raja-alueella tiedustelutarkoituksiin salakuljetuksen estämiseksi sekä taistelussa militantteja vastaan.⁵⁶⁷ Kiinalaisdroonit ovat tukeutuneet myös Bir Gifgafan sekä Dakhlan tukikohtiin Siinailla.⁵⁶⁸ Siinain alueen tiedustelutehtävillä droonien avulla on pyritty etsimään ja paljastamaan ISISin käyttämiä salakuljetustunneleita Siinain ja Gazan välisellä raja-alueella.⁵⁶⁹

⁵⁶³ Milan & Bassiri Tabrizi (2020), s. 735.

⁵⁶⁴ AlArabiya (2017).

⁵⁶⁵ Ibid.

⁵⁶⁶ SIPRI (2025a).

⁵⁶⁷ Milan & Bassiri Tabrizi (2020), s. 735.

⁵⁶⁸ Mitzner & Oliemans (2021b).

⁵⁶⁹ AlArabiya (2017).

7.2.3 Sudan

Drooneista on tullut keskeinen osa Sudanin sisällissodassa, jossa kaksi maan luonnonvarojen hallinnasta kilpailevaa taho taistelee keskenään.⁵⁷⁰ Konfliktin osapuolina ovat vuoden 2021 sotilasvallankaappauksella vallan ottanut Sudanin asevoimat (Sudanese Armed Forces, SAF) sekä puolisolitaallinen ryhmittymä RSF (Rapid Support Forces). Näiden kahden tahon välinen sota puhkesi täysimääräisesti vuonna 2023 ja se jatkuu edelleen. Konfliktitietojen keräämiseen erikoistunut taho ACLED:n (Armed Conflict Location and Event Data) arvioi helmikuussa 2025, että kuolonuhrien määrä alle kahdessa vuodessa saattoi olla jopa 150 000, ja lisäksi jopa 13 miljoonaa ihmistä on joutunut kodittomiksi sodan vuoksi.⁵⁷¹

Sudanin sodassa käytetyt dronit ovat olleet pääosin Arabiemiraattien, Iranin sekä Venäjän operoimia, jotka tukevat vastakkaisia osapuolia sodassa pyrkien ajamaan omia etujaan sodan päätyttyä. Ulkovaltojen asevientit ja droonien luoma tuki rikkovat YK:n Sudania koskevaa asevientikieltoa, mutta silti usea valtio toimittaa sotamateriaalia maahan. Arabiemiraattien asetoimitusten Sudaniin uskotaan liittyvän sen intresseihin luoda oma etuvartio Punaisenmeren alueelle.⁵⁷²

Arabiemiraatit on Yhdysvaltain tiedustelupalvelun mukaan toimittanut kiinalaisia drooneja Sudanin puolisolitaallisille RSF-joukoille (Rapid Support Forces). Kyseistä ryhmittymää on pidetty vastuullisena muun muassa Darfurin kansanmurhaan.⁵⁷³ Myös keväällä 2024 RSF-joukkojen toteuttaman Sudanin pääkaupungin Khartumin valloituksen uskottiin toteutuneen osittain kiinalaisdroonien avulla. Drooneilla toteutettiin muun muassa tarkkuusiskuja Sudanin hallituksen hallitsemaan Port Sudaniin. Kyseisten droonien on raportoitu olleen Rainbow-perheeseen kuuluva CH-95-mallin drooneja, jotka kykenevät suorittamaan sekä pitkiä

⁵⁷⁰ ADF (2025) "Drones Supplied by Iran and UAE Threaten to Prolong the Conflict in Sudan", *Africa Defence Forum*, [<https://adf-magazine.com/2024/07/drones-supplied-by-iran-and-uae-threaten-to-prolong-the-conflict-in-sudan/>], luettu 17.11.2025.

⁵⁷¹ Cheshire Tom & Saywah Mahmood (2025), "Maps show Sudan conflict's shifting frontlines as SAF regains territory", *Sky News*, [<https://news.sky.com/story/maps-show-sudan-conflicts-shifting-frontlines-as-saf-regains-territory-13316893>], luettu 29.11.2025.

⁵⁷² ADF (2025).

⁵⁷³ *Middle East Eye* (2025) "UAE increasing support to Sudan's RSF with new Chinese drones: Report", [<https://www.middleeasteye.net/news/uae-increasing-support-sudans-rsf-new-chinese-drones-report>], luettu 17.11.2025.

tiedusteluoperaatioita että iskutehtäviä. Myös CH-4-droonia on uutisoitu käytetyn Sudanissa iskutehtäviin.⁵⁷⁴ Lisäksi Amnesty International on raportonut Arabiemiraattien toimittaneen nelikoptereita Sudaniin⁵⁷⁵.

Arabiemiraatit on itse kieltänyt toimittaneensa aseita tai drooneja sodan kummallekaan osapuolelle, mutta useat todisteet ja ilmakuvat todistavat kiinalaisdroonien tukeutumisesta lentokentille Sudanissa ja lisäksi toteuttaneen ilmaiskuja eri kaupungeissa ja pommitusten kohdistuneen myös siviilikohteisiin.⁵⁷⁶ Asiantuntijoiden mukaan Sudaniin virtaavat droonit todennäköisesti edesauttavat konfliktin jatkumista huolimatta kansainvälisten tahojen vaatimuksista neuvotella ratkaisuehdotuksista. Esimerkiksi toukokuussa 2025 SAF kieltäytyi palaamasta rauhanneuvotteluihin Jeddassa, Saudi-Arabiassa.⁵⁷⁷

7.3 Kiinalaisdroonien käyttö MENA-alueella

Kiinalaisia sotilaskäyttöisiä drooneja on käytetty MENA-alueen sodissa ja konflikteissa Lähi-idän valtioiden asevoimien operoimina ainakin kuudessa eri maassa: Irakissa, Jemenissä, Syyriassa, Egyptin Siinailla, Libyassa ja Sudanissa. Lisäksi kiinalaisia kaupallisia drooneja on modifioitu sotilaalliseen käyttöön ei-valtiollisten toimijoiden tarpeisiin. Dronit ovat mahdollistaneet Lähi-idän maille sekä ei-valtiollisille toimijoille uudenlaisia suorituskykyjä, minkä myötä esimerkiksi tiedustelu- ja valvontatietojen tuottaminen ja iskuoperaatioiden toteuttaminen riskialttiissa tehtävissä on kyetty toteuttamaan paitsi monipuolisemmin niin usein myös omia joukkoja vaarantamatta.

Kiinalaisdroonien suosio Lähi-idässä perustuu etenkin niiden saatavuuteen, mikä ajoittui Lähi-idän näkökulmasta tärkeään ajankohtaan levottomuuksien ja terrorististen järjestöjen toiminnan lisääntyessä arabikevään jälkeen vuonna 2011. Kiinalaisdroonien edullisuus mutta kuitenkin kehittynyt teknologia lisäsi niiden ostamisen houkuttavuutta. Operatiivisessa toiminnassa kiinalaisdroonien käytettävyyttä on kuitenkin rajoittanut niiden integroimattomuus länsimaisen kaluston järjestelmäarkkitehtuuriin. Koska kiinalaisdrooneja ostaneiden maiden ilmavoimien kalusto koostuu pääosin länsimaisesta kalustosta, jättivät kiinalaisdrooneihin kohdistuvat rajoitukset ne irrallisiksi järjestelmiksi. Tämä heikensi droonien tehokasta hyödyntämistä taistelutehtävissä.

⁵⁷⁴ Middle East Eye (2025).

⁵⁷⁵ ADF (2025).

⁵⁷⁶ Levinson, Reade; Khalid Abdelaziz & Nafisa Eltahir (2025) "Sudan's RSF operating drones from Darfur base, pictures show", *Reuters*, [https://www.reuters.com/world/africa/sudans-rsf-operating-drones-darfur-base-pictures-show-2025-02-26/], luettu 23.11.2025.

⁵⁷⁷ ADF (2025).

Kiinalaisdroonit ovat aiheuttaneet kritiikkiä huonon laatunsa vuoksi. Esimerkiksi Irak ja Arabimiraatit ovat kokeneet teknisiä ongelmia droonien käytössä. Myös varaosien ja huolto- toimenpiteiden saatavuus on aiheuttanut haasteita. Kiinaa on kritisoitu myös droonien hitaista toimituksista. Keskimäärin kiinalaisdroonit on toimitettu 3–5 vuoden sisällä tilauksesta. Turkki sen sijaan on kyennyt toimittamaan TB-2-droonejaan jopa tilausvuoden aikana.⁵⁷⁸ Kiinalaisdrooneihin kohdistunut kritiikki voi lisätä muiden droonitoimittajien, kuten Turkin kilpailukykyä alueellisena toimittajana. Toisaalta kiinalaisdrooneihin kohdistuvia kauppoja ja lisenssisopimuksia on tehty lisää viime vuosina.

Saamastaan kritiikistä huolimatta kiinalaisdrooneilla on ollut vaikutusta konfliktien kulkuun sekä alueellisen turvallisuuden edistämiseen MENA-alueella. Vaikka drooneilla on operoitu koalitiojoukkojen operaatioista erillisinä yksikköinä, mahdollisti kiinalaisdroonien välillä tuotettu ja jaettu tiedustelukuva kattavan tilannetiedon tuottamisen ja iskutehtävän toteuttamisen kyseisellä tehtävällä.⁵⁷⁹ Todisteita siitä, onko Lähi-idän maiden asevoimilla kyky hyödyntää kiinalaisten satelliittijärjestelmien käyttöä sotilaallisiin tehtäviin,⁵⁸⁰ mutta viitteitä on Kiinan ja Lähi-idän välisestä satelliittijärjestelmiin liittyvistä yhteistyösopimuksista osana Digitaalisen silkkiteiden aloitetta.⁵⁸¹ Mikäli kiinalaisdrooneja ostaneilla mailla on ollut kyky hyödyntää kiinalaisten satelliittien tuottamaa paikka- ja olosuhdetietoa, on se lisännyt droonien käytettävyyttä tiedustelu- ja iskutehtävissä. Kokonaisuudessaan Kiinasta ostetuilla aseistetuilla drooneilla Lähi-idän maat saivat suorituskyvyn, joka laajensi niiden ilmaoperaatioiden toteuttamisen mahdollisuutta. Lisäksi ehkä tärkeimpänä tekijänä drooneilla oli kyky suorittaa riskialttiita tehtäviä, joihin ei miehitettyjä lentoja haluttu kohdentaa.

Kaupallisten droonien myynti ja niiden vaikea jäljitettävyyys ovat mahdollistaneet droonien ja niihin liittyvien komponenttien ostamisen myös ei-valtiollisille toimijoille, joko suoraan tai muiden Lähi-idän maiden kautta. Kyseisillä ryhmillä ei todennäköisesti olisi kykyä muodostaa perinteiseen lentokonekalustoon perustuvia ilmavoimia tai ne eivät saisi koulutettua ammattitaitoisia henkilöitä niillä operoimiseen. Sen sijaan kaupallisten droonien myötä myös ei-valtiolliset toimijat, ovat saaneet uudenlaisia suorituskykyä käyttöönsä. Nämä paitsi lisäävät toimintamahdollisuuksia niin aiheuttavat myös merkittäviä uudenlaisia uhkakuva konfliktien leviämisessä ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta. Huoli droonien leviämisestä ei-valtiollisten toimijoiden käsiin aiheuttaa huolta etenkin sen vuoksi, että niitä

⁵⁷⁸ Pettyjohn et al. (2024), s. 15, 19.

⁵⁷⁹ Krölikowski (2022), s. 31.

⁵⁸⁰ Bassiri Tabrizi & Bronk (2018), s. 2–3.

⁵⁸¹ Chaziza & Lutmar (2025), s. 109.

voidaan varustaa lähes millä tahansa. Räjähdeaineiden lisäksi uhkakuvana on tartuntatauti tai kemiallisten aseiden levittäminen droonien avulla. Aseistuksen variaation laajuus vaikeuttaa drooniuhan suuruuden arviointia ja myös niiden torjumisen haasteelliseksi pyritäessä aiheuttamaan mahdollisimman vähän vahinkoa.⁵⁸² Haasteen nämä dronit aiheuttavat myös sotilaallisille toimijoille sen vuoksi, että tällä hetkellä ei ole tehokasta järjestelmää, jolla voitaisiin samanaikaisesti havaita ja torjua droonihyökkäyksiä. Tästä näkökulmasta parviteknologian kehittäminen aiheuttaa yhä enemmän huolta, sillä parvissa toimivilla drooneilla voidaan mahdollisesti ylikuormittaa puolustuskyky.⁵⁸³

Droonien käyttö kaikilla sodankäynnin tasoilla on kasvanut viime vuosien aikana. Lisäksi drooneista tulee koko ajan edullisempia ja käyttömahdollisuuksiltaan monipuolisempia. Tämän vuoksi drooneilla on todennäköisesti kasvava rooli myös tulevaisuuden konflikteissa tai terroristisissa iskuissa. Kiinan rooli droonien levinneisyyteen, ja sen myötä kansainvälisiin turvallisuusuhkiin vaikuttamiseen on keskeinen, sillä Kiina on maailman suurin droonien tuottaja ja myyjä.

⁵⁸² Nichols (2020a), s. 220.

⁵⁸³ Pledger (2021), s. 4–5.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Kiinan tavoitteet droonikaupalle

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää Kiinan tavoitteita käydä droonikauppaa Lähi-idässä. Droonikaupankäynnin merkitystä Kiinalle tarkasteltiin geoekonomian teoreettisten ajatusmallien kautta, minkä ohjaamana tutkielmassa toteutettavan sisällönanalyysin avulla muodostettiin tulkinta siitä, miten asekauppa linkittyy Kiinan valtiollisiin intresseihin ja miten sen avulla Kiina on pyrkinyt edistämään Lähi-itään suuntautuvia tavoitteitaan. Geoekonomian näkökulmasta asekauppa on osa Kiinan taloudellisia keinoja edistää sen suurstrategian mukaisia geopoliittisia tavoitteita, mikä konkretisoituu Lähi-idässä aktiivisena ulkopolitiikan harjoittamisena ja toimintana usealla eri sektorilla.

Tutkimustuloksissa selvisi, että asekaupankäynti on yhteydessä Kiinan diplomaattisiin ja talouspoliittisiin tavoitteisiin Lähi-idässä. Asekaupankäynti on ollut Kiinalle tärkeä väline luoda poliittisia suhteita ja strategisia kumppanuuksia Lähi-idän maiden kanssa. Geoekonomian näkökulmasta asekauppa toimii osana Kiinan laajempaa tavoitetta kasvattaa alueellista vaikutusvaltaansa ja luoda pitkäaikaisia liittoutumia, jotka tukevat sen valtiollisia intressejä. Asekaupankäynti luo usein pitkän aikavälin yhteistyötä ja liittolaisuuksia kaupankäyntiin osallistuvien maiden välille, liittyen tilattujen aseiden toimituksiin, asejärjestelmien huoltoon sekä varaosien toimitussopimuksiin. Tätäkin tärkeämpää on pitkäaikaisten diplomaattisten yhteyksien luominen, joiden myötä yhteistyö voi syventyä usealla eri toimialalla ja lisäksi edistää yhdenmukaisten näkemysten ajamista globaaleilla foorumeilla.

Taloudellisten etujen ohella asekauppa on ollut olennainen osa Kiinan ulkopolitiikkaa, minkä avulla Kiinan on kyennyt muokkaamaan geopoliittista kenttää ja toisaalta myös edistämään strategisia päämääriään Lähi-idässä. Kiinan intressit lisätä yhteyksiään Lähi-itään on pitkään liittynyt etenkin sen energiansaannin turvaamiseen. Lisäksi Kiina on halunnut monipuolistaa ja turvata alueen läpi kulkevia kauppareittejään. Kiina on investoinut merkittävästi alueen infrastruktuuriin, erityisesti satamiin Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa, varmistuen itselleen sujuvammat kauppareitit ja öljytoimitukset. Paitsi että satamat laajentavat ja turvaavat Kiinan öljynsaantiin liittyviä verkostoja, niin ne ovat myös lisänneet Kiinan kykyä tukeutua strategisesti tärkeisiin alueisiin. Lisäksi Kiinan strategiaan tavoitteisiin liittyy sen halu vahvistaa asemaansa Lähi-idässä luomalla mielikuvaa itsestään tasapainoisena ja ennakoitavana toimijana sekä vaihtoehtoisena yhteistyökumppanina länsimaille.

Droonikaupallaan Lähi-idässä Kiina on osoittanut diplomaattista tukeaan Lähi-idän maille mutta vahvistanut myös asemaansa alueellisena turvallisuustoimijana. Yhdysvaltojen sitoutuminen MCTR-sopimukseen, joka rajoittaa aseistettujen droonien myyntiä, on avannut Kiinalle markkinaraon, minkä myötä se on kyennyt tarjoamaan droonien tuottaman suorituskyvyn alueen valtioille. Kiina oli ensimmäinen aseistettuja drooneja Lähi-idän maille myyvä toimija, mikä kasvatti sen merkitystä alueellisena asetoimittajana mutta lisäsi samalla sen poliittista vaikutusvaltaa. Yhdysvaltojen kieltäytyminen aseistetun droonien myymisestä alueen maille heikensi ainakin hetkellisesti Yhdysvaltojen välejä pitkäaikaisiin alueellisiin kumppaneihinsa ja sai ne kääntymään Kiinan puoleen.

Aseistetut droonit ovat olleet tärkeitä Lähi-idän valtioille, sillä ne ovat käyttäneet drooneja etenkin terrorismin vastaisessa taistelussa. Lisäksi Lähi-idän maat, kuten Arabiemiraatit ja Saudi-Arabia ovat tukeneet haluamiaan osapuolia Pohjois-Afrikan konflikteissa Kiinasta ostamallaan drooneilla. Kiinan aseistettujen droonien myynti Lähi-itään on tästä näkökulmasta kasvattanut Kiinan roolia myös alueella turvallisuuspoliittisena toimijana, mitä roolia Yhdysvallat on perinteisesti alueella ylläpitänyt. Kiinan asema aseistettuja drooneja alueelle toimittavana maana on edelleen keskeinen, vaikka sen rinnalle on noussut muita kilpailuvia toimijoita. Vahva kilpailija on Turkki, jonka edistyneen teknologian droonit ovat osoittautuneet kiinnostavaksi vaihtoehdoksi droonivarustelussa. Mikäli Yhdysvallat löyhentää droonimyyntiinsä liittyviä rajoituksia, tulee siitä todennäköisesti yksi merkittävä kilpailija alueellisilla droonimarkkinoilla. Kysyntää sotilaskäyttöisille drooneille on yhä kasvavissa määrin Lähi-idän turvallisuustilanteen vakauttamiseen ja ylläpitämiseen, joten niiden suosio tulee todennäköisesti säilymään myös tulevaisuudessa.

Lähi-itään kohdistettu droonikauppa on tukenut myös Kiinan teknologiaan liittyviä tavoitteita. Kiinalla on nykypäivänä kehittyneet ja modernit asevoimat, ja se on pitkään pyrkinyt eroon maineestaan pelkkänä teknologian kopioijana. Edistyneen teknologian droonijärjestelmät, jotka leviävät kansainvälisille markkinoille ja ovat olleet myös operatiivisessa käytössä taistelutehtävissä, tukevat Kiinan tavoitteita saada tunnustusta teknologisena suurvaltana. Droonikauppa ja kiinalaisdroonien käyttö MENA-alueen sodissa ja konflikteissa ovat tukeneet Kiinan tavoitteita osoittaa olevansa teknologisesti edistynyt sotilasmahti, joka kykenee tarjoamaan suorituskykyisiä järjestelmiä myös kansainvälisten toimijoiden tarpeisiin.

Samanaikaisesti Kiina on saanut arvokasta tietoa droonien operatiivisesta suorituskyvystä MENA-alueella toteutettujen tehtävien myötä. Käyttökokemukset auttavat Kiinaa jatkokehittämään droonejaan. Lisäksi Kiina saa arvokasta tietoa droonien käytettävyydestä esimerkiksi iskutehtävissä, mitä se ei itse ole toteuttanut tosiasiallisissa sotatoimissa.

Kiina on maailman suurin droonitoimittaja. Sotilaskäyttöisten droonien osalta Lähi-itä on suurin alueellinen kohde, johon Kiina on toimittanut drooneja. Kokonaisdroonikaupan osalta sen sijaan Lähi-itä ei kuulu suurimpiin vientikohteisiin eikä sen alueelliseen kokonaisvientiin verrattuna droonikaupan rahallinen arvo ollut merkittävä. Tämä tukee tulkintoja siitä, että Kiinan droonikaupalla on ollut taloudellisten tavoitteiden ohella poliittisia päämääriä. Droonikauppa on kuitenkin yksi keino ylläpitää ja lisätä kauppayhteyksiä Lähi-itään ja edistää taloudellisia tavoitteita.

Kiina on tiukentanut viime vuosina drooniteknologian ja -komponenttien vientiin liittyviä rajoituksia estääkseen kaksikäyttötuotteiden leviämisen sotilaallisiin ja terroristisiin tarkoituksiin. Aiemmat tutkimukset ja viitteet ovat osoittaneet, että droonien käyttö ei-valtiollisten toimijoiden parissa on lisääntynyt, ja myös kiinalaisia drooneja ja komponentteja on löydetty terroristiryhmien käytössä. Droonit ovat tuoneet kyseisille ryhmittymille uudenlaisen suorituskyvyn, mikä mahdollistaa yhä monipuolisempia toimintatapoja myös terroristisiin tarkoituksiin. Kaupallisten droonien modifioiminen sotilaallisiin tarkoituksiin on yhä kasvava globaali turvallisuusuhka, sillä niillä toteutettujen iskujen ennakoitavuus ja torjuminen on haastavaa.

Geoekonomian viitekehyksen näkökulmasta tutkimustuloksilla ei tuotettu uusia teoreettisia käsitteitä tai tietoa, joka poikkeaisi aiemmista havainnoista Kiinan geoekonomisesta toiminnasta Lähi-idässä. Tutkimustulokset vahvistivat kuitenkin käsitystä siitä, että Kiinan droonikaupankäynti on osa sen geoekonomista strategiaa Lähi-idässä, ja Kiina on kyennyt sen avulla edistämään geopoliittisia tavoitteitaan alueella. Tutkimustulosten myötä saatiin myös lisätietoa siitä, miten Kiinan geoekonominen toiminta ilmenee Lähi-idän maissa eri toimialoilla ja miten se on vaikuttanut alueelliseen politiikkaan sekä Kiinan omaan vaikutusvaltaan alueella.

Kiinan rooli etenkin sotilaskäyttöisten droonien toimittajana on vahvistanut sen asemaa yhteistyökumppanina Lähi-idässä ja sen myötä Kiina on kyennyt luomaan pitkän aikavälin kumppanuuksia ja yhteistyöhankkeita alueella. Droonikaupankäynti on kytkeytynyt osaksi Kiinan geoekonomisia toimia alueella, jotka keskittyvät etenkin taloudellisten, teknologisten

ja poliittisten kumppanuuksien luomiseen ja vahvistamiseen. Nämä havainnot tukevat geonomian teoreettisia käsityksiä siitä, että laajoilla taloudellisilla välineillä on mahdollista saavuttaa geopoliittisia päämääriä. Droonikauppa on ollut myös yksi Kiinan keinoista varmentaa sen alueen energiaressurssien ja kauppareittien hyödyntämistä. Droonikaupan myötä Kiina on vahvistanut rooliaan länsimaille vaihtoehtoisena ja luotettavana yhteistyökumppanina Lähi-idässä.

8.2 Tutkimusprosessin rajoitteet

Tutkimustehtävää lähestyttiin geonomian teoreettisten mallien ja tilastotietojen analysoinnin kautta, mikä mahdollisti Kiinan Lähi-itään suuntautuvien tavoitteiden ja toiminnan tarkastelun laajemmasta näkökulmasta pelkän asekaupankäynnin tarkastelun sijaan. Geonomian teorian ohjaamana toteutetun sisällönanalyysin avulla kyettiin selvittämään Kiinan droonikaupankäynnin tavoitteita Lähi-idässä ja ymmärtämään asekaupankäyntiä osana Kiinan geonomista strategiaa. Tutkielma on kuitenkin toteutettu pääosin länsimaista näkökulmaa seuraten, sillä tutkimuksen teoreettinen tausta ja sisällönanalyysissä käytetty aineisto pohjautuvat länsimaisiin ajatusmalleihin ja tutkimustietoon.

Kiinan hallituksen englannin kielellä julkaisemat linjapaperit ja julkilausumat ovat olleet ainoita tutkielmassa käytettyjä kiinalaisia lähteitä. Kiinalaisten tutkijoiden tuottamat tutkimusartikkelit, joita tutkielmassa hyödynnettiin, on julkaistu länsimaiden instituutioiden tuottamina, joten niiden näkemysten pohjautumista länsimaisiin tai kiinalaisiin ajattelumalleihin ei voida luotettavasti arvioida. Tutkimusaineiston ja teoreettisten ajatusmallien länsimaalaisten lähtökohtien vuoksi tutkielmassa tuotettu tieto nojautuu pääosin siihen, miten länsimaissa Kiinan toiminta mielletään sekä siihen, miten Kiinan tavoitteet ja toiminta Lähi-idässä sen konkreettisten toimien myötä ilmenee. Näin ollen tutkimustulokset heijastavat länsimaista ajattelutapaa eivätkä välttämättä vastaa todellisia Kiinan tarkoitusperiä tai tavoitteita.

Tutkielmassa hyödynnettiin tilastotietoja Kiinan Lähi-idässä käymän droonikaupan tarkasteluun. Tutkielmassa käytetyt tilastot koostuivat kolmesta tilastosta, joiden myötä saatiin havaintoja kohdemaista, joihin kiinalaisdrooneja on myyty. Lisäksi tilastojen avulla saatiin tietoa myyntiä koskevista droonimalleista, myyntivolyymistä sekä kauppojen suorituskyvylisistä ja rahallisesta arvosta. Tutkielmassa käytetyt tilastot asettivat kuitenkin rajoitteita tutkimustiedon keräämiselle, mikä vaikutti myös tutkimustulosten muodostamiseen. Kansainvälisessä tullikoodistossa drooneille on luotu omat seurantakoodinsa vasta vuonna

2022, minkä vuoksi UN Comtrade Database- ja Kiinan tullihallinnon tietokannoista ei kyetty tuottamaan tietoa droonikaupankäynnistä vuotta 2022 edeltävältä ajalta. Lisäksi edellä mainituista tilastoista ei ollut mahdollista eritellä sotilaskäyttöisiä ja kaupallisia drooneja toisistaan, mikä heikensi tilastoista saadun tiedon käytettävyyttä tutkielman tarpeisiin.

Sotilaallisten droonien kaupankäyntiä tarkasteltiin tässä tutkielmassa vain SIPRIn kansainvälistä asekaupankäyntiä seuraavan tietokannan avulla, sillä aineistonhakuprosessissa havaittiin sotilaskäyttöisten droonien kaupankäyntiin liittyvän tilastotiedon olevan tois- taiseksi vähäistä. Useat hakuprosessissa löydetyt tilastot perustuivat SIPRIn tietokantaan, joten niiden ei koettu tuovan lisäarvoa tutkielman kannalta. Droonikaupankäyntiä tarkastelevien tilastojen rajallisuus sekä drooneille luodun tullikoodin perustaminen vasta vuonna 2022 heijastelee osaltaan sitä, että droonit ovat nousseet vasta viime vuosina merkittäväksi yksiköksi kansainvälisessä kaupassa. Droonien kehittyvät ja laajenevat käyttömahdollisuudet niin sotilas- kuin siviilisektorilla todennäköisesti kasvattavat droonien kauppaa sekä niihin liittyvää seuranta- ja tilastointia tulevaisuudessa.

Tässä tutkielmassa toteutettu tarkastelu Kiinan droonikaupasta ajoittui lyhyelle aikavälille, ja kohdistui Lähi-itään. Pidemmän aikavälin ja laajemmin rajatun drooniviennin tarkastelu voisi tuoda selkeämpiä tuloksia siitä, jakautuuko Kiinan droonivienti tasaisesti eri maanosiin vai onko jokin alue selkeästi muita merkittävämpi. Lisäksi tutkielmassa tarkasteltiin tilastojen avulla kokonaisten droonien vientiä. Droonikomponenttien tai muiden drooneihin liitettävien teknologisten järjestelmien vientiä tai Kiinan niihin kohdistuvien vientirajoitusten vaikutuksia vientiin ei tässä tutkielmassa huomioitu. Tämän vuoksi tutkimustuloksissa ei voitu ottaa tarkkaan kantaa Kiinan drooniviennin rajoitusten vaikutuksista droonikomponenttien päätymisestä sotilaallisiin tarkoituksiin. Tämän kaltainen tutkimus olisi kuitenkin tärkeää, jotta voitaisiin selvittää droonien levinneisyyden vaikutuksia tulevaisuuden uhkakuviin ja turvallisuustilanteeseen.

Tilastojen rajoitettu määrä sekä niistä tuotettavien tietoyksiköiden rajallisuus rajoittivat myös tämän tutkimuksen tuloksia. Tilastojen avulla kyettiin kuitenkin tuottamaan tietoa Kiinan sotilaskäyttöisten droonien myynnistä Lähi-itään sekä kaupallisten droonien myyntivo-lyymistä edellisen 4 vuoden ajalta. Tilastotietojen avulla oli mahdollista tehdä arvioita droonien levinneisyydestä Lähi-idässä. Lisäksi tilastojen avulla kyettiin analysoimaan droonikaupan merkitystä Kiinan tavoitteiden näkökulmasta.

8.3 Jatkotutkimus

Tutkielma toteutettiin kaksoisgraduna, mikä mahdollisti aiheeltaan laajan tutkielman tuottamisen. Tutkimustyön toteuttamisella kyettiin tarkastelemaan Kiinan droonikauppaa osana sen geoeconomisia keinoja Lähi-idässä sekä analysoimaan droonikaupan merkitystä Kiinan alueelle suuntautuvien tavoitteiden näkökulmasta. Tutkimustulokset sekä tutkimustyön ohella esille nousseet havainnot tuottivat kuitenkin uusia jatkotutkimusaiheita. Keskittämällä yksittäisiin osa-alueisiin tarkemmin, voitaisiin tämän tutkielman aiheesta tuottaa tarkempia tuloksia erinäisten aiheiden osalta.

Perusteellisempi tarkastelu Lähi-idän maiden intresseihin ja tavoitteisiin tehdä yhteistyötä Kiinan kanssa tarjoaa mielenkiintoisen aiheen jatkotutkimukselle. Kiinan Lähi-idässä käymää droonikauppaa voitaisiin tarkastella tapaustutkimuksina, jonka myötä Kiinasta sotilaskäyttöisiä drooneja ostaneita maita tutkittaisiin yksittäisinä tutkimusaiheina. Tämä mahdollistaisi lähemmän tarkastelun Kiinan ja kohdemaan kahdenvälisistä suhteista sekä droonikauppaan liittyvistä sopimuksista, ainakin siltä osin, kun tietoa kaupoista tai sopimuksista olisi saatavissa. Kyseisten tapaustutkimusten myötä olisi mahdollista myös tarkastella laajemmin Kiinan yksittäisiin Lähi-idän maihin kohdistuvia intressejä. Toisaalta tutkimus voitaisiin myös toteuttaa siitä näkökulmasta, että tarkasteltaisiin drooneja ostaneen maan motiiveja käydä asekauppaa Kiinan kanssa.

Droonien levinneisyyden merkityksestä MENA-alueen turvallisuuskysymyksiin liittyen voitaisiin myös toteuttaa tärkeää tutkimusta. Tutkimuksessa tulisi keskittyä siihen, mitkä eri toimijat ovat myyneet sotilaskäyttöisiä drooneja Lähi-itään sekä mitä suorituskykyjä ostetuilla drooneilla on saavutettu. Lisäksi tutkimusta tulisi kohdentaa siihen, miten kaupallisten droonien modifioiminen kaksikäyttötarkoituksiin sotilaallisiin tehtäviin ilmenee MENA-alueella. Tutkimustyö droonien mahdollistamista suorituskyvyistä sekä valtiollisille asevoimille että ei-valtiollisille toimijoille voisi parantaa droonien sotilaallisiin toimiin kohdistuvan käytön ennakkointia sekä niiden aiheuttamien uhkakuvien torjumista. Tämän myötä tulevaisuudessa kyettäisiin mahdollisesti myös edistämään alueellista turvallisuutta ja vakautta.

Kiina on viime vuosina lisännyt droonien ja droonikomponenttien vientiin liittyviä rajoituksia. Tässä tutkielmassa kyseisten rajoitusten vaikutus Kiinan drooniviennin osalta jäi vähäiseen rooliin. Koska droonimyyntiin liittyvistä rajoituksista huolimatta on viitteitä siitä, että kiinalaisdrooneja on päätynyt ei-valtiollisten toimijoiden käyttöön, olisi jatkotutkimuksen osalta tarpeellista selvittää, heikentävätkö Kiinan droonimyynnin rajoitukset ei-valtiollisten

toimijoiden mahdollisuutta saada niitä käyttöönsä. Tutkimustyön myötä voitaisiin tuottaa tietoa siitä, edistävätkö kyseiset rajoitukset droonien levinneisyyttä ja käyttöä sotilaallisiin tai terroristisiin tarkoituksiin, ja kyetäänkö rajoituksilla edistämään turvallisuutta.

Drooneihin liittyvää tutkimustietoa sekä niiden myyntiin ja käyttöön liittyviä tilastoja julkaistaan todennäköisesti lisää tulevaisuudessa. Tätä tutkielmaa vastaava tutkimus voitaisiin toteuttaa esimerkiksi 5–10 vuoden kuluttua hyödyntäen laajempaa aineistoa. Pidemmällä tilastojen tarkasteluajanjaksolla voitaisiin tuottaa tarkempia tuloksia droonikaupan trendeistä, eli mahdollisista muutoksista Kiinan ja Lähi-idän välisestä droonikaupasta. Lisäksi tutkimuksen avulla saataisiin päivitettyä tietoa mahdollisista uusista sotilaskäyttöisiin drooneihin kohdistuvista kaupoista tai niihin liittyvistä yhteistyöhankkeista Kiinan ja Lähi-idän maiden välillä. Droonikauppaa voitaisiin vertailla lisäksi alueelle toimitettuihin muihin asejärjestelmiin. Tutkimustyöllä voitaisiin tehdä tulkintoja droonien todennäköisestä merkityksestä asevoimallisena suorituskykyinä ja niiden käytöstä sotilaallisista operaatioista sekä niihin kohdistuvasta kiinnostuksesta tulevaisuudessa.

Tätä tutkielmaa vastaavan sekä pidemmän aikavälin droonikaupankäynnin tutkimuksella olisi mahdollista tuottaa tietoa myös siitä, onko Kiina tulevaisuudessakin keskeinen drooneja Lähi-itään toimittava taho vai onko kilpailutilanne alueella muuttunut. Lisäksi jatkotutkimuksella saataisiin tuotettua tietoa ja tehtyä arvioita siitä, ovatko Kiinan alueelliset tavoitteet päivittyneet tai muuttuneet droonikaupan osalta.

Lähteet

1 Tilastot

General Administration of Customs of the People's Republic of China (2025) "Custom statistics". *People's Republic of China*. [<http://stats.customs.gov.cn/indexEn>], luettu 12.2.2026

SIPRI (2025a) "Arms Transfers Database". *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/databases/armstransfers>], luettu 15.2.2026.

YK (2025) "UN Comtrade Database". *Yhdistyneet kansakunnat*. [<https://comtradeplus.un.org/>], luettu 12.2.2026.

2 Viralliset julkaisut

China Institute of International Studies (2024) "Report on the Implementation Progress of the Global Security Initiative". Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. [https://www.ciis.org.cn/english/NEWS_183/202407/W020240718536292251492.pdf], luettu 24.1.2026.

Ministry of Foreign Affairs (2022) "Full text of the report to the 20th National Congress of the Communist Party of China". People's Republic of China. [https://bb.china-embassy.gov.cn/eng/sqwx/202210/t20221025_10791802.htm], luettu 14.11.2025.

The State Council Information Office (2016) "China's Arab Policy Paper". People's Republic of China. [https://english.www.gov.cn/archive/publications/2016/01/13/content_281475271412746.htm], luettu 14.11.2025.

The State Council Information Office (2023) "China's commerce ministry clarifies UAV export controls". People's Republic of China. [http://english.scio.gov.cn/pressroom/2023-08/01/content_97266208.htm], luettu 5.2.2026.

The State Council Information Office (2011) "China's Peaceful Development". People's Republic of China. [http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284646.htm], luettu 14.11.2025.

The State Council of the People's Republic of China (2024a) "China's commerce ministry adjusts UAV export controls". People's Republic of China. [https://english.www.gov.cn/news/202407/31/content_WS66aa3b06c6d0868f4e8e9a14.html], luettu 24.1.2026.

The State Council of the People's Republic of China (2024b) "Forum set to deepen BRI ties and promote infrastructure". People's Republic of China. [https://english.www.gov.cn/news/202404/16/content_WS661de6b7c6d0868f4e8e6186.html], luettu 3.2.2026.

U.S. Department of State (2025) "Missile Technology Control Regime (MTCR) Frequently Asked Questions: Fact Sheet". [<https://www.state.gov/bureau-of-international-security-and-nonproliferation/releases/2025/01/missile-technology-control-regime-mtcr-frequently-asked-questions>] luettu 29.11.2025.

3 Tutkimuskirjallisuus

Alden, Chris; Lukas Fiala, Eric Krol & Robert Whittle (2020) "Wings Along the BRI: Exporting Chinese UCAVs and Security?". *London School of Economics and Political Science*. [<https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/updates/LSE-IDEAS-Wings-Along-the-BRI.pdf>].

Al-Saud, Latifa (2018) "China's Arms Sales Philosophy in the Arab World". *Journal of International Affairs*. [<https://jia.sipa.columbia.edu/news/chinas-arms-sales-philosophy-arab-world>].

Alshareef, Salam (2023) "The Gulf's shifting geoeconomy and China's structural power: From the petrodollar to the petroyuan?". *Competition & Change*, Vol. 27, No. 2, s. 380–401. [<https://doi.org/10.1177/10245294221095222>].

Angelov, Grudi (2025) "National Strategy: Linkage between National Ideal and National Interests". Teoksessa: Linkov, Igor; Benjamin Trump & Oleksandr Chemerys (eds.) (2025) *Digital Technologies for Enhancing Resilience*, s. 203–210. IOS Press, Ebook Vol 67. [10.3233/NICSP250019].

Arduino, Alessandro (2018) *China's Private Army: Protecting the New Silk Road*. Palgrave Pivot, Singapore 2018.

Arduino, Alessandro & Sean McFate (2023) *Money for Mayhem: Mercenaries, Private Military Companies, Drones, and the Future of War*. Rowman & Littlefield, Maryland 2023.

Barfield, Claude (2019) "The China Trade Deal: Death Knell for Chinese High-tech Structural Reform?". *American Enterprise Institute*. [<https://www.aei.org/economics/the-china-trade-deal-death-knell-for-chinese-high-tech-structural-reform/>].

Blackwill, Robert & Jennifer Harris (2016) *War by Other Means: Geoeconomics and Statecraft*. The Belknap Press. Cambridge/Massachusetts, London 2016.

Burki, Shahed (2017) *Rising Powers and Global Governance: Changes and Challenges for the World's Nations*. Palgrave Macmillan, New York 2017.

Carter, Candice (2020) "Chinese UAS Proliferation along New Silk Road Sea / Land Routes". Teoksessa: Nichols, Randall (ed.) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on Air, Sea, Land*. s. 297–312. New Prairie Press, Manhattan 2020. Verkkojulkaisu saatavissa: [<https://kstatelibraries.pressbooks.pub/nicholsproject/>].

Chávez Mazuelos, Jorge Antonio (2022) "The Chinese Dream of National Rejuvenation and Foreign Policy under Xi Jinping". *Agenda Internacional*, Vol. 29, No. 40, s. 31–55. ResearchGate. DOI: [10.18800/agenda.202201.002].

Chaziza, Mordechai & Carmela Lutmar (2025) "China's Strategic Engagement in the Middle East: Energy Security, Economic Integration, and Geopolitical Influences". *Asia Policy*, Vol. 20, No. 3, s. 95–116. DOI: [10.1353/asp.2025.a967653].

Center for Security and Emerging Technology & Etcetera Language Group (2025) “Chinese Catalogue of Technologies Prohibited or Restricted from Export [July 2025]”. Käännetty englanniksi Kiinan kauppaministeriön (Chinese Ministry of Commerce) sekä Tiede- ja teknologiaministeriön (Ministry of Science and Technology) alkuperäisjulkaisusta. *Center for Security and Emerging Technology*. [<https://cset.georgetown.edu/publication/china-export-control-catalog-july-2025/>].

Danner, Lukas (2018) *China's Grand Strategy: Contradictory Foreign Policy?*. Palgrave Macmillan, Cham 2018.

Doshi, Rush (2021) *The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order*. Oxford University Press, New York 2021.

Drezner, Daniel (2021) “Introduction: The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence”. Teoksessa: Drezner, Daniel; Henry Farrel & Abraham Newman (eds.) *The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence*. s. 7–22. Brookings Institution Press, Washington D.C. 2021.

Elo, Satu; Anniina Tohmola, Outi Kajula & Maria Kääriäinen (2022) ”Laadullisen sisälönanalyysin vaiheet ja eteneminen”. *Hoitotiede*, Vol. 34, No. 4, s. 215–225. [<https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028>].

Erickson, Andrew (2012) “Naval and Air Forces: China's Modernization of Its Naval and Air Power Capabilities”. Teoksessa: Tellis, Ashley & Travis Tanner (eds.) *Strategic Asia 2012–2013: China's Military Challenge*, s. 6–125. The National Bureau of Asian Research, Seattle & Washington D.C. 2012.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2008). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8. painos. Vastapaino, Jyväskylä 2008.

Eslami, Mohammad & Alena Vysorskaya Guedes Vieira (2023) “Introducing the Arms Race in the Middle East in the Twenty First Century: A “Powder Keg” in the Digital Era?”. Teoksessa: Eslami, Mohammad & Alena Vysorskaya Guedes Vieira (eds.) *The Arms Race in the Middle East: Contemporary Security Dynamics*, s. 21–34. Springer, Cham 2023.

Eslami, Mohammad & Maria Papageorgiou (2023) “China's Increasing role in the Middle East: Implications for regional and International Dynamics”. *Georgetown Journal of International Affairs*. ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/371470597_China's_Increasing_Role_in_the_Middle_East_Implications_for_Regional_and_International_Dynamics_Link_https://www.georgetown.edu/2023/06/02/chinas-increasing-role-in-the-middle-east-implications-for-regional-a/].

Fan, Bangkui; Li Yun; Zhang Ruiyu & Fu Qiqi (2020) “Review on the Technological Development and Application of UAV Systems”. *Chinese Journal of Electronics*, Vol. 29, No. 2. [<https://ietresearch.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1049/cje.2019.12.006>].

Farrell, Gregory (2025) “The Use of Modified Commercial Drones in Ukraine: Adoption Capacity Theory and Adaptation under Fire in Practice”. *ETG Journal: Emerging Threats*

Working Group. [emergingthreats.co.uk/the-use-of-modified-commercial-drones-in-ukraine-adoption-capacity-theory-and-adaptation-under-fire-in-practice/].

Farrel, Henry & Abraham Newman (2021) "Weaponized Interdependence: How Global Economic Networks Shape State Coercion". Teoksessa: Drezner, Daniel; Henry Farrel & Abraham Newman (eds.) (2021) *The Uses and Abuses of Weaponized Interdependence*, s. 24–68. Brookings Institution Press, Washington D.C. 2021.

Fiala, Lukas (2024) "China's Drone Diplomacy". Teoksessa: Patton Rogers, James (ed.) *De Gruyter Handbook of Drone Warfare*, s. 267–284. De Gruyter, Berlin/Boston 2024.

Frankel, Joseph (1979) *International relations in a changing world*. Oxford University Press, Oxford 1979.

Frankopan, Peter (2022) *Uudet silkkiet: Tulevaisuuden maailmanhistoria*. Atena, Jyväskylä 2022.

Frantzman, Seth (2021) *Drone Wars: Pioneers, Killing Machines, Artificial Intelligence, and the Battle for the Future*. Bombardier Books, Nashville 2021.

Funaiolo Matthew; Brian Hart & Lily McElwee (2023) "Dire Straits: China's Push to Secure Its Energy Interests in the Middle East". *Center for Strategic & International Studies (CSIS)*. [https://features.csis.org/hiddenreach/china-middle-east-military-facility/].

Garrison, Jean (2007) "Constructing the "National Interest" in U.S.–China Policy Making: How Foreign Policy Decision Groups Define and Signal Policy Choices". *Foreign Policy Analysis*, Vol. 3, No. 2, s. 105–126. [https://www-jstor-org.mp-envoy.csc.fi/stable/24907248].

Gertz, Geoffrey & Miles Evers (2020) "Goeconomic Competition: Will State Capitalism Win?". *The Washington Quarterly*, Vol. 43, No. 2, s. 117–136. [https://doi.org/10.1080/0163660X.2020.1770962].

Gettinger, Dan (2021). *Unmanned Combat Aerial Vehicles: Current Types, Ordnance and Operations*. Harpia Publishing, Finidr 2021.

Ghiselli, Andrea (2021) *Protecting China's Interests Overseas: Securitization and Foreign Policy*. Oxford University Press, Oxford 2021.

Gonzalez-Vicente, Ruben & Cheng Han (2024) "China, geoeconomics and the 'new state capitalism". *Sage Journals*, Vol. 57, No. 1, s. 128–132. [https://doi.org/10.1177/0308518X241269361].

Grossman, Nicholas (2018) *Drones and Terrorism: Asymmetric Warfare and the Threat to Global Security*. LB Tauris, London/New York 2018.

Hackenesch, Christine & Julia Bader (2020) "The Struggle for Minds and Influence: The Chinese Communist Party's Global Outreach". *International Studies Quarterly*, Vol. 64, No. 3, s. 723–733. [https://academic.oup.com/isq/article/64/3/723/5855278].

Hakovirta, Harto (2012) *Maailmanpolitiikka: Teoria ja todellisuus*. 2. uudistettu painos. Kustannus 54, Helsinki 2012.

He, Xiaoyu; Zheng Yawen & Chen Yiwen (2025) "Weapons and influence: Unpacking the impact of Chinese arms exports on the UNGA voting alignment". *European Journal of Political Economy*, Vol. 87, Article 102666. [<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0176268025000266?via%3Dihub>].

Hentunen, Mika & Kristiina Helenius (2025) *Kiinan maailma: Tulevaisuuden supervalta ja sen tavoitteet*. Tammi, Helsinki 2025.

Hietaniemi, Leena (2007) "Tilasto- ja rekisteritutkimus". Teoksessa: Viinamäki, Leena & Erkki Saari (toim.) *Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen*, s. 73–100. Tammi, Jyväskylä 2007.

Holder, Leah (kääntänyt kiinasta englanniksi, alkuperäinen kirjoittaja Yi Changliang) (2020) "China Composite National Strength in 2049". *China Open Source Observatory: Council on Foreign Relations*. [<https://chinaopensourceobservatory.org/articles/predicting-the-future-chinas-composite-national-strength-in-2049>].

Houge, Jostein; Bruno Houtzager & Alessandro Hörmann (2025) "The new economic nationalism: industrial policy and national security in the United States, China, and the European Union", *Geoforum*, Vol. 166, No. 104382, [<https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2025.10438>].

Huang, Xiaoming & Robert Patman (2013) *China and the International System: Becoming a world power*. Routledge, Oxon/New York 2013.

Hussain, Zain & Alaa Tartir (2025) "Recent trends in international arms transfers in the Middle East and North Africa". *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounders/2025/recent-trends-international-arms-transfers-middle-east-and-north-africa>].

Hwang, Wonjune (2020) "Development of Peoples' Republic of China's Unmanned Aerial Vehicles (UAVs) and Its Impact on the East China Sea". *International Journal of China Studies*, Vol. 11, No. 1, s. 121–144. ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/343392454_Development_of_Peoples%27_Republic_of_China%27s_Unmanned_Aerial_Vehicles_UAVs_and_Its_Impact_on_the_East_China_Sea].

Jasmin, Iffat; Imran Hosen & Ananda Biswas (2025) "Geopolitical chessboard: China's Belt and Road Initiative and shifting power dynamics". *Discover Global Security*, Vol 3, No. 65. [<https://doi.org/10.1007/s44282-025-00200-w>].

Ji, Xianbai & Tong Xin (2025) "Beyond Trade Wars: The Multidimensional Battleground of US–China Goeconomic Rivalry in the Asia-Pacific". *East Asian Policy*, Vol. 17, No. 2, s. 107–125. [<https://doi.org/10.1142/S1793930525000157>].

Kaag, John & Sarah Kreps (2014) *Drone Warfare*. Polity Press, Cambridge 2014.

- Kaldor, Mary (2018) *Global Security Cultures*. Polity Press, Cambridge 2018.
- Kasapoglu, Can (2022) "Turkey". Teoksessa: Tardy, Thierry (ed.) *The Nations of NATO: shaping the alliance's relevance and cohesion*. Oxford University Press, Oxford 2022.
- Kilcullen, David (2020) *The Dragons and the Snakes: How the Rest Learned to Fight the West*. Hurst & Co. Ltd, London 2020.
- Królikowski, Hubert (2022) "The Use of Unmanned Aerial Vehicles in Contemporary Armed Conflicts - Selected Issues". *Politeja*, Vol. 4, No. 79, s. 17–34. <https://research-eb-sco-com.mp-envoy.csc.fi/c/psw7tt/viewer/pdf/z7z5z3v7rv>].
- Latif, Muhammad & Sehar Sabir (2021) "China: 'Rising Threat' or 'Rising Peace'". *Institute of Strategic Studies Islamabad*, Vol. 41, No. 2, s. 32–48. [https://issi.org.pk/wp-content/uploads/2021/08/3_SS_Muhammad_Ijaz_Latif_and_Sehar_Sabir_No-2_2021.pdf.pdf].
- Matthews, Ron & Jonatan Anicetti (2024) "The role of defence countertrade in Chinese geo-economics diplomacy". *Journal of Strategic Studies*, Vol. 47, No. 5, s. 612–642. [<https://doi.org/10.1080/01402390.2024.2327842>].
- Mattlin, Mikael; Lauri Paltemaa & Juha A. Vuori (2022) *Kiinan poliittinen järjestelmä. 2. painos*. Vastapaino, Tampere 2022.
- Milan, Francesco & Aniseh Bassiri Tabrizi (2020) "Armed, unmanned, and in high demand: the drivers behind combat drones proliferation in the Middle East". *Small Wars & Insurgencies*, Vol. 31, No. 4, s. 730–750. Routledge. [<https://doi.org/10.1080/09592318.2020.1743488>].
- Moreland, Rachel (2024) "Shifting Sands: US Gulf Policy Recalibrates as China's Regional Ambitions Grow". *Middle East Policy*, Vol. 31, No. 1, s. 149–161. DOI: [10.1111/mepo.12726].
- Morgenthau, Hans (1949) *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. Alfred A. Knopf, New York 1949.
- Narang, Rajiv (2018) "UAV Swarms: China's Leap in Cutting-Edge Technologies", *Air Power Journal*, Vol. 13, No. 3, s. 59–81. [https://www.researchgate.net/publication/329336550_Air_Power_UAV_Swarms_China's_Leap_in_Cutting-Edge_Technologies_Journal_of_Air_Power_Space_Studies_Vol_13_No3_Monsoon_July-September_2018_wwwcapsindiaorgAPJ].
- Nichols, Randall (2020a) "Chapter 9: Chinese Advances in Stealth UAV Penetration Path Planning in Combat Environment". Teoksessa: Randall, Nichols (ed.) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on air, Sea, Land*, s. 216–244. New Prairie Press, Manhattan 2020. Verkkojulkaisu saatavissa: [<https://kstatelibraries.pressbooks.pub/nicholsproject/>].
- Nichols, Randall (ed.) (2020b) *Unmanned Vehicle Systems & Operations on air, Sea, Land*. New Prairie Press, Manhattan 2020. Verkkojulkaisu saatavissa: [<https://kstatelibraries.pressbooks.pub/nicholsproject/>].

- Nouwens, Meia, Henry Boyd, Erik Green, Wolf-Christian Paes & Albert Vidal (2025) "The Evolving Dynamics of China's Middle East and North Africa Strategy: Future Scenarios". *The International Institute for Strategic Studies (IISS)*. [<https://www.iiss.org/research-paper/2025/05/the-evolving-dynamics-of-chinas-middle-east-and-north-africa-strategy/>].
- Okuda, Hiroko (2016) "China's "peaceful rise/peaceful development": A case study of media frames of the rise of China". *Global Media and China*, Vol. 1, No. 1–2, s. 121–138. [<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/2059436416646275>].
- Papageorgiou, Maria (2023) "China's Growing Presence in the Middle East's Arms Race and Security Dynamics". Teoksessa: Eslami, Mohammad & Alena Vysorskaya Guedes Vieira (eds.) *The Arms Race in the Middle East: Contemporary Security Dynamics*. s. 257–272. Springer, Cham 2023.
- Parks, Lisa & Caren Kaplan (2017) "Introduction". Teoksessa: Parks, Lisa & Caren Kaplan (eds.) (2017) *Life in the Age of Drone Warfare*. Duke University Press, Durham/London 2017.
- Paronen, Antti (2024) "Sotatekniikan kehityksen ja sodankäynnin suhteesta". Teoksessa: Marko Palokangas (toim.) *Sodan usvaa III: Varautuminen, valmius ja nykyaikainen sodankäynti*. Sotataidon laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimuselosteita Nro 32, s. 177–189. Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2024. Verkkojulkaisu saatavissa: [https://doria.fi/bitstream/handle/10024/189683/Palokangas%20et%20al.%20-%20Sodan%20usvaa%20III_verkkoversio.pdf?isAllowed=y&sequence=6&utm_source=chatgpt.com].
- Payind, Alam & Melinda McClimans (2017) *Keys to Understanding the Middle East*. Pressbooks. E-kirja, verkkojulkaisu saatavissa: [<https://ohiostate.pressbooks.pub/key2mideast/>].
- Puranen, Matti (2022) *Informaatioherruus: Kiinan sotilasstrategia ja sodan kuva kylmän sodan jälkeisellä aikakaudella*. Sotataidon laitos, Julkaistusarja 2: Tutkimuselosteita Nro 21. Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2022. Verkkojulkaisu saatavissa: [<https://www.doria.fi/handle/10024/185901>].
- Puranen, Matti (2016) *Kiinan ulko- ja sotilaspolitiikka muutoksessa*. Sotataidon laitos, Julkaisusarja 3: Työpapereita Nro 4. Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2016. Verkkojulkaisu saatavissa: [<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/123580/Puranen2%28net%29.pdf?sequence=2>].
- Rinaldi, Jake (2024) "Weapons of Influence: Unpacking China's Global Arms Strategy". *The US War College Quarterly: Parameters*, Vol. 54, No. 4, s. 41–52. [<https://press.armywarcollege.edu/parameters/vol54/iss4/5/>].
- Roy, Denny (2013) *Return of the Dragon: Rising China and Regional Security*. Columbia University Press, New York 2013.
- Sadler, Todd & Keith Hartley (1995) *The Economics of Defence*. Cambridge University Press, Cambridge 1995.

Sevilla, Henelito (2024) "China's Mediation of the Saudi-Iranian Rapprochement and its Implications on Regional Peace and Security". *Journal of Middle East and Islamic Studies*, Vol. 11, No. 3, Article 1, s. 1–17. [<https://scholarhub.ui.ac.id/cgi/viewcontent.cgi?article=1083&context=meis>].

Shambaugh, David (2018) "Is China a Global Power". Teoksessa: Toje, Asle (ed.) *Will China's Rise be Peaceful?: Security, Stability, and Legitimacy*. Oxford University Press, New York 2018.

Shahzad, Aneela (2022) "Goeconomics: The New Geopolitics". *Policy Perspectives*, Vol 19, No. 2, s. 1–20. [<https://www.scienceopen.com/hosted-document?doi=10.13169/poli-pers.19.2.ra2>].

Singh, Maria (2022) "China's Increasing Arms Supply to the Middle East and Beyond: Another Dimension to the New Silk Road?". *Centre for Land Warfare Studies (CLAWS)*. Issue Brief. ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/364988859_China's_Increasing_Arms_Supply_to_the_Middle_East_and_Beyond_Another_Dimension_to_the_New_Silk_Road].

Sipilä, Joonas & Tommi Koivula (2013) *Kuinka strategiaa tutkitaan*. 2. uudistettu painos. Strategian laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimuslustoiteita No 52. Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki 2013.

Spindel, Jennifer (2025) "Boom, Bling, Backbone, or Blip? The Signaling Inherent in Arms Transfers", *International Security*, Vol. 49, No. 3, s. 164–204, [https://doi.org/10.1162/isec_a_00505].

Strange, Susan (1994), *States and Markets*. 2. painos. Continuum, London/New York 1994.

Taylor, Monique (2021) "China's Evolving Energy Security Strategy". *Asian Affairs*, Vol. 52, No. 4, s. 890–913. [<https://doi.org/10.1080/03068374.2021.2004031>].

Chapter Six: Middle East and North Africa (2025) *The Military Balance*, Vol. 125, No. 1. s. 312–379, [<https://doi.org/10.1080/04597222.2025.2445478>], luettu 12.1.2026.

Troxell, John (2018) "Goeconomics". *Military Review*, Vol. 98, No. 1, s. 4–22. [<https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/January-February-2018/Journals/Military-Review/MR-War-Poetry-Submission-Guide/>].

Tsang, Steve (2019) "Party-state Realism: A Framework for Understanding China's Approach to Foreign Policy". *Journal of Contemporary China*, Vol. 29, No. 122, s. 304–318. [<https://doi.org/10.1080/10670564.2019.1637562>].

Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2018.

Waltz, Kenneth (1979) *Theory of International Politics*. McGraw-Hill, New York 1979.

Wang, Yongqi & Yujie Xie (2025) "How country names legitimize economic nationalism: a critical discourse analysis". *Discover Global Society*, Vol. 3, No. 71, s. 1–21. [https://doi.org/10.1007/s44282-025-00223-3].

Vihma, Antto (2018) "Geoeconomics Defined and Redefined". *Geopolitics*, Vol. 23, No. 1., s. 47–49. [https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1379010].

Vilkkä, Hanna (2023) *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. E-kirja. Art House, Helsinki 2023.

Virolainen, Kimmo (2023) "Yhdysvallat ja aseellistettu keskinäisriippuvuus". *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, Vol. 119, No. 4, s. 485–488. [https://journal.fi/kak/article/view/140963/89851].

Yang, Chih-Hai (2020) "Determinants of China's arms exports: a political economy perspective". *Journal of the Asia Pacific Economy 2020*. Vol. 25, No.1, s. 156–174. [https://doi.org/10.1080/13547860.2019.1637706].

Youngs, Richard (2011) "Geo-economic futures". Teoksessa: Martiniqui, Ana & Richard Youngs (eds.) *Challenges for European Foreign Policy in 2012: What kind of geo-economic Europe?*, s. 13–17. Fride, Madrid 2011.

Youvan, Douglas (2024) "Non-Zero-Sum Games: A Framework for Sustainable World Peace". ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/383180729_Non-Zero-Sum_Games_A_Framework_for_Sustainable_World_Peace].

4 Tutkimusraportit

Air University (2025) *Taking Flight: China's Military Unmanned Aerial Vehicle (UAV) Industry*. Department of the Air Force's China Aerospace Studies Institute. [https://www.airuniversity.af.edu/CASI/Display/Article/4147816/taking-flight-chinas-military-unmanned-aerial-vehicle-uav-industry/].

Allen, Gregory (2019) *Understanding China's AI Strategy: Clues to Chinese Strategic Thinking on Artificial Intelligence and National Security*. Center for a New American Security (CNAS). [https://www.cnas.org/publications/reports/understanding-chinas-ai-strategy].

Ali-Yrkkö, Jyrki; Olli-Pekka Kuusela & Tero Kuusi (2024) *Geopolitiikka muuttaa maailmantaloutta*. ETLA Raportti, No. 150. [https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Raportit-Reports-150.pdf].

Bassiri Tabrizi, Aniseh & Justin Bronk (2018) *Armed drones in the Middle East: Proliferation and Norms in the Region*. Royal United Services Institute for Defence and Security Studies. RUSI Occasional Paper. [https://static.rusi.org/20181207_armed_drones_middle_east_web.pdf].

Campbell, Molly (2024b) *Drone Proliferation Dataset*. Center for a New American Security (CNAS). [https://www.cnas.org/publications/reports/drone-proliferation-dataset].

Chase, Michael; Kristen Gunness, Lyle Morris, Samuel Berkowitz & Benjamin Purses (2015) *Emerging Trends in China's Development of Unmanned Systems*. RAND Corporation. [https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR990.html].

Congressional Research Service (2020) *Arms Sales in the Middle East: Trends and Analytical Perspective for U.S. Policy*. Raportti R44984. [<https://www.congress.gov/crs-product/R44984>].

Cordesman, Anthony, Ashley Hess & Nicholas Yarosh (2013) *Chinese Military Modernization and Force Development: A Western Perspective*. Center for Strategic & International Studies (CSIS). Rowman & Littlefield. Lanham, 2013.

Easton, Ian & Russel Hsiao (2013) *The Chinese People's Liberation Army's Unmanned Aerial Vehicle Project: Organizational Capacities and Operational Capabilities*. Institute for Indo-Pacific Security (IIPS). [<https://indopacificsecurity.org/2013/03/11/the-chinese-peoples-liberation-armys-unmanned-aerial-vehicle-project-organizational-capacities-and-operational-capabilities/>].

Fortune Business Insights (2026) *Commercial Drone Market Size, Share, Growth & Forecast 2032*. Report ID: FBI102171. [<https://www.fortunebusinessinsights.com/commercial-drone-market-102171>].

Frew, Joanna (2018) *Drone Wars: The Next Generation*. Drone Wars UK. [<https://drone-wars.net/2018/05/17/new-research-shows-rise-in-number-of-states-deploying-armed-drones/>].

Hsu, Kimberly; Craig Murray; Jeremy Cook & Amalia Feld (2013) *China's Military Unmanned Aerial Vehicle Industry*. U.S.-China Economic and Security Review Commission. [<https://www.uscc.gov/research/chinas-military-unmanned-aerial-vehicle-industry>].

McKenzie, Kenneth Jr. (2023) *Striking Back: Iran and the Rise of Asymmetric Drone Warfare in the Middle East*. The Washington Institute for Near East Policy, Policy Notes: No. 128. [<https://www.washingtoninstitute.org/pdf/view/17948/en>].

Nedopil, Christoph (2026) *China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025*. Griffith Asia Institute & Green Finance & Development Center. Fudan University (FISF). [<https://research-repository.griffith.edu.au/items/60795529-c0a2-4816-bb56-3279cb688340>].

Segev, Hiddai & Ofek Riemer (2019) "Not a Flood, but a Rising Current: Chinese Weapons Sales to the Middle East". Teoksessa: Orion, Assaf & Galia Lavi (eds.) *Israel-China Relations: Opportunities and Challenges*. Memorandum 194. The Institute for National Security Studies. Tel Aviv 2019. [https://www.inss.org.il/wp-content/uploads/2019/08/Memo194_6.pdf].

Pettyjohn, Stacie; Hannah Dennis & Molly Campbell (2024) *Swarms over the Strait: Drone Warfare in the Future Fight to Defend Taiwan*. Center for a New American Security (CNAS). [<https://www.cnas.org/publications/reports/swarms-over-the-strait>].

Pledger, Thomas (2021) *The Role of Drones in Future Terrorist Attacks*. The Association of the United States Army. Land Warfare Paper No. 137. [https://www.ausa.org/sites/default/files/publications/LWP-137-The-Role-of-Drones-in-Future-Terrorist-Attacks_0.pdf].

Rumley, Grant (2022) *China's Security Presence in the Middle East*. The Washington Institute for Near East Policy. Policy Notes, No. 123. [<https://research-ebSCO-com.mp-en-voy.csc.fi/c/psw7tt/viewer/pdf/dfkkzneqf>].

Scobell, Andrew; Edmund Burke, Cortez Cooper, Sale Lilly, Chad Ohlandt, Eric Warner & J.D. Williams (2020) *China's Grand Strategy: Trends, Trajectories, and Long-Term Competition*. RAND Corporation. [https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR2798.html].

The National Institute for Defence Studies (NIDS). *East Asian Strategic Review 2022*. Interbooks Co., Ltd. Tokio 2022. [<https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/east-asian/e2022.html>].

Tollast, Robert (2025) *Drones: Decoupling Supply Chains from China*. The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (RUSI). [<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/research-papers/drones-decoupling-supply-chains-china>], luettu 18.11.2025.

Wigell, Mikael; Matthias Deschyvere, Christian Fjäder, Niklas Helwig, Ville Kaitila, Heli Koski, Josi Seilonen & Arho Suominen (2022) *Europe Facing Geoeconomics: Assessing Finland's and the EU's Risks and Options in the Technological Rivalry*. Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2002:12. Pääministerin toimisto, Helsinki 2022. [<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-205-3>].

5 Uutisartikkelit

ADF (2024) "Drones Supplied by Iran and UAE Threaten to Prolong the Conflict in Sudan". *African Defence Forum*. [<https://adf-magazine.com/2024/07/drones-supplied-by-iran-and-uae-threaten-to-prolong-the-conflict-in-sudan/>], luettu 12.1.2025.

ADIT – The Bulletin (2025) "Chinese UAVs finding a large market in Africa". *Defence Web*. [<https://www.defenceweb.co.za/aerospace/aerospace-aerospace/chinese-uavs-finding-a-large-market-in-africa/>], luettu 12.1.2025.

AlArabiya (2017) "The story of the Wing Loong drone and the Egyptian battle against ISIS in Sinai". *AlArabiya English*. [<https://english.alarabiya.net/features/2017/02/27/The-story-of-the-Wing-Loong-drone-and-the-Egyptian-battle-against-ISIS-in-Sinai>], luettu 17.11.2025.

Al-Aswad, Harun (2024) "What are Shaheen drones, the new rebel weapon in Syria's skies?". *Middle East Eye*. [<https://www.middleeasteye.net/news/shaheen-drone-new-rebel-weapon-syria-skies>], luettu 30.11.2025.

AlJazeera (2024) "What happened in Syria? How did al-Assad fall?". [<https://www.aljazeera.com/news/2024/12/8/what-happened-in-syria-has-al-assad-really-fallen>], luettu 30.11.2025.

- Allahoum, Ramy (2020) "Libya's war: Who is supporting whom". *AlJazeera*. [https://www.aljazeera.com/news/2020/1/9/libyas-war-who-is-supporting-whom], luettu 23.11.2025.
- Alper, Alexandra; David Shepardson & Humeyra Pamuk (2020) "U.S. blacklists dozens of Chinese firms including SMIC, DJI". *Reuters*. [https://www.reuters.com/article/world/us-blacklists-dozens-of-chinese-firms-including-smic-dji-idUSKBN28S0HO/], luettu 6.12.2025.
- Baptista, Eduardo & Fanny Potkin (2025) "How China could use DeepSeek and AI for an era of war". *Reuters*. [https://www.reuters.com/world/asia-pacific/robot-dogs-ai-drone-swarms-how-china-could-use-deepseek-an-era-war-2025-10-27/], luettu 5.12.2025.
- Bowman, Bradley; Jared Thompson & Ryan Brobst (2021) "China's surprising drone sales in the Middle East". *DefenceNews*. [https://www.defensenews.com/opinion/2021/04/23/chinas-surprising-drone-sales-in-the-middle-east/], luettu 13.4.2025.
- Cheshire Tom & Saywah Mahmood (2025), "Maps show Sudan conflict's shifting frontlines as SAF regains territory". *Sky News*. [https://news.sky.com/story/maps-show-sudan-conflicts-shifting-frontlines-as-saf-regains-territory-13316893], luettu 29.11.2025.
- Chougule, Pragati (2025) "China's Drone Boom: From Manufacturing Powerhouse to Finding Real-World Uses". *The Bridge Chronicle*. [https://www.thebridgechronicle.com/tech/china-drone-boom-uses], luettu 14.11.2025.
- Daily News Egypt* (2025) "Egypt's AOI signs defence manufacturing deal with China's Norinco, UAE's Abu Dhabi Aviation at EDEX". [https://www.dailynewsegyp.com/2025/12/01/egypts-aoi-signs-defence-manufacturing-deal-with-chinas-norinco-uaes-abu-dhabi-aviation-at-edex/], luettu 27.1.2026.
- Dangwal, Ashish (2025) "Bayraktar Akinci "Raids" The UAE! Turkish UAV Manufacturer Baykar Delivers Cutting-Edge Drones To UAE". *Eurasian Times*. [https://www.eurasiantimes.com/bayraktar-akinci-raids-the-uae-turkish-uav/], luettu 26.1.2026.
- Gambrell, Jon (2024) "Yemen's Houthis launch their largest Red Sea drone and missile attack, though no damage is reported". *Associated Press*. [https://apnews.com/article/yemen-houthi-rebels-red-sea-attacks-israel-f820b848eb76fa3ecc8056ca332cabae], luettu 17.11.2025.
- ET Online (2025) "Drones, not diplomats: China's new warfare strategy is loud, fast, autonomous – and already war ready". *The Economic Times*. [https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/drones-not-diplomats-chinas-new-warfare-strategy-is-loud-fast-autonomous-and-already-war-ready/articleshow/120209778.cms], luettu 30.8.2025.
- Helou, Agnes (2022) "Chinese and Saudi firms create joint venture to make military drones in the kingdom". *DefenceNews*. [https://www.defensenews.com/unmanned/2022/03/09/chinese-and-saudi-firms-create-joint-venture-to-make-military-drones-in-the-kingdom/], luettu 27.1.2026.

Iddon, Paul (2022) "China emerges as an arms supplier of choice for many Middle East countries, say analysts". *Middle East Eye*. [<https://www.middleeasteye.net/news/china-emerges-major-exporter-weapons-middle-east-north-africa>], luettu 30.8.2025.

Iddon, Paul (2021) "Will US drone sales to the UAE clip Chinese wings in the Middle East?". *Middle East Eye*. [<https://www.middleeasteye.net/news/china-drones-future-middle-east-arms-market>], luettu 11.1.2026.

Koja, Keishi (2024) "Japan spots China's new spy, strike drone for first time over waters north of Okinawa". *Stars and Stripes*. [https://www.stripes.com/theaters/asia_pacific/2024-05-28/china-military-drone-japan-okinawa-14001776.html], luettu 10.11.2025.

Levinson, Reade; Khalid Abdelaziz & Nafisa Eltahir (2025) "Sudan's RSF operating drones from Darfur base, pictures show". *Reuters*. [<https://www.reuters.com/world/africa/sudans-rsf-operating-drones-darfur-base-pictures-show-2025-02-26/>], luettu 23.11.2025.

Mathews, Sean (2025) "Trump tries to speed up drone sales as big Gulf orders wait". *Middle East Eye*. [<https://www.middleeasteye.net/news/trump-tries-speed-drone-sales-big-gulf-orders-wait>], luettu 11.6.2026.

Middle East Eye (2017) "China's Saudi drone factory compensates for US ban", [<https://www.middleeasteye.net/news/chinas-saudi-drone-factory-compensates-us-ban>], luettu 22.11.2025.

Middle East Eye (2025) "UAE increasing support to Sudan's RSF with new Chinese drones: Report". [<https://www.middleeasteye.net/news/uae-increasing-support-sudans-rsf-new-chinese-drones-report>], luettu 17.11.2025.

Ningthoujam, Alvite (2021) "The Middle East: An Emerging Market for Chinese Arms Exports". *The Diplomat*. [<https://thediplomat.com/2021/06/the-middle-east-an-emerging-market-for-chinese-arms-exports/>], luettu 30.8.2025.

Petrova, Maria (2025) "Egypt & China: New Drone Deal – WJ-700 Acquisition Details". *World Today Journal*. [<https://www.world-today-journal.com/egypt-china-new-drone-deal-wj-700-acquisition-details/>], luettu 27.1.2026.

Rasheed, Zaheena (2023) "How China became the world's leading exporter of combat drones". *AlJazeera*. [<https://www.aljazeera.com/news/2023/1/24/how-china-became-the-worlds-leading-exporter-of-combat-drones>], luettu 29.1.2026.

Sabbagh, Dan (2025) "They cannot be jammed': fibre optic drones pose new threat in Ukraine". *The Guardian*. [<https://www.theguardian.com/world/2025/apr/23/they-cannot-be-jammed-fibre-optic-drones-pose-new-threat-in-ukraine>], luettu 25.4.2025.

Saul, Jonathan & Renee Maltezou (2024) "Houthi explosive drone boat attacks escalate Red Sea danger". *Reuters*. [<https://www.reuters.com/world/middle-east/houthi-explosive-drone-boat-attacks-escalate-red-sea-danger-2024-07-03/>], luettu 17.11.2025.

Schaer, Cathrin (2024) "Is Libya on the brink of a new civil war?". *Deutsche Welle*. [https://www.dw.com/en/is-libya-on-the-brink-of-a-new-civil-war/a-69963648], luettu 23.11.2025.

Shri, Padma (2025) "U.S., China Engage In "Drone War"; Washington Mulls Rules to Ban "Superior" Chinese Drones". *The Eurasian Times*. [https://www.eurasiantimes.com/u-s-and-china-decoupling-trade/], luettu 25.4.2025.

Turak, Natasha (2019) "Pentagon is scrambling as China 'sells the hell out of' armed drones to US allies". *CNBC*. [https://www.cnbc.com/2019/02/21/pentagon-is-scrambling-as-china-sells-the-hell-out-of-armed-drones-to-americas-allies.html], luettu 26.1.2026.

Xinhua (2024) "China's first '4S store' for drones in trial operation". *China Daily*. [https://www.chinadaily.com.cn/a/202412/30/WS67721250a310f1265a1d59cd.html], luettu 26.3.2025.

6 Muut lähteet

Airo, Paavo (2019) "Dronet muuttavat taistelukenttää ja mahdollistavat kontaktitonta taistelua". *Reserviläinen*. [https://reservilainen.fi/dronet-muuttavat-taistelukenttaa-ja-mahdollistavat-kontaktitonta-taistelua/9], luettu 4.4.2025.

Airforce Technology (2011) "APID-55 VTOL Minature UAV". [https://www.airforce-technology.com/projects/cybaero-apid55-uav/], luettu 26.1.2026.

Airforce Technology (2010) "Camcopter S-100 UAV". [https://www.airforce-technology.com/projects/camcopters-100uav/], luettu 25.1.2026.

Airforce Technology (2014) "Seeker 400 Unmanned Aerial Vehicle Surveillance System". [https://www.airforce-technology.com/projects/seeker-400-uav/?cf-view], luettu 26.1.2026.

Apex Tactic (2024) "Examining the Use of Drones in the Syrian Conflict and Its Strategic Impact". [https://apextactic.com/use-of-drones-in-syrian-conflict/], luettu 7.2.2026.

Army Technology (2016) "Falco EVO Unmanned Aerial Vehicle (UAV)". [https://www.army-technology.com/projects/falco-evo-unmanned-aerial-vehicle-uav/?cf-view], luettu 27.1.2026.

Army Technology (2023) "LUNA NG Air-Supported Reconnaissance Drone, Germany". [https://www.army-technology.com/projects/luna-ng-air-supported-reconnaissance-drone-germany/?cf-view], luettu 27.1.2026.

Army Technology (2009) "Selex to Develop UAV Technologies for Jordan". [https://www.army-technology.com/news/news70843-html/?cf-view], luettu 27.1.2026.

Baykar (2025a) "Bayraktar Akinci". [https://baykartech.com/en/uav/bayraktar-akinci/], luettu 26.1.2026.

Baykar (2025b) "Bayraktar TB2". [https://baykartech.com/en/uav/bayraktar-tb2/], luettu 26.1.2026.

Bendett, Samuel; Ionela Ciolan; Laura Cressey & Jake Rinaldi (2025) "Arms Sales and the Middle East: Another Arena for Great Power Competition?". *The Washington Institute for Near East Policy*. [<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/arms-sales-and-middle-east-another-arena-great-power-competition>], luettu 8.10.2025.

Brahy, Jérôme (2025a) "EDEX 2025: China's WJ-700 drone could respond to Egypt's long-range surveillance needs". *Army Recognition*. [<https://www.armyrecognition.com/news/aerospace-news/2025/edex-2025-chinas-wj-700-drone-could-respond-to-egypts-long-range-surveillance-needs>], luettu 27.1.2026.

Brahy, Jérôme (2025b) "Egypt signs deal with China to co-produce Hamza-2 armed drone at EDEX 2025". *Army Recognition*. [<https://www.armyrecognition.com/news/aerospace-news/2025/egypt-signs-deal-with-china-to-co-produce-hamza-2-armed-drone-at-edex-2025>], luettu 27.1.2026.

Campbell, Molly (2024a) "CNAS Releases Open Source Dataset on Drone Proliferation". *Center for a New American Security (CNAS)*. [<https://www.cnas.org/press/press-release/cnas-releases-open-source-dataset-on-drone-proliferation>], luettu 23.5.2025.

CFI (2025) "Middle East and North Africa (MENA)". *Corporate Finance Institute*. [<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/middle-east-and-north-africa-mena/>], luettu 27.4.2025.

Chen, James (2023) "Middle East and North Africa (MENA): Countries and Economy". *Investopedia*. [<https://www.investopedia.com/terms/m/middle-east-and-north-africa-mena.asp>], luettu 27.4.2025.

China Defence (2025) "AVIC Wing Loong I Drone (Medium-Altitude Long-Endurance UAV)". [<https://www.militarydrones.org.cn/wing-loong-uav-drone-china-price-manufacturer-p00092p1.html>], luettu 5.12.2025.

China Power Team (2021) "How Dominant is China in the Global Arms Trade?". *China Power*. [<https://chinapower.csis.org/china-global-arms-trade/Crawford>], luettu 30.8.2025.

Crawford, Krysten (2024a) "Goeconomics Explains How Countries Flex Their Financial Muscles". *Stanford Graduate School of Business*. [<https://www.gsb.stanford.edu/insights/geoeconomics-explains-how-countries-flex-their-financial-muscles>], luettu 24.4.2025.

Crawford, Krysten (2024b) "The power of 'goeconomics' to make sense of a turbulent world". *Stanford Institute for Economic Policy Research*. [<https://siepr.stanford.edu/news/power-geoeconomics-make-sense-turbulent-world>], luettu 26.4.2025.

Da Jiang Innovation (DJI) (2025) "About DJI", [<https://www.dji.com/fi/company?site=brandsite&from=footer>], luettu 12.9.2025.

Defence Mirror (2018) "Egypt Buys AeroVironment RQ-20B Puma Surveillance UAVs". [https://defensemirror.com/news/22168/Egypt_Buys_AeroVironment_RQ_20B_Puma_Surveillance_UAVs], luettu 26.1.2026.

- Defence Web* (2020) "Jordanian UAVs apparently sold to Libya". [<https://defenceweb.co.za/aerospace/aerospace-aerospace/jordanian-uavs-apparently-sold-to-libya/>], luettu 18.11.2025.
- Dukowitz, Zacc (2024) "New Law Bans Chinese Drones from the Federal Government". *UAVCoach*. [<https://uavcoach.com/asda-2024/>], luettu 6.12.2025.
- Ferragamo, Mariel (2024) "What Is the BRICS Group and Why Is It Expanding?". *Council on Foreign Relations*. [<https://www.cfr.org/background/what-brics-group-and-why-it-expanding>], luettu 20.4.2025.
- Gambrell, Jon & Gerry Shih (2018) "Chinese-Made Drones Active on Middle East Battlefields". *Design And Development Today*. [https://www.designdevelopmenttoday.com/industries/military/news/21025397/chinesemade-drones-active-on-middle-east-battlefields?utm_source=chatgpt.com], luettu 31.8.2025.
- Gettinger, Dan (2016) "Drones Operating in Syria and Iraq". *Badr College Center for the Study of the Drone*. [<https://dronecenter.bard.edu/drones-operating-in-syria-and-iraq/>], luettu 30.11.2025.
- Grand View Research (2025) *Market Analysis Report: Drone Market (2025–2030)*. [<https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/drone-market-report>].
- Green Finance & Development Center* (2025) "Countries of the Belt and Road Initiative (BRI)". Fudan University (FISF). [<https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/?cookie-state-change=1770187813205>], luettu 4.2.2026.
- Habton, Naman & Anton Kutuzov (eds.) (2025) "Global Arms Trade, Explained: Geopolitics of weapon sales". *Post Factum*. [<https://www.postfactum.co.uk/arms-trade-weapon-sales-global-export-weapons-explained-geopolitics-importers-producers-of-military-equipment-ukraine-israel-us-uk-china-france>], luettu 4.7.2025.
- Kumar Darbey, Abhishek (2024) "China's Increasing Global Drone Footprint". *Eurasia Review*. [<https://www.eurasiareview.com/24112024-chinas-increasing-global-drone-footprint-analysis/>], luettu 12.1.2025.
- Lamazhapov, Erdem, Iselin Stensdal & Gørild Heggelund (2023) "China's Polar Silk Road: Long Game or Failed Strategy?". *The Arctic Institute: Center for Circumpolar Security Studies*. [<https://www.thearcticinstitute.org/china-polar-silk-road-long-game-failed-strategy/>], luettu 11.5.2025.
- Leinonen, Rita (2018). "Sisällönanalyysi". *Spoken-kielipalvelut*. [<https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>], luettu 3.3.2025.
- Leonard, Mark (2015) "5 things to know about geoeconomics". *World Economic Forum*. [<https://www.weforum.org/stories/2015/02/5-things-to-know-about-geo-economics/>], luettu 14.10.2025.

- Leonardo Aeronautics* (2025) "Falco Xplorer". [<https://aeronautics.leonardo.com/en/products/falco-xplorer>], luettu 27.1.2026.
- Linnik, Sergey (2019) "The formation of Chinese unmanned aircraft". *TopWar*. [<https://en.topwar.ru/162898-stanovlenie-kitajskoj-bespilotnoj-aviacii.html>], luettu 12.9.2025.
- Market.Us (2025) *Global Drone Market*. [<https://market.us/report/drone-market/>].
- Martins, Ricardo (2025) "Goeconomics: The Centrality of a Concept in International Affairs". *Mastering geopolitics*. [<https://josricardomartins.substack.com/p/geoeconomics-the-centrality-of-a>], luettu 14.10.2025.
- McBride, James; Noah Berman & Andrew Chatzky (2023) "China's Massive Belt and Road Initiative". *Council on Foreign Relations*. [<https://www.cfr.org/backgrounders/chinas-massive-belt-and-road-initiative>], luettu 25.4.2025.
- McDonald, Broderick (2024) "The Drones of Hayat Tahrir al-Sham: The Development and Use of UAS in Syria". *Global Network on Extremism & Technology*. [<https://gnet-research.org/2024/12/20/the-drones-of-hayat-tahrir-al-sham-the-development-and-use-of-uas-in-syria/>], luettu 7.2.2026.
- Military Factory* (2022a) "Aisheng ASN-209 (Silver Eagle)". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1285], luettu 15.9.2025.
- Military Factory* (2022b) "Boeing Insitu ScanEagle". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=389], luettu 27.1.2026.
- Military Factory* (2025c) "CASC CH-3 Rainbow". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1378], luettu 16.2.2026.
- Military Factory* (2022d) "Gongji-11 (GJ-11)". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=2219], luettu 4.12.2025.
- Military Factory* (2022e) "Guizhou (AVIC) WZ-2000 (WuZhen-2000 / WZ-9)". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=1029], luettu 4.12.2025.
- Military Factory* (2022f) "Vestel Karayel". [https://www.militaryfactory.com/aircraft/detail.php?aircraft_id=2454], luettu 27.1.2026.
- Mitzer, Stijn & Joost Oliemans (2021a) "The Middle East's Game of Drones: Egypt's UAV Arsenal". *Oryx*. [<https://www.oryxspioenkop.com/2021/12/the-middle-east-s-game-of-drones-egypt.html>], luettu 26.1.2026.
- Mitzner, Stijn & Joost Oliemans (2021b) "The Militiamen's UCAV: Mohajer-6s In Iraq". *Oryx*. [<https://www.oryxspioenkop.com/2021/08/the-militiamens-ucav-mohajer-6s-in-iraq.html>], luettu 27.1.2026.
- Novichov, Nikolay (2024) "UMEX 2024 – Turkish Bayraktar UAVs will receive EDGE precision-guided munitions". *European Defence Review*. [<https://www.edrmagazine.eu/turkish-bayraktar-uavs-will-receive-edge-precision-guided-munitions>], luettu 26.1.2026.

Parm AG (2025) "Data-analyysi: Miten raakadatatista voidaan saada arvokkaita oivalluksia". [<https://parm.com/fi/data-analyysin-tyypit/>], luettu 6.3.2025.

Reimann, Jakob (2019) "China Is Flooding the Middle East with Cheap Drones". *FPIF (Foreign Policy in Focus)*. [<https://fpif.org/china-is-flooding-the-middle-east-with-cheap-drones/>], luettu 30.8.2025.

Robbins, Michael (2024) "The Enemy of My Enemy Is My Friend", *Arab Barometer*, [<https://www.arabbarometer.org/media-news/the-enemy-of-my-enemy-is-my-friend/>], luettu 10.9.2025.

Roblin, Sebastien (2019a) "Chinese Drones Are Going to War All Over the Middle East and Africa". *The National Interest*. [<https://nationalinterest.org/blog/buzz/chinese-drones-are-going-war-all-over-middle-east-and-africa-74246>], luettu 14.4.2025.

Roblin, Sebastien (2019b) "Don't Just Call Them 'Drones': A Guide To Military Unmanned Systems On Air, Land And Sea". *Forbes*. [forbes.com/sites/sebastienrobin/2019/09/30/don-t-just-call-them-drones-a-layersins-guide-to-military-unmanned-systems-on-air-land-and-sea/], luettu 14.4.2025.

Shaif, Rawan & Jack Watling (2018) "How the UAE's Chinese-Made Drone Is Changing the War in Yemen". *Foreign Policy*. [<https://foreignpolicy.com/2018/04/27/drone-wars-how-the-uaes-chinese-made-drone-is-changing-the-war-in-yemen/>], luettu 31.8.2025.

Silver, Caleb (2025) "The Top 25 Economies in the World: Ranking the Richest Countries in the World". *Investopedia*. [<https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/>], luettu 15.4.2025.

Singer, Peter (2024) "How China is Winning the Middle East". *Defence One*. [<https://www.defenseone.com/ideas/2024/01/how-china-winning-middle-east/393483/>], luettu 13.1.2025.

SIPRI (2020) "Estimating the Arms Sales of Chinese Companies". *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/publications/2020/sipri-insights-peace-and-security/estimating-arms-sales-chinese-companies>], luettu 13.1.2025.

SIPRI (2012) "SIPRI Fact Sheet 2012: Measuring Traditional Arms Transfers". *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/sites/default/files/FS/SIPRIFS1212.pdf>], luettu 23.5.2025.

SIPRI (2025b) "Sources and Methods". *Stockholm International Peace Research Institute*. [<https://www.sipri.org/databases/armstransfers/sources-and-methods>], luettu 17.6.2025.

Suen, David (2012) "Power Politics and Scarcity in the Modern Age: A Zero Sum Game". *E-International Relations*. [<https://www.e-ir.info/2012/07/24/the-melian-dialogue-in-contemporary-international-politics/>], luettu 28.1.2026.

Tirziu Gadzala, Aleksandra (2024) "China's strategic evolution in the Middle East: From oil to security". *Gisreportsonline*. [<https://www.gisreportsonline.com/r/china-middle-east-security/>], luettu 30.8.2025.

UDS Aviation LLC (2025) "Mojaher-6". [<https://udsaviation.com/2025/07/24/mohajer-6/>], luettu 27.1.2026.

UPI (2025) *Kiinan murrokselliset teknologiat ja kansainvälinen turvallisuus -tutkimusprojekti*. Ulkopoliittinen instituutti. [https://fiia.fi/projekti/kiinan-murrokselliset-teknologiat-ja-kansainvalinen-turvallisuus?utm_source=chatgpt.com], luettu 31.8.2025.

WarWingsDaily (2025) *Gongji-11 (GJ-11) Stealth Unmanned Combat Aerial Vehicle (UCAV)*. [<https://warwingsdaily.com/drones-uavs-ucavs/gongji-11-gj-11-stealth-unmanned-combat-aerial-vehicle-ucav/>], luettu 4.12.2025.

Verne (2025) "Tiedon analysointi". *Liikenteen tutkimuskeskus Verne*. Tampereen yliopisto. [<https://research.tuni.fi/verne/tutkimus/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/>], luettu 3.3.2025.

Vidal Ribe, Albert (2024) "Contenders vie for Gulf's growing UAV market". *International Institute for Strategic Studies*. [<https://www.iiss.org/ja-JP/online-analysis/military-balance/2024/04/contenders-vie-for-gulfs-growing-uav-market/>], luettu 26.1.2026.

World Customs Organization (2020) "The new 2022 Edition of the Harmonized System has been accepted". [<https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2020/january/the-new-2022-edition-of-the-harmonized-system-has-been-accepted.aspx>], luettu 1.9.2025.

World Trade Organization (2024) "World Tariff Profiles 2024". [<https://www.wto-ilibrary.org/content/books/9789287076519>], luettu 12.5.2024.

7 Kuvalähteet

Cezar P (2022) *CH-4 at Airshow China Zhuhai 2022*. CC BY 4.0. Wikimedia Commons. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:CH-4_at_Airshow_China_Zhuhai_2022.jpg], luettu 11.1.2026.

Infinty 0 (2022) *WZ-7 at Airshow China Zhuhai 2022*. CC BY-SA 4.0. Wikimedia Commons. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:WZ-7_at_Airshow_China_Zhuhai_2022.jpg], luettu 11.1.2026.

Mztourist (2017) *Wing Loong I at Dubai Airshow 2017*. CC BY-SA 4.0. Wikimedia Commons. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wing_Loong_I_at_Dubai_Airshow_2017.jpg], luettu 11.1.2026.

Nameless23 (2011) *MENA map*. Wikimedia Commons. CC0 1.0 Public Domain. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MENA_map.png?uselang=fi], luettu 15.2.2026.

Viemenzes Mapping OFC (2025) *Outline of the map of the Middle East.png*. CC0 1.0 Public Domain. Wikimedia Commons. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Outline_of_the_map_of_the_Middle_East.png?uselang=fi], luettu 15.2.2026.

Liitteet

Liite 1 – Lähi-itä ja MENA-alue

Liite 2 – Drooni

Liite 3 – Miehittämättömien ilma-alusten kansainväliset tullikoodit ja selitteet

Liite 4 – SIPRIn tietokannasta tuotetun haun kriteerit

Liite 5 – UN Comtrade Database -tietokannasta tuotetun haun kriteerit

Liite 6 – Kiinan tullihallinnon tietokannasta tuotetun haun kriteerit

Liite 7 – SIPRIn tietokannasta tuotetut hakutulokset

Liite 8 – SIPRIn tietokannan hakutulosten lisätietoikkuna

Liite 9 – Kiinan droonikaupan rahallinen arvo sekä droonimyynnin kokonaisarvo Lähi-idän maihin vuosina 2022–2024

Liite 10 – Kiinalaisdroonien kokonaisvienti Lähi-idän maihin vuosina 2022–2024 eritellyillä 8806-koodeilla

Liite 11 – Kiinan tullihallinnon raportoima droonivienti Lähi-idän maihin vuosina 2022–2025

Liite 1 – Lähi-itä ja MENA-alue

Lähi-itä on alue, joka rajautuu Euroopan, Aasian ja Afrikan välille. Käsite Lähi-itä ei ole yksiselitteinen, sillä se on peräisin länsimaisesta näkemyksestä, jonka mukaan eurooppalaisten valtioiden siirtomaiksi vallatut Lähi-idän maat olivat ”lähellä idässä”. Tavanomaisesti Lähi-itään lasketaan kuuluvaksi Levantin alueen maat (Syyria, Libanon, Jordania, Israel ja Palestiinalaisalueet), Persianlahden maat (Arabiemiraatit, Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar ja Saudi-Arabia) ja Irak. Usein alueeseen liitetään myös Egypti ja Turkki sekä joissain tapauksissa Iran ja Afganistan. Lähi-idäksi määritellyille maille ominaista on arabia valtakielinä, pääosa maiden väestöstä luokitellaan arabeiksi ja islaminuskolla on maissa vahva vaikutus. Poikkeuksena näihin ovat Israel, jonka pääuskonto on juutalaisuus ja valtakieli heprea, Iran, jonka pääkieli on farsi sekä Afganistan, jonka viralliset kielet ovat dari ja paštu. Egypti kuuluu maantieteellisesti Afrikkaan, Turkki Euroopan ja Aasian välimaastoon ja Afganistan ja Iran Länsi-Aasiaan, mutta islamin uskon vahvan vaikutuksen ja Lähi-idän alueellisten yhteyksiensä vuoksi niistä puhutaan usein myös Lähi-idän kontekstissa.⁵⁸⁴

Tässä tutkielmassa Lähi-idäksi käsitetään Levantin alue, Persianlahden maat, Egypti, Irak, Iran, Afganistan ja Turkki. Lähi-itään kuuluvista maista tutkielmassa keskitytään etenkin niihin, joiden kanssa Kiina tekee yhteistyötä niin droonikaupankäynnin myötä kuin muillakin toimialoilla. Egypti ja Iran ovat keskeisiä Kiinan yhteistyökumppaneita, joten ne otetaan huomioon osana Lähi-itää. Lisäksi Afganistan sisällytetään tässä tutkielmassa osaksi Lähi-itää, sillä maa liittyy Kiinan rajanaapurina sen turvallisuuskonseptiin ”periferia-alueena”, ja koska Afganistan on osa BRI-aloitteen maareittejä kohti muuta Lähi-itää ja Afrikan mannta. Turkilla on laaja oma droonituotanto⁵⁸⁵ ja Kiinan ohella se myy droonejaan Lähi-idän maihin. Tämä tekee Turkista alueellisen kilpailijan Kiinan kanssa, minkä takia Turkin mahdollinen droonikauppa sekä sen alueellinen merkitys ovat osa tätä tutkimusta. Liitteen kuvassa 1 esitetty tämän tutkielman käsitteen *Lähi-itä* mukaiset maat ja sijoittuminen kartalle.

⁵⁸⁴ Payind, Alam & Melinda McClimans (2017) *Keys to Understanding the Middle East*, Pressbooks, e-kirja, verkkojulkaisu saatavissa: [<https://ohiostate.pressbooks.pub/key2mideast/>], s. viii, 2, 22–23, 78–79.

⁵⁸⁵ Kasapoglu, Can (2022) ”Turkey”, teoksessa: Tardy, Thierry (toim.) *The Nations of NATO: Shaping the Alliance’s Relevance and Cohesion*, s. 90–112, Oxford University Press, Oxford 2022, s. 94–95, 106–107.

Liitteen kuva 1. Karttakuva tämän tutkielman käsitteen mukaisesta Lähi-idästä.⁵⁸⁶

MENA-alueella tarkoitetaan Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maita. Käsitteeseen sisällytettävät maat ovat pääosin muslimivaltioita ja niiden virallisena kielenä tai ainakin toisena valtakielinä on arabia, minkä vuoksi alueen maat mielletään tarkastelussa ikään kuin samankaltaisena alueena.⁵⁸⁷ MENA-alueeseen mielletyt maat vaihtelevat tarkastelunäkökulman mukaan, sillä Pohjois-Afrikan Välimeren rannalla olevien valtioiden lisäksi (Marokko, Algeria, Tunisia, Libya, Egypti) käsitteen laajemmassa merkityksessä voidaan siihen laskea kuuluviksi myös Länsi-Sahara, Etiopia, Sudan, Djibouti ja Somalia.⁵⁸⁸ Tässä tutkielmassa MENA-alueeksi käsitetään edellisessä käsitteessä kuvattu *Lähi-itä* sekä Pohjois-Afrikan valtioista Marokko, Algeria, Tunisia, Libya, Egypti, Sudan ja Djibouti. Näistä valtioista tutkielmassa keskitytään etenkin niihin, joiden kanssa Kiina on käynyt droonikauppaa ja missä kiinalaisia drooneja on ollut operatiivisessa käytössä sodissa ja konflikteissa. Djiboutia käsitellään siellä olevan kiinalaisen sotilastukikohdan osalta. Karttakuva tässä tutkielmassa määrittelystä MENA-alueesta esitetty liitteen kuvassa 2.

⁵⁸⁶ Mukailleen: Viemenzes Mapping OFC (2025) *Outline of the map of the Middle East.png*, CC0 1.0 Public Domain, Wikimedia Commons, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Outline_of_the_map_of_the_Middle_East.png?uselang=fi], luettu 15.2.2026. Kirjoittaja lisännyt Afganistanin karttaan sekä valtioiden nimet.

⁵⁸⁷ Payind & McClimans (2017), s. 2, 4, 13.

⁵⁸⁸ Chen, James (2023) "Middle East and North Africa (MENA): Countries and Economy", *Investopedia*, [https://www.investopedia.com/terms/m/middle-east-and-north-africa-mena.asp], luettu 27.4.2025; CFI (2025) Middle East and North Africa (MENA)", *Corporate Finance Institute*, [https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/middle-east-and-north-africa-mena/], luettu 27.4.2025.

Liitteen kuva 2. Karttakuva tämän tutkielman käsitteen mukaisesta MENA-alueesta (sinisellä).⁵⁸⁹

⁵⁸⁹ Mukailien: Nameless23 (2011) *MENA map*, Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MENA_map.png?uselang=fi], luettu 15.2.2026. Kirjoittaja lisännyt valtioiden nimet sekä muokannut Afganistanin ja Turkin valtioiden alueet sinisellä.

Liite 2 – Drooni

Drooni on miehittämätön järjestelmä, jolla voidaan operoida ilmassa, maalla, meren pinnalla tai pinnan alla.⁵⁹⁰ Tässä tutkielmassa tarkastellaan ilmassa lennätettäviä drooneja eli miehittämättömiä ilma-aluksia. Miehittämättömien ilma-alusten kirjo on laaja ja niitä luokitellaan muun muassa niiden käyttötarkoituksen, koon ja lentomekaniikan mukaan.⁵⁹¹ Tässä tutkielmassa miehittämättömistä ilma-aluksista käytetään yleisesti drone-termistä käännettyä suomennosta *drooni*.

Ylimmällä tasolla droonit luokitellaan sotilaskäyttöisiin ja siviilikäyttöisiin drooneihin.⁵⁹² Sekä sotilas- että siviilikäyttöisiä drooneja voidaan luokitella lentomekaniikan perusteella. Useimmiten droonit ovat joko kiinteäsiipisiä, ja niiden lentomekaniikka perustuu suihkumoottoriin, tai rottorien avulla lentäviä, jolloin ne ovat kopterityyppisiä järjestelmiä.⁵⁹³ Naton standardien mukaan (STANAG 4670) sotilaskäyttöiset droonit jaetaan kolmeen pääluokkaan niiden koon, lentoonlähtöpainon ja lentokorkeuden mukaan. Luokka 1 käsittää pienen kokoluokan droonit, jotka ovat kooltaan alle 150 kg ja niiden lentokorkeus on enintään 1 500 m. Luokkaan 2 kuuluvat 150–600 kg kokoluokan droonit, joiden lentokorkeus on enintään 5 500 m. Luokkaan 3 droonit ovat yli 600 kg painoluokan drooneja, joiden lentokorkeus voi olla jopa 20 km.⁵⁹⁴ Kyseisistä drooneista käytetään myös nimityksiä MALE (Middle Altitude Long Endurance, keskikorkeudella lentävät pitkän toimintamatkan droonit) ja HALE (High Altitude Long Endurance, korkealla lentävät pitkän toimintamatkan droonit). Droonit on kehitetty ilmailuteknologian ja tietoteknologian syvän integraation kautta. Lave-tin eli rungon lisäksi ne koostuvat muun muassa kauko-ohjaus- ja viestintälaitteista sekä

⁵⁹⁰ Nichols (2020b), xxv.

⁵⁹¹ Roblin, Sebastien (2019b) "Don't Just Call Them 'Drones': A Guide To Military Unmanned Systems On Air, Land And Sea", Forbes, [forbes.com/sites/sebastienroblin/2019/09/30/don't-just-call-them-drones-a-lay-persins-guide-to-military-unmanned-systems-on-air-land-and-sea/], luettu 14.4.2025. Miehittämättömistä ilma-aluksista usein käytettäviä nimityksiä ovat muun muassa englanninkieliset termit drone (drooni), UAV (Unmanned Aerial Vehicle, miehittämätön ilma-alus), UAS (Unmanned Aerial System, miehittämätön ilma-alusjärjestelmä), UCAV (Unmanned Combat Aerial Vehicle, miehittämätön taistelu-ilma-alus), CUAS (Counter Unmanned Aerial Vehicle, muita miehittämättömiä ilma-aluksia vastaan toimiva miehittämätön ilma-alus), OWA (One-Way-Attack, "kertakäyttöinen" iskutehtävään tarkoitettu miehittämätön ilma-alus).

⁵⁹² Roblin (2019b).

⁵⁹³ Grossman (2018), s. 4.

⁵⁹⁴ Gettinger (2021), s. 9.

muista tukilaitteista, kuten kameroista.⁵⁹⁵ Dronit voivat olla automatisoituja eli kauko-ohjattuja tai autonomisia, eli ne lentävät niihin asennettuihin ohjelmistotietoihin perustuen.⁵⁹⁶ Myös kaapeliohjattavia drooneja on kehitetty vihollisen elektronisen häirinnän väistämiseksi.⁵⁹⁷ Nykypäivän droniteknologian kehitys keskittyy yhä enemmän robotiikan ja tekoälyn hyödyntämiseen.⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ Fan, Bangkui; Li Yun; Zhang Ruyu & Fu Qiqi (2020) Review on the Technological Development and Application of UAV Systems, *Chinese Journal of Electronics*, Vol. 29, No. 2, s. 199–207, <https://cje.ejournal.org.cn/article/doi/10.1049/cje.2019.12.006>], s. 199.

⁵⁹⁶ Airo (2019).

⁵⁹⁷ Sabbagh, Dan (2025) "They cannot be jammed": fibre optic drones pose new threat in Ukraine", *The Guardian*, [<https://www.theguardian.com/world/2025/apr/23/they-cannot-be-jammed-fibre-optic-drones-pose-new-threat-in-ukraine>], luettu 25.4.2025.

⁵⁹⁸ Grossman (2018), s. 3–4.

Liite 3 – Miehittämättömien ilma-alusten kansainväliset tullikoodit ja selitteet

Customs Tariff Number Position 8806 - Search results (22)

8806	unmanned aircraft
880621 Subheading	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight <= 250 g
88062110	Unmanned multi rotor aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight <= 250 g, equipped with permanently integrated apparatus of subheading 852589 for capturing and recording video and still images
88062190	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight <= 250 g (excl. multi rotors equipped with permanently integrated apparatus of subheading 852589 for capturing and recording video and still images)
880622 Subheading	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 250 g but <= 7 kg
8806 Position	Unmanned aircraft
880610 Subheading	Unmanned aircraft, designed for the carriage of passengers
88061010	Unmanned aircraft, designed for the carriage of passengers, of an unladen weight <= 2000 kg
88061090	Unmanned aircraft, designed for the carriage of passengers, of an unladen weight > 2000 kg
88062300	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 7 kg but <= 25 kg (excl. for passenger carriage)
88062400	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 25 kg but <= 150 kg (excl. for passenger carriage)
88062210	Unmanned multi rotor aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 250 g but <= 7 kg, equipped with permanently integrated apparatus of subheading 852589 for capturing and recording video and still images (excl. for passenger carriage)
88062290	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 250 g but <= 7 kg (excl. multi rotors equipped with permanently integrated apparatus of subheading 852589 for capturing and recording video and still images, and for passenger carriage)
880629 Subheading	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 150 kg (excl. for passenger carriage)
88062910	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, with maximum take-off weight > 150 kg, of an unladen weight <= 2000 kg (excl. for passenger carriage)
88062920	Unmanned aircraft, for remote-controlled flight only, of an unladen weight > 2000 kg (excl. for passenger carriage)
88069100	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight <= 250 g (excl. for remote-controlled flight only)
88069200	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight > 250 g but <= 7 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)
88069300	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight > 7 kg but <= 25 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)
88069400	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight > 25 kg but <= 150 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)
880699 Subheading	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight > 150 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)
88069910	Unmanned aircraft, with maximum take-off weight > 150 kg, of an unladen weight <= 2000 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)
88069920	Unmanned aircraft, of an unladen weight > 2000 kg (excl. for passenger carriage or for remote-controlled flight only)

Liite 4 – SIPRI:n tietokannasta tuotetun haun kriteerit

Arms transfers database

Home Data ▾

List records on arms transfers according to one or more of these search parameters:

SEARCH
CLEAR SCREEN

Recipient

AFG : Afghanistan ✕
BHM : Bahrain ✕
EGY : Egypt ✕
XEW : Wilayat Sinai (Egypt) ✕
IRQ : Iraq ✕
XRO : Iraq rebels ✕
XIH : Kaab Hezbollah (Iraq) ✕
XIX : KDP (Iraq) ✕
XIS : Kurdistan Regional Government (Iraq) ✕
YLA : PUK (Iraq) ✕
IRA : Iran ✕
XIX : PAK (Iran) ✕
ISR : Israel ✕
XPI : Palestinian Islamic Jihad (Israel/Palestine) ✕
XIF : PFLP (Israel/Palestine) ✕
XIP : PLO (Israel) ✕
JRC : JRC (Israel/Palestine) ✕
XLA : Amal (Lebanon) ✕
XLH : Hezbollah (Lebanon) ✕
LEB : Lebanon ✕
XLP : Lebanon Palestinian rebels ✕
XLL : LF (Lebanon) ✕
XLD : PSP (Lebanon) ✕
XLS : SLA (Lebanon) ✕
JOR : Jordan ✕
XHH : Houthis rebels (Yemen) ✕
YEN : North Yemen ✕
YES : South Yemen ✕
XYS : Southern rebels (Yemen) ✕
XIF : Southern Transitional Council (Yemen) ✕
YEM : Yemen ✕
XIA : Yemen Arab Republic (North Yemen) ✕
KUW : Kuwait ✕
OMA : Oman ✕
XPA : Hamas (Palestine) ✕
PA : Palestine ✕
QAT : Qatar ✕
SAU : Saudi Arabia ✕
SRI : Syria ✕
XSY : Syria rebels ✕
UAE : UAE ✕

CHI : China ✕

Supplier ✕

Weapon Category ✕

Designation (SIPRI naming conventions) ✕

Order Year (from and to years must be entered)

Delivery Completion Year (from and to years must be entered; fill in 0 and 0 for list of not yet completed orders)

Delivery Year (from and to years must be entered)

Apply parameters (find is recommended)

Note: For 'years' it is only possible to enter years from 1950 to the last full calendar year (current year not possible).

Liite 5 – UN Comtrade Database -tietokannasta tuotetun haun kriteerit

UN Comtrade Database
Data ▾ Data Availability ▾ Metadata ▾ Data Tools ▾
Help Center My Comtrade Free ▾ Logout

[Home](#) > [Data](#) > [Trade Data](#)

Trade Data

UN Comtrade continuously updates its data as official information comes in from statistical authorities, but there is no set schedule for when individual country data will be available. You can review the available data [here](#)

Information: Please select variables from each of the following sections to view the report. You can select from previously saved searches from 'My Saved Searches' dropdown

What are you looking for?

Type of Product

Goods Services

Frequency

Annual Monthly

Classifications

HS SITC BEC

As Reported

Refine your search

HS (as reported) Commodity Codes 4/8

Periods (Year, month) 4/8

2024 2023 2022 2021 2020 2019 2018
 2017 2016 2015 2014 2013

Reporters 4/8

Partners 4/8

Afghanistan Arab Rep. of Yemen (-1990) Bahrain
 Dem. Yemen (-1990) Egypt Iran Iraq Israel
 Jordan Kuwait Lebanon Oman Qatar
 Saudi Arabia State of Palestine Syria
 United Arab Emirates Yemen

2nd Partner 4/8

Trade Flows 4/8

Modes of Transport 4/8

Customs Codes 4/8

Set your query options

Breakdown Mode 4/8

Aggregate By 4/8

Preview

Download ▾

Deliver

Reset

Liite 6 – Kiinan tullihallinnon tietokannasta tuotetun haun kriteerit

中华人民共和国海关总署

General Administration of Customs of the People's Republic of China

Customs statistics

[Interactive tables](#) | [Codes](#) | [Guidelines](#) | [Methodology](#) | [FAQ](#)

Define your table

Flow: Import Export Import and Export

Currency: Renninbi Yuan US dollar

Period:

Select:

Select:

Select:

Select:

Sort Order:

Liite 7 – SIPRI:n tietokannasta tuotetut hakutulokset

 Arms transfers database									
Home Data ▾									
Recipient	Supplier	Designation	Description	Weapon Category	Order Year	Number Ordered	Delivery Years		
Egypt	China	ASN-209	UAV	Aircraft	2010	18	2014		
UAE	China	Wing loong-1	armed UAV	Aircraft	2011	25	2017		
Saudi Arabia	China	Wing loong-1	armed UAV	Aircraft	2014	15	2017		
Iraq	China	CH-48	armed UAV	Aircraft	2014	20	2016		
Saudi Arabia	China	CH-48	armed UAV	Aircraft	2014	20	2018		
Jordan	China	CH-48	armed UAV	Aircraft	2015	6	2016		
Egypt	China	Wing loong-1	armed UAV	Aircraft	2016	10	2018		
UAE	China	Wing loong-2	armed UAV	Aircraft	2017	15	2018		
Saudi Arabia	China	Wing loong-2	armed UAV	Aircraft	2017	50	2022		
Saudi Arabia	China	CH-4A	UAV	Aircraft	2017	5	2018		
Iraq	China	CH-5	armed UAV	Aircraft	2023	5	0		

Liite 8 – SIPRI:n tietokannan hakutulosten lisätietoikkuna

Arms transfers database

Home **Data** ▾

Recipient *	<input type="text" value="Egypt"/>	Supplier *	<input type="text" value="China"/>
Designation	<input type="text" value="ASN-209"/>	TIV per unit	<input type="text" value="02"/>
Weapon Category	<input type="text" value="Aircraft"/>	Description	<input type="text" value="UAV"/>
Order year	<input type="text" value="2010"/>	Units ordered	<input type="text" value="18"/>
Completion year	<input type="text" value="2014"/>	Status	<input type="text" value="N"/>

External comments

Produced under licence in Egypt

Deliveries: 18/18

Year	Estimate	Units	Estimate
<input type="text" value="2012"/>	☐	<input type="text" value="6"/>	☒
<input type="text" value="2013"/>	☒	<input type="text" value="6"/>	☒
<input type="text" value="2014"/>	☒	<input type="text" value="6"/>	☒

Liite 9 – Kiinan droonikaupankäynnin rahallinen arvo sekä droonimyynnin kokonaisarvo Lähi-idän maihin vuosina 2022–2024

UN Comtrade Database – Kiinan droonivienti Lähi-idän maihin 2022–2024				
Vuosi	Ostaja	HS-koodi	Kaupan arvo (US \$)	Kokonaisarvo (US \$) 2022–2024
2022	Arabiemiraatit	8806	61 240 238	
2023	Arabiemiraatit	8806	70 933 567	
2024	Arabiemiraatit	8806	92 924 813	225 098 618
2023	Bahrain	8806	2 912	2 912
2022	Egypt	8806	404 540	
2023	Egypt	8806	52 180	
2024	Egypt	8806	1 110 633	1 567 353
2022	Irak	8806	1 029 463	
2023	Irak	8806	48 804	
2024	Irak	8806	2 211	1 080 478
2022	Iran	8806	62 742	
2023	Iran	8806	28 366	91 108
2022	Israel	8806	12 477 384	
2023	Israel	8806	15 660 636	
2024	Israel	8806	109 066	28 247 086
2022	Jordania	8806	1 065 660	
2023	Jordania	8806	103 274	
2024	Jordania	8806	8 448 200	9 617 134
2022	Kuwait	8806	19 329	
2023	Kuwait	8806	30 853	
2024	Kuwait	8806	355 106	405 288
2023	Libanon	8806	5 508	5 508
2022	Oman	8806	102 395	
2023	Oman	8806	535 464	
2024	Oman	8806	1 156 474	1 794 333
2022	Qatar	8806	189 060	
2023	Qatar	8806	616 448	
2024	Qatar	8806	203 200	1 008 708
2022	Saudi-Arabia	8806	4 108 443	
2023	Saudi-Arabia	8806	7 503 142	
2024	Saudi-Arabia	8806	18 067 255	29 678 840
2022	Turkki	8806	6 936 315	
2023	Turkki	8806	15 246 870	
2024	Turkki	8806	13 256 157	35 439 342

Liite 10 – Kiinalaisdroonien kokonaisvienti Lähi-idän maihin vuosina 2022–2024 eritellyillä 8806-koodeilla

UN Comtrade Database – Kiinan droonivienti Lähi-idän maihin 2022–2024											
Vuosi	Ostaja	HS-koodi	Kaupan arvo (US\$)	Määrä (kpl)	Nettopaino (kg)	Vuosi	Ostaja	HS-koodi	Kaupan arvo (US\$)	Määrä (kpl)	Nettopaino (kg)
2022	Arabiemiraatit	880621	17 053 502	37 056	40 112	2022	Kuwait	880622	11 268	13	15
2022	Arabiemiraatit	880622	37 441 929	26 387	66 972	2022	Kuwait	880692	395	1	1
2022	Arabiemiraatit	880623	4 024 626	1 229	7 948	2023	Kuwait	880621	19 417	463	311
2022	Arabiemiraatit	880624	2 557 592	403	12 818	2023	Kuwait	880622	11 436	13	20
2022	Arabiemiraatit	880693	41 096	3	90	2024	Kuwait	880621	117 089	482	735
2022	Arabiemiraatit	880694	121 493	15	9395	2024	Kuwait	880622	8 738	9	22
2023	Arabiemiraatit	880621	14 079 661	22 272	20 822	2024	Kuwait	880691	8 219 279	763	565
2023	Arabiemiraatit	880622	49 357 528	29 458	94 831	2024	Kuwait	880693	10 000	1	3
2023	Arabiemiraatit	880623	5 068 610	1 571	10 018	2023	Libanon	880622	5 508	2	21
2023	Arabiemiraatit	880624	2 005 013	449	16 375	2022	Oman	880622	67 547	218	369
2023	Arabiemiraatit	880691	125	52	0	2022	Oman	880623	23 520	8	46
2023	Arabiemiraatit	880693	390 280	22	83	2022	Oman	880691	11 328	1	118
2023	Arabiemiraatit	880694	32 350	6	154	2023	Oman	880622	140 828	55	285
2024	Arabiemiraatit	880621	21 775 308	40 250	34 023	2023	Oman	880623	249 386	17	333
2024	Arabiemiraatit	880622	54 790 593	48 135	107 422	2023	Oman	880693	145 250	2	32
2024	Arabiemiraatit	880623	3 014 443	605	4 992	2024	Oman	880621	14 279	25	18
2024	Arabiemiraatit	880624	4 821 053	835	34 911	2024	Oman	880622	229 799	109	555
2024	Arabiemiraatit	880691	254 209	859	626	2024	Oman	880623	663 396	92	703
2024	Arabiemiraatit	880693	571 503	14	557	2024	Oman	806691	486	1	1
2024	Arabiemiraatit	880694	160 384	11	267	2024	Oman	880694	248 514	1	304
2024	Arabiemiraatit	880699	7 537 320	15	6 578	2022	Qatar	880622	189 060	1 380	952
2023	Bahrain	880622	2 912	2	3	2023	Qatar	880622	6 448	4	14
2022	Egypti	880623	404 540	3	88	2023	Qatar	880699	610 000	1	503
2023	Egypti	880623	52 180	2	72	2024	Qatar	880624	202 400	6	360
2024	Egypti	880621	412 437	1 824	1 261	2024	Qatar	880691	800	2	3
2024	Egypti	880622	448 091	507	1 105	2022	Saudi-Arabia	880621	2 286	4	8
2024	Egypti	880624	250 105	1	140	2022	Saudi-Arabia	880622	180 165	38	228
2022	Irak	880621	3 061	4	7	2022	Saudi-Arabia	880623	248 868	67	452
2022	Irak	880622	46 592	9	81	2022	Saudi-Arabia	880624	3 664 655	61	4 898
2022	Irak	880623	979 810	26	12 147	2022	Saudi-Arabia	880693	12 469	1	15
2023	Irak	880622	30 494	403	565	2023	Saudi-Arabia	880622	344 730	2 616	2 117
2023	Irak	880624	18 310	1	410	2023	Saudi-Arabia	880623	5 881 897	1 126	6 813
2024	Irak	880692	2 211	1	2	2023	Saudi-Arabia	880624	27 450	1	32
2022	Iran	880693	16 494	4	97	2023	Saudi-Arabia	880693	549 355	4	122
2022	Iran	880694	46 248	4	186	2023	Saudi-Arabia	880694	29 710	1	180
2023	Iran	880694	28 366	8	212	2023	Saudi-Arabia	880699	670 000	2	899
2022	Israel	880621	5 132 102	11 339	10 651	2024	Saudi-Arabia	880622	4 067 733	3 462	4 145
2022	Israel	880622	6 155 046	6 841	12 879	2024	Saudi-Arabia	880623	1 707 183	245	1 747
2022	Israel	880623	195 210	67	381	2024	Saudi-Arabia	880624	10 283 374	159	21 694
2022	Israel	880624	345 035	49	1600	2024	Saudi-Arabia	880693	1 274 650	9	425
2022	Israel	880699	650 000	2	886	2024	Saudi-Arabia	880699	734 315	2	858
2023	Israel	880621	5 678 559	12 509	12 691	2022	Turkki	880621	383 764	6 254	3 742
2023	Israel	880622	9 480 757	5 629	19 447	2022	Turkki	880622	1 806 361	973	3 345
2023	Israel	880623	340 850	115	682	2022	Turkki	880623	462 592	164	913
2023	Israel	880624	87 580	20	760	2022	Turkki	880624	3 730 851	884	21 284
2023	Israel	880691	61 500	205	148	2022	Turkki	880693	28 020	3	58
2023	Israel	880694	11 390	2	85	2022	Turkki	880694	524 727	101	2 673
2024	Israel	880621	1 066	15	3	2023	Turkki	880621	190 519	2 916	1 718
2024	Israel	880691	108 000	262	369	2023	Turkki	880622	8 706 604	6 773	19 744
2022	Jordania	880621	60 000	1	16	2023	Turkki	880623	671 330	222	1 284
2022	Jordania	880622	47 040	8	101	2023	Turkki	880624	4 416 195	1 045	36 458
2022	Jordania	880624	958 620	4	248	2023	Turkki	880692	6 237	756	1 388
2023	Jordania	880622	19 330	4	45	2023	Turkki	880694	1 225 985	169	6 140
2023	Jordania	880624	1 444	4	217	2024	Turkki	880621	207 587	885	689
2023	Jordania	880694	82 500	10	107	2024	Turkki	880622	8 289 145	3 712	19 957
2024	Jordania	880622	5 000	1	15	2024	Turkki	880623	1 383 032	288	1 363
2024	Jordania	880629	8 443 200	6	6 000	2024	Turkki	880624	2 451 972	516	20 442
2022	Kuwait	880621	7 666	19	14	2024	Turkki	880694	924 421	141	6 112

Liite 11 – Kiinan tullihallinnon raportoima droonivienti Lähi-idän maihin vuosina 2022–2025

Kiinan tullihallinnon raportoima droonien vienti Lähi-idän maihin 2022–2025				
Vuosi	Ostaja	HS-koodi	Kaupan arvo (US \$)	Kokonaisarvo (US \$) 2022–2025
2022	Arabiemiraatit	8806	61 300 681	
2023	Arabiemiraatit	8806	70 933 567	
2024	Arabiemiraatit	8806	92 924 813	
2025	Arabiemiraatit	8806	117 574 183	342 733 244
2023	Bahrain	8806	2 912	
2025	Bahrain	8806	26 000	28 912
2022	Egypti	8806	404 540	
2023	Egypti	8806	52 180	
2024	Egypti	8806	1 110 633	
2025	Egypti	8806	2 159 476	3 726 829
2022	Irak	8806	1 029 463	
2023	Irak	8806	48 804	
2024	Irak	8806	2 211	
2025	Irak	8806	654 925	1 735 403
2022	Iran	8806	62 742	
2023	Iran	8806	28 366	
2025	Iran	8806	28 500	119 608
2022	Israel	8806	12 397 194	
2023	Israel	8806	15 660 636	
2024	Israel	8806	109 066	
2025	Israel	8806	140 996	28 307 892
2022	Jordania	8806	1 065 660	
2023	Jordania	8806	103 274	
2024	Jordania	8806	8 448 200	
2025	Jordania	8806	1 839 625	11 456 759
2022	Kuwait	8806	19 329	
2023	Kuwait	8806	30 853	
2024	Kuwait	8806	355 106	
2025	Kuwait	8806	91 873	497 161
2023	Libanon	8806	5 508	
2025	Libanon	8806	15 134	20 642
2022	Oman	8806	102 395	
2023	Oman	8806	535 464	
2024	Oman	8806	1 156 474	
2025	Oman	8806	1 968 120	3 762 453
2022	Qatar	8806	189 060	
2023	Qatar	8806	616 448	
2024	Qatar	8806	203 200	
2025	Qatar	8806	102 174	1 110 882
2022	Saudi-Arabia	8806	4 108 443	
2023	Saudi-Arabia	8806	8 146 978	
2024	Saudi-Arabia	8806	18 067 255	
2025	Saudi-Arabia	8806	5 596 809	35 919 485
2022	Turkki	8806	6 777 975	
2023	Turkki	8806	15 246 870	
2024	Turkki	8806	13 256 157	
2025	Turkki	8806	12 401 864	47 682 866